

ZARZĄD POWIATU w PŁOCKU

PROMOTOR EKOLOGII

**Zrównoważony rozwój
powiatu płockiego w świetle realizacji
w latach 2003 - 2004
„Programu ochrony środowiska wraz z planem
gospodarki odpadami w powiecie płockim do 2010 r.”**

Płock, październik 2005 r.

Opracowano w Starostwie Powiatowym w Płocku pod kierownictwem:

- Michała Boszko – Starosty Płockiego
- Jana Ciastka – Wicestarosty
- Janiny Kawałczewskiej - Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska.

Redakcja: Janina Kawałczewska

Zespół autorów: Janina Kawałczewska, Jadwiga Zonenberg, Andrzej Hasa, Jolanta Filipiak, Ada Kutyló – Bromka, Edyta Korzeniewska, Mirosław Kwiatkowski, Joanna Lisicka, Renata Markiewicz, Władysław Świecki, Grzegorz Ziemba.

Konsultacja:

- Michał Boszko – Starosta Płocki
- Jan Ciastek – Wicestarosta
- Tomasz Kępczyński – Sekretarz Powiatu
- Maria Jakubowska – Skarbnik Powiatu
- Żaneta Puczek – Dyrektor Wydziału Organizacji i Nadzoru Starostwa Powiatowego w Płocku
- Elżbieta Subotowicz - Dyrektor Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Promocji,
- Małgorzata Struzik – Dyrektor Wydziału Edukacji i Kultury,
- Paweł Różański – Dyrektor Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami,
- Teresa Szpakowicz – Dyrektor Wydziału Rozwoju Wsi i Komunikacji,
- Marek Kołodziejak – Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego.

Eksperci:

- dr Witold Lenart – Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. inż. Andrzej Bukowski – Politechnika Warszawska

Skład komputerowy: Renata Markiewicz, Małgorzata Piotrowska.

W publikacji wykorzystano:

- materiały, ankiety : Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska Delegatura w Płocku, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Biuro Terenowe w Płocku, burmistrzów miast i gmin, wójtów gmin powiatu płockiego, dyrektorów Wydziałów Starosta Powiatowego w Płocku i jednostek organizacyjnych powiatu.

1. Wprowadzenie

Rada Powiatu w Płocku w czerwcu 2001 roku uchwaliła „Strategię rozwoju powiatu płockiego do 2015 roku”, w której poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona jego zasobów jest jednym z czterech celów strategicznych zmierzających do realizacji celu nadrzędnego, jakim jest „Lepsza jakość życia mieszkańców poprzez wielostronny, bezpieczny i społecznie akceptowany rozwój”. Rozwinięcie tego celu zostało zapisane w postaci konkretnych działań do realizacji w uchwalonym przez Radę Powiatu w czerwcu 2000r. „Programie zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska w powiecie płockim na lata 1999 – 2002”. W 2003r. Rada Powiatu dokonała oceny realizacji w/w dokumentu, a wypracowane wnioski posłużyły do opracowania „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w pow. płockim do 2010 roku”, który uchwalono w grudniu 2003r. zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska.

Przyjęty przez Radę Powiatu Program został wydrukowany i rozpowszechniony wśród Parlamentarzystów, Radnych Powiatu, samorządów: województwa mazowieckiego, gmin, powiatu płockiego, administracji rządowej, pozarządowych organizacji ekologicznych, realizatorów zadań, przedstawiony społecznościom lokalnym we wszystkich 15 gminach powiatu. Do zapisów Programu wracano podczas konsultacji w gminach projektów gminnych programów ochrony środowiska oraz gminnych planów gospodarki odpadami.

Cele szczegółowe i operacyjne określone w Programie, to:

1. Ograniczenia emisji substancji i energii:

- osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów,
- osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów,
- ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm,
- minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów,
- zapobieganie skutkom awarii przemysłowych.

2. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu:

- ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE,
- zwiększenie lesistości do 22%,
- ochrona gleb i terenów zdegradowanych,
- ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych.

3. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem:

- ograniczenie materiałochołności, wodochłoności, energochłoności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku,
- wykorzystanie energii odnawialnej do 7,5% ogółu energii zużywanej,
- usprawnienie zarządzania środowiskiem.

4. Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa:

- większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska,
- wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa.

W minionym czasie nastąpiły zasadnicze zmiany uwarunkowań rozwoju – zarówno kraju, województwa mazowieckiego, jak i powiatu plockiego, wynikające głównie z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Fakt członkostwa Polski w Unii Europejskiej implikuje zmianę obowiązujących w Polsce przepisów prawnych, zasad polityki regionalnej, pobudza do poszukiwania nowych rozwiązań ukierunkowanych na wykorzystanie środków funduszy Unii Europejskiej w kreowaniu rozwoju zrównoważonego, z uwzględnieniem zasad planowania wynikających z VI Programu działań Wspólnoty w dziedzinie Ochrony Środowiska Unii Europejskiej, programowania regionalnego Unii Europejskiej obejmującego lata 2007-2013, priorytetów ekologicznych określonych w Strategii Lizbońskiej, realizacji zadań nałożonych na Polskę w ramach tzw. okresów przejściowych, w ramach których musimy pilnie rozwiązać problemy, które we Wspólnocie w dużej mierze zostały rozwiązane, a dotyczące wdrażania dyrektyw UE, poprawy jakości wód, powietrza, w tym ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, usprawnienia procesów dotyczących gospodarowania odpadami, ograniczenia uciążliwości akustycznych, maksymalnej ochrony i zachowania zasobów przyrody.

Ważnymi są powstające na szczeblu rządowym nowe dokumenty, tj. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego oraz Narodowy Plan Rozwoju o horyzoncie 2007 – 2013.

Wymienione czynniki są przesłanką do oceny realizacji w latach 2003 – 2004 „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010 r.” i ewentualnej weryfikacji tego dokumentu.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z wykonania Programu Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Powiatu. Pierwszy raport winien być przedstawiony do 31 grudnia 2005 roku. Ponieważ władze powiatu plockiego postawiły na trwały rozwój Ziemi Plockiej, niniejszej informacji będącej raportem z realizacji w latach 2003 – 2004 Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim nadaje się tytuł „Zrównoważony rozwój powiatu plockiego w świetle realizacji w latach 2003 – 2004 Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010r.”.

Przedstawiony dokument nie zawiera sprawozdania z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami z racji nowych regulacji prawnych, wprowadzonych ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która w art. 9 ust. 2 określa, iż pierwsze sprawozdanie z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami obejmuje okres od uchwalenia pierwszego planu gospodarki odpadami do dnia 31 grudnia 2006 r. i przedstawione winno być Radzie Powiatu oraz Zarządowi Województwa do 30 czerwca 2007 r.

Specyfiką opracowania Programu było to, że wraz z pracą nad jego zapisami, określeniem działań i konkretnych zadań, trwała także jego realizacja. Ponadto wszyscy pracujący nad tworzeniem Programu zadeklarowali, że będą odpowiedzialni za jego wdrażanie. W czerwcu 2005 roku spotkaliśmy się z realizatorami Programu (przedstawicielami przedsiębiorstw, gmin pozarządowych organizacji ekologicznych, administracji wojewódzkiej), aby zastanowić się nad tym, jak ocenić realizację Programu w latach 2003 – 2004, co zmienić w zapisach dokumentu. Specjalnie opracowane ankiety dotyczące informacji o realizacji Programu i uzyskanych efektach przekazano wszystkim wdrażającym Program w celu ich wypełnienia. Poniższy raport opracowany został na podstawie odpowiedzi na ankiety, rozmów z wdrażającymi Program, danych Starostwa Powiatowego w Płocku.

2. Informacja o realizacji celów Programu

2.1. Ograniczenie emisji substancji i energii

2.1.1. Osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów

Diagnoza stanu środowiska w powiecie płockim sporządzona w 2002 roku pozwoliła ustalić najważniejsze problemy związane z zasobami i jakością wód powiatu płockiego. Były to:

- zła jakość wód powierzchniowych,
- niedostateczna jakość wody do picia i brak dostępu wielu mieszkańców do dobrej jakości wody do picia.

Zdefiniowanie zasadniczych problemów pozwoliło ustalić przyczyny ich występowania, tj.:

- niewystarczający system zwodociągowania,
- niewystarczająca wydajność sieci wodociągowych i przestarzałe technologie uzdatniania wody stosowane na stacjach uzdatniania wody (woda kierowana dla zbiorowego zaopatrzenia społeczeństwa w wodę do sieci wodociągowej winna spełniać warunki rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Dz. U. Nr 203, poz.1718),
- dysproporcja pomiędzy skanalizowaniem i zwodociągowaniem,
- zły stan techniczny niektórych oczyszczalni ścieków (ścieki odprowadzane do wód i do ziemi winny spełniać warunki rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego),
- brak systemu oczyszczania wód opadowych spływających z powierzchni zanieczyszczonych,
- spływy obszarowe z terenów rolniczych.

Powyższe problemy zostały dostrzeżone przez Unię Europejską i nasz Rząd. Polska

zobowiązała się do uregulowania odprowadzania do środowiska oczyszczonych ścieków komunalnych (dyrektywa 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, dyrektywa 2000/60/WE ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w zakresie polityki wodnej, mechanizmy ekonomiczne zmuszające do pełnej realizacji zasady „zanieczyszczający płaci”. Prawo Wspólnotowe nakłada na gminy obowiązek zapewnienia wody pitnej spełniającej standardy UE, wreszcie zlewniowy model zarządzania gospodarką wodną, dyrektywa 2000/60/WE).

Biorąc powyższe pod uwagę w zakresie osiągnięcia lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów, jako priorytetowe, przyjęliśmy następujące kierunki działań:

- inwentaryzacja emisji zanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków do wód,
- opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody do picia i wody w kąpieliskach,
- opracowanie i wdrożenie systemu monitorowania zanieczyszczeń ze źródeł punktowych do wód,
- opracowanie i wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych (stanowiska do składowania obornika, magazynowania gnojowicy, zastosowania rolniczego ścieków i osadów) ze źródeł rolniczych, środków ochrony roślin,
- przygotowanie i wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń wprowadzanych z wodami opadowymi,
- przygotowanie i wdrożenie systemu indywidualnego oczyszczania ścieków w terenach o rozproszonej zabudowie i w aglomeracjach o RLM mniejszej niż 2000,
- modernizacja, rozbudowa i budowa systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM powyżej 2000,
- stosowanie „najlepszych dostępnych technik” (BAT) w instalacjach produkcyjnych i komunalnych, skąd pochodzą ścieki.

W ramach powyższych działań w latach 2003, 2004 realizowano zadania ujęte w tabeli numer 1, kontynuowane także w 2005 roku.

Tabela nr 1. Informacja o realizacji zadań zmierzających do osiągnięcia lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów.

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt	Źródła finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	Inwentaryzacja istniejących oczyszczalni ścieków w zakresie parametrów ścieków odprowadzanych do środowiska.	2004	WOŚ	w ramach pracy WOŚ	Budżet powiatu	Ustalenie emisji do wód co umożliwi skuteczne przeciwdziałanie zanieczyszczeniom. Wg danych WOŚ w powiecie plockim znajduje się 51 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 30250 m ³ /d	Informację o funkcjonujących oczyszczalniach ścieków o przepustowości powyżej 5 m ³ /d przedstawiono w rozdziale o stanie środowiska – tabela Nr 21.
2.	Opracowanie i wdrożenie systemu monitorowania emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych:						
	– Wszystkie oczyszczalnie ścieków są zobowiązane do prowadzenia monitoringu ścieków oczyszczonych odprowadzanych do wód lub do ziemi w ramach rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	2003-2005	Zarządzający oczyszczalniami ścieków,	b.d.	b.d.	Informacja o efektywności oczyszczalni ścieków	Spełnianie tego wymogu jest kontrolowane przez MWIOŚ Del. w Płocku
	– MWIOŚ Del. w Płocku prowadzi kontrole ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi, nalicza kary za przekroczenia, wydaje zarządzenia pokontrolne	2003-2005	MWIOŚ Del. w Płocku	W ramach pracy MWIOŚ	Budżet MWIOŚ	W 2003 roku naliczono 5 kar z czego 4 odroczone, w 2004 roku 1 karę, którą odroczone.	Wysokość naliczonych kar w 2003 r. – 21.085,30 zł i w 2004 r. - 4.044.595,90 zł

	–WOŚ analizuje wydane zarządzenia pokontrolne i dokonuje przeglądów wydanych pozwoleń wodnoprawnych, prowadził postępowania w sprawie cofnięcia pozwoleń wodnoprawnych, zobowiązywał do wykonania przeglądów ekologicznych.	2003-2005	WOŚ	W ramach pracy MWIOŚ Del. w Płocku	Budżet powiatu	W roku 2003 prowadzono 1 postępowanie w sprawie cofnięcia pwp, w 2004 roku – 3, w roku 2005 - 1. Nałożono obowiązek wykonania 1 przeglądu ekologicznego dla oczyszczalni.	
3	Budowa oczyszczalni ścieków dla Domu Pomocy Społecznej w Goślicach – przygotowanie dokumentacji do decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego	2005	Dyrektor DPS w Goślicach	20.740,-	Budżet powiatu, WFOŚiGW	Decyzja o lokalizacji inwestycji celu publicznego.	Oczyszczalnia zastąpi oczyszczalnię wyeksploatowaną, energochłonną, o starej technologii,
4	Podłączenie Domu Pomocy Społecznej w Miszewie Murowanym do komunalnej oczyszczalni ścieków w Miszewie Murowanym	2004	Dyrektor DPS w Miszewie Murowanym	63 375,-	Budżet powiatu oraz Gminy Bodzanów	Zlikwidowanie źródła zanieczyszczeń Mołtawy	-
5	W ramach uzgadniania nowych inwestycji nałożono obowiązki zastosowania odpowiedniego systemu kanalizacji deszczowej, urządzeń oczyszczających wody opadowe i roztopowe o parametrach zgodnych z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	2003-2005	WOŚ	W ramach pracy bieżącej	Budżet powiatu	Zmniejszenie ilości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego odprowadzanych do środowiska. W roku 2003 uzgodniono 131 przedsięwzięć, w roku 2004 – 151.	-
6.	W ramach uzgadniania nowych inwestycji nałożono obowiązki zastosowania najlepszych dostępnych technik w zakresie ochrony wód przez przedsiębiorców, zarządzających drogami i dyrektorów jednostek organizacyjnych powiatu.	2003-2005	WOŚ	W ramach pracy bieżącej	Budżet powiatu	Zmniejszenie negatywnego wpływu nowych przedsięwzięć na wody podziemne i powierzchniowe. W 2003 roku uzgodniono 131 przedsięwzięć, w roku 2004 – 151.	-

7.	Doprowadzenie do właściwego stanu jakości wód jezior w zlewni cieką Wielka Struga:					Przywrócenie właściwego ekosystemu w zlewni cieką Wielka Struga	Strony porozumienia: Zarząd Powiatu w Płocku, Zarząd Województwa Mazowieckiego, Wojewoda Mazowiecki, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Nadleśnictwo Łąck, Gmina Łąck, Miasto i Gmina Gąbin, Miasto Płock, Agencja Nieruchomości Rolnych, Zarząd Okręgu Płocko-Włocławskiego Polskiego Związku Wędkarskiego, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie
	– Zawarto Porozumienie mające na celu rewitalizację jezior w gminie Łąck, pow. płocki.	2003-2004	Zarząd Powiatu w Płocku we współpracy z Zarządem Województwa Mazowieckiego	W ramach pracy WOŚ	Budżet powiatu		
	– Przebudowano przepust drogowy na cieką Wielka Struga w ciągu drogi powiatowej nr 336 Zofiówka – Korzeń wraz z budową zastawki i niezbędnymi urządzeniami hydrotechnicznymi.	2004-2005	Zarząd Dróg Powiatowych, WZMiUW w W-wie	576.608,25	Budżet powiatu, WFOŚiGW w W-wie, WZMiUW w W-wie		
	– Wykonano rurociąg tłoczny o długości 2,2 km umożliwiającego przerzut wody z Kanału Dobrzykowskiego do jeziora Zdwońskiego	2005	WZMiUW w W-wie	331.400,24	WZMiUW w W-wie		
	– Wyznaczenie linii brzegowych dla jezior – Ciechomickiego, Górskiego oraz Zdwońskiego.	2004-2005	WOŚ na wniosek WZMiUW w W-wie	W ramach pracy WOŚ	WZMiUW w W-wie		
	– Przekazanie wód jezior Ciechomickiego i Górskiego w użytkowanie Marszałka Województwa Mazowieckiego.	2004	WGiGN na wniosek WZMiUW w W-wie	W ramach pracy WGiGN	Budżet powiatu		
	– Kontrola źródeł zanieczyszczeń cieką Wielka Struga, jezior: Ciechomickiego, Górskiego, Zdwońskiego.	2003-2005	MWIOŚ Del w Płocku, RZGW w W-wie, WZMiUW w W-wie O/Płock	W ramach pracy w/w instytucji i organów.	Budżety w/w instytucji i organów.		

– Monitoring jezior: Zdworskiego, Łąckiego Małego, Ciechomiczkiego.	2003-2005	MWIOŚ Del w Płocku	W ramach pracy MWIOŚ Del. w Płocku	Budżet MWIOŚ Del. w Płocku, Gmina Łąck	Stowarzyszenie „Revita” prowadzi zbiórkę środków na rewitalizację jeziora
– Badanie osadów dennych jeziora Zdworskiego.	2004-2005	MWIOŚ Del. w Płocku, WZMiUW w W-wie	W ramach pracy MWIOŚ Del. w W-wie	Budżet MWIOŚ Del. w Płocku	
– Działania edukacyjne	2003-2005	WOŚ, Gmina Łąck, Stowarzyszenie Revita	W ramach pracy realizatorów	Budżety realizatorów	
– Koncepcja usunięcia osadów dennych z Jeziora Zdworskiego.	2005	WZMiUW w W-wie O/Płock	24000,00	WZMiUW w W-wie O/Płock	
– Uzgadnianie funkcjonowania ośrodków wypoczynkowych w aspekcie przestrzegania przepisów ekologicznych, ich kontrola	2003-2005	WOŚ, MWIOŚ Del. w Płocku,	w ramach pracy WOŚ, MWIOŚ Del. w Płocku,	Budżet powiatu	

Zadania zrealizowane przy współdziałaniu innych organów, jednostek i gmin.

L.p	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszty	Źródła finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1.	Wybudowano systemy kanalizacji oczyszczającej ścieki deszczowe i roztopowe:					Zmniejszenie ilości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego odprowadzanych do środowiska. Powierzchnia objęta systemami kanalizacji deszczowej wzrosła o 9,7 ha.	
	– Z powierzchni dróg:						
	• gminnych w miejscowościach Stara Biała i Nowe Proboszczewice – gm. Stara Biała,	2003—2004	Gmina Stara Biała	b.d.	Gmina Stara Biała		
	• gminnych w miejscowości Słupno,	2004	Gmina Słupno	b.d.	Gmina Słupno		

	<ul style="list-style-type: none"> wojewódzkiej nr 559 w m. Sikórz, gm. Brudzeń Duży, 	2004	Zarząd Dróg Wojewódzkich	b.d.	Zarząd Dróg Wojewódzkich		
	<ul style="list-style-type: none"> powiatowej nr 225 w m. Nowe Miszewio, gm. Bodzanów 	2004	Zarząd Dróg Powiatowych	b.d.	Zarząd Dróg Powiatowych		
	– Z powierzchni zanieczyszczonych zakładów przemysłowych:						
	<ul style="list-style-type: none"> Euro-Bart-Recykling w m. Łęg Kościelny, gm. Drobin, 	2003	przedsiębiorcy	b.d.	przedsiębiorcy		
	<ul style="list-style-type: none"> magazynu odpadów płynnych w m. Dzierzanowo, gm. Stara Biała 	2004	przedsiębiorcy	b.d.	przedsiębiorcy		
2.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody do picia i wody w kąpieliskach, jeziorach, rzekach:						
	– Z obowiązku informowania społeczeństwa o jakości wody do picia. wywiązują się Wodociągi Płockie Sp. z o.o., które informację taką podają do publicznej wiadomości kilka razy do roku w lokalnej prasie. Pozostali użytkownicy ujęć badają jakość wody do spożycia i podają w/w informację w sposób zwyczajowo przyjęty.	2003-2005	Użytkownicy ujęć wód podziemnych	b.d.	Użytkownicy ujęć wód podziemnych	Większa troska o zdrowie społeczeństwa, rezygnacja z korzystania z wód niskiej jakości, pobieranych z płytkich i niezabezpieczonych od wpływu czynników powierzchniowych studni kopanych.	Wybrane parametry i wskaźniki jakości wody do spożycia przedstawiono w tabeli pn. „Parametry jakości wody do spożycia przez ludzi”
	– Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płocku co roku bada stan jakości wód w kąpieliskach. O wynikach badań informuje społeczeństwo poprzez komunikaty w prasie.	2003-2005	Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płocku	b.d.	Budżet Powiatowego Inspektora Sanitarnego	Pełna informacja społeczeństwa o jakości wód powierzchniowych. Troska o zdrowie mieszkańców.	W 2003 r. – zamknięcie kąpielisk w Zdworzu.
	– Badanie jakości wód jezior i rzek prowadzi MWIOŚ Del. w Płocku. Informacja jest publikowana w opracowaniach monitoringowych MWIOŚ.	2003-2005	MWIOŚ Del. w Płocku	b.d.	Budżet MWIOŚ Del. w Płocku	Pełna informacja społeczeństwa o jakości wód powierzchniowych	

3.	<p>Program „Ograniczenie zanieczyszczeń środowiska składnikami nawozowymi z produkcji zwierzęcej w województwie mazowieckim”.</p> <p>– W ramach programu wybudowano w powiecie płońskim 175 płyt gnojowych i zbiorników na gnojówkę. Rolnicy uczestniczący w programie zostali przeszkoleni – jak prawidłowo wykonać i eksploatować płyty i zbiorniki (otrzymali certyfikaty).</p>	<p>2003 2004 2004 2004 2004</p>	<p>WODR O/Płock, rolnicy, Gospodarstwo Pomocnicze WZMiUW w W-wie O/Płock, gminy</p>	<p>400.000,- 1.704.721,30 798.385,44 462.761,20 92.552,24</p>	<p>WFOŚiGW w W-wie, środki rolników</p>	<p>Ograniczenie emisji amoniaku z przym obornika o około 30-50 % oraz zmniejszenie presji na naturalne ekosystemy</p> <p>- Gmina Drobin – 20 szt. - Gmina Drobin – 71 szt. - Gmina Mała Wieś – 33 szt. - Gmina Słupno – 20 szt. - Gmina Radzanowo – 4 szt.</p>	<p>Zadanie koordynuje Urząd Marszałkowski Woj. Mazowieckiego</p>
	<p>– Polsko-szwedzki program „Ochrona wód Bałtyku od zanieczyszczeń rolniczych BAAP”.</p> <p>W programie uczestniczyły 4 gospodarstwa z gminy Stara Biała. Demonstracja dotycząca ograniczenia stosowania nawozów mineralnych nie powodujących obniżenia plonów. Wybudowanie zbiornika na gnojowicę o poj. 80 m³. Prowadzenie monitoringu wód gruntowych.</p>	<p>2003 -2005</p>	<p>Szwedzki Instytut Inżynierii Rolniczej i Środowiskowej, MODR O/Płock</p>	<p>b.d.</p>	<p>Szwedzki Instytut Inżynierii Rolniczej i Środowiskowej, MODR O/Płock</p>	<p>uświadomienie rolnikom konieczności ochrony wód podziemnych nawozami i zanieczyszczeniami azotem</p>	
	<p>– Polsko-szwedzki program edukacyjno szkoleniowy „Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przemysł w Polsce – DOSAIP”.</p> <p>Zorganizowanie 5 szkoleń dla rolników dotyczących problemów związane z przechowaniem i zagospodarowaniem odchodów zwierzęcych oraz ścieków bytowych.</p>	<p>2003 -2005</p>	<p>Szwedzki Instytut Inżynierii Rolniczej i Środowiskowej MODR O/Płock</p>	<p>b.d.</p>	<p>Szwedzki Instytut Inżynierii Rolniczej i Środowiskowej MODR O/Płock</p>	<p>Wyższa świadomość rolników dotycząca wpływu odchodów zwierzęcych i wód opadowych na wody podziemne. Udział 203 rolników.</p>	

<p>– Pomoc finansowa dla rolników z ARiMR – Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie 6 „dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE”.</p> <p>Doradcy z MODR O/Płock wypełnili 1042 wnioski i plany dla rolników z powiatu płockiego dot. programu PROW działanie 6. Program zakłada pomoc finansową dla rolników w dostosowaniu gospodarstw rolnych do wymagań w zakresie przechowywania nawozów naturalnych, określonych w przepisach o nawozach i nawożeniu, oraz w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać programy działań, mające na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych</p>	<p>2004 -2005</p>	<p>MODR O/Płock ARiMR O/Płock</p>	<p>W ramach działań ARiMR O/Płock MODR O/Płock</p>	<p>budżet ARiMR MODR O/Płock</p>	<p>Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemny ze źródeł rolniczych.</p>	<p>Wnioski w trakcie rozpatrywania. Realizacja przewidziana na 2006 r.</p>
<p>– Działalność szkoleniowa MODR O/Płock dot. ochrony środowiska.</p>	<p>2003 -2005</p>	<p>MODR O/Płock</p>	<p>W ramach działań MODR O/Płock</p>	<p>MODR O/Płock</p>	<p>Wyższa świadomość ekologiczna rolników – przeprowadzono 51 szkoleń</p>	
<p>– Szkolenia, konferencje i seminaria organizowane przez Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Płocku, których program obejmował zagadnienia związane z ograniczeniem spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych, środków ochrony roślin.</p>	<p>2003 -2005</p>	<p>WOŚ</p>	<p>W ramach działań WOŚ</p>	<p>Budżet powiatu</p>	<p>Wyższa świadomość ekologiczna rolników</p>	<p>Szczegółowe dane w pkt 2.4 niniejszego opracowania</p>
<p>– Rozwój i ulepszanie infrastruktury związanej z rolnictwem_ szkolenia sołtysów.</p>	<p>2004 -2005</p>	<p>ARiMR O/Płock</p>	<p>b.d.</p>	<p>Budżet UE</p>	<p>Wyższa świadomość ekologiczna - udział 260 sołtysów</p>	<p>Wnioski w trakcie rozpatrywania</p>

4.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych na ścieki. W powiecie łącznie zinwentaryzowano 12.694 szamba. Inwentaryzacja jest na bieżąco uzupełniana.	2003–2005	Gminy	W ramach pracy Urzędów Gmin	Budżety Gmin	Informacja o ilości zbiorników bezodpływowych Gmina Gąbin – 2461, Gmina Bielsk – 1299, Gmina Bodzanów – 771, Gmina Brudzeń Duży – 950, Gmina Bulkowo – 595, Gmina Drobin – 994, Gmina Łąck – b.d. (w trakcie realizacji) Gmina Mała Wieś – 900, Gmina N. Duninów – 672, Gmina Radzanowo – 1361, Gmina Słubice – 636, Gmina Stara Biała – 880, Gmina Wyszogród – 522, Gmina Staroźreby – 673.	Gminy dzięki inwentaryzacji na bieżąco mogą kontrolować gospodarowanie ściekami
5.	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach, które ich nie posiadają ze szczególnym uwzględnieniem wyposażenia wszystkich aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) powyżej 2000 w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków – Budowa hydroponicznej oczyszczalni ścieków dla budynku Szkoły oraz Domu Nauczyciela w miejscowości Sendeń Mały, gm. Łąck – Modelowe Wiejskie Centrum Ekoturystyki Przyjazne Środowisku – Zielona Szkoła w Sendeniu (oczyszczalnia typu EKOPAN 1 typu E-30 o przepustowości 3,12 m ³ /d),	2004	Gmina Łąck	87.808,49	Budżet Gminy Łąck, WFOŚiGW w W-wie	Zwiększyła się przepustowość oczyszczalni o 3,12 m ³ /d	

	– Budowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w m. Woźniki, gm. Radzanowo (oczyszczalnia typu BIOVAC SBR 0415-1 o przepustowości 100 m ³ /d (docelowa przepustowości 340 m ³ /d),	2004	Gmina Radzanowo	1.168.364,73	Budżet Gminy Radzanowo, WFOŚiGW w W-wie	Wzrosła przepustowość o 100 m ³ /d	Koszt wraz z siecią kanalizacji sanitarnej
	– Budowa oczyszczalni ścieków typu ECOPAN dla potrzeb Zespołu Szkół w Łęgu Probstwie, gm. Drobin (przepustowość 12,0 m ³).	2004	Gmina Drobin	133.208,99	Budżet Gminy Drobin, WFOŚiGW w W-wie	Wzrosła przepustowość o 12,0 m ³ /d	
6	Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków, które nie oczyszczają ścieków w wymaganym stopniu zgodnie z wymogami obowiązującego prawa oraz dyrektywami Unii Europejskiej.						-
	– Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Bądkowie Kościelnym, gm. Brudzeń Duży do przepustowości 150 m ³ /d z reaktorem BIO C150 realizowana na bazie istniejących już urządzeń BIOBLOK PS 75.	2004	Gmina Brudzeń Duży	567.968,21,-	Budżet Gminy Brudzeń Duży, WFOŚiGW w W-wie	Wzrosła przepustowość o 75 m ³ /d	
	– Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków MUT-300 w Słupnie do przepustowości 400 m ³ /d – dobudowa modułu BIO B 100 (komora KN i osadnik wtórny).	2004	Gmina Słupno	1.152.759,33	Budżet Gminy Słupno, WFOŚiGW w W-wie	Wzrosła przepustowość o 100 m ³ /d	
	– Wyposażenie oczyszczalni ścieków w Gąbinie w urządzenia do odwadniania osadów ściekowych (urządzenie do odwadniania osadów ściekowych, wózek do przemieszczania worków, 1 kompletna stacja z pompą dozującą, sprężarka 501,7 atm, 1 komplet paneli zamykających, worki fitrujące DRAIMAD).	2004	Gmina Gąbin	55.000,-	Budżet Gminy Gąbin, WFOŚiGW w W-wie	Prawidłowa gospodarka osadami ściekowymi. Zlikwidowanie negatywnego wpływu na środowisko poletka do odwadniania osadu.	

7	Budowa kanalizacji sanitarnych:					Wzrosła ilość ścieków surowych odprowadzanych bezpośrednio do oczyszczalni ścieków. Zmniejszyło się negatywne oddziaływanie ścieków nieczyszczonych. Poprawił się system oczyszczania ścieków.
	– w m. Radzanowo o długości całkowitej 5971 mb; 2932 mb grawitacyjnej $\varnothing$ 200, 1430 mb tłocznej $\varnothing$ 160, 115 przyłączy.	2004	Gmina Radzanowo	1.168.384,73	Budżet Gminy Radzanowo, WFOŚiGW w W-wie	
	– w m. Staroźreby (8,9 km, 246 przyłączy).	2004	Gmina Staroźreby	2.045.063,16	Budżet Gminy Staroźreby, WFOŚiGW w W-wie	
	– w m. Maszewo Duże i Stara Biała - gm. Stara Biała	2004	Gmina Stara Biała	1.327.622,43	Budżet Gminy Stara Biała, WFOŚiGW w W-wie	
	– w m. Miszewo Murowane, gm. Bodzanów (3,0 km, 85 przyłączy)	2004	Gmina Bodzanów	345.200,-	Budżet Gminy Bodzanów, WFOŚiGW w W-wie	
	– w m. Bulkowo (0,605 km, 6 szt. przyłączy)	2004	Gmina Bulkowo	207.900,-	Budżet Gminy Bulkowo, WFOŚiGW w W-wie	
	– na terenie miasta Drobin (874 mb) wraz z przyłączami 40 szt.	2004	Gmina Drobin	523.343,15	Budżet Gminy Drobin, WFOŚiGW w W-wie	
	– w Brudzeniu Dużym etap III, cz. 6 (sieć kanalizacji sanitarnej – 1 474 mb, 65 przyłączy)	2004	Gmina Brudzeń Duży	398.457,18	Budżet Gminy Brudzeń Duży, WFOŚiGW w W-wie	
	– w m. Słupno i Cekanowo, gm. Słupno (sieć kanalizacji sanitarnej – 4 117 mb, 58 szt. przyłączy)	2004	Gmina Słupno	1.094.649,-	Budżet Gminy Słupno, WFOŚiGW w W-wie	

	- w m. Gąbin (sieć kanalizacji sanitarnej – 2128 mb, 103 szt. przyłączy)	2004	Gmina Gąbin	1.305.207,42	Budżet Gminy Gąbin, WFOŚiGW w W-wie		
8	Budowa 17 przydomowych oczyszczalni ścieków (gm. Brudzeń Duży – 4 szt., gm. Bodzanów – 10 szt., gm. Nowy Duninów – 1 szt., gm. Mała Wieś – 4 szt., gm. Radzanowo – 1 szt., gm. Staroźreby – 1 szt., gm. Stara Biała – 6 szt.)	2003, 2004	Właściciele posesji	Koszt średni ok. 4 tys., łącznie (68 tys. zł)	Właściciele posesji	Zmniejszenie emisji nieczyszczonych ścieków do środowiska	Przepustowość średnio ok. 2,0 m ³ /d
9.	Rozbudowa i modernizacja istniejących sieci wodociągowych:				Budżety gmin, WFOŚiGW w W-wie, SAPARD	Zwiększenie liczby mieszkańców zaopatrywanych w wodę dobrej jakości	Dane dotyczące % mieszkańców korzystających z wodociągu, ilości wykonanych przyłączy, długości sieci wodociągowej, jak też ilościowe zużycie wody dla celów konsumpcyjnych na jednego mieszkańca zestawiono w tabeli pn. Wskaźniki obrazujące efektywność wykorzystanych zasobów naturalnych w gminach powiatu płockiego oraz tendencje zmian w nawiązaniu do kryteriów zrównoważonego rozwoju.
	- w miejscowościach: Niszczycze, Giżyno – Zakrzewo – etap I, gmina Bielsk,	2003	Gm. Bielsk	3.861.394,- 57/100,- w tym:			
	- w miejscowościach: Strzemeszno, Rumunki i Guzew - gmina Gąbin,	2003	Gm. Gąbin	budżety gmin:			
	- w m. Turza Mała, Gorzechowo, Kłobukowo Patrze, Rembielin, Łukoszyn, Łukoszyn Borki, Rochny Podlasie i Janoszyce, gmina Brudzeń Duży,	2003	Gm. Brudzeń Duży	2.067.000,- WFOŚiGW:			
	- we wsi Ramutówko, gmina Bodzanów,	2003	Gmina Bodzanów	1.314.394,- 57/100,- SAPARD:			
	- połączenie sieci wodociągowych zasilanych z hydroforni Drobin, Karsy, Wrogocin i Maliszewko, gmina Drobin,	2003	Gmina Drobin	480.000,-			
	- we wsi Słomin, gmina Wyszogród,	2003	Gmina Wyszogród				
	- we wsiach: Nowe Wymyśle, Piaski, Borki, gmina Gąbin, (kontynuacja zwodociągowania Doliny Wisły) oraz we wsi Guzew, gmina Gąbin,	2004	Gmina Gąbin	4.922.261,- 87/100,- w tym:			
	- w m. Goszczyno Górne, Dłużniewo Małe, Dłużniewo Duże i Przedbórz, Bromierzyk Wieś, gmina Staroźreby,	2004	Gmina Staroźreby	2.612.000,- WFOŚiGW:			

	- w m. Główna i Rochny Podlasie, Bądkowo Rochny – Zdziembórz, Rochny Podlasie, Janoszyce – Rochny Podlasie, gmina Brudzeń Duży,	2004	Gmina Brudzeń Duży	2.288.168,- 87/100,- SAPARD: 211.000,-			
	- we wsiach Zagroba – Lubiejewo, Kłobie, Giżyno - Zakrzewo, gmina Bielsk,	2004	Gmina Bielsk				
	- w m. Dzierżazna, gmina Nowy Duninów,	2004	Gmina Nowy Duninów				
	- w m. Pożarzyn, Bolino, Wiązówka, Chmielewo, Wilczkowo i Rębowo, gmina Wyszogród,	2004	Gmina Wyszogród				
	- w m. Dziewanowo i Brełki, gmina Drobin,	2004	Gmina Drobin				
	- we wsi Borowice, gmina Bodzanów,	2004	Gmina Bodzanów				
10.	Stacje uzdatniania wody:						
	- modernizacja i rozbudowa automatycznej SUW w Zaździerzcu, gmina Łąck,	2003	Gmina Łąck	1.510.250,- w tym: budżety gmin: 330.000,- WFOŚiGW: 494.250,- kredyty:254.000, pozostałe: 432.000,-	Budżety gmin, WFOŚiGW w W-wie,	Lepsza jakość wody przeznaczonej do spożycia, spełniająca parametry wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia ludzi (Dz.U. Nr 203, poz. 1718)	Wydajność ujęć wód podziemnych eksploatowanych na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia w wodę nie zmieniła się, nie zmieniła się także ilość ujęć wody na terenie poszczególnych gmin powiatu, jedynie w przypadku gminy Brudzeń Duży odnotowano wzrost spowodowany
	- modernizacja SUW w Brudzeniu Dużym,	2003	Gmina Brudzeń Duży				
	- modernizacja SUW w Stanowie, gmina Bodzanów,	2003	Gmina Bodzanów				

-	modernizacja hydroforni i budowa SUW w Łaziskach, gmina Słubice,	2004	Gmina Słubice	2.403.000,- w tym: budżety gmin: 760.000,- WFOŚiGW: 110.000,- kredyty: 413.000,- pozostałe: 1.120.000	Budżety gmin, WFOŚiGW w W-wie,		wykonaniem dwóch studni głębinowych na terenie ujęć wody podziemnej w m. Brudzeń Duży i Karwosieki Cholewice, (dofinansowanie WFOŚiGW w 2004 r. w wysokości 123.750 zł).
---	--	------	---------------	--	--------------------------------------	--	--

Łączne nakłady:

29.360.750,46 zł

W tym:

WFOŚiGW w W-wie:	13.034.152,30 zł
Budżety gmin:	10.734.012,99 zł
Budżety przedsiębiorców:	2.041.790,37 zł
Budżet powiatu:	133.764,56 zł
Budżet Województwa Mazowieckiego:	483.030,24 zł
SAPARD:	2.041.790,37 zł
Inne:	1.552.000,00 zł

W latach 2003-2004, a także 2005 roku realizowano wszystkie zadania mają na celu osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów.

Wzrosła przepustowość oczyszczalni ścieków z 4.013 m³/d w roku 2002 do 4.250 m³/d, tj. o 237 m³/d w roku 2004.

W latach 2003 – 2004 kanalizacja wydłużyła się o 35,474 km w następujących gminach:

gm. Bodzanów - 3,000 km	gm. Brudzeń Duży – 1,474 km,
gm. Bulkowo – 0,605 km,	gm. Drobin - 0,874 km,
gm. Gąbin – 2,128 km,	gm. Radzanowo – 5,971 km,
gm. Słupno – 4,117 km,	gm. Stara Biała – 10,950 km,
gm. Staroźreby - 2,305 km.	

Zrealizowano następującą ilość przyłączy do kanalizacji:

gm. Bodzanów - 85,	gm. Bulkowo - 6;
gm. Brudzeń Duży - 65,	gm. Drobin - 40,
gm. Gąbin - 103,	gm. Radzanowo - 107,
gm. Słupno - 58,	gm. Stara Biała - 332,
gm. Staroźreby - 103.	

Średni stopień skanalizowania powiatu płockiego w 2002 roku wynosił 14,11 %, natomiast w 2004 roku, wzrósł do 16,27%; w 2005 roku budowane są kolejne sieci kanalizacyjne.

Ponadto w wyniku negocjacji do Krajowego Programu Oczyszczani Ścieków Komunalnych na lata 2005-2010 zostały wprowadzone następujące aglomeracje: Bielsk, Drobin, Gąbin, Wyszogród – w których przewiduje się modernizację oczyszczalni ścieków i budowę sieci kanalizacyjnych oraz Zaździerz, gm. Łąck (budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej), Słupno (budowa sieci kanalizacji sanitarnej), Nowy Duninów (budowa sieci kanalizacji sanitarnej), Bodzanów (budowa oczyszczalni wraz z systemem kanalizacji sanitarnej).

Budowa nowych sieci wodociągowych oraz rozbudowa istniejących sieci przyczyniła się do zapewnienia mieszkańcom powiatu dostępu do dobrej jakości wody. W wyniku realizacji tych zadań zwiększył się procent mieszkańców korzystających z wodociągu w gminach, zbliżając się w wielu gminach do 100 %.

Procent mieszkańców korzystających z wodociągu w gminach na ogół wzrósł i wynosi:

Bielsk – z 82,0 do 89,5 %,	Nowy Duninów – z 73 do 84 %,
Bodzanów - z 84 do 86,6 %,	Radzanowo – z 75,9 do 76,1 %,
Brudzeń Duży - z 91 do 96,67 %,	Słubice – z 83 do 84 %,

Bulkowo - na poziomie 99 %,   Słupno - do 95 %,
Drobin – na poziomie 94%,   Stara Biała – na poziomie 95 %,
Gąbin - z 70 do 83 %,   Staroźreby – na poziomie 91 %,
Łąck – na poziomie 95 %,   Wyszogród – z 89 do 93 %.
Mała Wieś – z 80 do 87 %.

Wzrósł stopień zwodociągowania powiatu z 79,84 % w roku 2002 do 89,92 % w 2005 roku.

Wszystkie dane dotyczące % mieszkańców korzystających z wodociągu, ilości wykonanych przyłączy, długości sieci wodociągowej, jak też ilościowe zużycie wody dla celów konsumpcyjnych na jednego mieszkańca zestawiono w tabeli pn. Wskaźniki obrazujące efektywność wykorzystanych zasobów naturalnych w gminach powiatu plockiego oraz tendencje zmian w nawiązaniu do kryteriów zrównoważonego rozwoju.

2.1.2. Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów

Globalnym problemem ochrony środowiska wyeksponowanym w filarze ekologicznym Strategii Lizbońskiej jest ograniczenie zmian klimatycznych, tj. redukcja gazów cieplarnianych i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do 22 % w 2010 r. Ma to istotne znaczenie dla władz samorządowych, które odpowiadają za realizację zobowiązań wynikających z wiążących norm wspólnotowego prawa pierwotnego i wtórnego. Samorządy powiatu i gmin muszą tak prowadzić swą lokalną politykę, aby maksymalnie wykorzystać szanse wynikające z członkostwa w UE.

Podstawowe zasady ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zostały określone w dyrektywie 84/360/EWG w sprawie ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza powodowanych przez zakłady przemysłowe oraz w dyrektywie 96/62/WE w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza oraz wydanych na jej podstawie dyrektywach córkach, zaostrzających wymagania wobec stężeń niektórych substancji. Celem tych aktów jest określenie środków oraz procedur koniecznych do zapobiegania zanieczyszczeniom przez zakłady przemysłowe, udzielanie zakładom emitującym zanieczyszczenia powietrza zezwoleń określających ograniczenie emisji oraz określenie docelowych kryteriów jakości powietrza przy założeniu, że mają one ograniczać lub wyeliminować ryzyko dla zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Polskie przepisy prawne w zakresie ochrony powietrza uwzględniają w/w dyrektywę.

W powiecie plockim nie ma dużych źródeł zanieczyszczeń powietrza. Uciążliwości powodują:

- emisja odorów z ferm, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów,
- emisja energetyczna ze spalania węgla w dominującym indywidualnym systemie ogrzewania,
- zanieczyszczenie powietrza spalinami z transportu,
- napływające na teren powiatu zanieczyszczenia z Płocka i sąsiednich powiatów.

Aby zminimalizować wymienione problemy, postawiliśmy jako cel Programu „Osiągnięcie lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów”. Chcąc osiągnąć ten cel,

podejmowaliśmy realizację zadań poprzez następujące działania:

- opracowanie i wdrożenie systemu zbierania i gromadzenia informacji o zanieczyszczeniach powietrza,
- inwentaryzację źródeł emisji substancji do powietrza,
- ograniczenie uciążliwości odorowych emitowanych z ferm, składowisk odpadów, oczyszczalni ścieków,
- zamianę tradycyjnych kotłowni opalanych węglem na czystsze źródła energii,
- gazyfikację gospodarstw domowych,
- wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych.

Z ankiet otrzymanych od przedsiębiorców, danych Starostwa wynika, iż zakłady posiadają obowiązujące pozwolenia na emisję substancji do powietrza, bądź dokonały zgłoszenia instalacji, a w ciągu ostatnich dwóch lat na terenie powiatu nie powstały nowe znaczące źródła zanieczyszczeń powietrza.

Łączne efekty ekologiczne:

- wykonano termomodernizację 10 budynków,
- 105 nowych przedsięwzięć wprowadza technologie energooszczędne,
- wzrosła liczba zmodernizowanych kotłowni opalanych ekologicznym paliwem, w tym biomasą.
- wydłużyła się długość sieci gazowej, wzrosła liczba przyłączy gazowych,
- zmniejsza się liczba gospodarstw korzystających z palenisk węglowych.

Źródłem zanieczyszczenia powietrza są także środki transportu. Wyeliminowanie tych uciążliwości jest bardzo trudne i wymaga likwidacji zanieczyszczeń u źródła. W ciągu ostatnich dwóch lat na terenie powiatu plockiego dokonywano modernizacji nawierzchni dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych, co przyczyniło się do usprawnienia ruchu drogowego oraz zmniejszenia emisji substancji do powietrza.

Również budowa indywidualnych kotłowni olejowych i gazowych, kolektorów słonecznych w gminach powiatu plockiego (m.in. Słupno, Drobin, Bielsk, Staroźreby, Brudzeń Duży, Nowy Duninów, Słubice) przyczynia się do poprawy czystości powietrza. Jednak nie wszędzie kotłownie węglowe są zastępowane gazowymi czy olejowymi.

Zrealizowane przedsięwzięcia przyczyniają się do poprawy czystości powietrza w powiecie.

Tabela Nr 2. Realizacja zadań zmierzających do osiągnięcia lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów.

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródła finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
Zadania powiatu i jednostek organizacyjnych							
1.	Termomodernizacja ścian zewnętrznych i stropodachu budynku Starostwa Powiatowego w Płocku.	2003 - 2005	Zarząd Powiatu w Płocku	922880,28 zł (333230,39 zł - budżet powiatu, 258000 zł- WFOŚiGW, 331649,89 zł - PFOŚiGW)	Budżet powiatu, WFOŚiGW, PFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
2.	Termomodernizacja budynku Liceum Ogólnokształcącego w Wyszogrodzie (docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwi wejściowych).	2003	Dyrektor LO w Wyszogrodzie	507539,00 zł (254434zł -budżet powiatu, 253105 zł- WFOŚiGW)	Budżet powiatu, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
3.	Budowa kotłowni olejowej dla potrzeb Zespołu Szkół im. Leokadii Bergerowej w Płocku.	2003 - 2004	Dyrektor Zespołu Szkół im. Leokadii Bergerowej w Płocku	357569 zł (187569 zł – budżet powiatu, 170000,00 zł – WFOŚiGW)	Budżet powiatu, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ .	
4.	Termoizolacja sali gimnastycznej w Domu Pomocy Społecznej w Zakrzewie.	2004	Dyrektor DPS w Zakrzewie	(49285zł -budżet powiatu, 30000 zł- WFOŚiGW)	WFOŚiGW, budżet powiatu	Zmniejszenie strat ciepła, ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ do powietrza.	
5.	Wdrożenie systemu zbierania i gromadzenia informacji o zanieczyszczeniach powietrza wyemitowanych w powiecie płockim.	2004	WOŚ	-	-	Powiatowa baza danych o występujących zanieczyszczeniach powietrza na terenie powiatu. Zawiera: - wydane pozwolenia na emisję pyłów i gazów do powietrza	Baza uzupełniana na bieżąco.

						<p>(5 pozwoleń na emisję substancji do powietrza dla następujących zakładów: „CHAMPION” Sp. z o.o. Oddział w Wyszogrodzie, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „MANTA” W Niszczycach, gm. Bielsk, Krajowa Spółka Cukrowa S.A. w Toruniu O/Mała Wieś, „BEM” Brudniccy Sp. j. w Mirosławiu, gm. Słupno, Zakładu „ARGENTUM” w Koszelówce, gm. Łąck),</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgłoszenia instalacji emitujących substancje do powietrza, nie wymagających pozwolenia na emisję (12 zgłoszeń instalacji), - informacje o zanieczyszczeniach powietrza zawartych w gminnych programach ochrony środowiska, - dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. 	
--	--	--	--	--	--	---	--

6.	Inwentaryzacja źródeł emisji substancji do powietrza w powiecie plockim.	2004	WOŚ	-	-	Zebrano materiały z gmin nt. źródeł emisji do powietrza.	-
7.	Wymagania dot. stosowania nowoczesnych technologii energooszczędnych w nowoprojektowanych fermach, oczyszczalniach ścieków i innych. - W 105 uzgodnieniach dot. decyzji o warunkach zabudowy, a także decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia stawiano wymóg stosowania nowoczesnych technologii.	2003, 2004, 2005	WOŚ, WAiB	-	-	105 uzgodnień	
8.	Ograniczenie uciążliwości odorowych emitowanych z ferm, składowisk odpadów, oczyszczalni ścieków - uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy (zwracano szczególną uwagę na prawidłową eksploatację instalacji, hermetyczność procesów technologicznych, zabezpieczenia ferm w celu zminimalizowania negatywnego wpływu planowanego przedsięwzięcia na powietrze), - rozpatrzono 3 interwencje mieszkańców na uciążliwości dla powietrza.,	2003, 2004, 2005	WOŚ	-	-	105 uzgodnień, 3 decyzje zobowiązujące do wykonania Przeglądów ekologicznych,	

	- zobowiązano do wykonania 3 przeglądów ekologicznych, - wydano decyzje naprawcze dla właścicieli 3 ferm drobiu w Mańkowie i Maszewie, gm. Stara Biała)					3 decyzje naprawcze dla właścicieli 3 ferm drobiu	
Zadania przedsiębiorców, innych organów i gmin							
1.	Budowa kotłowni technologiczno – grzewczej opalanej olejem opałowym w Zakładzie Przetwórstwa Mięsa Olewnik – Bis w Świerczynku, gm. Drobin.	2004	Zakład Przetwórstwa Mięsa Olewnik – Bis w Świerczynku, gm. Drobin.	b.d.	Budżet Zakładu	Ograniczenie emisji SO ₂ , pyłów do powietrza, zmniejszenie strat ciepła.	
2.	Budowa nowej kotłowni gazowej w budynku Straży Pożarnej na terenie Bazy Surowcowej PERN Przyjaźń S.A. w Miszewku Strzałkowskim.	2003	PERN Przyjaźń S.A. Baza Surowcowa w Miszewku Strzałkowskim	b.d.	Budżet Zakładu	Zmniejszenie emisji SO ₂ , pyłów do powietrza.	
3.	Budowa kotłowni olejowej na terenie Zakładu A. Schulman Polska Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Nowej Białej.	2003	A. Schulman Polska Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Nowej Białej	95000,-	Budżet Zakładu	Minimalizacja emisji SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ do powietrza.	
4.	Realizacja Ekologicznego Programu Dostosowawczego przez PKN „ORLEN” S.A. w Płocku.	2003	PKN „ORLEN” S.A. w Płocku	-	Budżet Zakład	PKN „ORLEN” S.A. w Płocku realizował od 1997 r. do 2003 r. Ekologiczny Program Dostosowawczy w celu zminimalizowania swej uciążliwości dla środowiska. Przez cały okres realizacji Programu zakończono 11 zadań w zakresie ochrony powietrza, w tym w 2003 r. zadanie pn. „Ograniczenie emisji odorów do	

						<p>atmosfery”, czego efektem było zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w rejonie oddziaływania PKN ORLEN S.A.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyczyszczenie palników olejowych i gazowych oraz układów regulujących pieców instalacji HROS i Furfurołu, - przegląd i poprawa działania układów zaworów hermetyzacyjnych na instalacji Furfurołu i Mek-Tol, - wyczyszczenie elektrodehydratorów i wymienników ciepła na instalacji DRW IV, - wyczyszczenie wymienników ciepła i podgrzewacza powietrza do pieca instalacji HON 5, - wyczyszczenie wymienników i palników pieca instalacji HON 6, - likwidacja zbiorników nr 15 (benzyna) i nr 13 (alkailat) Wydziału Kompostowania. 	
5.	Budowa sieci gazowej w ul. Jodłowej w Cekanowie, gm. Słupno	2003	Wójt Gminy Słupno	15 000, -	Budżet gminy	Ograniczenie emisji SO ₂ , pyłów.	
6.	Budowa sieci gazowej i instalacji dla Posterunku Policji w Słupnie.	2003	Wójt Gminy Słupno	18 907,-	Budżet gminy	Ograniczenie emisji SO ₂ , pyłów.	
7.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Świniarach, gm. Słubice poprzez docieplenie ścian zewnętrznych i wymianę okien.	2003	Wójt Gminy Słubice	165641,63- (WFOŚiGW – 120000,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	

8.	Docieplenie stropodachu w budynku Szkoły Podstawowej w Piotrkówku, gm. Słubice.	2004	Wójt Gminy Słubice	192946,60 (WFOŚiGW – 105000,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
9.	Wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Małej Wsi.	2003	Wójt Gminy Mała Wieś	87533,63- (WFOŚiGW – 36200,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
10.	Remont sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Bielsku – docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu, wymiana stolarki okiennej.	2003	Wójt Gminy Bielsk	232893,90- (WFOŚiGW – 86900,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
11.	Termomodernizacja budynku Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Gąbinie.	2003	Burmistrz Miasta i Gminy Gąbin	85859,27- (WFOŚiGW – 60800,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ do powietrza, zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
12.	Modernizacja systemu ogrzewania z węglowego na olejowe - likwidacja pieców kaflowych węglowych i budowa kotłowni olejowej w Szkole Podstawowej w Rogozinie, gm. Radzanowo,	2003	Wójt Gminy Radzanowo	59259,81- (WFOŚiGW – 20000,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	

13.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Łubkach Nowych, gm. Bulkowo poprzez docieplenie ścian zewnętrznych i wymianę drzwi wejściowych.	2004	Wójt Gminy Bulkowo	156835,- (WFOŚiGW – 156835,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
14.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bulkowie.	2004	Wójt Gminy Bulkowo	131897,38 (WFOŚiGW – 118490,-)	Budżet gminy, WFOŚiGW	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ , zmniejszenie strat ciepła, zmniejszenie zużycia paliwa.	
15.	Budowa kolektorów słonecznych, indywidualnych kotłowni opalanych biomasą.	2003 - 2004	wójtowie gmin, inwestorzy	-	WFOŚiGW GEF, BOŚ, budżet gminy	Ograniczenie emisji SO ₂ ,NO ₂ , CO ₂ emitowanego do środowiska.	Dane w tabeli nr
16.	Uwzględnianie problemów poprawy jakości powietrza w gminnych programach ochrony środowiska.	2003-2004	wójtowie gmin	-	-		
17.	Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.	2003-2004	Zarządy Dróg, wójtowie / burmistrzowie	-		Ograniczenie emisji komunikacyjnych.	

Łączne nakłady:

3109047,50 zł

w tym:	budżet powiatu -	824518,39 zł
	budżety gmin –	442549,22 zł
	przedsiębiorców –	95000,00 zł
	WFOŚiGW –	1415330,00 zł
	PFOŚiGW -	331649,89 z

2.1.3. Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm

Rosnącym problemem w UE staje się hałas wpływający negatywnie na zdrowie i jakość życia ok. 25% mieszkańców Unii. Analiza przeprowadzona w Polsce wskazuje, że na hałas komunikacyjny narażonych jest ok. 36 % ludności. Dyrektywa 2002/49/EC w sprawie zarządzania i oceny hałasu w środowisku wprowadza obowiązek tworzenia na podstawie map akustycznych programów ochrony środowiska przed hałasem dla aglomeracji i głównych dróg. Polityka Ekologiczna Państwa przewiduje sporządzenie map akustycznych ograniczenia hałasu na obszarach, na których przekroczona została wartość dopuszczalna, co musi mieć odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W powiecie plockim większość zinventaryzowanych instalacji emituje do środowiska hałas nie przekraczający dopuszczalnych poziomów, określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2004 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Spośród zakładów posiadających decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (PKN „ORLEN” S. A. w Płocku, PERN „Przyjaźń” S.A. Baza Surowcowa w Plebance gm. Słupno, ZUOK w Kobiernikach oraz Cukrownia Mała Wieś) nierozwiązany pozostaje nadal problem uciążliwości akustycznej hałasu emitowanego z PKN „ORLEN” S. A. w Płocku

Źródłem hałasu o poziomie przekraczającym poziom dopuszczalny był również Zakład Transportu i Sprzętu Ciężkiego „TRANS –KOP” zlokalizowany w Nowej Białej. W ostatnim okresie wpłynęły interwencje na uciążliwości akustyczne od zbiornicy złomu w Białej, gm. Stara Biała i przedsiębiorstwa ANTY – KOR w Maszewie, gm Stara Biała.

Zakłady, które emitują hałas o poziomie wyższym niż dopuszczalny poszukują rozwiązań technicznych i organizacyjnych, aby tę uciążliwość wyeliminować.

Poważnym problemem jest hałas komunikacyjny – powstający z eksploatacji dróg, zwłaszcza dróg przebiegających przez tereny zabudowane.

Głównym źródłem pól elektromagnetycznych na terenie powiatu plockiego są stacje bazowe telefonii komórkowych, linie energetyczne i urządzenia elektroenergetyczne. W roku 2004 dokonano inwentaryzacji istniejących telefonii komórkowych na terenie powiatu plockiego (tabela Nr 47). Pomimo protestów niektórych społeczności lokalnych przeciwko budowie stacji bazowych telefonii komórkowych, nie stwierdzono potrzeby ustanowienia wokół obszarów ograniczonego użytkowania.

Aby ograniczyć uciążliwości hałasu i promieniowania elektromagnetycznego w Programie określono cel operacyjny:- ograniczenie hałasu i promieniowania do obowiązujących norm.

W latach 2003 -2004 zrealizowano następujące zadania :

Tabela Nr 3. Zrealizowane zadania w zakresie ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm.

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	Zinventaryzowano źródła uciążliwości akustycznej.	2004	WOŚ	Bez kosztów – w ramach działań WOŚ	W ewidencji jest 8 instalacji, lista uzupełniana na bieżąco	Zadanie realizowane przy współpracy z MWIOŚ Delegatura w Płocku
2	Podsumowano realizację Ekologicznego Programu Dostosowawczego dla PKN „ORLEN S.A.” W ramach realizacji EPD wykonano zadania : -Obniżenie emisji hałasu z terenu Zakładu Produkcyjnego w Płocku poprzez realizację działań prowadzonych w ramach modernizacji i remontów poszczególnych instalacji w tym: <ul style="list-style-type: none"> • zamontowanie tłumików hałasu na eżektorach parowych instalacji DRW III, • przegląd i konserwacja kompresorów instalacji HON 6, • trwałe wyłączenie instalacji Detolu, Pirolizy i Rozdzielania Gazów Pirolitycznych I 	2003 2003	Wojewoda Mazowiecki, MWIOŚ PKN ORLEN	Bez kosztów b/d	W dalszym ciągu przekraczane są poziomy hałasu na terenie gminy Stara Biała, naliczona kara została przez WIOŚ zaskarżona do Sądu Administracyjnego.	

	<p>- Wyciszenie hałasu na wlocie do wentylatorów chłodnic powietrza na instalacji Ekstrakcji Aromatów poprzez realizację następujących działań :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonano projekt wygłuszeń kolejnych urządzeń na instalacji Reformingu V tj. : czerpni wentylatorów 30 C 3A i B. • Uzyskano decyzję uzgadniającą warunki zabudowy 	2003 r.	PKN ORLEN	b/d		
3	Budowa zabezpieczeń przed uciążliwościami akustycznymi - usypano wał ziemny przed zespołem krusząco – przesiewającym w przedsiębiorstwie TRANS –KOP.	2002 -2003	Przedsiębiorstwo –stwo TRANS - KOP	Środki inwestora –10.000 zł	Ograniczono hałas do poziomu określonego Rozporządzeniem Ministra Środowiska	
4	Budowa ekranu akustycznego wokół ZUOK w Kobiernikach	2002-2003	ZUOK	Środki inwestora - 20500,00	Ograniczenie poziomu hałasu.	
5	Uwzględnienie wymogów ograniczenia emisji hałasu do środowiska dla nowo realizowanych przedsięwzięć - ograniczenie hałasu podczas realizacji przedsięwzięć, - stosowanie urządzeń o niskim poziomie hałasu,	2003 –2005	WOŚ	bez kosztów	Zapewnienie standardów akustycznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska	
6	Zmodernizowano nawierzchnię odcinków dróg krajowych, wojewódzkich, gminnych		GDDiA WZD PZD	b. d.	Lepsza nawierzchnia odcinków dróg: drogi krajowej Nr 62, - drogi wojewódzkiej Nr 562 - drogi powiatowej Nr 250,	

					<ul style="list-style-type: none"> - drogi powiatowej Nr 380 - drogi powiatowej Nr 239 - drogi powiatowej Nr 217 - drogi powiatowej Nr 233 <p> płynniejszy ruch, mniejszy hałas</p>	
7	Zinventaryzowano źródła emisji pól elektromagnetycznych	2004	WOŚ	bez kosztów	W ewidencji znajdują się 34 stacje bazowe telefonii komórkowych, 4 stacje elektroenergetyczne 110/15 kV, rozdzielnia 110 kV oraz linie elektroenergetyczne 110 kV, 220 kV, 400 kV (wykaz – tabela nr 47)	
8	Dokonano pomiaru poziomu pól emitowanych pod linią 400 kV w miejscowości Nowa Wieś gm. Mała Wieś	2005	WIOS we współpracy z WOŚ.	budżet państwa	Stwierdzono, iż linia energetyczna emituje promieniowanie o wartościach nieprzekraczających dopuszczalnych norm	

Łączne nakłady: 31050,00 zł

Dyrektywa 2002/49/ WE wprowadza obowiązek realizacji map akustycznych. Powyższy obowiązek został przeniesiony do ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co znalazło odzwierciedlenie w zadaniach określonych w Programie ochrony środowiska.

Mapy akustyczne mają być realizowane etapami. I etap w terminie do lipca 2007 r., kolejny etap w terminie do lipca 2012 r. W etapie pierwszym mają być zrealizowane mapy akustyczne dla dróg głównych o rocznych natężeniach ruchu powyżej 6 mln pojazdów, w terminie do lipca 2012 r. - o rocznych natężeniach ruchu powyżej 3 mln pojazdów.

Na terenie powiatu plockiego na drogach wojewódzkich oraz krajowych prowadzone są pomiary natężenia ruchu co pozwoli określić drogi dla których obowiązek sporządzenia map akustycznych będzie wymagany w w/w terminach.

Obowiązek sporządzenia map akustycznych nie będzie dotyczył dróg powiatowych, na których nie odnotowuje się natężenia ruchu powyżej 3 mln samochodów rocznie.

2.1.4. Minimalizacja wytwarzania oraz składowania odpadów, osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku

Integracja europejska niesie ze sobą poważne wyzwania dla naszego kraju w zakresie gospodarki odpadami. Hierarchia działań na rzecz gospodarowania odpadami jest następująca:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
- ponowne wykorzystanie odpadów,
- odzyskanie z odpadów wybranych grup,
- odzysk energii,
- końcowe unieszkodliwianie.

W skali kraju obserwujemy stały wzrost wytwarzanych ilości odpadów komunalnych, przy spadku wytwarzanych odpadów przemysłowych. Odpady komunalne powstające w ilości 300 kg/mieszkańca/rok są największym wyzwaniem dla gmin. Związane są z tym następujące zadania:

- objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów,
- zapobieganie powstawaniu dzikich składowisk odpadów,
- zorganizowanie właściwego odbioru i transportu odpadów,
- intensyfikacja działań związanych z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów ulegających biodegradacji,
- spełnienie wymogów dyrektywy 1999/31/EC w sprawie składowisk odpadów,
- zbieranie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- ustalenie odpowiedniej polityki cenowej w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

W powiecie plockim, podobnie jak w całym kraju, istotną presję na środowisko naturalne powodują odpady. Wzrastająca ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, konwencjonalny sposób gospodarowania nimi (głównie składowanie odpadów komunalnych na składowiskach, często nie

spełniających standardów ekologicznych), powodują zwiększenie obciążenia środowiska, degradując powietrze, powierzchnię ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, szpecąc krajobraz.

Niezbędne zatem jest podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ilości powstających odpadów, ich zagospodarowanie, bezpieczne dla środowiska ich magazynowanie, zbieranie i unieszkodliwianie. W Programie ochrony środowiska przyjęto do realizacji cel operacyjny – minimalizacja składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku. Do realizacji tego celu podjęto realizację następujących działań:

- inwentaryzację emisji odpadów z gospodarstw domowych, oczyszczalni ścieków, działalności gospodarczych ,
  - pełne wdrożenie systemu zbierania zwłok zwierzęcych,
  - osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów: tworzyw – 22%, drewno – 15%, szkła – 35%, papieru – 45%, opakowań wielomateriałowych – 25%, odpadów wielkogabarytowych – 26%, odpadów budowlanych – 20%, odpadów niebezpiecznych – 22% ,
  - sukcesywne ograniczanie masy odpadów opakowaniowych deponowanych na składowiskach, opracowanie i wdrożenie systemów zbierania odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i urządzeń elektronicznych,
  - deponowanie na składowiskach nie więcej niż 75% masy wytwarzanych odpadów komunalnych,
  - objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców powiatu,
  - wdrożenie systemu segregacji odpadów, z uwzględnieniem odpadów opakowaniowych,
  - kontrolę gospodarowania odpadami,
  - opracowanie i wdrożenie systemu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych ,
  - wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - zamknięcie i rekultywacja składowisk odpadów nie spełniających wymogów ochrony środowiska.
- Realizację zadań przedstawia tabela Nr 4.

Tabela Nr 4. Zrealizowane zadania dotyczące minimalizacji wytwarzania oraz składowania odpadów, osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów.

Lp.	Zadania powiatu	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszty [zł]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1.	Inwentaryzacja emisji odpadów powstających na terenie powiatu plockiego z gospodarstw domowych, oczyszczalni ścieków, małych i średnich przedsiębiorstw	2004	WOŚ	-	budżet powiatu	<p>Na podstawie przedkładanych przez przedsiębiorców informacji o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania odpadami, zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, transportu i zbierania odpadów oraz pozwoleń na wytwarzanie odpadów i programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi zinwentaryzowano emisję odpadów wytwarzanych na terenie powiatu plockiego. Informacje te są na bieżąco aktualizowane.</p> <p>W ewidencji znajdują się podmioty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wytwarzające odpady-143, - posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie: zbierania odpadów (36), transportu odpadów (42), posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie: odzysku odpadów (13), unieszkodliwiania odpadów (3). 	

2.	Monitoring , kontrola i egzekucja wydanych zezwoleń dla podmiotów gospodarujących odpadami	2003-2005	WOŚ	-	budżet powiatu	Starosta Płocki przeprowadził 20 kontroli realizacji obowiązków nałożonych w pozwoleniach i zezwoleniach na gospodarowanie odpadami, w tym wszczął z urzędu 2 postępowania w sprawie cofnięcia zezwoleń.	
3.	Partnerstwo publiczno-prywatne w zakresie zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych	2003-2004	WOŚ	-	-	Z inicjatywy Starosty Płockiego zorganizowano spotkania robocze w Drobinie i Płocku dot. budowy na terenie powiatu płockiego składo-wiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w m. Ciesze-wo, gm. Drobin, wykonano koncepcję budowy składowiska, określając koszty budowy i eksplo-atacji. Związek Gmin Regionu Płockiego wystąpił o środki do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na budowę składowiska.	Współpraca z prywatnymi inwestorami i gminami
4.	Opracowanie systemu zbierania zwłok zwierzęcych - próba lokalizacji zbiornicy zwłok zwierzęcych	2004	WRWiK, WOŚ	-	-	Zbieraniem i unieszkodliwianiem zwłok zwierzęcych z terenu powiatu płockiego zajmuje się Firma HETMAN w Bedlnie , która posiada wymagane prawem zezwolenia na gospodarowanie tego rodzaju odpa-dami. W powiecie płockim w 2004 r. zebrano 123,39 Mg zwłok zwierzę-cych. -podjęto próbę lokalizacji zbiornicy zwłok zwierzęcych.	

5.	Opracowanie powiatowego systemu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych; Przekazanie ulotek, kalendarzy o zbiórce odpadów niebezpiecznych	2004-2005	WOŚ	8.000	Budżet Samorządu Województwa Mazowieckiego	W gminach powiatu plockiego rozstawiono 29 kontenerów do zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych. System ten nie jest jeszcze w pełni wdrożony. -brak dostępu społeczeństwa do pojemników (niewłaściwa lokalizacja), niska świadomość ekologiczna społeczeństwa.	Współpraca ze ZGRP i Marszałkiem Województwa Mazowieckiego
6.	Ustalenie listy rankingowej składowisk odpadów nie spełniających wymogów ochrony środowiska	2004,2005	WOŚ	-	Budżet powiatu	Ustalono listę składowisk odpadów do zamknięcia. Wydano decyzje na zamknięcie składowisk: - niecka A – Cieszewo, gm. Drobin; - Worowice-Wyroby, gm. Staroźreby; - Łysa Góra, gm. Bodzanów. Wszczęto postępowanie w sprawie zamknięcia składowiska odpadów w Rogowie, gm. Bulkowo.	
7.	Opracowanie: - bazy informacyjnej zawierającej dane dotyczące lokalizacji, ilości i stanu wyrobów zawierających azbest - programu usuwania wyrobów zawierających azbest	2004 2005	PINB, WOŚ WOŚ	-	budżet powiatu	Przygotowano zbiorczą informację o miejscach i ilości odpadów zawierających azbest. Na terenie powiatu zinwentaryzowano 295.526,0 m ² wyrobów zawierających azbest. -informacja dla firm, gmin, mieszkańców o krajowym programie usuwania azbestu; -60 przedsiębiorców usuwających azbest posiada zezwolenie Starosty Plockiego na gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest.	Współpraca z Wojewodą Mazowieckim, gminami, PINB

						Instytut Medycyny Pracy z Łodzi prowadzi badania stężeń azbestu w 8 miejscach pow. płockiego (Góra, gm. Staroźreby, m. Brudzeń Duży, Ciólkowo, gm. Radzanowo, Rębowo, gm. Wyszogród, Łaziska, gm. Słubice, Maszewo Duże, gm. Stara Biała, Krajkowo, gm. Drobin, m. Bielsk)	
8.	Ewidencjonowanie podmiotów wytwarzających odpady	2003-2005	WOŚ	-	budżet powiatu	W ewidencji jest 237 podmiotów wytwarzających odpady (pozwolenia, zezwolenia, informacje o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami).	Ewidencja jest na bieżąco aktualizowana
9.	Prowadzenie kampanii promocyjnej, edukacyjnej i informacyjnej w zakresie gospodarowania odpadami	2003-2005	WOŚ	-	budżet powiatu PFOŚiGW NFOŚiGW	Starosta Płocki organizuje szkolenia, seminaria , imprezy o charakterze ekologicznym, na których informuje przedsiębiorców, mieszkańców powiatu o konieczności prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i podejmowaniu innych działań zmierzających do przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska odpadami. -szczegółowe sprawozdanie w punkcie 2.4.	

10.	<p>Pełne wdrożenie podpisanego porozumienia ze Związkiem Gmin Regionu Płockiego w sprawie podnoszenia jakości powiatowego systemu zbierania odpadów wyselekcjonowanych ze strumienia odpadów komunalnych oraz budowy składowiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.</p> <p>- realizacja programu na rzecz selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie działania ZGRP</p>	2004-2005	Starosta Płocki	-	budżet: gmin , ZGRP, NFOŚiGW WFOŚiGW	<p>Zadanie w trakcie realizacji.</p> <p>W gminach powiatu prowadzi się segregację odpadów „w sąsiedztwie” oraz „u źródła” (system workowy) .</p> <p>W gminach rozstawiono 583 pojemniki do segregacji odpadów.</p> <p>Ilość odzyskanych poszczególnych rodzajów odpadów w:</p> <p>- 2003 r.: szkło-138,402 Mg; tworzywa sztuczne-21,678 Mg; makulatura- 10.007 Mg;</p> <p>- 2004 r.: szkło-122,95 Mg; tworzywa sztuczne- 44,14 Mg; makulatura- 23,95Mg;</p> <p>ZGRP, Starostwo Powiatowe w Płocku, Burmistrz Miasta i Gminy Drobin podjęli działania w celu budowy składowiska odpadów budowlanych zawierających azbest w Cieszewie, gm. Drobin (w marcu 2005 r. opracowano koncepcję).</p> <p>Konkurencyjny projekt powstaje w ZUOK w Kobiernikach.</p> <p>Przeprowadzono zajęcia edukacyjne w zakresie selektywnej zbiórki odpadów dla 2.226 uczniów z terenu ZGRP; przeszkolono ponad 200 przedstawicieli sołectw, przygotowano kadrę 61 edukatorów środowiskowych;</p>	Współpraca ZGRP
-----	--	-----------	-----------------	---	--------------------------------------	--	-----------------

	- wspólna realizacja programu aktywizacji edukacji społeczeństwa na rzecz gospodarowania odpadami opakowaniowymi (seminaria, plakaty, kalendarze)			50.000			
Zadania innych organów, jednostek i gmin							
Lp.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszty [zł]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1.	<p>Koordinacja i współpraca z gminami powiatu plockiego w celu objęcia selektywną zbiórką wszystkich mieszkańców powiatu</p> <p>-opracowanie przez Związek Gmin Regionu Plockiego dla 10 gmin gminnych planów gospodarki odpadami</p> <p>-konsultacja Dyrektora WOŚ planów gospodarki odpadami w 15 gminach i zaopiniowanie planów uchwałami Zarządu Powiatu w Plocku.</p> <p>-zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów,</p>	2003-2005	ZGRP WOŚ	10.909	Budżet gmin	<p>Koordinacja w gminach powiatu plockiego działań w celu objęcia selektywną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców powiatu.</p> <p>Wzrasta ilość odzyskiwanych surowców wtórnych w gminach.</p> <p>Zebrano:</p> <p>2003 r.: szkło-138,402 Mg; tworzywa sztuczne-21,678 Mg; makulatura- 10.007 Mg;</p> <p>2004 r. szkło-122,95 Mg; tworzywa sztuczne- 44,14 Mg; makulatura- 23,95Mg;</p>	Wszystkie gminy przyjęły gminne plany gospodarki odpadami.

	-wydanie kalendarza dot. segregacji odpadów	2004		-	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, WOŚ		Kalendarze edukacyjne przekazano dla społeczeństwa powiatu płockiego
2.	Wdrożenie pełnego systemu zbierania i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych -pełen nadzór weterynaryjny nad procesem powstawania i niszczenia odpadów pochodzenia zwierzęcego - kontrole w terenie dot. gospodarowania zwłokami zwierzęcymi	2004-2005 2004-2005	Powiatowy Lekarz Weterynarii, WOŚ, WIOŚ	-	-	Zwłoki zwierzęce zbierane są przez specjalistyczną firmę do unieszkodliwienia.	Współpraca Starosta Płocki, HETMAN Bedlno
3.	Doskonalenie systemu zbierania, odzysku i transportu odpadów przez firmy świadczące usługi w tym zakresie -egzekwowanie przepisów ochrony środowiska podczas wydawania zezwoleń dla zbierania, transportu i odzysku odpadów	2003-2005	Przedsiębiorcy, WOŚ	-	Budżet firm usługowych	13 firm posiada zezwolenia na odzysk odpadów, 42 na transport odpadów, 36 na zbieranie odpadów. W decyzjach na firmy nałożono obowiązek przeszkolenia pracowników w zakresie gospodarowania odpadami. Firmy posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku i transportu odpadów uczestniczą w szkoleniach, seminariach dot. obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami,	

						doskonałą jakość prowadzonych usług w w/w zakresie, prawidłowo gospodarują odpadami	
4.	Rozwój zakładu segregacji odpadów „SO” Józef Sobiesiak w Miszewie Murowanym, gm. Bodzanów	2003-2005	Właściciel Zakładu	-	Środki inwestora, WFOSiGW, Fundusze UE	Firma prowadzi selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych u „źródła” w gminach: Bodzanów, Brudzeń Duży, Nowy Duninów, Staroźreby, Słubice, Bulkowo, Bielsk, Radzanowo; Zakupił urządzenia do mechanicznej obróbki odpadów (linia do sortowania, prasa).	W Zakładzie w Miszewie Murowanym W 2005 r. nastąpił problem z funkcjonowaniem Zakładu z uwagi na uszkodzenie maszyn technologicznych.
5.	Rozwój Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach	2003-2004	ZUOK	322.0000	środki ZUOK	-Zakład uzyskał pozwolenie na wytwarzanie odpadów w związku z prowadzeniem stacji demontażu pojazdów; -wykonano linię do produkcji biokompostu, -zmodernizowano linię do segregacji odpadów.	Zakład w kompetencji Wojewody
6.	Rozbudowa Regionalnego Centrum Segregacji i Unieszkodliwiania Odpadów w Cieszewie, gm. Drobin	2003-2004	ZGKiM w Drobinie	2.147.133	WFOŚiFW, ZGKiM w Drobinie	-Zakład uzyskał pozwolenie zintegrowane dla składowiska odpadów, - w 2003 r. oddano do eksploatacji nieckę na składowisku w Cieszewie, -uruchomiono linię do segregacji odpadów.	

7.	Poprawa i doskonalenie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych	2003-2005	gminy	-	budżet gmin	W gminach powiatu plockiego wzrosła ilość pojemników do zbiórki odpadów opakowaniowych. Zwiększyła się świadomość ekologiczna społeczeństwa. Środki z opłaty produktowej wykorzystywane są na zakup kolejnych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów . Poprzez doskonalenie selektywnej zbiórki odpadów dąży się do zmniejszenia ilości odpadów składowanych na składowisku, uzyskania zakładanych limitów odzysku i recyklingu. Ilość zebranych selektywnie odpadów łącznie: 2003 r. – 170,087 Mg 2004 r. –191,04 Mg	
8.	Inwentaryzacja i likwidacja dzikich składowisk odpadów	2003-2005	gminy	-	budżet gmin	Na terenie gmin w powiecie plockim zidentyfikowano 27 dzikich składowisk odpadów. Większość zlikwidowano – nakazano posiadaczom odpadów decyzjami administracyjnymi usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania. Niestety powstają nowe.	
9.	Weryfikacja regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach	2003-2004	gminy	-	budżet gmin	Gminy mają zweryfikowanie regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach . W wyniku nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach muszą je ponownie dostosować do wymogów prawa.	
10.	Wdrożenie systemu pełnej i wiarygodnej ewidencji zbieranych odpadów komunalnych	2004-2005	gminy	-	budżet gmin	Szkolenia gmin, firm gospodarujących odpadami komunalnymi dot. prowadzenia ewidencji odpadów.	

11.	Wdrożenie systemu zbierania zwłok zwierzęcych	2005	gminy	-	budżet gmin	W gminach powiatu plockiego zbieraniem i unieszkodliwianiem zwłok zwierzęcych zajmuje się firma HETMAN z Bedlna na podstawie umów zawartych z gminami; przygotowanie gmin do unieszkodliwienia odpadów zwierzęcych (zwłok zwierzęcych) na wypadek ptasiej grypy.	
12.	Rekultywacja niecki składowiska w Cieszewie, gm. Drobin	2004	gminy	-	budżet gmin	Wydano decyzję administracyjną na zamknięcie niecki A na składowisku odpadów w Cieszewie, gm.Drobin. Rekultywacja nie jest prowadzona.	Składowisko obecnie w kompetencji Wojewody
13.	Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych nie spełniających wymogów ochrony środowiska Worowice Wyroby, gm. Staroźreby, Łysa Góra,gm. Bodzanów, -Starosta Płocki wydał: decyzje administracyjne na zamknięcie składowisk odpadów w m: Worowice-Wyroby, gm. Staroźreby, Łysa Góra,gm. Bodzanów, Cieszewo, gm.Drobin, -wszczał postępowanie administracyjne dla zamknięcia składowiska w Rogowie, gm. Bulkowo.	2004-2005	gminy	-	budżet gmin	Prowadzona jest rekultywacja składowiska w Worowicach-Wyrobach, gm. Staroźreby	

Efekty łączne:

- 237 podmiotów prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami uzyskały wymagane prawem zezwolenia; nowa niecka składowiska w Cieszewie oddana do eksploatacji uzyskała pozwolenie zintegrowane,
- wydano 3 decyzje administracyjne na zamknięcie składowisk odpadów: Łysa Góra, gm. Bodzanów; Worowice-Wyroby, gm. Staroźreby, Cieszewo, gm. Drobin -niecka A,
- 70% mieszkańców objęta jest selektywną zbiórką odpadów,
- wg informacji WIOŚ 157 270,655 Mg odpadów zostało przekazane do odzysku,
- przeprowadzono 6 szkoleń dla przedsiębiorców, gmin w zakresie gospodarowania odpadami,
- ze strumienia odpadów komunalnych wydzielono: 878,78 Mg odpadów budowlanych, 26,435 Mg odpadów niebezpiecznych.

1.1.1. Cel operacyjny: Zapobieganie awariom przemysłowym

Jednym z podstawowych problemów zagrażających mieszkańcom powiatu płockiego jest możliwość wystąpienia powodzi. Przyczynami występowania tego problemu jest brak właściwej zabudowy regulacyjnej rzek (szczególnie Wisły), która uległa dekapitalizacji oraz brak właściwej konserwacji urządzeń zabezpieczających przed powodzią.

Problemem jest również możliwość wystąpienia awarii przemysłowych (Baza PERN w Plebance, gm. Słupno, PKN ORLEN S.A. częściowo zlokalizowany na terenie gminy Stara Biała, tranzyt materiałów niebezpiecznych drogami powiatu, ropy naftowej i produktów naftowych rurociągami, liczne stacje paliw, zakłady przemysłu spożywczego dysponujące dużymi ilościami czynników chłodzących).

Podjęto realizację następujących działań:

- inwentaryzacji instalacji stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska i życia ludzi,
- przygotowanie procedur postępowania w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych.
- informowanie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii,
- sporządzenie zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych dla gmin powiatu narażonych na skutki awarii przemysłowych przez zakłady stwarzające duże ryzyko powstania poważnej awarii,
- ochrona przed powodzią gmin nadwiślańskich,
- realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów ochrony przeciwpowodziowej, zagospodarowania dolin: Wisły, Słupianki.

W ramach powyższych działań zrealizowano lub przystąpiono do realizacji następujących zadań.

Tabela Nr 5. Informacja o realizacji zadań zmierzających do zapobiegania awariom przemysłowym.

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania	Koszt	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	Inwentaryzacja instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i życia ludzi Wydział Zarządzania Kryzysowego ma opracowaną charakterystykę zagrożeń; w bazie danych ujęta jest m.in. Baza Surowcowa PERN-u w gm. Słupno oraz PKN Orlen S.A. w Płocku.	2004	WZK	Budżet powiatu	W ramach pracy WZK	- lepszy stan bezpieczeństwa mieszkańców - rozpoznanie i określenie zagrożeń, - stworzenie bazy danych,	Współdziałanie z gminami
2	Informowanie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych. Nie zanotowano poważnych awarii przemysłowych.	2003 - 2005	WZK	Budżet powiatu	W ramach pracy WZK	-	Współdziałanie z gminami powiatu
3	Przygotowanie procedur postępowania w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych. Takie procedury ujęte są w Powiatowym Planie Reagowania Kryzysowego, który podlega okresowej aktualizacji.	2004	WZK	Budżet powiatu	W ramach pracy WZK	Znajomość procedur postępowania w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, szybkość działania	-
4	Podjęcie zadań związanych z ochroną przed powodzią gmin nadwiślańskich. Opracowano Plan ochrony przed powodzią. Wydział Zarządzania Kryzysowego na bieżąco monitoruje stan wody na rz. Wiśle. 2 razy w roku przedstawiciele Wydziału wspólnie z WZMiUW w Płocku dokonują przeglądu stanu urządzeń infrastruktury ppow. w powiecie.	2003-2004	Starosta Płocki, WZK	-		Poprawa stanu bezpieczeństwa powodziowego gmin nadwiślańskich	Współdziałający: Gminy Powiatu, WZMiUW O/Płock, RZGW w W-wie, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Płocku

Zadania zrealizowane przy współdziałaniu innych organów, jednostek i gmin

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania	Koszt	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	<p>Realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia przeciwpowodziowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja obwałowań i urządzeń odwadniających zbiornika suchego Troszyn. <p>W ramach powyższego zadania w 2004 roku zostały wykonane urządzenia odwadniające zbiornik -rowy na dł. 27,3 km. Zadanie było współfinansowane ze środków: EBI. Natomiast na remont obwałowań zbiornika o długości 5,1 km jest ogłoszony przetarg. Zadanie to przewidziane jest do wykonania w terminie do 31 października 2006 r. i będzie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.</p>	2004	WZMiUW w Warszawie - O/Płock	Budżet państwa, środki UE, EBJ.	<p>Koszt zrealizowanych inwestycji: 995.679,- Przewidywany koszt całkowity: 7.308.706,-</p>	Podniesienie stanu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców gmin nadwiślańskich	

<p>- Zabezpieczenie przeciwerozyjne rzeki Słupianki wraz z regulacją odcinka ujściowego. WZM i UW O/Płock posiada opracowany projekt budowlany na powyższe zadanie w km 0+900 – 9+000. Obecnie są prowadzone formalności związane z uzyskaniem pozwolenia na budowę. Zadanie to znajduje się w propozycji planu b.r. Na obiekt ten został złożony wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w zakresie działania „, „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi „ – Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”.</p>	2004-2005	WZMiUW w Warszawie O/Płock	Budżet państwa, środki UE	Szacunkowe nakłady: 7 500 000,-	Podniesienie stanu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców gminy Słupno	Wykonany zostanie suchy zbiornik retencyjny, 4 stopnie redukcyjne, remont jazu oraz 4,5 km regulacji rzeki.
---	-----------	----------------------------	---------------------------	------------------------------------	---	---

3	<p>Realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia przeciwpowodziowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przegroda dolinowa Pieczyńska-Łłowskie – Gilówka W 2003 roku została opracowana koncepcja programowo przestrzenna wraz z raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Złożono wnioski do Urzędu Gminy Łłów o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim. <p>Z uwagi na brak aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy taka decyzja nie została wydana. Natomiast Rada Gminy w Łłowie podjęła uchwałę o sporządzeniu powyższego planu dla przedmiotowej inwestycji . W 2004 r. został opracowany przez uprawnionego urbanistę projekt planu i został przekazany do Rady Gminy celem zatwierdzenia. Do dzisiejszego dnia temat ten nie został załatwiony przez Radę Gminy z uwagi na liczne protesty mieszkańców przeciwko budowie przegrody.</p>	2004-2005	WZMiUW w Warszawie o/Łłock	Budżet państwa, środki UE	Przewidywany koszt: 680.000,-	Podniesienie stanu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców gmin nadwiślaskich	
---	--	-----------	----------------------------	---------------------------	-------------------------------	---	--

	- Roboty regulacyjne brzegu Wisły w rejonie miejscowości Rakowo (594 – 601km) - Remont budowli regulacyjnych w m. Chmielewo, gm. Wyszogród	2004	RZGW w Warszawie	EBI (Europejski Bank Inwestycyjny), RZGW w W-wie	1.500.000,-	Poprawa stanu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców gm. Wyszogród, likwidacja erozji brzegowej, skupienie nurtu rzeki w nowym miejscu	
4	Odmulenie zbiorników retencyjnych pompowni Tokary i Popłacin	2004-2005	RZGW w Warszawie	EBI, RZGW w W-wie	40.000,-	Poprawa ochrony przeciwpowodziowej	
5	Opracowanie map terenów zalewowych dla rzeki Skrwy Prawej	2005	RZGW w Warszawie	RZGW w Warszawie	30.000,-	Poprawa ochrony przeciwpowodziowej	
6	Budowa przegrody sryżowej w Popłacinie	2005	RZGW w W-wie	EBI, RZGW w W-wie	1.200.000,-	Poprawa ochrony przeciwpowodziowej	
7	Modernizacja pompowni w Tokarach i Brwilnie	2005	RZGW w W-wie	EBI, RZGW w W-wie	1.000.000,-	Poprawa ochrony przeciwpowodziowej	
8	Rekonstrukcja i remont rzeki Płonki na odcinku 0,652 km w km 44+040-44+692	2005	WZMiUW w W-wie O/Płock	WZMiUW w W-wie O/Płock WFOŚiGW w W-wie	303.648,11	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej	
9	Udrożnienie i remont rzeki Brzeźnicy na odcinku 1,3 km, w km 9+400 do 10+700	2003	WZMiUW w W-wie O/Płock	WZMiUW w W-wie O/Płock WFOŚiGW w W-wie	57.651,17	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej	
10	Remont i udrożnienie koryta rzeki Rosicy w km 6+000-9+700	2005	WZMiUW w W-wie O/Płock	WZMiUW w W-wie O/Płock WFOŚiGW w W-wie	199.311,95	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej	
11	Remont i udrożnienie rzeki Nidy na odcinku 11,750 km, w km 15+800-27+550	2005	WZMiUW w W-wie O/Płock	WZMiUW w W-wie O/Płock WFOŚiGW w W-wie	175.485,59	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej	
12	Remont i udrożnienie rzeki Płonki w km 39+710-43-710	2004	WZMiUW w W-wie O/Płock	WZMiUW w W-wie O/Płock WFOŚiGW w W-wie	58.272,14	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej	

Łączne nakłady:

5.256.399,85 zł

w tym:

WFOŚiGW:

240.409,00 zł

Europejski Bank Inwestycyjny:

2.427.500,00 zł

WZMiUW:

1.245.990,85 zł

RZGW:

1.342.500,00 zł

Zrealizowane zadania przyczyniły się w istotny sposób do podniesienia rezerwy powodziowej (realizowany remont zbiornika Troszyn, możliwość wykorzystania jeziora Zdwojskiego jako zbiornika retencyjnego wód powodziowych). Poważnym problemem przy realizacji w/w zadań jest skomplikowany proces postępowania administracyjnego nowych inwestycji (szczególnie dotyczy to zadań realizowanych w Dolinie Wisły, gdzie bardzo ważny jest aspekt przyrodniczy związany z obszarem NATURA 2000).

1.1. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu

2.2.1. Ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE

Istotne znaczenie dla polskiego środowiska przyrodniczego ma 1 maja 2004 r., kiedy to Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej i od kiedy obowiązuje nowa ustawa o ochronie przyrody, uwzględniająca wymogi ustawodawstwa unijnego. Zadania władz rządowych i samorządowych w zakresie ochrony przyrody kształtują normy międzynarodowe takie, jak: Konwencja Ramsarska z 1971 r., Bońska z 1979 r., Berneńska z 1982 r., z Rio z 1992 r., Dyrektywa Rady 79/409/EWG (tzw. Dyrektywa Ptasia), Dyrektywa Rady 92/43/EWG (tzw. Dyrektywa Siedliskowa), wreszcie – Strategia Lizbońska z 2000 r. - uzupełniona o filar ekologiczny w 2001 r. Strategia wprost zakłada zachowanie żywych zasobów przyrody w całej jej bogatej różnorodności, co w przełożeniu na treść VI Programu działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001-2010 oznacza, że poprawa ochrony różnorodności biologicznej ma nastąpić m.in. wskutek:

- znacznego wzrostu lesistości Europy;
- w Polsce zakłada się wzrost lesistości z 28,5 % do 30 % w 2020 r., a w dalszej perspektywie nawet do 33 % ,
- utworzenia europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, obejmującej ok. 15 % powierzchni państw członkowskich,
- ochrony terenów wodno-błotnych,
- poprawy czystości wód powierzchniowych.

Wymienione priorytety europejskie znalazły swoje odzwierciedlenie w działaniach i zadaniach zawartych w celu operacyjnym „Ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE” określonym w „Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płońskim do 2010 r.”. Realizacja ich przedstawia się następująco:

– Wspieranie działań na rzecz umieszczenia na liście obszarów proponowanych do sieci NATURA 2000

W kontekście unijnych standardów ochrony fauny i flory szczególne znaczenie ma sieć ekologiczna NATURA 2000. W Polsce ta forma ochrony prawnej została usankcjonowana ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na jej podstawie Minister Środowiska rozporządzeniem z dnia 21 lipca 2004 r. wyznaczył obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (na podstawie Dyrektywy „Ptasiej”), do których zaliczył m.in. Dolinę Środkowej Wisły o pow. 28.061,3 ha, w tym na terenie

powiatu plockiego obszar o pow. 4.285,7 ha (15%) w gminach: Bodzanów o pow. 406,9 ha, Gąbin o pow. 463,7 ha, Mała Wieś o pow. 479,1 ha, Słubice o pow. 699,8 ha, Słupno o pow. 1.143,1ha, Wyszogród o pow. 1.093,1 ha. Celem działania jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w stanie nie pogorszonym. Nadzór nad obszarem Natura 2000 sprawuje Wojewoda Mazowiecki.

O wpis na listę obszarów NATURA 2000 (na podstawie Dyrektywy „Siedliskowej”) ubiega się z terenu powiatu plockiego rezerwat SIKÓRZ (gm. Brudzeń Duży). Minister Środowiska wydał odpowiednie rozporządzenie umożliwiające dalsze działania w kierunku nadania mu europejskiego statusu prawnego. Określone zostały typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki roślin i zwierząt, w tym typy siedlisk i gatunków o znaczeniu priorytetowym, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów NATURA 2000.

Środowisko powiatu plockiego, ze względu na swoje wyjątkowo cenne wartości przyrodnicze i krajobrazowe, winno być w większym stopniu reprezentowane w europejskiej sieci ekologicznej. Jest to szansa nie tylko dla ochrony przyrody Ziemi Płockiej, ale także jej mieszkańców. Każde propozycje w tym zakresie wymagają zachowania obowiązujących procedur i poszanowania idei samorządności gmin.

– Współdziałanie z Wojewodą Mazowieckim w zakresie wykorzystania funduszy UE na ochronę obszarów NATURA 2000

Wyznaczenie Doliny Wisły jako obszaru Natura 2000 oraz nadanie jej europejskiej rangi wśród obszarów chronionych stwarza uprzywilejowaną pozycję do ubiegania się o fundusze unijne. Mając to na uwadze, Starosta Płocki zainicjował w 2004 r. potrzebę zawarcia przez wszystkie samorządy nadwiślańskie na odcinku od Warszawy do Włocławka porozumienia w sprawie podjęcia wspólnych działań mających na celu realizację zadań o charakterze ponadlokalnym na obszarze Doliny Środkowej Wisły, określonych w strategiach rozwoju gmin, powiatów i województw, programach ochrony środowiska i planach gospodarki odpadami, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach planistycznych. Inicjatywa powiatu plockiego powstała jeszcze w okresie, kiedy Dolina Wisły była desygnowana do europejskiej sieci ekologicznej „NATURA 2000”. Projekt zawarcia porozumienia przedstawiony został na I i II Konferencji Wyszogrodzkiej w czerwcu 2004 r. i w czerwcu 2005 r.

Sprawa jest otwarta, zainteresowanie samorządów gmin i powiatów nadwiślańskich - jak dotąd - nie jest w pełni satysfakcjonujące. Nadzieję daje fakt, iż plocka inicjatywa została przychylnie przyjęta przez Wojewodę Mazowieckiego i Marszałka Województwa Mazowieckiego. W maju 2005 r. zaakceptowała ją również Komisja Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

- **Inicjowanie przedsięwzięć proekologicznych w gminach, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną, wspieranie wniosków gmin i związków gmin o środki finansowe na infrastrukturę ochrony środowiska na terenach cennych przyrodniczo.**

Ustanowienie Natury 2000 w Dolinie Wisły świadczy, iż prowadzona obecnie na tym obszarze gospodarka środowiskiem pozwala na zachowanie walorów przyrodniczych terenu. Ograniczenia gospodarcze dotyczą nowych inwestycji mogących mieć znaczący wpływ na stan środowiska. Stąd wszelkie nowe projekty planowane na tym terenie podlegają ocenie pod kątem ich wpływu na stan obszaru Natura 2000 oraz stan środowiska będącego w bezpośrednim sąsiedztwie tego obszaru. Podobnej procedurze podlegają przedsięwzięcia planowane na terenach projektowanych obszarów Natura 2000: tj. w powiecie płońskim - rezerwatu SIKÓRZ. Nowa ustawa o ochronie przyrody oraz ostatnia nowelizacja Prawa ochrony środowiska dała Wojewodzie Mazowieckiemu odpowiednie kompetencje w tym zakresie.

Dla ochrony pozostałych terenów cennych przyrodniczo Starostwo Powiatowe w Płocku podejmowało z własnej inicjatywy, także we współpracy ze Związkiem Gmin Regionu Płockiego i Stowarzyszeniem Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego szereg działań mających na celu stworzenie projektów kompleksowo rozwiązujących budowę urządzeń ochrony środowiska na tych terenach. Z najważniejszych należy wymienić projekt kompleksowego uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w Dolinie Płockiej Wisły i na obszarach przyległych, zgłoszony do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności. Realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód, dotrzymanie normatywnych wymagań dla ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego, a także ograniczy punktowe źródła zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalno-bytowego.

Podobne przedsięwzięcia inicjowane są w zlewniach jezior objętych ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, Gostynińsko-Gąbińskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego i Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Wymienić tu należy inicjatywę samorządu powiatowego podjętą po katastrofie ekologicznej w wodach płynących (jez. Zdvorskie, Ciechomicke i Górskie) oraz wodach stojących (jez. Łąckie Małe i Łąckie Duże) położonych w zlewni ciek naturalnego Wielka Struga. Celem podjętych działań jest ratowanie tych jezior, a przede wszystkim przywrócenie utraconej retencji wodnej, poprawę jakości wód, właściwe zagospodarowanie przestrzeni wokół jezior.

W efekcie 10 podmiotów (organy samorządowe, rządowe, fundusze ekologiczne, organizacje pozarządowe) postanowiło współdziałać w realizacji zadań mających na celu kompleksową renaturyzację jezior i wspierać się wzajemnie w staraniach o środki na realizację zadań. Uwieńczeniem inicjatywy było podpisanie stosownego porozumienia, a następnie realizacja określonych w nim zadań.

Duże znaczenie dla ochrony środowiska miało działanie powiatu motywujące gminy do zgłoszenia do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych koniecznych do realizacji zadań w zakresie budowy systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków dla aglomeracji powyżej 2000 RLM.

Każde wnioski gmin powiatu płockiego o środki finansowe na realizację przedsięwzięć proekologicznych, zgłoszone do Starostwa, są opiniowane i wspierane merytorycznie. Powiat pomaga gminom nie tylko na etapie przygotowywania koncepcji projektu i dokumentacji.

– **Promocja walorów przyrodniczych powiatu ze szczególnym podkreśleniem korzyści dla społeczności lokalnych płynących z zamieszkiwania na terenach cennych przyrodniczo.**

Wyznaczenie obszaru Natura 2000 oraz nadanie terenom krajowego statusu ochrony prawnej to przede wszystkim ogromna, bezpłatna promocja powiatu. Jest to swoista oferta przyrody adresowana do społeczności lokalnych. To od pomysłów i przedsiębiorczości mieszkańców w największym stopniu zależy, jak wykorzystane zostaną te naturalne atuty środowiska.

Bardzo ważną rzeczą jest uświadomienie mieszkańcom terenów cennych przyrodniczo, że na co dzień mają możliwość korzystania z dobrze zachowanego środowiska i niezniszczonej przyrody. Stąd promocja walorów przyrodniczych powiatu płockiego jest głównym elementem systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa. Odbywa się ona w różnej formie: wydawnictw albumowych, folderów, ulotek, plakatów, filmów, konkursów ekologicznych, audycji radiowych, telewizyjnych, konferencji, szkoleń, warsztatów – dla dzieci, młodzieży szkolnej i dorosłych: nauczycieli, rolników, sołtysów, członków spółek wodnych, przedsiębiorców, inwestorów, urzędników. Przykładowo wymienić należy kalendarze ekologiczne: na 2003 r. - kalendarz prezentujący florę i faunę powiatu płockiego i na 2004 r. – uroki Doliny Płockiej Wisły, albumy promujące walory przyrodnicze powiatu: w 2003 r. – Brudzeński Park Krajobrazowy, w 2004 r. – Przyroda i krajobrazy Ziemi Płockiej, filmy ekologiczne o tematyce przyrodniczej. Wszystkie wydawnictwa są rozpowszechniane wśród mieszkańców powiatu. Trafiają do rolników, uczniów, bibliotek szkolnych, laureatów konkursów ekologicznych.

– **Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie ochrony starodrzewia, parków podworskich**

Współpraca Wydziału Ochrony Środowiska z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie ochrony starodrzewia realizowana jest w szczególności w sprawach związanych z wydawaniem zezwoleń na usunięcie drzew objętych opieką konserwatorską.

– **Wspieranie działań w sprawie utworzenia i właściwego zagospodarowania Wiślańsko Narwiańskiego Parku Krajobrazowego obejmującego dolinę Wisły od ujścia Narwi po Płock.**

Od początku funkcjonowania powiatu płockiego działania na rzecz utworzenia Wiślańsko - Narwiańskiego Parku Krajobrazowego im. Książąt Mazowieckich na odcinku Płocko-Warszawskim są dla nas działaniami pierwszoplanowymi. W działaniach tych wspierają nas: Oddział Mazowiecki Polski

Ruch „Czystszej Produkcji”, WWF Polska, Wojewoda Mazowiecki, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Burmistrz Gminy i Miasta Wyszogród, uczestnicy dwóch konferencji wyszogrodzkich (w czerwcu 2004 r. i 2005 r.)

Projektowany Park Krajobrazowy znajdować się będzie w całości na terenie województwa mazowieckiego. Pod względem administracyjnym obejmować będzie 7 powiatów i 23 gminy. Zakłada ochronę Doliny Wisły od Płocka do ujścia Narwi i Dolinę Dolnej Narwi, a także znaczny odcinek Doliny Dolnej Bzury z miejscami pamięci związanymi z postacią Fryderyka Chopina.

Założeniem jest, aby jak najszybciej rozpocząć formalną procedurę legislacyjną w celu wydania rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego ustanawiającego tę formę ochrony przyrody. Dotychczas udało się doprowadzić do opracowania nowej koncepcji utworzenia Parku, którą dr Ewa Gacka - Grzesikiewicz z Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie - zaprezentowała w czerwcu 2005 r. uczestnikom II Konferencji Wyszogrodzkiej, a następnie przedstawienia dokumentacji wszystkim samorządom nadwiślańskim.

Samorząd powiatu, jak dotąd, będzie wspierał działania Wojewody Mazowieckiego w akcji wyjaśniającej mieszkańcom terenów nadwiślańskich uwarunkowania związane z ustanowieniem Parku.

Rozważana jest koncepcja, aby przyszłemu Zarządowi Parku powierzyć funkcję koordynatora działań na rzecz zagospodarowania terenów nadwiślańskich i beneficjenta pozyskanych na te działania środków finansowych.

– **Wspieranie starań gmin nadwiślańskich o utworzenie w powiecie płockim Muzeum Wisły.**

Inicjatywa utworzenia na terenie powiatu płockiego Muzeum Wisły została zaszczerpiona gminom nadwiślańskim. Mówiono o niej m.in. w czasie obrad I i II Konferencji Wyszogrodzkiej. Została wpisana do wniosków końcowych z tych konferencji. Zainteresowanie – jak dotąd – wykazują: Gmina i Miasto Wyszogród oraz Gmina Brudzeń Duży. Zakłada się, że muzeum gromadziłoby ekspozycje związane z historią Wisły i stanowiło ważny ośrodek edukacji ekologicznej społeczeństwa Ziemi Płockiej.

Bardzo ciekawe, lecz skromne, Muzeum Wsi Nadwiślańskiej funkcjonuje w Murzynowie - w Ośrodku Mazowieckiego Obserwatorium Geograficznego.

– **Kontrola przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystywania zasobów przyrody.**

Uprawnienia powiatu do formalnej kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przyrody nowa ustawa o ochronie przyrody przeniosła do kompetencji wojewody. Nie oznacza to, że służby ochrony środowiska powiatu płockiego nie sprawują kontroli w tym zakresie. Jest to kontrola pośrednia wykonywana przy opiniowaniu lub uzgadnianiu pod względem ochrony środowiska planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także przy ocenie funkcjonowania instalacji już istniejących, w tym funkcjonujących ośrodków wypoczynkowych. W latach 2003 – 2004 procedurze ocen oddziaływania na środowisko poddano 75 przedsięwzięć, skontrolowano 4 ośrodki wypoczynkowe.

– **Współpraca z ARiMR, nadleśnictwami, WODR i gminami w zakresie realizacji programów rolno-środowiskowych w powiecie plockim, zwłaszcza zalesiania gruntów rolnych i ochrony środowiska przyrodniczego.**

Ważne znaczenie dla ochrony środowiska i zachowania dziedzictwa przyrodniczego wsi ma integracja ochrony przyrody z programami rolno-środowiskowymi. Dlatego współpraca samorządu powiatowego z instytucjami realizującymi programy rolno-środowiskowe ma przede wszystkim na celu zachęcanie rolników do przestrzegania zasad ochrony środowiska i wspierania ochrony przyrody metodami, które wykraczają poza „Zwykłą dobrą praktykę rolniczą”.

Do przedsięwzięć rolno-środowiskowych zaliczono: ekologiczne metody produkcji rolniczej, utrzymanie niskoprodukcyjnych łąk i pastwisk o wysokich walorach przyrodniczych, utrzymanie siedlisk stanowiących ostoje dzikiej przyrody, zmiany formy użytkowania gruntów ornych na mniej dochodową, stosowanie zabiegów w celu ochrony gleby i zmniejszenia strat azotu, tworzenie stref buforowych na granicy użytków rolnych ze zbiornikami wód otwartych i obszarów zadrzewionych, tworzenie zadrzewień śródpolnych, zachowanie rodzimych ras zwierząt i miejscowych odmian roślin uprawnych.

Powiat plocki zaliczony został do strefy priorytetowej 14C obejmującej rejon środkowej Wisły i pojezierza Gostynińsko-Płockiego. W strefie tej znalazły się gminy powiatu plockiego: Bodzanów, Brudzeń Duży, Gąbin, Łąck, Mała Wieś, Nowy Duninów, Słubice, Słupno, Stara Biała i Wyszogród. Niektóre gminy powiatu plockiego zakwalifikowane zostały ponadto do „obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania” (ONW). Do ONW strefy nizinnej I zaliczono gminy: Brudzeń Duży, obręby wiejskie gm. Gąbin i Słubice, a do ONW strefy nizinnej II – Łąck i Nowy Duninów.

Z gminy Słupno do ONW strefy nizinnej II należą tylko obręby ewidencyjne: Bielino-Wirginia, Borowiczki Pieńki, Kępa Ośnicka i Liszyno, a z gminy Mała Wieś – obręby: Podgórze Parcele, Podgórze Wieś i Zakrzewo.

Wiodącą rolę w zakresie wdrażania programów rolno-środowiskowych w powiecie plockim pełnią: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Terenowe w Płocku oraz Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie Oddział w Płocku.

W 2004 r. z programów rolno-środowiskowych skorzystało 1.467 rolników powiatu plockiego, otrzymując wsparcie w łącznej wysokości **2.908.063 zł**. Na rok 2005 wnioski złożyło 2.528 rolników. Wnioski te są obecnie w fazie rozpatrywania.

Jest to szansa dla rolników posiadających niewielkie, tradycyjne gospodarstwa, umiających dostrzec i docenić piękno przyrody w swoim najbliższym otoczeniu, ceniących tradycję i kulturę własnej wsi.

Jest to również szansa dla środowiska przyrodniczego, które dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego wsi wymaga takiej właśnie ochrony.

Jednym z pakietów rolno-środowiskowych jest rolnictwo ekologiczne. Z pakietu tego w roku 2004 skorzystało 22 rolników z gmin: Słubice (4), Łąck (13), Nowy Duninów (4) i Bodzanów (1), otrzymując

wsparcie w łącznej kwocie **164.666 zł**. Na rok 2005 o wsparcie finansowe na prowadzenie rolnictwa ekologicznego wystąpiło 12 rolników. Złożone wnioski są obecnie w fazie rozpatrywania.

Z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa powiat płocki współpracuje także w zakresie zalesień gruntów nieprzydatnych rolniczo w ramach realizacji Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zalesienia te z powodu braku odpowiednich instrumentów prawno-finansowych motywujących rolników do zalesiania gruntów marginalnych nie są satysfakcjonujące. W roku 2004 r. zainteresowanie pomocą finansową na zalesienia wykazało jedynie 4 rolników, z których 2 zrezygnowało. Zalesień dokonało zatem tylko 2 rolników na łączną powierzchnię ok. 10 ha (z gmin: Brudzeń Duży - 9,25 ha oraz Nowy Duninów - 0,62 ha).

W roku 2005 wpłynęło 12 wniosków o zalesienie łącznej powierzchni ok. 23 ha z gmin: Brudzeń Duży, Drobin, Mała Wieś, Staroźreby, Słupno, Wyszogród.

– **Przeprowadzenie inwentaryzacji przypadków posiadania, hodowania i utrzymywania chartów rasowych i ich mieszańców.**

W celu zdiagnozowania w powiecie przypadków posiadania, hodowania i utrzymywania chartów rasowych i ich mieszańców, zwróciliśmy się do Związku Kynologicznego w Polsce Oddział w Płocku o informację o zarejestrowanych w Związku psach rasy chart z terenu powiatu płockiego. Z uzyskanej informacji wynika, iż w ewidencji kynologicznej nie figuruje żaden chart rodowodowy z terenu naszego powiatu.

Ze względu na brak informacji o chartach rasowych, a także ich mieszańcach Starosta Płocki, mając na uwadze ochronę zwierzyny łownej, w lutym 2004 r. przypomniał mieszkańcom powiatu w formie obwieszczenia o konieczności uzyskiwania zezwolenia Starosty na posiadanie, hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców. Jednocześnie zwrócił się do wójtów i burmistrzów o pomoc we wdrożeniu w/w przepisów oraz wywieszenie obwieszczenia na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin, a także w miarę możliwości – na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach.

– **Przeciwdziałanie nielegalnemu obrotowi chronionych roślin i zwierząt, rozpoznawalnych ich części i produktów pochodnych; prowadzenie wymaganego prawem rejestru w tym zakresie.**

W celu zapewnienia przestrzegania w powiecie płockim obowiązku rejestracji zwierząt i roślin egzotycznych Starosta Płocki we wrześniu 2003 r. wystosował do mieszkańców powiatu komunikat przypominający wszystkim posiadaczom zwierząt i roślin objętych ochroną prawną, że zobowiązani są do zgłoszenia ich do specjalnego rejestru prowadzonego przez Starostwo Powiatowe w Płocku Wydział Ochrony Środowiska. Komunikat ten został przekazany wójtom i burmistrzom gmin celem wywieszenia na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin oraz rozpowszechnienia wśród mieszkańców w sposób zwyczajowo przyjęty.

Mimo szerokiej akcji informacyjnej, żaden mieszkaniec powiatu nie zgłosił w terminie ustawowym, tj. do 30 października 2003 r., do rejestracji chronionych okazów nabytych przed styczniem 2001 r.

Nie dokonano także żadnego wpisu do rejestru w terminie późniejszym, a dotyczących nowo nabytych gatunków.

Od 1 maja 2004 r. nowa ustawa o ochronie przyrody ograniczyła rejestrację okazów egzotycznych jedynie do zwierząt, zaliczonych do płazów, gadów, ptaków lub ssaków. Informację o powyższym obwieszczono w Internecie. W tym zakresie również nie odnotowano żadnych zgłoszeń.

– **Doprowadzenie do wybudowania Ośrodka szkoleniowego dla członków PZŁ w gminie Nowy Duninów.**

Wspólna inicjatywa Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Płocku i samorządu powiatu urzeczywistnia się. W grudniu 2004 r. Starosta Płocki udzielił Zarządowi Okręgu PZŁ pozwolenia na budowę strzelnicy myśliwskiej jako ośrodka szkoleniowo-sportowego na działkach nr 347, 348, 350/1, 351, 352, 354 o łącznej powierzchni 93.000 m² (9,30 ha) w Karolewie, gm. Nowy Duninów. Rozpoczęto prace budowlane.

– **Prowadzenie zrównoważonej gospodarki łowieckiej.**

Na terenie powiatu płockiego funkcjonują 33 obwody łowieckie o łącznej powierzchni 163.950 ha, dzierżawione przez 22 koła łowieckie. Łączna kwota czynszu dzierżawnego za wydierżawiane obwody łowieckie wyniosła w 2003 r. **61.635 zł**, a w 2004 r. - **63.647 zł** i przekazana została do gmin i nadleśnictw.

W minionym okresie koła łowieckie pozyskały z dzierżawionych obwodów ogółem 14.719 szt. zwierzyny łownej, w tym najwięcej bażantów (8.151 szt.), kaczek (1.729 szt.), zajęcy (1.429 szt.) i lisów (1.272 szt.).

Jednocześnie, w celu zwiększenia pogłowia zwierzyny łownej, w sezonach 2003/2004 i 2004/2005 wpuszczono na tereny obwodów ogółem 4.322 szt. zwierzyny, w tym najwięcej bażantów (3.721 szt.), kuropatw (510 szt.) i królików (81 szt.) o łącznej wartości **96.380 zł**.

Koła poprawiają warunki bytowania zwierzyny. W minionym okresie wykonały liczne urządzenia łowieckie, w tym 311 lizawek, 80 gryzawek, 158 paśników, 107 posypów, 101 budek dla kuropatw, 57 pasów zaporowych, 94 ambony, uprawiały poletka łowieckie na łącznej pow. 127 ha i zagospodarowały 95 ha łąk śródleśnych.

– **Utworzenie i rozwój ośrodka rehabilitacji zwierząt leśnych w Nadleśnictwie Płock.**

W kwietniu 2003 r. Starosta Płocki wyraził zgodę na czasowe przetrzymywanie przez Nadleśnictwo Płock dziko żyjącej zwierzyny w ośrodku rehabilitacyjnym o roboczej wówczas nazwie „Pogotowie i ośrodek dla zwierząt leśnych” w Miszewie Murowanym, gm. Bodzanów. Była to inicjatywa Nadleśnictwa Płock, wsparta przez Zarząd Okręgu Polskiego Związku Łowieckiego, Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz Miejski Ogród Zoologiczny w Płocku.

Dzisiaj funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt Leśnych pełniący jednocześnie funkcje edukacji przyrodniczo-leśnej, zajmuje pow. ok. 0,60 ha. Ośrodek ma na celu przywracanie naturze zwierząt kontuzjowanych, pokaleczonych, złapanych we wnyki kłusowników. We wrześniu 2004 r. na terenie

Ośrodka oddano do użytku izbę edukacyjną oraz ścieżkę przyrodniczo-leśną.

– **Ochrona terenów zieleni i zadrzewień.**

Ochrona terenów zadrzewionych i zakrzewionych jest zadaniem własnym gmin. Nowa ustawa o ochronie przyrody, obowiązująca od 1 maja 2004 r., nakłada na gminy szczególne obowiązki w zakresie zakładania i utrzymywania w należyтым stanie terenów zieleni i zadrzewień. Ustawa ta podzieliła kompetencje w zakresie wydawania zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów, przyznając Staroście uprawnienia do decydowania w sprawie usunięcia drzew i krzewów z nieruchomości stanowiących mienie gminne.

W latach 2003-2004 wójtowie i burmistrzowie zezwolili na wycięcie 8.422 drzew rosnących na nieruchomościach użytkowanych przez jednostki organizacyjne i osoby fizyczne, co daje znaczny ubytek drzew w środowisku. Jednakże, w celu zrównoważenia tego ubytku, właściciele zobowiązani zostali do posadzenia w innych miejscach 28.005 drzew. Z bilansu tego wynika, że środowisko przyrodnicze otrzymało dodatkowo 19.583 drzewa.

Zasadę ekwiwalentności nie zawsze stosowano w odniesieniu do krzewów. W latach 2003-2004 wycięcia krzewów dokonano na ogólnej powierzchni 7.021 m², a nowych krzewów posadzono na powierzchni 2.767 m².

Do końca września 2005 r. Starosta Płocki zezwolił wójtom i burmistrzom na usunięcie 375 drzew, głównie z powodu planowanych działań inwestycyjnych oraz zagrożenia dla ludzi i mienia, zalecając jednocześnie posadzenie w zamian 370 drzew i naliczając opłaty za usunięcie drzew w łącznej wysokości 597051,30 zł.

Oceniając działania w zakresie ochrony terenów zieleni i zadrzewień na terenie powiatu, z jednej strony zauważa się zdecydowaną poprawę w rekompensowaniu ubytków zieleni w lokalnych środowiskach przyrodniczych poprzez nowe nasadzenia, tworzenie ciekawych, różnorodnych gatunkowo enklaw zieleni, ogrodów, zwłaszcza wokół nowych i modernizowanych obiektów użyteczności publicznej, instytucji, zakładów usługowych, domów mieszkalnych.

Z drugiej zaś strony nadal dostrzega się znaczne zaniedbania niektórych gmin i właścicieli nieruchomości w zakresie bieżącej pielęgnacji drzew i krzewów, głównie przy drogach gminnych, które w efekcie doprowadzają do konieczności ich usunięcia z powodu obumarcia lub zagrożenia dla ludzi i mienia.

1.1.1. Zwiększenie lesistości w powiecie do 22%

Zwiększenie lesistości w powiecie płockim poprzez zalesienie gruntów marginalnych jest jednym z celów priorytetowych. Cel ten został określony, gdyż powiat płocki należy do terenów o niskiej lesistości (ok. 17%), przy średniej wojewódzkiej - ok. 22% i średniej krajowej - 28,5%. Zalesienia gruntów porolnych to jeden z ważniejszych kierunków zawartych w „Strategii rozwoju pow. płockiego”. Zalesianie gruntów rolnych niepaństwowych, a także zapewnienie odpowiedniej pielęgnacji nowych

nasadzeń we wczesnych etapach rozwoju jest jednym z założeń działania „Planu rozwoju obszarów wiejskich”. Zadanie to jest realizowane w oparciu o potrzeby zalesieniowe zgodne z obowiązującym na lata 1995-2020 - „Krajowym programem zwiększania lesistości”, do realizacji którego przystąpiono już w pierwszym roku funkcjonowania powiatu. Założono wówczas, że do 2020 roku zalesionych zostanie w powiecie ok. 16% gruntów marginalnych. Wielkość ta jest korygowana na bieżąco możliwościami realizacyjnymi.

Działania w zakresie zwiększenia lesistości w powiecie zmierzają w kierunku:

- restrukturyzacji płockiej wsi polegającej na przeznaczeniu pod zalesienie gruntów marginalnych, tj. gruntów rolnych niskich klas bonitacji (V, VI, VIz) i nieużytków,
- zwiększenia możliwości retencjonowania wody, zwłaszcza na terenach wylesionych,
- ochrony biologicznej brzegów rzek i jezior, bardzo podatnych na degradację,
- ograniczenia efektu cieplarnianego,
- łagodzenia skutków migracji ludności i bezrobocia, a także poprawy warunków życia w regionach zurbanizowanych i przemysłowych,
- podnoszenia stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa powiatu.

Działania organów powiatu płockiego w zakresie zwiększenia lesistości determinowane są wieloma czynnikami, a w szczególności:

- wielkością przyznawanych na ten cel środków finansowych,
- klasami bonitacyjnymi gleb,
- uwarunkowaniami zapisanymi w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy,
- wysokimi kosztami decyzji o warunkach zabudowy,
- zainteresowaniem rolników oferowanymi przez Unię Europejską różnymi możliwościami dopłat do gruntów rolnych posiadających niskie klasy bonitacyjne.

W dążeniu do realizacji powyższego celu, podjęto następujące działania:

- aktualizacja ewidencji gruntów rolnych możliwych do zalesienia,
- opracowanie powiatowego programu zwiększania lesistości,
- inwentaryzacja lasów prywatnych,
- restrukturyzacja terenów wiejskich poprzez zalesienia i zadrzewienia,
- ochrona istniejących lasów, poprawa ich produktywności,
- uwzględnienie pozytywnej roli lasów i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- zapewnienie dokumentacji urzędniowej dla lasów.

Zadania zrealizowane w latach 2003 - 2004, a także zadania będące w trakcie realizacji w roku 2005 przedstawia tabela Nr 6.

Tabela Nr 6. Zadania realizowane w celu zwiększenia lesistości w powiecie do 22%.

Lp.	Zadania	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszty /zł/	Źródło finansowania	Efekty	Uwagi
Zadania powiatu							
1.	Aktualizacja ewidencji gruntów rolnych możliwych do zalesienia, w tym gruntów: położonych na stokach o średnim nachyleniu powyżej 15%, zdegradowanych oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi prowadzona poprzez weryfikowanie danych ewidencyjnych przy okazji załatwiania spraw indywidualnych.	2004-2005	WGiGN	-	-	Powierzchnia gruntów rolnych możliwych do zalesienia.	
2.	Weryfikacja klasyfikacji gruntów i uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych w trybie ustawy o lasach. - 94 działki ewidencyjne położone w 49 obrębach ewidencyjnych na terenie 13 gmin o łącznej pow. 223 ha, w tym pow. gruntów nowo zalesionych w 1997 r. - 206 działek ewidencyjnych położonych w obrębach ewidencyjnych na terenie 15 gmin o łącznej pow. 504 ha, w tym pow. gruntów nowo zalesionych w latach 1999-2001. - aktualizacja danych ewidencyjnych w zakresie ujawnienia w operacie ewidencji gruntów i budynków zmienionych użytków gruntowych: „grunty leśne-lasy”, w wyniku zalesienia tych gruntów w latach 2002-2003 z udziałem środków Funduszu Leśnego. Zgłoszenie do przeklasyfikowania w roku 2006	2003-2004 2005	WGiGN WGiGN WOŚ	37.944,00	Budżet Państwa	Wzrost powierzchni lasów w ewidencji gruntów o: - 75 ha, - 230 ha, Aktualizacja zalesionych gruntów o pow. ok. 20 ha, na 26 działkach ewidencyjnych.	

	gruntów z: rolnych na leśne, zalesionych w latach 2002-2003 w trybie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia. Przekazanie protokółów z I kontroli udatności zalesień.	2005		-	-	Grunty rolne na 60 działkach ewidencyjnych o łącznej powierzchni ok. 111 ha.	
3.	Aktualizacja powiatowego programu zwiększenia lesistości. - aktualizacja gruntów marginalnych możliwych do zalesienia (tabela Nr 41), - zainteresowanie rolników zalesieniami gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej, - analiza wydanych przez Wojewodę Mazowieckiego decyzji na zmianę: - lasu na rolę, - przeznaczenia lasów na cele nieleśne.	2003-2005	WOŚ	-	-	Ilość gruntów marginalnych - 32.140 ha. Ilość zainteresowanych zalesieniami - ok. 400 rolników. 1 decyzja na zmianę lasu na rolę na pow. 0,08. .5 decyzji na zmianę przeznaczenia lasów na cele: budownictwa, komunikacji, pod budowę rurociągu.	
4.	Opracowanie dokumentacji urzędniowej dla lasów niepaństwowych: część I-go etapu na powierzchnię nie przekraczającą 2.400 ha. Złożenie do WFOŚiGW wniosku szczegółowego na urządzenie w roku 2005 pow. 2.800 ha lasów dla gmin: Nowy Duninów, Gąbin, Łąck i Słupno. Złożenie do WFOŚiGW wniosku wstępnego na urządzenie w roku 2006 pow. 3200 ha lasów prywatnych.	2004-2005 2005 2005	WOŚ	61.681,81 - -	Budżet powiatu, WFOŚiGW - -	Zrealizowany I etap zadania - urządzona powierzchnia 2.400 ha lasów prywatnych. Wniosku nie zrealizowano z uwagi na brak środków finansowych. Zabezpieczenie na ten cel środków finansowych w PFOŚiGW.	

5.	Inwentaryzacja lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa dokonywana przy okazji:	2004-2005	WOŚ	-	-	Zinwentaryzowano lasy o powierzchni 2.395,41 ha w 9 gminach. Przybyła powierzchnia lasów: Bielsk-25,67 ha, Bodzanów-15,49 ha, Brudzeń Duży-28,26 ha, Drobin -176,22 ha, Mała Wieś-54,51 ha, Staroźreby –300,86 ha, Wyszogród-16,48 ha. Ubyła powierzchnia lasów w gminach: Radzanowo –11,51 ha Słupno- 2,83ha, Ilość spraw - ponad 400.
	- realizacji zadania, jakim było opracowanie dokumentacji urzędniowej dla lasów niepaństwowych,	2003-2005	WOŚ	-	-	
	- załatwiania spraw indywidualnych,	2005	Wojewoda Mazowiecki, BULiGL w Warszawie	-	Budżet państwa	
	- rozpoczęcie wykonywania w cyklu 5-letnim „Inwentaryzacji wielkoobszarowej lasów kraju wszystkich form własności”, - wydanie Obwieszczenia Starosty Płockiego skierowanego do właścicieli lasów prywatnych w sprawie udostępnienia ich lasów do celów inwentaryzacji.	2005				
6.	Szkolenia właścicieli lasów prywatnych z zakresu prowadzenia gospodarki leśnej w lasach przy okazji:	2003-2005	WOŚ	-	-	W szkoleniach w zakresie projektów planów uczestniczyło łącznie ok. 350 rolników. Przeprowadzono 16 szkoleń, w których uczestniczyło 451 rolników. Ilość uczestników: ok. 260.
	- wyłożenia w 9 urzędach gmin projektów uproszczonych planów urzędzenia lasów,		WOŚ MODR O/Płock	-	-	
	- edukacji rolników z zakresu zalesiania i zadrzewiania z wykorzystaniem środków unijnych,					
- seminarium dla sołtysów.	2005	WOŚ ARiMR	-	-		

7.	<p>Zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo.</p> <ul style="list-style-type: none"> - w trybie ustawy z dnia 08.06.2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, - w trybie ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach ze środków Funduszu Leśnego, - realizacja zalesień w ramach jednego z działań Planu rozwoju obszarów wiejskich w trybie ustawy z dnia 28.11.2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych. 	2003	WOŚ, współdziałanie z: ARiMR, Nadleśnictwami: Płock, Łąck i Gostynin, Zarządem WFOŚiGW	48.525,92	WFOŚiGW, środki ARiMR, środki własne rolników,	Przybyły nowe uprawy leśne o powierzchni: - ponad 75 ha na terenach gmin: Brudzeń Duży-12,54 ha, Bulkowo-29,57 ha, Drobin-0,87 ha, Gąbin-2,73 ha, Łąck-0,92 ha, Nowy Duninów-3,50 ha, Staroźreby-1,57 ha, Wyszogród-23,45 ha,
		2003-2004	WOŚ, współdziałanie z: Nadleśnictwami: Płock, Łąck i Gostynin	9.762,07	Fundusz Leśny, środki własne rolników	- ok. 18,50 ha na terenach gmin: Brudzeń Duży-0,30 ha, Mała Wieś –3,36 ha, Łąck-1,75 ha, Słubice-13,01 ha.
		2004-2005	ARiMR, WFOŚiGW, Nadleśnictwa: Płock i Gostynin	65.760,20 zł	WFOŚiGW, ARiMR, Środki własne rolników	Przybyły nowe uprawy leśne na terenach 2 gmin: Brudzeń Duży - 9,25 ha i Nowy Duninów - 0,62 ha. Wpłynęło 12 wniosków o zalesienie powierzchni 22,27 ha z gmin: Brudzeń Duży, Drobin, Mała Wieś, Staroźreby, Słupno, Wyszogród.
8.	<p>Wypracowanie i realizacja systemu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania Starosty Płockiego przez właścicieli gruntów rolnych o wykonaniu przez nich zalesiania gruntów we własnym zakresie i na własny koszt; - dokonywania przez Starostę Płockiego na wniosek właścicieli gruntów zalesionych we własnym zakresie lub ze środków publicznych o dokonaniu zmian w ewidencji gruntów, z rolnych na leśne. 	2003-2005	WGiGN WOŚ	-	-	Odbywa się przy okazji załatwiania spraw indywidualnych.

9.	Ochrona istniejących lasów, poprawa ich produkcyjności poprzez:						
	- przesłanie właścicielom lasów z terenów gmin: Wyszogród, Brudzeń Duży, Bodzanów kart pn. „Zadania w zakresie gospodarki leśnej” przedstawiających sposoby ochrony lasów i prowadzenia w nich racjonalnej gospodarki leśnej	2004-2005	WA WOŚ	ok. 3.420	Budżet powiatu	Ilość właścicieli lasów, którym przesłano karty zadań: Gmina Wyszogród - 193, Gmina Brudzeń Duży - 219, Gmina Bodzanów-142. Ilość spraw: ok. 400.	
	- kontrolę gospodarowania lasami przy okazji załatwiania indywidualnych spraw,	2003-2005				Każdego roku przeprowadzono po 3 kontrole podstawowe w lasach państwowych i prywatnych.	
	- kontrole podstawowe w terenie pod kątem zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (sprawdzenie wykonania i utrzymania pasów przeciwpożarowych w lasach, usuwania gałęzi i odpadów poeksploatacyjnych, stanu punktów zaopatrzenia wodnego, stanu dróg dojazdowych, wyposażenia baz sprzętu, oznakowania tablicami informacyjnymi, stanu łączności).	2004-2005	WOŚ KM PSP w Płocku Nadleśnictwa: Płock, Łąck i Gostynin.	-	-	Stwierdzono 4 nieprawidłowości w zakresie: - wykonania i utrzymania pasów p.poż – 1, - usuwania gałęzi i odpadów poeksploatacyjnych - 4.	
	- Wydanie Obwieszczenia Starosty Płockiego skierowanego do właścicieli lasów prywatnych we wszystkich gminach powiatu w zakresie o ochrony przeciwpożarowej lasów.	2004-2005	WOŚ Nadleśnictwo Płock ZOL w Łodzi			Wydano 4 decyzje Starosty Płockiego na wykonanie zabiegów profilaktycznych i ochronnych w celu zwalczania szkodników owadzich.	
	- kontrole terenowe lasów prywatnych na terenach Gmin Wyszogród i Staroźreby pod kątem wystąpienia szkodliwych foliofagów (brudnicy mniszki, brudnicy nieparki, ogrodniczy niszczylistki).					W 3 sprawach indywidualnych zalecono wykonanie odpowiednich zabiegów ochronnych przed szkodliwymi owadami liściożernymi.	
- Egzekucja zalesień nielegalnego przeznaczenia lasów prywatnych na zabudowę letniskową, położonych na terenie	2004-2005						

	<p>Gminy Nowy Duninów w miejscowości Lipianki, na obszarze Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dokonano przeglądy terenowe kilkudziesięciu działek leśnych powstałych z podziału działki leśnej o nr ewid. 48 w Lipiankach. - Wszczęto postępowania administracyjne w celu wydania decyzji administracyjnych na odnowienie wyciętych lasów w Lipiankach. - Zawarto porozumienie pomiędzy Starostą Płockim a Nadleśniczym Nadleśnictwa Płock w sprawie współpracy na rzecz realizacji „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płockim do 2010 roku”, a w szczególności zapewnienia ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu. - Problem zaśmiecania lasów omówiono także na naradach z gminami, Nadleśniczymi, zarządcami dróg publicznych. 	2004	<p>WOŚ WGiGN PINB</p> <p>WOŚ Nadleśnictwo Płock Wójtowie i burmistrzowie gmin WOŚ</p>	-	-	<p>7 postępowań administracyjnych na odnowienie lasów o pow. 0,72 ha.</p> <p>Porozumienie pomiędzy Starostą Płockim a Nadleśniczym Nadleśnictwa Płock.</p> <p>Ustna deklaracja Nadleśnictw Łąck i Gostynin w zakresie ochrony lasów przed zaśmiecaniem.</p>	
--	--	------	---	---	---	---	--

Zadania innych organów, jednostek i gmin

1.	<p>Sporządzenie planów urządzenia lasów Skarbu Państwa zarządzanych przez Nadleśnictwa: Płock, Łąck i Gostynin - wraz z Programami ochrony przyrody, stanowiącymi ich integralną część:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nadleśnictwo Płock- od 01.01.2005 r. do 31.12.2014 r. - Nadleśnictwo Łąck - od 01.01.2004 r. do 31.12. 2013 r. 	2003-2005	<p>Nadleśnictwa BULiGL w Warszawie</p>	ok. 1.500.000	<p>RDLP w Łodzi - Fundusz Leśny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - plany urządzenia lasów dla Nadleśnictw: Płock, Łąck i Gostynin. - prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej w lasach Skarbu Państwa. 	
----	---	-----------	--	------------------	---	---	--

	- Nadleśnictwo Gostynin- od 01.01.2003 r. do 31.12. 2012 r.						
2.	Realizacja programów ochrony przyrody stanowiących integralną część planów urzędzenia lasów dla Nadleśnictw.	2004-2005	Nadleśnictwa BULiGL w Warszawie	j.w.	RDLP w Łodzi- Fundusz Leśny	- ekologizacja gospodarki leśnej, - wdrażanie zasad Natury 2000: inwentaryzacja pomników przyrody, monitoring siedlisk pod kątem ochrony gatunkowej,	
3.	Zalesienia gruntów Skarbu Państwa wyłączonych z użytkowania rolniczego: - Nadleśnictwo Gostynin - 5,50 ha, - Nadleśnictwo Łąck - 11,94 ha, - Nadleśnictwo Płock - 11,00 ha.	2003-2004	Nadleśnictwa	23.068,90 28.245,00 33.397,00 17.312,00	Budżet państwa NFOŚiGW	- powierzchnia zalesienia - 28,48 ha gruntów porolnych.	
4.	Opracowanie „Programów edukacji leśnej i społeczeństwa” w : - Nadleśnictwie Płock na lata 2004-2013” - Nadleśnictwie Łąck na lata 2004-2013” - Nadleśnictwie Gostynin na lata 2004-2013”. Programy przedłożono do zatwierdzenia Radzie Społeczno-Naukowej Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Gostynińsko-Włocławskie - dla Nadleśnictw: Łąck i Gostynin.	2004	Nadleśnictwa	-	Budżet Nadleśnictw	- Nadleśnictwo Płock – Rezerwat: Sikórz, Brwilno, Brudzeńskie Jary, Brudzeński Park Krajobrazowy, Ścieżka przyrodniczo-leśna w Sikorzu, Ośrodek rehabilitacji zwierząt leśnych, Polana Św. Huberta. - Nadleśnictwa Łąck i Gostynin - Leśny Kompleks Promocyjny - Lasy Gostynińsko-Włocławskie	

5.	Upowszechnianie technik gospodarki leśnej przyjaznych dla środowiska przyrodniczego w ramach Certyfikatu dla RDLP Łódź- SSC „Dobrej gospodarki leśnej i kontroli pochodzenia produktu”.	2003-2004 2005	Nadleśnictwa	-	Budżet Nadleśnictw	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie biodegradalnych olejów, - pozyskiwanie drewna z zastosowaniem wysokonasiębiernych maszyn, - stosowanie kanistrów z zaworem antyprzelewowym, - osłanianie drzew podczas zrywki, - profilowanie wyjazdów dróg leśnych przy transporcie drewna,
6.	<p>Prowadzenie stałego biologicznego monitoringu ekosystemów leśnych.</p> <p>Zadania z zakresu monitoringu lasu są realizowane na sieci Stałych Powierzchni Obserwacyjnych. SPO założone są w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nadleśnictwie Gostynin: 3-SPO I rzędu, - Nadleśnictwie Łąck: 2-SPO I rzędu, - Nadleśnictwie Płock: 1-SPO I rzędu. 	2004-2010	Instytut Badawczy Leśnictwa	-	Budżet DG LP Budżet państwa, Budżet Instytutu Badawczego Leśnictwa	<p>Na SPO I rzędu dokonywane są obserwacje i pomiary raz w roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obserwacje cech morfologicznych koron drzew próbnych, - pomiary dendrometryczne na powierzchniach kołowych, - liczebności owadów liściożernych w drzewostanach iglastych, - poziomu zagrożenia lasów grzybami patogenicznymi. <p>Na SPOI rzędu dokonywane są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomiary ciągłe stężenia SO₂ i NO₂ i skład chemiczny opadów, - ocena jakości nasion sosny, - obserwacje i pomiary periodyczne: analizy składu chemicznego igliwia lub liści (co 4 lata), ocena różnorodności gatunkowej runa leśnego (co 5 lat), określenie intensywności i przeżywalności odnowień naturalnych (co 5 lat), pomiar miąższości i przyrostu miąższości drzewostanów (co 5 lat), - badania glebowe w zakresie właściwości chemicznych (co 4 lata) i typologia gleb.

7.	Upowszechnianie doświadczeń Leśnego Kompleksu Promocyjnego w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej. - Opracowanie i wydanie wydawnictw edukacyjnych, - Opracowanie programu gospodarczo-ochronnego dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Gostynińsko-Włocławskie. - Modernizacja, doposażenie, renowacja, drobne naprawy obiektów edukacyjnych (ścieżka, izba, pole edukacyjne). - Plener malarski z okazji 80-lecia Lasów Państwowych.	2003-2004	Nadleśnictwa Łąck i Gostynin	10.000,00 73.718,00	Budżet Państwa Fundusz Leśny	Wydawnictwa edukacyjne. Program gospodarczo-ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Gostynińsko-Włocławskie.
8.	Przygotowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla celów zalesień w gminach: Mała Wieś i Wyszogród. Brudzeń, Gąbin i Słubice.	2004-2005	Gminy	- 23.180,00	Budżet gmin	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla gmin Mała Wieś, Wyszogród, Gąbin, Słubice i Brudzeń Duży, dla terenów przeznaczonych pod zalesienie.

Łączne nakłady:	1.941.554,91 zł
w tym: budżet Państwa -	132.654,90 zł,
budżet Powiatu -	37.300,91 zł,
budżet Gmin –	23.180,00 zł,
Fundusz Leśny –	82.940,07 zł,
WFOŚiGW -	148.167,03 zł,
NFOŚiGW -	17.312,00 zł,
budżet RDLP Łódź –	ok.1.500.000,00 zł.

2003.1.1. Ochrona gleb

Nasilające się wpływy działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej, prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gruntów,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami wydobywania kopalin lub wyrobiskami poeksploatacyjnymi,
- z terenami przemysłowymi i infrastruktury technicznej.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań, a także chemiczne powodowane emisją zanieczyszczeń do powietrza, opadem zanieczyszczeń oraz przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową. Poważnymi problemami wiążącymi się z zanieczyszczeniem gleb są awarie przemysłowe, powstałe np. na skutek przewiertów rurociągów naftowych, a także związane z wypadkami drogowymi samochodów, przewożących produkty naftowe i inne substancje chemiczne. Tereny zdegradowane mieszczą w sobie cały szereg typów terenu, który na skutek różnych funkcji użytkowych ulegał degradacji w stosunku do stanu pierwotnego. Nie istnieje jednorodna i oficjalnie obowiązująca klasyfikacja tych terenów. Elementem pozwalającym uporządkować problemy związane z przekształceniami terenów zdegradowanych winny być systematyczne badania oceniające możliwość ich rekultywacji i ponownego zagospodarowania.

Ponieważ powiat płocki zalicza się do powiatów rolniczych problematyce ochrony gleb nadano właściwy priorytet w Programie realizując następujące działania:

- inwentaryzacja terenów zdegradowanych,
- objęcie monitoringiem gleb, rejestracji zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji gleb oraz oddziaływania negatywnych czynników,
- wprowadzenie na terenach chronionych produkcji rolnej zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- opracowanie i realizacji powiatowego programu rekultywacji zdegradowanych gleb, wyrobisk i terenów przemysłowych.

Szczegółową informację o realizacji zadań z zakresu ochrony gleb zawarto w tabeli Nr 7.

Tabela Nr 7. Informacja o realizacji zadań zmierzających do ochrony gleb.

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	Zbieranie materiałów dotyczących jakości gleb oraz terenów zdegradowanych na terenie powiatu, m. in. od MWIOS, PKN ORLEN S.A., PERN „PRZYJAŻN” S.A., użytkowników komunalnych oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów, użytkowników stacji paliw płynnych – podczas zrealizowanych zadań m. in. przy:	2003-2005	WOŚ	Działania własne WOŚ	-		
	- realizacji Ekologicznego Programu Dostosowawczego przez PKN Orlen S.A.	1997-2003	PKN ORLEN S.A.	b. d.	PKN ORLEN S.A.	Szczerpywanie ze wszystkich plam łącznie 2.051.234,4 dm ³ produktu.	W 2003 r. kontynuowano szczerpywanie produktów naftowych ze wszystkich plam w oparciu o istniejącą sieć otworów obserwacyjno-pomiarowych i stanowisk wydobywczych.
	• zadanie pn. Ograniczenie zasięgu rozlewisk wolnych węglowodorów w rejonie Wydziału Aromatów i działki IK-4 ,						
	• zadanie pn. Kompleksowe rozpoznanie środowiska gruntowo-wodnego i likwidacja rozlewisk wolnych węglowodorów,	1997-2003	PKN ORLEN S.A.	b. d.	PKN ORLEN S.A.	Określenie miąższości produktu na plamach, odpowiednio: plama A – 0,16 m, plama B – 0,18 m, plama C – nie określono i plama D – 0,04 m.	W 2003 r. wprowadzono depresjonowanie dodatkowo na 5 stanowiskach wydobywczych w rejonie plamy A.
	- rekultywacji terenów skażonych produktami ropopochodnymi w wyniku przewiertu rurociągu produktowego w m. Piaski, gmina Gąbin,	1991-2004	PERN PRZYJAŻN S.A.	b. d.	PERN PRZYJAŻN S.A.	Zakończenie aktywnej rekultywacji po stwierdzeniu redukcji stężeń	Dotychczasowe wyniki wskazują na występowanie wartości ponad NDS dla obszaru „C” i dlatego konieczna jest kontynuacja

						węglowodorów w gruncie	monitoringu wód podziemnych. Głównym celem obserwacji będzie dalsza kontrola zmian jakości wód pod kątem rozpuszczonych węglowodorów, w tym szczególnie najszybciej migrujących w środowisku (BTEX). Częstotliwość obserwacji określono na 2 razy w roku, w sesjach: wiosennej (marzec) i jesiennej (wrzesień). Wymiar czasowy obserwacji określono na 4 lata (do 2008 r.).
	- rekultywacji terenu skażonego produktami ropopochodnymi przy ul. Przydatki w Gąbinie,	1998-2004	PHU ROPEX	b. d.	PHU ROPEX	Wykonano prace rekultywacyjne	W 2004 r. umorzono postępowanie egzekucyjne bowiem z badań wynikało, że zawartość węglowodorów w wodach podziemnych pobranych z piezometrów była mniejsza niż 0,02 mg/l. Woda podziemna poddana badaniom laboratoryjnym spełniała wymogi III klasy – zadawalającej.
	- rekultywacji fragmentu działki gruntowej, na którym zlokalizowana jest stacja paliw płynnych w Juliszewie, gmina Słubice,	2004	Właściciel stacji paliw	b. d.	Właściciel stacji paliw	Wykonano prace rekultywacyjne	Uzyskane wyniki badań próbek gruntu, pobranych z przedziału głębokości 2,5-3,0 m ppt, wykazały kilkukrotne przekroczenia norm benzyny określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie standardów jakości gleby oraz
	- zobowiązaniu użytkownika stacji paliw płynnych w Krzywanicach, gmina Staroźreby do wykonania przeglądu	2004	Użytkownik stacji paliw	b. d.	Użytkownik stacji paliw	Wdrożono postępowanie egzekucyjne	

	<p>ekologicznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja terenu w miejscu sprzedaży paliwa w Bronowie Kmiecy - analiza skażenia gruntów na terenie stacji paliw płynnych PKN ORLEN S.A., (byłe stacje paliw CPN S.A. w Drobinie, Bielsku, Wyszogrodzie i Bodzanowie). 	<p>2004</p> <p>2004-2005</p>	<p>użytkownik</p> <p>PKN ORLEN S.A., WOŚ,</p>	<p>b.d.</p> <p>b. d.</p>	<p>użytkownik</p> <p>PKN ORLEN S.A.,</p>	<p>wobec zobowiązanego z powodu nie zrealizowania nałożonego obowiązku</p> <p>oczyszczono teren</p> <p>Odrzucono zgłoszenia PKN ORLEN S.A. o zanieczyszczeniu powierzchni ziemi i o dokonanie wpisu do rejestru gruntów zanieczyszczonych.</p>	<p>standardów jakości ziemi.</p> <p>Tylko na jednej stacji paliw, (w Bodzanowie), przekroczono standardy, rekultywacja należy do zadań PKN ORLEN S.A.</p>
2	<p>Inwentaryzowanie terenów zdegradowanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Ponowna gleboznawcza klasyfikacja gruntów zmeliorowanych, gruntów zrehabilitowanych i ulepszonych oraz zmienionych klas gruntów i użytków rolnych – gruntów zalesionych z udziałem dotacji Skarbu Państwa oraz opracowanie dokumentacji geodezyjno-kartograficznej dla aktualizacji danych ewidencji (dla terenów wiejskich)”, 	2003–2005	WOŚ, WGiGN	37944,0	Skarb Państwa	Tworzenie bazy danych o terenach zdegradowanych	- zakres prac obejmował 300 działek ewid. położonych w 133 obrębach ewidencyjnych na terenie 15 gmin, o łącznej powierzchni 727 ha,
3	<p>Zebranie danych o miejscach osuwiskowych na terenie powiatu płockiego poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzgadnianie przez starostę, jako organ administracji geologicznej - w odniesieniu do terenów zagrożonych osuwaniem się mas 	2003–2005	WOŚ	Działania własne WOŚ	Budżet powiatu	Rozpoznanie miejsc nieprzydatnych dla budownictwa	- w latach 2003-2004 na

	<p>ziemnych – zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy,</p> <p>- analizowanie opracowania pn. „Mapa inżyniersko-geologiczna prawego brzegu Wisły w skali 1:10.000”, wykonanego pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Inż. Lecha Wysokińskiego, Uniwersytet Warszawski 1983 r., w którym przedstawiono obszary osuwisk starych, naruszających wysoczyznę (obecnie w stadium stabilizacji), obszary osuwisk okresowo aktywnych, a także obszary aktywne (osuwiska nowe i stare uaktywnione). Ponadto na mapie tej określono granice możliwego zasięgu osuwisk, w obrębie których zakazuje się lokalizowanie nowych obiektów, a także granice wpływu skarpy, w obrębie których dopuszcza się lokalizowania nowych obiektów budowlanych po przeanalizowaniu ich konstrukcji z uwzględnieniem działania sił na rozciąganie.</p>					- zapobieganie katastrofom budowlanym	podstawie przepisów ww. ustawy zajęto stanowisko w 15 sprawach.
4	Zagospodarowano wyrobisko po eksploatacji złoża torfu w m. Zdwórz, gmina Łąck poprzez utworzenie w nim zbiornika wodnego.	2004–2005	Przedsiębiorca	b. d.	Przedsiębiorca	Zwiększenie powierzchni terenów na cele rekreacyjne.	Powierzchnia zbiornika wodnego nie przekracza 2 ha. Właściciel zbiornika planuje prowadzić działalność rekreacyjną ukierunkowaną na małą gastronomię, połączoną z wędkowaniem.
5	Opracowanie i realizacja powiatowego programu rekultywacji zdegradowanych gleb, wyrobisk i terenów przemysłowych	2005	WOŚ, WGiGN		Budżet powiatu, środki podmiotów odpowiedzialnych za rekultywację	Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych w powiecie	Ilość gruntów rolnych i leśnych podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu wynosi ok. 200 ha (dane ze sprawozdań statystycznych). W celu uaktualnienia danych inwentaryzacja będzie przeprowadzona w 2006 r.

6	<p>Promowanie i wprowadzanie na terenach chronionych produkcji rolnej – zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie przez MODR O/Płock szkoleń dla mieszkańców w zakresie m. in. prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, gospodarstw ekologicznych i budowy odnawialnych źródeł energii, - prowadzenie przez MODR O/Płock szkoleń w zakresie programów rolnośrodowiskowych, 	2003-2005	MODR O/Płock,	b. d.	środki MODR O/Płock,	Lepsza jakość życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzono 14 szkoleń i 1 kurs dotyczący prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, w których uczestniczyły 352 osoby, a także 14 szkoleń dotyczących gospodarstw ekologicznych, w których uczestniczyło 249 osób, - przeprowadzono 18 szkoleń, w których uczestniczyło 713 osób, a ponadto w ramach wspierania przedsięwzięć rolnośrodowiskowych opracowano 71 planów działalności rolno-środowiskowej oraz udzielono pomocy rolnikom przy wypełnianiu wniosków o przystąpienie do realizacji programów rolnośrodowiskowych,
7	<p>Analizowanie wydanych decyzji związanych z rekultywacją gruntów i przestrzeganiem nałożonych obowiązków dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacji gruntów zdegradowanych – poeksploatacyjnych na gruntach wsi Biała Nowa, gmina Stara Biała, - rekultywacji fragmentu działki gruntowej, na którym zlokalizowana jest stacja paliw płynnych w Juliszewie, gmina Słubice, - użytkownika stacji paliw płynnych w Krzywanicach, gmina Staroźreby zobowiązanego do wykonania przeglądu ekologicznego, 	2004–2005	WOŚ, WGiGN,	Działania własne WOŚ i WGiGN	Budżet powiatu	Zrekultywowano tereny o powierzchni ok. 9-11 ha.	

	<ul style="list-style-type: none"> - rekultywacji terenu skażonego produktami ropopochodnymi przy ul. Przydatki w Gąbinie, - rekultywacji terenów skażonych produktami ropopochodnymi w wyniku przewiertu rurociągu produktowego w m. Piaski, gmina Gąbin, - realizacji Ekologicznego Programu Dostosowawczego przez PKN Orlen S.A. zakończonego w 2003 r. 						
--	---	--	--	--	--	--	--

Zadania zrealizowane przy współdziałaniu innych organów i jednostek

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny:	Uwagi
1	<p>Opracowanie i wdrożenie programu tworzenia gospodarstw produkujących żywność metodami ekologicznymi poprzez</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizowanie w latach 2003–2005 przedsięwzięcia pn. Opracowanie i wdrożenie programu tworzenia gospodarstw produkujących żywność metodami ekologicznymi, - przestawienie gospodarstw na produkcję metodami ekologicznymi, 	2003-2005	MODR O/Płock,	b. d.	Budżet MODR, O/Płock, rolników	Zwiększenie dostępności konsumentów do żywności ekologicznej	Powstały 22 gospodarstwa ekologiczne, w tym posiadających certyfikat – w 2003 r. - 6 gospodarstw (I rok przestawienia), w 2004 r. - 8 gospodarstw (II rok przestawienia) i w 2005 r. – 8 gospodarstw,

Łączne nakłady: ok. 37944,00 zł

Realizacja wyżej wymienionych działań przyczyniła się do uzyskania następujących efektów ekologicznych:

- zwiększenia dostępności społeczeństwa powiatu do informacji o jakości gleb na terenie powiatu,
- utworzenie aktualizowanego rejestru terenów zdegradowanych w powiecie plockim, na którym nastąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi,
- wzrost wiedzy społeczeństwa na temat prowadzenia na terenach chronionych produkcji rolnej zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym oraz wdrożenie programu tworzenia gospodarstw produkujących żywność metodami ekologicznymi, a tym samym zwiększenie dostępności konsumentów do żywności ekologicznej,
- zwiększenie powierzchni terenów zrehabilitowanych o ok. 9-11 ha i przywrócenie ich do użytkowania rolniczego, usługowego lub przemysłowego, a także przeznaczenia ich na cele rekreacyjne.

2003.1.2. Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych

Powiat plocki położony jest na terenach deficytowych w dobrej jakości wodę podziemną. Wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego charakteryzują się średnią i niską jakością (zwiększona zawartość żelaza i manganu, podwyższona barwa, zwiększona zawartość amoniaku i utleniałość - większa niż $5 \text{ mg O}_2/\text{dm}^3$, a niekiedy obecność azotanów, siarczanów i chlorków) i wymagają uzdatniania przed wykorzystaniem ich dla potrzeb pitnych i gospodarczych. Niska jakość tych wód nie jest efektem zanieczyszczenia, a stanowi ich naturalną swoistą cechę.

Niekorzystnym zjawiskiem, z punktu widzenia ochrony wód podziemnych, jest brak izolacji na znacznym obszarze użytkowego (czwartorzędowego) poziomu wodonośnego od wpływów powierzchniowych. W obrębie doliny Wisły użytkowy poziom wodonośny, (pokrywający się swymi granicami z zasięgiem GZWP 220), związany jest z występowaniem od powierzchni kompleksu piaszczystych osadów rzecznych. Czwartorzędowy zbiornik Nr 220 w całości jest otwarty od powierzchni, a ewentualne, nieciągłe poziomy madowe, występujące na tarasach rzecznych nie stanowią wystarczającego poziomu izolacyjnego, zabezpieczającego zbiornik przed zanieczyszczeniami. Stąd udział obszarów ONO i OWO w stosunku do całej powierzchni tego zbiornika wynosi ponad 55 %.

Kopaliny pospolite występują dosyć powszechnie na terenie powiatu, mimo to uzasadnione ekonomicznie było dokumentowanie przez przedsiębiorców nowych złóż kruszywa naturalnego (zwłaszcza żwirów i pospółek), a także surowca ilastego. Było to szczególnie istotne w odniesieniu do wystąpień kruszywa grubego, w które teren powiatu plockiego jest bardzo ubogi. Dużym ograniczeniem wykorzystania złóż kruszywa jest ich występowanie w obrębie parków krajobrazowych oraz na terenach objętych innymi formami ochrony.

Wydobywanie kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego dążono do stworzenia warunków racjonalnego ich zagospodarowania, zgodnie z maksymalną ochroną

walorów krajobrazowych, a następnie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na cele leśne lub wodne. Zrekultywowanie zagłębień poeksploatacyjnych na cele wodne wpływa korzystnie na retencjonowanie wód powierzchniowych. Powstałe w ten sposób zbiorniki wzbogacają lokalne siedlisko flory i fauny, a także wykorzystywane są na potrzeby rekreacyjne.

Ponieważ powiat płocki zalicza się do powiatów raczej ubogich w dobrej jakości wody podziemne, a także w złoża kruszywa grubego, problematyce ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych nadano właściwy priorytet i realizując następujące działania:

- ograniczanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę,
- ochrona wód podziemnych przed ich ilościową i jakościową degradacją,
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony głównych zbiorników wód podziemnych,
- zwiększenie wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż kopalin,
- ograniczenie naruszeń środowiska towarzyszących wydobywaniu kopalin,
- zagospodarowanie wyrobisk dla potrzeb składowania odpadów i małej retencji.

Szczegółowa realizację zadań przedstawia tabela Nr 8.

Tabela Nr 8. Informacja o realizacji zadań zmierzających do ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych.

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Efekty ekologiczne	Uwagi
1	Przeprowadzono kontrole na terenie zakładów górniczych m.in. „BOROWICE”, „BOROWICE I”, „BOROWICE II”, „BOROWICE III”, „BOROWICE IV”, gmina Bodzanów, „BARCIKOWO”, gmina Słupno, „ŚNIEGOCIN”, gmina Radzanowo, „KOBYLNIKI”, gmina Wyszogród, „GŁÓWCZYN I”, „GŁÓWCZYN II”, „CHYLIN”, „ZAKRZEWO”, gmina Mała Wieś, „WYMYŚLE NOWE”. gmina Gąbin, „BIAŁA NOWA III” i „BIAŁA NOWA IV”, gmina Stara Biała. W żadnym z ww. zakładów nie stwierdzono naruszeń środowiska, towarzyszących wydobywaniu kopalin ze względu na nieprzestrzeganie realizacji obowiązków wynikających z wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złoża.	2003–2005	Geolog Powiatowy we współdziałaniu z Okręgowym Urzędem Górniczym oraz Wojewodą Mazowieckim	-	Budżet powiatu	Zmniejszenie naruszeń środowiska powstałych na skutek działalności górniczej	W koncesjach na wydobywanie kopalin ze złóż wyznaczono granice obszaru i terenu górniczego oraz określono zasoby złoża kopaliny możliwe do wydobywania, a także minimalny stopień ich wykorzystania. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznaczono każdorazowo w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach. Nadzór na ruchem zakładów górniczych, poprzez prowadzenie czynności kontrolnych, sprawuje Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Warszawie. W okresie 2003 – 2004 r. w żadnym przypadku organ ten nie wystąpił do Starosty Płockiego z wnioskiem o ograniczenie lub cofnięcie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża w odniesieniu do przedsiębiorców prowadzących wydobywanie kopaliny niesprawnym sprzętem urabiającym.

Zadania zrealizowane przy współdziałaniu innych organów, jednostek i gmin

L.p.	Zadanie	Lata realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Efekty ekologiczne	Uwagi
1.	Prowadzono działania mające na celu zwiększenie efektywności wykorzystania udokumentowanych i eksploatowanych złóż kopalin poprzez stosowanie sprawnego sprzętu urabiającego, wybieranie kopaliny do spągu złoża	2003–2005	przedsiębiorcy	b. d.	przedsiębiorcy	Efektywne wykorzystanie zasobów surowcowych	W latach 2003-2004 zaden przedsiębiorca nie wdrożył linii technologicznych do uszlachetniania kopaliny. Powodem tego w przypadku kruszywa naturalnego – był wysoki punkt piaskowy, nie gwarantujący zwrotu poniesionych nakładów na uruchomienie ww. linii technologicznych.

2.	Uruchomiono linie technologiczne służące do kruszenia betonów u dwóch przedsiębiorców - firmy: TRANS-KOP i SPEC-KOP z s. w Nowej Białej – w celu maksymalnego wykorzystania udokumentowanych zasobów złóż piasku.	2003-2004	przedsiębiorcy	ok. 50.000,0	przedsiębiorcy	oszczędzanie surowców mineralnych.	- wykorzystywanie pokruszonego i rozfrakcjonowanego materiału betonowego i ceglanego w budownictwie ogólnym i drogowym,
3.	Udzielono 14 koncesji na poszukiwanie lub rozpoznanie geologiczne złóż kopalin pospolitych, (w tym 13 koncesji na poszukiwanie lub rozpoznanie geologiczne złóż piasku i 1 złoża torfu) oraz 11 koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.	2003–2004	Starosta Płock	-	budżet powiatu	Informacja o liczbie złóż kopalin i bazie surowcowej powiatu	Szczegółową informację na temat rozpoznawania i dokumentowania złóż kopalin przedstawiono w dziale – stan środowiska. Na powierzchni łącznej prawie 17,37 ha zasoby nowo udokumentowanych złóż kopalin wynoszą 1.346.592 Mg.
4.	wydano 5 decyzji ustalających opłaty eksploatacyjne, wydano 6 decyzji ustalających opłaty eksploatacyjne w wysokości osiemdziesięciokrotnej stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny za wydobywanie jej bez koncesji geologicznej.	2003–2004 2003–2004	Starosta Płocki Starosta Płocki	- 66488,16	budżet powiatu budżet powiatu	Eliminowanie „dzikiej” eksploatacji kopalin z terenu powiatu., Łącznie suma ustalonych w ten sposób należności wyniosła 66.488,16	Wydobywano kopalinę (piasek) – ze złóż zlokalizowanych na gruntach wsi Śniegocin, gmina Radzanowo, Kobierniki (2 przypadki), gmina Stara Biała, Cieszewo, gmina Drobin, Głowczyn, gmina Mała Wieś i Radotki, gmina Brudzeń Duży.
5.	- wprowadzono ograniczanie wykorzystania wód podziemnych w gorzelnii w Siecieniu, gmina Brudzeń Duży dla celów chłodniczych polegające na poborze wody ze stawu i na wprowadzanie do stawu tej samej ilości wody pobranej, o dopuszczalnej temperaturze 26°C. - wdrożono zadanie w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN S.A. polegające na wykorzystaniu wody z zawróconych ścieków dla celów przemysłowych, dzięki temu dobowe	2003 2003-2004	Użytkownik Gorzelnii w Siecieniu PKN ORLEN S.A.	b. d. b. d.	Użytkownik Gorzelnii PKN ORLEN S.A.	Zmniejszenie ilości wykorzystania wód podziemnych j. w.	Z danych uzyskanych z Koncernu wynika, że zużycie wody z zawróconych ścieków dla celów przemysłowych w 2003 r. wyniosło 11.416 m ³ /dobę, natomiast w 2004 r. wyniosło 14.167 m ³ /dobę.

	zużycie wody podziemnej do celów przemysłowych wzrosło w 2004 r. o 230 m ³ /dobę, (z 47.189 na 47.419 m ³ /dobę), co stanowi 0,5 % dobowego zużycia wody podziemnej.						Odnotowano tendencję wzrostową aż o 2.751 m ³ /dobę.
6.	Uzgodniono plan zagospodarowania przestrzennego gminy Gąbin, pod kątem ochrony wód podziemnych przed ich degradacją – jakościową i ilościową - poprzez uwzględnienie w planie zasięgu granic głównego czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych, (GZWP 220),	2003–2005	Gmina Gąbin	b.d.	Gmina Gąbin,	Wysoka jakość wód podziemnych	
7.	Promowano na terenach chronionych – GZWP - produkcji rolnej – zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym poprzez: - prowadzenie przez MODR O/Płock szkoleń dla mieszkańców w zakresie m. in. prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, gospodarstw ekologicznych i budowy odnawialnych źródeł energii, - prowadzenie przez MODR O/Płock szkoleń w zakresie programów rolnośrodowiskowych,	2003–2005	MODR O/Płock,		MODR O/Płock,	dobrej jakości żywność ekologiczna	- przeprowadzono 14 szkoleń i 1 kurs dotyczący prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, w których uczestniczyły 352 osoby, a także 14 szkoleń dotyczących gospodarstw ekologicznych, w których uczestniczyło 249 osób, - przeprowadzono 18 szkoleń, w których uczestniczyło 713 osób, a ponadto w ramach wspierania przedsięwzięć rolnośrodowiskowych opracowano 71 planów działalności rolnośrodowiskowej.
8.	Uwzględniano w planie zagospodarowania przestrzennego problemy ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oraz wyznaczenie obszarów i terenów górniczych oraz terenów planowanej eksploatacji kopalni.	2004–2005	Gmina Gąbin	b. d.		Ochrona poziomu wodonośnego przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi oraz wyznaczenie terenów, na których mogą występować potencjalne złoża kopalni	

Łączne nakłady: ok. 116488,16 zł

Realizacja zadań przyczyniła się do uzyskania następujących efektów ekologicznych:

- zmniejszenia naruszeń spowodowanych działalnością zakładów, a także efektywne i racjonalne wykorzystywanie zasobów udokumentowanych złóż kopalin oraz kruszywa pochodzącego z kruszenia materiałów budowlanych,
- wydobywanie piasku z Wisły skutkujące zwiększeniem przepływu wody w rzece, a także zmniejszeniem zagrożenia powodziowego,
- udokumentowanie 12 nowych złóż kruszywa naturalnego, z których w 11 przypadkach udzielono koncesji na wydobywanie kopaliny,
- eliminowanie wydobywania kopalin (tzw. „dzikiej” eksploatacji) bez koncesji geologicznej,
- zmniejszenie ilości pobieranej wody podziemnej dobrej jakości, zużywanej w procesach produkcyjnych i w obiegach chłodniczych,
- zwiększenie stopnia zwodociągowania terenu powiatu średnio o ok. 10 %, (z 79,84 do 89,92 %),
- zwiększenie dostępu mieszkańców powiatu do wody dobrej jakości poprzez sukcesywne przyłączanie do wodociągów nowych odbiorców, uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego problemów ochrony zbiorników wód podziemnych,
- zwiększenie dostępu mieszkańców powiatu do dobrej jakości żywności ekologicznej, w tym promowanie na terenach chronionych ekologicznej produkcji rolnej.

2. 3. Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

2.3.1. Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku.

Priorytety Strategii Lizbońskiej w zakresie zapobiegania zmianom klimatycznym , zachowania zasobów naturalnych pozostają w ścisłym związku z zadaniami samorządów dotyczącymi poprawy efektywności energetycznej, materiałowej, oszczędzania wody , ograniczenia wytwarzania odpadów. Na szczeblu pojedynczego samorządu: gminy, powiatu trudno realizować zadania wynikające z w/w priorytetu ze względu na określone przepisami prawa kompetencje, często niewystarczającą wiedzę fachową, brak specjalistycznych umiejętności. Dlatego też planowanie i koordynowanie realizacji zadań powinno odbywać się na zasadzie współpracy gmin i powiatu. Wobec suszy, jaka nawiedziła Ziemię Płocką w ostatnich latach, szczególnie istotne jest zatrzymanie wody w środowisku. Bez wody nie potrafimy żyć. Nie jesteśmy także zasobni w surowce naturalne. Dlatego też w realizacji celu ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymania wody w środowisku podjęliśmy się realizowania zadań w obrębie przyjętych w Programie działań.

Tabela Nr 9. Zrealizowane zadania w zakresie ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymania wody w środowisku.

L.p.	Zadanie	lata realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania	Efekt ekologiczny	Uwagi
1	Zinventaryzowano obiekty retencyjne w powiecie, w tym wymagające odbudowy	2004	WOŚ	bez kosztów-	W ewidencji znajduje się 49 obiektów w tym 13 obiektów (piętrzeń) wymagających odbudowy. Aktualny wykaz istniejących obiektów retencyjnych, wymagających odbudowy-zał. Nr 29)	-
2	Przeprowadzono szkolenia przedsiębiorców w kierunku minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów	2003 -2004	WOŚ	-	przeszkolono 100 osób w ramach szkoleń przeprowadzonych w Starostwie	-
3	Szkolenia w zakresie wdrażania ustawy o recyklingu pojazdów samochodowych oraz o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Egzekwowanie obowiązku recyklingu pojazdów od właścicieli	2005	WOŚ WRWiK	W ramach środków budżetowych	Udział firm zajmujących się odzyskiem tzw. wraków samochodowych, sprzętu RTV i AGD	Powstają działalności spełniające wymogi prawne
4	W celu wzmocnienia nadzoru nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych: - przeprowadzono szkolenia dla spółek wodnych, - uczestniczono w walnych	2003 -2010	WOŚ i zarządy spółek	-	przeprowadzono 3 szkolenia, przeszkolono 104 osoby, uczestniczono w 29 walnych zgromadzeniach, utworzono SW Korzeń,	-

	<ul style="list-style-type: none"> - zgromadzeniach delegatów SW, przygotowywano materiały informacyjne, szkoleniowe dla zarządów spółek, - przeprowadzano kontrole stanu urządzeń melioracyjnych, - organizowano spotkania z rolnikami – właścicielami gruntów zmeliorowanych niezrzeszonych w spółkach, - problem utrzymania urządzeń melioracji wodnych był dwukrotnie przedmiotem obrad Zarządu Powiatu, Komisji oraz Rady Powiatu 				<p>reaktywowano SW Góry Jastrzębek, doprowadzono do podpisania ugody w zakresie podziału obowiązków konserwacyjnych urządzeń melioracyjnych w miejscowości Rostkowo – Orszymowice, gm. Staroźreby, lepsza dbałość o urządzenia melioracji.</p>	
5	<p>Pomoc spółkom wodnym w prawidłowym utrzymaniu urządzeń melioracji wodnych szczegółowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie bezrobotnych przy pracach konserwacyjnych, - troska o pomoc finansową ze środków Wojewody Mazowieckiego, - opracowanie Poradnika dla Spółek Wodnych 	2003 -2005	<p>PUP, Wojewoda Mazowiecki</p> <p>WOŚ</p>		<p>Wysokość dotacji Wojewody Mazowieckiego: rok 2003 – 44 526,00 zł rok 2004 – 58 090,00 zł, rok 2005 – 50 481.00 zł</p>	
6	<p>Przygotowanie wniosku o środki ZPORR na modernizację obiektów melioracji szczegółowych i podstawowych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie na lata 2005-2006 dla zadania „Remont obwałowań suchego zbiornika Troszyn” na dł. 5,1 km – gm. Gąbin, a także dla</p>	2003 -2004	<p>Spółki wodne, WZMiUW O/Płock</p>	<p>Budżety spółek, środki WZMiUW O/Płock</p>	<p>uzyskanie środków na wykonanie następujących zadań</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zbiornik Troszyn, gm. Gąbin – całkowity koszt - 7 308.706 zł - Pompownia „Podgórze”, gm. Mała Wieś – całkowity koszt – 1 594.114 zł 	Współpraca WOŚ

	zadań „ Remont pompowni przeciwpowodziowej Podgórze” gm. Mała Wieś,” Sikórz- Kamionki II . etap VI i VII - melioracja gruntów na pow. 217,73ha gm. Stara Biała oraz „ Szczawin Borowy II, etap VI – melioracja gruntów na pow. 99,66 ha gm. Gąbin.				Obiekty melioracyjne: Sikórz - Kamionki, gm. Stara Biała i Brudzeń – całkowity koszt – 1 569.958 zł, Szczawin Borowy , gm. Gąbin – całkowity koszt 789 021 zł Przegroda Dolinowa Pieczyska Iłowskie – Gilówka - koncepcja – koszt 680.000 zł	
7	Stanowisko Rady Powiatu w sprawie zwiększenia środków finansowych z budżetu Państwa na budowę nowych i modernizację istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych w powiecie płockim	2005	Rada Powiatu	Bez kosztów	Środki finansowe na wykonanie melioracji na powierzchni ok. 1500 ha dla następujących zadań: - „Sikórz Kamionki II etapy V – VIII”, gm. Stara Biała , - „Szczawin – Borowy II etap VI”, gm. Gąbin, pow. 100 ha, - „Rembielin – Myśliborzyce I etap II”, gm. Brudzeń Duży, - „Staroźreby” gm. Staroźreby - „Kuchary - Jezewo”, gm. Bielsk	
8	Egzekwowanie technologii energooszczędnych, wodooszczędnych, małodopadowych dla realizowanych i modernizowanych przedsięwzięć w ramach uzgadniania inwestycji w procedurze OOS.	2003 –2005	WOS	-	stosowanie technologii energooszczędnych, wodooszczędnych małodopadowych dla realizowanych przedsięwzięć - uzgodniono 75 przedsięwzięć	
9	Wprowadzenie w Starostwie i jednostkach organizacyjnych powiatu systemów segregacji odpadów, oszczędzania wody, energii cieplnej.	2003 -2004	WA, dyrektorzy jednostek organizacyjnych powiatu	Budżet powiatu	Budynki Starostwa i jednostek organizacyjnych przyjazne środowisku - segregacja odpadów w Starostwie, DPS–ach, szkołach, - zbiórka baterii w Starostwie, - termomodernizacja budynków Starostwa, DPS –ów, szkół	

10	Promowanie stosowania energooszczędnych technik i technologii mało i bezodpadowych w małych i średnich przedsiębiorstwach Podpisano - przez Starostę Płockiego -, Deklarację „Czystszej Produkcji”. Dokonano prezentacji „Autobusu energetycznego” na Dniu Ziemi w Słubicach , a także kolektorów słonecznych w ramach Programu „Sięgnij po słońce”.	2003-2005	WOŚ ZGRP RCEE	WFOŚiGW ZGRP, GEF	stosowanie energooszczędnych technik i technologii mało i bezodpadowych w małych i średnich przedsiębiorstwach, mniej zanieczyszczeń do środowiska.	
11	Zrealizowano zadanie p.n.„Przebudowa przepustu drogowego na cieku Wielka Struga w ciągu drogi powiatowej nr 336 Zofiówka – Korzeniówka wraz z budową zastawki i niezbędnymi urządzeniami technicznymi” gm. Łąck.	2004- 2005	Starostwo Powiatowe w Płocku, WZMiUW O/Płock	Budżet samorządu województwa mazowieckiego, PFOŚiGW, WFOŚiGW,	przywrócenie utraconej retencji wody w jeziorze Zdrowskim szacowanej na około 1320 tys. m ³ Wykonanie udrożnienia cieku „Wielka Struga „, na odc. 260 m i wykonanie budowli stabilizującej pozwoli na utrzymanie rzędnej lustra wody w jeziorze co zapewni optymalne warunki do rekreacji i wędkowania oraz nie wpłynie niekorzystnie na grunty sąsiadujące z jeziorem .	Zadanie spójne z Programem małej retencji województwa mazowieckiego
12	W latach 2003 –2004 wydano 15 pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie stawów	2003 -2004	WOŚ na wnioski prywatnych inwestorów	Środki inwestorów	zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę nowych stawów o pow. 9,15 ha	
13	Informacja dla inwestorów o możliwości odbudowy piętrzeń	2004	WOŚ	bez kosztów	dane dla osób zainteresowanych budową piętrzeń i małych elektrowni wodnych	

14	Zabezpieczenie przeciwerozyjne rzeki Słupianki wraz z regulacją odcinka ujściowego. WZM i UW O/Płock opracował projekt budowlany na powyższe zadanie w km 0+900 – 9+000. Obecnie są prowadzone formalności związane z uzyskaniem pozwolenia na budowę. Na obiekt ten został złożony wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w zakresie działania „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi „ – Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”.	2004-2005	WZMiUW w Warszawie O/Płock	Budżet państwa, środki UE	Podniesienie stanu bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców gminy Słupno	Wykonany zostanie suchy zbiornik retencyjny, 4 stopnie redukcyjne, remont jazu oraz 4,5 km regulacji rzeki. Szacunkowe nakłady: 7 500 000,-
15	W ramach kontroli WIOŚ egzekwowanie zużycia wody podziemnej do celów działalności gospodarczych - analiza zarządzeń pokontrolnych WIOŚ i egzekucja zobowiązań wynikających z pozwoleń wodno - prawnych	2003 -2005	WIOŚ Delegatura w Płocku WOŚ	Bez kosztów	Przeanalizowano 15 zarządzeń pokontrolnych	
16	Uzgodnienie działalności zakładów w kierunku odzysku tworzyw sztucznych	2003 -2005	Uzgodnienia – WOŚ Realizacja - przedsiębiorcy		9 zakładów –posiada decyzję na prowadzenie działalności w zakresie odzysku tworzyw sztucznych	
17	Umieszczenie zadań w gminnych programach ochrony środowiska: - analiza zużycia wody - zastąpienie tradycyjnych lamp ulicznych lampami energooszczędnymi	2004	gminy		Podjęcie działań w kierunku ograniczania wodochłonności, energochłonności	

Łączne nakłady:	1160000,00 zł
w tym: budżet powiatu -	398000,00 zł
budżety gmin –	142000,00 zł
WFOŚiGW –	287969,00 zł
PFOŚiGW -	331649,00 zł

Podjęto realizację wszystkich zadań przewidzianych w programie. Zrealizowane zadania przyczyniły się do ograniczenia zużycia zasobów środowiska. Wykonanie budowli piętrzącej – zastawki na cieku Wielka Struga przyczyniło się przywrócenia utraconej retencji w jeziorze Zdwońskim. Przygotowanie i złożenie wniosków o środki finansowe z funduszy unijnych stworzyło realne szanse na pozyskanie funduszy na modernizację wyeksploatowanych obiektów melioracyjnych. W ramach utrzymania urządzeń melioracyjnych poddano konserwacji 1200 km rowów.

1.1.1. Wykorzystanie energii odnawialnej do 7,5 % ogółu energii

Unia Europejska postawiła sobie za cel osiągnięcie w 2010 r. 12 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w pokryciu potrzeb energetycznych. Już w 2001 r. 15 krajów Unii Europejskiej potrafiło zaspokajać swe potrzeby w 15,2 % z tych źródeł. Wg Komisji Energii i Transportu Unii Europejskiej istnieją możliwości, aby 25 krajów Unii pokryło potrzeby energetyczne ze źródeł odnawialnych w 20 %. W Polsce udział energetyki niekonwencjonalnej w bilansie energetycznym szacuje się na 2,5 %, a zamierzenia podniesienia tej wielkości do 7,5 % w 2010 r. spotykają się z opinią, że jest to nierealne. Zastanawiamy się, dlaczego rozwój energetyki nieprzysparzającej emisji gazów cieplarnianych jest tak powolny w Polsce. Nie mamy wprowadzić korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, hydraulicznej, solarnej, ale nie ma przeciwwskazań do wykorzystania w większym stopniu biomasy. Wobec dużego bezrobocia w Polsce i problemów ze zbyciem wyprodukowanych płodów rolnych, w „Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płońskim do 2010 r.” postawiliśmy sobie jako ważny cel – **wykorzystanie energii odnawialnej do 7,5 % ogółu energii**. Cel ten jest spójny z priorytetem Strategii Lizbońskiej w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i pozostaje w ścisłym związku z zadaniami samorządów w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Podejmowaliśmy następujące działania:

- inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wodnych, wiatrowych i innych obiektów – źródeł odnawialnej energii,
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Realizację zadań służących osiągnięciu w/w celu przedstawia tabela Nr 10.

Tabela Nr 10. Zrealizowane zadania dotyczące wykorzystania energii odnawialnej do 7,5 %.

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Efekty	Uwagi
Zadania powiatu							
1	Wykonanie inwentaryzacji miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wodnych, wiatrowych i innych obiektów źródeł odnawialnej energii.	2005	WOŚ we współpracy ze ZGRP, WZMiUW	-	w ramach działań własnych powiatu	Spis istniejących źródeł energii odnawialnej (tab. nr 11), miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wodnych, wiatrowych i innych źródeł odnawialnej energii (tab. nr 12).	W powiecie funkcjonują: - jedna elektrownia wiatrowa w Wyszogrodzie (wiatrak w Mazowieckim Obserwatorium Geograficznym w Murzynowie nie funkcjonuje), - 3 elektrownie wodne o łącznej mocy 152 kW, - 12 kolektorów słonecznych do produkcji ciepłej wody o pow. 111 m ² , - 3 generatory prądu z biogazu, - 3 kotłownie na biomasę o mocy 1337 kW, - prowadzona jest uprawa doświadczalna malwy pensylwańskiej,

2.	<p>Promowanie działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konferencja regionalna „Sięgnij po Słońce” - budowa kolektorów słonecznych siłami inwestorów na budynkach prywatnych, - prezentacja odnawialnych źródeł energii podczas Dnia Ziemi (Autobus Energetyczny, Giełda Rolnicza), konferencja w Starostwie Powiatowym w Płocku nt. uprawy malwy pensylwańskiej z okazji Kampanii Sprzątanie Świata 	<p>2004</p> <p>2003-2004</p> <p>2004, 2005</p> <p>2004</p>	<p>RCEE, ZGRP we współpracy z WOŚ SP w Płocku,</p> <p>prywatni inwestorzy,</p> <p>ZGRP we współpracy z WOŚ SP w Płocku</p>	-	<p>WFOŚiGW GEF,</p> <p>środki własne inwestorów</p> <p>środki PFOŚiGW</p>	<p>promocja wykorzystania energii odnawialnych,</p> <p>mniej emisja gazów do środowiska</p> <p>większa wiedza o odnawialnych źródłach energii,</p> <p>informacja o możliwości uprawy roślin na biomasę</p>	
3.	Uzgodnienia dot. budowy odnawialnych źródeł energii.	2003 - 2005	WOŚ SP w Płocku	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - kotłownia na biomasę w Proboszczewicach, - 3 wiatraki w Krawieczynie, gm. Bodzanów, - 1 wiatrak w Maszewie, gm. Stara Biała 	nie realizowana
4.	Informacja dla potencjalnych inwestorów dot.	2005	WOŚ SP w Płocku	-	-	zainteresowanym inwestorom udostępniono	

	odzyskania energii z biogazu wysypiskowego w ramach handlu emisjami					informacje o odgazowaniu składowisk w: Cieszewie, gm. Drobin, Wilczkowie, gm. Wyszogród, Łysej Górze, gm. Bodzanów, Kępinie, gm. Gąbin.	
5	Budowa kotłowni na biomasę w Łącku	2004	Gmina Łąck	1,2 mln	WFOŚiGW GEF, BOŚ, budżet gminy	kotłownia o mocy 1,2 MW,	
6	Budowa kolektorów słonecznych na budynku Gminy Słupno	2004	Gmina Słupno	2000	budżet gminy, GEF, WFOŚiGW	kolektory słoneczne o powierzchni 6 m ²	
7	Budowa 3 szt. kolektorów słonecznych do ogrzewania wody w budynku Szkoły Podstawowej w Soczewce	2004	Gmina Nowy Duninów	2000	budżet gminy, GEF, WFOŚiGW	kolektory słoneczne o powierzchni 6 m ²	
8	Budowa kolektorów słonecznych w Drobinie	2004	Miasto i Gmina Drobin	2000	budżet gminy, GEF, WFOŚiGW	kolektory słoneczne o powierzchni 6 m ²	
9	Budowa kotłowni na biomasę w Zielonej Szkole w Sendeniu, gm. Łąck	2004	Gmina Łąck	b.d.	budżet gminy, GEF, WFOŚiGW	kotłownia o mocy 80 kW	
10	Uwzględnianie zadań z zakresu odnawialnej energii w gminnych programach ochrony środowiska	2004-2005	wszystkie gminy powiatu plockiego	-	-		

Tabela Nr 11. Istniejące odnawialne źródła energii.

Miejscowości	Typ źródło/ rodzaj paliwa	Informacje o źródle	Cel - przeznaczenie	Lokalizacja
Soczewka, gm. Nowy Duninów	elektrownia wodna	Moc źródła – 100 kW	Energia elektryczna	Soczewka, gm. Nowy Duninów
Gąsewo gm. Bodzanów	Elektrownia wodna	Moc źródła - 2 kW	Energia elektryczna	Dom jednorodzinny w Gąsewie, gm. Bodzanów
Maszewo, gm. Stara Biała	Elektrownia wodna na ściekach	Moc źródła – 50 kW	Energia elektryczna	Miejska Oczyszczalni Ścieków dla Miasta Płocka w Maszewie,
Wyszogród	Elektrownia wiatrowa	b.d.	Energia elektryczna	Dom jednorodzinny w Wyszogrodzie
Murzynowo, gm. Brudzeń Duży	Elektrownia wiatrowa	Moc źródła –40 kW	Energia elektryczna	Mazowieckie Obserwatorium Geograficzne w Murzynowie
Murzynowo, gm. Brudzeń Duży	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 23 m ²	Ciepła woda	Mazowieckie Obserwatorium Geograficzne w Murzynowie
Drobin	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Przedszkole Miejsko-Gminne w Drobinie
Słupno	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Urząd Gminy w Słupnie
Góra, gm. Staroźreby	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Górze, gm. Staroźreby
Bielsk	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Przedszkole w Bielsku
Myśliborzyce, gm. Brudzeń Duży	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Myśliborzycach
Dobrzyków, gm. Gąbin	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Gimnazjum w Dobrzykowie, gm. Gąbin
Soczewka, gm. Nowy Duninów	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Soczewce, gm. Nowy Duninów
Drobin	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Klub sportowy w Drobinie
Liszyno, gm. Słupno	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Liszynie, gm. Słupno
Grzybów, gm. Słubice	Kolektory słoneczne Fotoogniwa	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 32 m ² ; Powierzchnia fotoogniw – 2 m ²	Ciepła woda Energia elektryczna	Stowarzyszenie Ekologiczne „Ziarno” w Grzybowie
Gmina Słupno	Kolektory słoneczne	b.d.	Ciepła woda	Domy jednorodzinne
Sendeń, gm. Łąck	Wykorzystanie biomasy	Moc źródła – 80 kW.	- ogrzewanie - ciepła woda	Zielona Szkoła w Sendeniu, gm. Łąck
Łąck	Wykorzystanie biomasy	Moc źródła – 1200 kW	- ogrzewanie - ciepła woda	Kotłownia Urzędu Gminy w Łącku przy ulicy Brzozowej
Cieszewo, gm. Drobin	Wykorzystanie biomasy	Moc źródła – 48-57 kW	- ogrzewanie, - ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Cieszewie

Gmina Mała Wieś	Uprawa malwy pensylwańskiej	Powierzchnia – 4 ary		DPS Zakrzewo – uprawa doświadczalna
Gmina Bodzanów	Uprawa malwy pensylwańskiej	Powierzchnia – 4 ary; Powierzchnia – 5 arów, upraw topinambur		Rolnicy indywidualni – uprawa doświadczalna
Maszewo, gm. Stara Biała	Wykorzystanie biogazu	Moc źródła – 400 kW (zainstalowana), moc uzyskiwana – 150-250 kW	Energia elektryczna	Miejska Oczyszczalni Ścieków dla Miasta Płocka w Maszewie
Maszewo, gm. Stara Biała	Wykorzystanie biogazu	Moc źródła – 100 kW	Energia elektryczna	Stare składowisko odpadów w Maszewie, gm. Stara Biała
Kobierniki, gm. Stara Biała	Wykorzystanie biogazu	Moc źródła – 300 kW	Energia elektryczna	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach-

Tabela Nr 12. Możliwe przedsięwzięcia w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Miejscowości	Typ źródła/ rodzaj paliwa	Informacje o źródle	Cel - przeznaczenie	Lokalizacja
Krawieczyn, gm Bodzanów	Elektrownia wiatrowa	3 wiatraki o łącznej mocy 900 kW	Energia elektryczna	Farma wiatraków w Krawieczynie, gm. Bodzanów
Maszewo, gm. Stara Biała	Elektrownia wiatrowa	8-10 wiatraków o łącznej mocy 1 MW	Energia elektryczna	Farma wiatraków w Maszewie, gm. Stara Biała
Radzanowo	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 12 m ²	Ciepła woda	Przedszkole Samorządowe w Radzanowie
Podgórze, gm. Mała Wieś	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w m. Podgórze, gm. Mała Wieś
Brudzeń Duży	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 8 m ²	Ciepła woda	Urząd Gminy w Brudzeniu Dużym
Główina, gm. Brudzeń Duży	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Głowinie, gm. Brudzeń Duży
Wyszogród	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 12 m ²	Ciepła woda	Szkoła Podstawowa w Wyszogrodzie
Miszewo, gm. Bodzanów	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 6 m ²	Ciepła woda	Gimnazjum w Miszewie, gm. Bodzanów
Góra, gm. Staroźreby	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 36 m ²	Ciepła woda	Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Górze, gm. Staroźreby
Słupno	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 56 m ²	Ciepła woda	Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Słupnie
Słupno	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 40 m ²	Ciepła woda	Gminny Dom Pomocy Społecznej w Słupnie
Gąbin	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 12 m ²	Ciepła woda	Zaplecze Socjalne przy Stadionie Sportowym w Gąbinie
Gąbin	Kolektory słoneczne	Powierzchnia kolektorów słonecznych – 8 m ²	Ciepła woda	Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie

Pomimo podejmowanych działań 7,5 % wykorzystania energii odnawialnej to jeszcze odległy cel. Wynika to głównie z bardzo niskiego zainteresowania inwestorów realizacją przedsięwzięć. Zainwestowane środki zwracają się po bardzo długim okresie. Hamulcem jest również skomplikowany proces realizacji nowych inwestycji (szczególnie dotyczy to małych elektrowni wodnych, gdzie bardzo ważny jest aspekt przyrodniczy, nieuregulowane sprawy własnościowe).

2.3.3. Usprawnienie zarządzania środowiskiem

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej niesie za sobą ogromne szanse rozwojowe, ale jednocześnie wymusza na nas dostosowanie się do określonych standardów, obowiązujących w Unii już od wielu lat, gdyż kraje zachodnie przywiązują dużą wagę do spraw zarządzania środowiskiem. Za niezrealizowane dyrektywy unijne grożą nam wysokie kary. Samorządy powiatów i gmin muszą tak planować swój rozwój, lokalną politykę, która pozwoli na maksymalne wykorzystanie szans wynikających z członkostwa, realizacji działań określonych w VI Programie działań Wspólnoty w dziedzinie ochrony środowiska obejmującego lata 2001 – 2010, noszącego nazwę „Nasza przyszłość, Nasz Wybór” oraz Strategii Lizbońskiej. Mamy także, jako kraj, inne jeszcze zobowiązania wynikające z ratyfikowania konwencji międzynarodowych, czy realizacji postanowień Szczytu Ziemi w Rio, Johannesburgu. W Polsce od lat 90-tych przechodzimy ogromny proces decentralizacji. Bardzo wiele kompetencji przekazanych zostało do samorządów gmin i powiatów. Samorządy muszą umieć zarządzać środowiskiem, doskonalić system zrównoważonego rozwoju gmin, powiatów określony w strategiach rozwoju, uwzględniający nie tylko rozwój gospodarczy, społeczny, ale także uwarunkowania przyrodnicze. Dlatego jednym z celów operacyjnych naszego Programu jest:

- **usprawnienie zarządzania środowiskiem.**

Chcąc osiągnąć ten cel, podejmowaliśmy realizację zadań w następujących działaniach:

- **wzmocnienie jakościowe i ilościowe służb ochrony środowiska w gminach i powiecie poprzez:**

- analizę sprawowania nadzoru nad lasami prywatnymi przez nadleśniczych, w efekcie której Starosta Płocki uznał iż taniej i efektywniej będzie dla Starostwa i lasów prywatnych, jeśli zrezygnujemy z powierzonego nadzoru nad lasami prywatnymi Nadleśniczemu, zatrudniając kompetentnego inżyniera leśnika i zawierając porozumienia o współpracy w zakresie ochrony lasów z Nadleśniczymi. W efekcie porozumienie podpisano tylko z Nadleśniczym Nadleśnictwa Płock; pozostali Nadleśniczowie zadeklarowali współpracę bez formalizowania jej porozumieniem. Dwóch leśników – pracowników Starostwa sprawuje bezpośredni nadzór nad blisko 8 tyś ha lasów. W celu

usprawnienia nadzoru i wypełniania obowiązków ustawowych od sierpnia 2004 r. trwa proces urządzania lasów prywatnych na powierzchni 2400 ha. Prowadzimy w gminach seminaria szkoleniowe dla właścicieli lasów z okazji opiniowania sporządzonych uproszczonych planów urządzania lasów, szeroko informując właścicieli o ciężących na nich obowiązkach w zakresie ochrony i właściwego utrzymania lasów. Spotkania takie odbyły się w 9 gminach,

- w ramach staży absolwenci studiów zatrudniani byli w Wydziale każdego roku, aby poznając kompleksowo specyfikę pracy w Wydziale Ochrony Środowiska, pomagać nam w realizacji wielu prowadzonych spraw (począwszy od wysyłania i przyjmowania korespondencji, przepisywania materiałów, protokołowania rozpraw, wizji terenowych, po prowadzenie Komputerowego Archiwum Danych o środowisku, gwarantujących dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku). Korzyść obopólna – dla stażysty oraz Starostwa Powiatowego w Płocku; było to także kształcenie ekologiczne młodzieży, doskonale radzącej sobie w każdej pracy po odejściu ze stażu w Wydziale,
- **przygotowanie służb ochrony środowiska do pełnego wdrożenia prawa ekologicznego i absorpcji środków finansowych** (w związku z dostosowaniem polskiego prawa do wymogów UE, ciągłymi jego zmianami, kadra Wydziału musiała się ciągle dokształcać): Organizowane były następujące formy doskonalenia:
  - zapraszanie na szkolenia, seminaria wykładowców zewnętrznych (pracowników Ministerstwa, ekspertów); szkolenia organizowane były dla wszystkich zainteresowanych pracowników Starostwa i jednostek organizacyjnych powiatu, urzędów gmin, Radnych Powiatu, przedsiębiorców,
  - udział pracowników Wydziału w szkoleniach zewnętrznych, w tym w każdych możliwych bezpłatnych, przekazywanie zdobytych wiadomości i nabytych umiejętności całej Kadrze Wydziału, pracownikom gmin, innych Wydziałów Starostwa. Ważnymi szkoleniami były te, które związane były z informacją o korzystaniu ze środków zewnętrznych, w tym z UE na realizację przedsięwzięć proekologicznych,
  - kształcenie pracowników na cotygodniowych naradach Wydziału, podczas których analizujemy wszelkie trudne decyzje, rozstrzygnięcia Samorządowego Kolegium Odwoławczego, Wojewody, Sądu Administracyjnego, interpretacje Ministerstw,
  - samokształcenie pracowników Wydziału - (dostęp do najnowszych publikacji, czasopism znajdujących się w bibliotece Starostwa a także własnych, prywatnych zbiorach pracowników, Lexa). Staraliśmy się poznać nowe technologie wprowadzane na innych

terenach (np. zbiornicę padliny, składowisko azbestu, system unieszkodliwiania odpadów medycznych itp), możliwe do realizacji w powiecie plockim.

- **konsultacje dla gmin, przedsiębiorców dotyczące sposobu rozwiązania trudnych problemów ekologicznych, stosowania nowego prawa ekologicznego, nowych technologii spełniających wymogi BAT.**

Każdy pracownik Wydziału był zawsze gotów udzielić wszechstronnej pomocy gminom, przedsiębiorcom, pozarządowym organizacjom ekologicznym. Każdego dnia udzielano wielu porad, konsultacji – nie tylko w Starostwie, ale także w terenie. Służyliśmy radą i pomocą samorządom gmin i powiatów z Mazowsza, województwa kujawsko – pomorskiego, lubelskiego, a nawet z krajów takich, jak: Ukraina, Rosja. Dzieliliśmy się naszymi doświadczeniami z prac nad Programem ochrony środowiska na forum samorządów województwa mazowieckiego, a stosowanie procedur OOS na III Ogólnopolskim Forum Samorządów.

- **mimo braku formalnie podpisanego porozumienia o współpracy z WZMiUW** w sprawie udzielania pomocy spółkom wodnym w realizacji ich zadań statutowych, współpraca z WZMiUW Odział Płock układała się bardzo dobrze, a efektem jej jest coraz lepsza praca spółek wodnych.
- **ważnymi zadaniami dla nas jest wydawanie pozwoleń zintegrowanych.** Uczestniczyliśmy w cyklu szkoleń dotyczących procedury pozwoleń zintegrowanych. Zabezpieczony jest system pracy nad wnioskiem w sprawie uzyskania pozwolenia zintegrowanego, niezbędne materiały. Jesteśmy przygotowani do rozpatrzenia wniosków o pozwolenia zintegrowane.
- **Rozszerzenie systemu udostępniania informacji o środowisku:**
  - program informatyczny tzw. Komputerowe Archiwum Danych o Środowisku był systematycznie uzupełniany w miarę możliwości dostępu do komputera. Sytuacja uległa poprawie, gdyż udało nam się uzyskać nowy komputer służący Wojewódzkiej Bazie Danych o Odpadach od Marszałka Województwa Mazowieckiego.
  - Nasz program KAD udostępniliśmy 9 gminom uczestniczącym w konkursie „Ekologiczna gmina”, aby powstał spójny w całym powiecie system informacji o środowisku.
  - Przygotowaliśmy projekt „Poprawa systemu informacyjnego o środowisku w powiecie plockim”, którego celem będzie utworzenie Powiatowego centrum informacji o środowisku – we współpracy z Wojewodą, WJOŚ, Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Instytutem Ochrony Środowiska, IMGW,

- Mamy możliwość dostępu do internetu w Wydziale, dzięki temu łatwiej uzyskać informacje o nowych wykładniach nt. stosowania przepisów prawa ekologicznego, możliwości uzyskiwania pomocy finansowej na przedsięwzięcia znajdujących się na stronach internetowych Ministerstw, NFOŚiGW.
- **doskonaliśmy współpracę z dziewięcioma pozarządowymi organizacjami ekologicznymi**, dzięki czemu większy jest dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku, następuje proces uspołecznienia problematyki ekologicznej, realizowane były różne programy edukacji środowiskowej, realizowaliśmy wspólne zadania związane z renaturyzacją jezior, racjonalnym gospodarowaniem odpadami.
- **współpracowaliśmy z płockimi i warszawskimi uczelniami wyższymi**. (Towarzystwem Naukowym Płockim, Państwowym Instytutem Geologicznym, Polską Akademią Nauk – Komitetem Człowiek i Środowisko) – w rozwiązywaniu problemów ekologicznych powiatu, a dotyczących zwłaszcza: przeciwdziałaniu i łagodzeniu skutków suszy, zrównoważonego zagospodarowania Doliny Wisły, renaturyzacji jezior, kształceniu kadry (konferencje naukowe, sympozja, seminaria, tematy prac dyplomowych i licencjackich o problemach ekologicznych powiatu),
- **staraliśmy się aktywnie uczestniczyć we wszystkich znanych nam projektach, służących rozwojowi zrównoważonemu gmin**, zwłaszcza w zakresie pomocy, prowadzenia postępowania administracyjnego, przygotowywania dokumentacji dotyczących:
  - projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
  - prowadzenia procedury OŚ na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy, lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- **reagowaliśmy na skargi, wnioski mieszkańców dotyczące uciążliwości, działalności dla środowiska**, przeglądając wydane pozwolenia ekologiczne, a w koniecznych sytuacjach nakładaliśmy obowiązek sporządzania przeglądów ekologicznych, na których podstawie zobowiązywaliśmy korzystających ze środowiska do realizacji zadań ograniczających uciążliwości dla środowiska.

Wykaz podjętych działań w zakresie zarządzania środowiskiem, w tym reglamentacji korzystania ze środowiska przedstawia tabela nr 13.

Tabela Nr 13. Wykaz działań władz powiatu w zakresie zarządzania środowiskiem.

Działania	2003	2004	Do 30. IX. 2005
rozpatrzone wnioski o potrzebę sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko	104	72	70
uzgodnienia dotyczące warunków zabudowy, lokalizacji inwestycji celu publicznego	41	34	25
uzgodnienia rozwiązań projektowych planowanych przedsięwzięć	15	17	6
uzgodnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia	-	-	5
koncesje geologiczne	11	14	10
pozwolenia na emisję substancji do powietrza	2	3	-
pozwolenia na odprowadzanie ścieków	25	20	20
pozwolenia na wytwarzanie odpadów	5	1	-
zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami	64	63	28
pozwolenia na emisję hałasu	-	-	-
pozwolenia zintegrowane	-	-	-
pozwolenia wodno – prawne	36	48	27
opinie dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	7	8	11
decyzje dotyczące wycięcia drzew i zieleni	-	299	76

decyzje dotycząca ochrony lasów	-	3	1
interwencje społeczne i medialne	5	6	5
przeeglądy ekologiczne	-	4	1
decyzje naprawcze	1	2	1
liczba posiedzeń Zarządu Powiatu poświęconych sprawom ekologicznym	19	21	21
a/ ustalenia zarządu			
b/ uchwały zarządu	4	15	19
liczba uchwał Rady Powiatu dotyczących spraw ekologicznych	5	8	5

Uzyskane efekty ekologiczne:

- kadra powiatu i gmin wyposażona w wiedzę i umiejętności dotyczące rozwiązywania problemów ekologicznych, znająca istotę rozwoju zrównoważonego i starająca się wdrażać zasadę trwałego rozwoju,
- lepiej sprawowany nadzór nad lasami, przywracanie zdewastowanych lasów do stanu właściwego,
- lepszy stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, urządzeń ochrony środowiska,
- pełniejsza informacja o środowisku przyrodniczym w powiecie płockim,
- uspołecznienie problematyki ekologicznej,
- przestrzeganie przez społeczeństwo, korzystających ze środowiska standardów ekologicznych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących instalacji,
- nowe przedsięwzięcia proekologiczne,
- lepsza jakość środowiska

2.4. Zwiększenie aktywności obywatelskiej i wyższy stan świadomości ekologicznej społeczeństwa

Wobec obserwowanego rozwoju technologii, szybkiego wykorzystywania zasobów naturalnych, problemów demograficznych świata, wciąż jeszcze znacznej degradacji środowiska naturalnego, rosnącego bezrobocia, zagrożenia bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców, działań podejmowanych przez Unię Europejską i nasz kraj w celu zapobiegania negatywnym dla środowiska naturalnego zjawiskom i realizacji zasad ekorozwoju, edukacja ekologiczna społeczeństwa oraz aktywność obywatelska nabiera szczególnego znaczenia.

Niski wciąż stan świadomości ekologicznej społeczeństwa powoduje, iż działaniom technicznym na rzecz poprawy jakości życia i zdrowia ludzi nie zawsze towarzyszy odpowiedzialność nas wszystkich za jakość środowiska naturalnego, za stan jego zasobów, rozwój społeczny i gospodarczy. System edukacji ekologicznej powinien określać:

- umiejętność poznawania samego siebie oraz szans samorozwoju,
- skłonność do bieżącego samokształcenia,
- uczciwość interdyscyplinarną (podstawą realizacji zobowiązań),
- podmiotowość interdyscyplinarną (tendencje do ujmowania spraw w swoje ręce wraz z poczuciem odpowiedzialności za działania własne i zespołowe, tj. tendencje do organizowania się w celu realizacji zadań),
- pozytywne nastawienie wobec instytucji państwa i otoczenia, czyli chęć podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska.

Ważna jest więc edukacja ekologiczna wszystkich:

- użytkowników środowiska (przedsiębiorców, rodziny),
- władzy stanowiącej prawo i administracji publicznej,
- dorosłych, dzieci i młodzieży.

Edukacja ekologiczna musi odgrywać ważną rolę w:

- budowaniu nowoczesnego społeczeństwa,
- rozwoju demokracji,
- walce z biedą,
- rozwoju zrównoważonym kraju.

Na Ziemi Płockiej od lat osiemdziesiątych XX wieku podejmowano działania służące podnoszeniu stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa i zwiększaniu aktywności obywatelskiej. W powiecie płockim działania te są bardzo istotne, gdyż należy on do tych obszarów kraju, w których odsetek ludzi z wyższym i średnim wykształceniem kształtuje się poniżej średniej krajowej. Dostępność szkół i przedsięwzięć szkoleniowych, programy

edukacyjne dostosowane do potrzeb społeczeństwa to warunek rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu. Potencjał intelektualny powiatu zdecyduje w przyszłości o powstaniu środowisk innowacyjnych i pojawieniu się na obszarze powiatu nowych dziedzin aktywności gospodarczej, szanującej środowisko przyrodnicze. Dlatego też w powiecie niezbędne jest zwiększenie aktywności obywatelskiej i zapewnienie wysokiego poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W „Strategii rozwoju powiatu plockiego do 2010 roku” oraz w „Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2015 roku” dużą uwagę zwrócono na kształcenie ekologiczne społeczeństwa. Zadania służą realizacji następujących celów:

- większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska,
- wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa.

Zbieżne są z Narodowym programem edukacji ekologicznej. Wyszliśmy z założenia, że:

- edukacja środowiskowa, kształtując obraz relacji między społeczeństwem i przyrodą, musi wkraczać w sfery kształcenia i doskonalenia kadry odpowiedzialnej za stan środowiska, a ukazując zależność człowieka od przyrody – musi uczyć całe społeczeństwo odpowiedzialności za zmiany dokonywane w środowisku naturalnym,
- musi być ważnym składnikiem edukacji obywatelskiej zmierzającej do rozwijania społeczeństwa akceptującego zasady rozwoju zrównoważonego, umiejącego oceniać stan bezpieczeństwa ekologicznego i społeczeństwa uczestniczącego w procesach decyzyjnych.

Podkreślić należy, iż działalność proekologiczna Powiatu jest jedną z wielu dziedzin – zadań publicznych o charakterze ponadgminnym prowadzonym ze względu na to, iż ekorozwój powiatu można osiągnąć tylko wówczas, jeśli równoległe z przedsięwzięciami inwestycyjnymi gospodarczymi, społecznymi będzie prowadzona szeroka działalność edukacyjna, aktywizująca społeczeństwo do działań zmierzających do trwałego rozwoju, uwzględniając warunki globalizacji.

Ważne było pozyskanie przez nas wielu podmiotów podejmujących działania na rzecz ochrony środowiska i jego zasobów, w tym nie tylko inwestycyjne ale także z zakresu edukacji ekologicznej, promocji postaw i działań przyjaznych środowisku, służące zrównoważonemu rozwojowi powiatu, współdziałaniu z różnymi instytucjami w zakresie skutecznej wymiany informacji o środowisku, metod jego ochrony, promocji innowacyjnych i oryginalnych przedsięwzięć proekologicznych. Myślą przewodnią naszych działań był zrównoważony rozwój, uwzględniający także uwarunkowania wynikające z procesu integracji europejskiej i wyzwań XXI wieku.

2. 4.1. Większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska

Realizowaliśmy niżej wymienione zadania w następujących grupach działań:

- ▶ **utworzenie przy udziale organizacji pozarządowych Koalicji „Młodzi Razem”**, której celem działania jest wspieranie inicjatyw młodzieżowych w kierunku rozwoju zrównoważonego. Środki finansowe na pomysły i działania Koalicja otrzymuje z Akademii Rozwoju Filantropii Fundacja Mazowsze. Do chwili obecnej realizowano 61 projektów na kwotę blisko 100 tys zł.
- ▶ **troska o rozwój zrównoważony Ziemi Płockiej i integrację Mazowsza.**

Potwierdzeniem tego są:

- rozpowszechnienie wśród społeczeństwa powiatu naszego Programu poprzez 15 spotkań w gminach; w spotkaniach wzięło udział 485 osób,
- przygotowana w lipcu 2005r. ocena realizacji Programu ochrony środowiska woj. mazowieckiego w części zadań realizowanych przez powiat płocki i gminy, z wnioskami do uwzględnienia w nowelizacji wojewódzkiego programu ochrony środowiska,
- pomoc gminom w przygotowaniu gminnych programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami, konsultacja projektów tych dokumentów przez pracowników Starostwa podczas spotkań ze społeczeństwem, radnymi, urzędnikami w poszczególnych gminach, które odbywały się w okresie od czerwca 2004 r. do września 2005 r. W spotkaniach udział wzięło około 1000 osób,
- rozwiązywanie problemów ekologicznych o charakterze regionalnym, w ramach zlewni rzek, jezior, uwzględniając naturalne ciągi przyrodnicze. Na szczególną uwagę zasługują projekty dotyczące:
  - renaturyzacji jezior w zlewni cieków Wielka Struga obejmującej 2 powiaty (płocki ziemski, miasto Płock), 3 gminy (Łąck, Gąbin, Płock) realizowane przez 10 stron Porozumienie, z akceptacją wojewódzkich władz rządowych i samorządowych. Szacowany koszt przedsięwzięcia – ponad 30 mln zł.Szereg zadań z Porozumienia już zrealizowano, o czym informowano wyżej, uzyskując efekty ekologiczne w postaci nie tylko retencji wodnej, ale aktywności obywatelskiej,
  - zrównoważone zagospodarowanie Doliny Dolnej Wisły od ujścia Narwi do granic woj. kujawsko – pomorskiego, obejmującego swym zasięgiem obszar Natura 2000, Nadwiślański Obszar Krajobrazu Chronionego, projektowany Wiślańsko –

Narwiański Park Krajobrazowy. Problemy przedstawiono wojewódzkim władzom rządowym i samorządowym woj. mazowieckiego i kujawsko – pomorskiego. Starosta Płocki zaproponował samorządom powiatów i gmin nadwiślański projekt Porozumienia dot. wspólnej realizacji zadań zmierzających do trwałego rozwoju Doliny Dolnej Wisły. W dwóch konferencjach poświęconych rozwiązaniu tego problemu wzięło udział około 200 osób, reprezentujących nie tylko administrację rządową i samorządową, ale także pozarządowe organizacje ekologiczne, przedstawiciele nauki, biznesu. Samorządom przedstawiono do konsultacji koncepcję Wiślańsko - Narwińskiego Parku Krajobrazowego,

- właściwej gospodarki ściekami uwzględniającej zlewnie rzek: Ryksy, Mołtawy, Słupianki, Skrwy Prawej, Skrwy Lewej, Kanału Dobrzykowskiego oraz zlewnie gmin sąsiadujących z miastem Płock z uwzględnieniem Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- rozwiązanie problemów gospodarowania odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi występującymi w strumieniu odpadów komunalnych, racjonalnej gospodarki odpadami opakowaniowymi. Odbyły się spotkania grupy roboczej z udziałem Starostwa Powiatowego w Płocku, ZGRP, gmin. W efekcie Związek Gmin Regionu Płockiego opracował koncepcję budowy składowiska odpadów budowlanych zawierających azbest, wystąpił o środki do WFOŚiGW na realizację w/w zadania, a do Funduszu Spójności zgłoszono przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno – ściekowej Doliny Wisły. 8 aglomeracji z powiatu płockiego znajduje się w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, co pomoże w uzyskaniu środków finansowych na realizację oczyszczalni ścieków i kanalizacji,
- zamykanie i rekultywacja składowisk, niespełniających standardów ekologicznych i zapewnienie możliwości korzystania z firm i nowoczesnych zakładów odzysku i unieszkodliwianie odpadów, spełniających wymogi ekologiczne (seminaria, spotkania z wójtami, burmistrzami, firmami: Remondis, SITA, Hetman, Forum Ekologiczne przed Sprzątaniem Świata, Debata ekologiczna młodzieży), z wykorzystaniem partnerstwa publiczno – prywatnego na rzecz rozwiązania w/w problemów,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych do rozwoju turystyki, wypoczynku, rekreacji. Służą temu organizowane pod patronatem Marszałka Woj. Mazowieckiego, Starosty Płockiego i Wójta Gminy Nowy Duninów Regaty Żeglarskie, rozwijająca swoją działalność rekreacyjną Marina w Murzynowie, budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenach gmin turystycznych a także szereg

działań (seminaria, konferencje, wycieczki) Dyrekcji Gostynińsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego oraz Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego, którego Powiat Płocki jest członkiem (plenery malarskie, szkolenia, wystawy itp.).

► **realizacja programów związanych z pozyskaniem miejsc pracy i środków na zatrudnienia bezrobotnych w obszarze środowisko,**

- w 2004r. Starostwo Płockie wspólnie ze ZGRP, SGTPG oraz Instytutem na Rzecz Ekorozwoju przystąpiło do projektu Budowanie partnerstwa na rzecz tzw. „zielonych miejsc pracy” na obszarze Mazowsza i Kujaw – terenów cennych przyrodniczo o dużym stopniu bezrobocia,

- w 2005r. zostaliśmy zaproszeni przez SGTPG, a także ZGRP do realizacji zadań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006 w ramach Priorytetu ”Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich”- Pilotażowego Programu Lider

- od czerwca 2005r wspólnie z Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych, Powiatowym Urzędem Pracy prowadzony jest program „Praca i Środowisko”, w ramach którego 50 bezrobotnych pracowało w okresie czerwiec – listopad przy konserwacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych, a w ramach konserwacji melioracji szczegółowych 15 bezrobotnych udało się zatrudnić spółkom wodnym. Przy oddawanych do eksploatacji urządzeniach ochrony środowiska tworzone są nowe miejsca pracy.

► **pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom z terenu powiatu w przygotowaniu odpowiednich projektów ich działalności,** aby były zgodne ze standardami UE i wymogami najlepszych dostępnych technik (Sławpol w Bronowie, Peklimar w Umieninie, Olewnik – Bis w Drobinie, Pietrzak Holding, BEM i inne), promocja ich działalności proekologicznej (filmy, wydawnictwa, konkurs Starosty o Kryształowy Kokos Roku), a także pozyskanie środków z Funduszy UE na restrukturyzację działalności.

► **Konkursy ekologiczne**

- „Ekologiczna gmina w pow. płockim” – 2003r. – udział 9 gmin.

- „Ekologiczna szkoła w pow. płockim” – II edycja 2005r. – udział 21 szkół.

➤ **„Konkursy fotograficzne”:**

- „Dolina Wisły w oczach mieszkańców Ziemi Płockiej” – 2003r., wykorzystanie zdjęć do wydania kalendarza promującego Wisłę.

- „Przyroda i Krajobrazy Ziemi Płockiej” – 2004r., wykorzystanie zdjęć do albumu promującego przyrodę powiatu,
- „**Pomniki przyrody w pow. płockim**” – 2005 r. – **udział 15 osób.**
- **Konkursy plastyczne** organizowane z okazji Dnia Ziemi i Giełdy Rolniczej w 2003, 2004 i 2005r. o tematyce ochrony przyrody w tym lasów, gospodarowania odpadami, ochronie zasobów wodnych, w tym Wisły, jezior.
- **I i II Festiwal Piosenki Ekologicznej** w (2004 i 2005r.), w którym udział wzięło udział ponad 200 uczestników,
- **Konkursy radiowe** na antenie „Radio dla Ciebie” z wiedzy o środowisku Ziemi Płockiej, cieszące się dużym zainteresowaniem radiosłuchaczy, przeprowadzane w 2004 i 2005r. z okazji Dnia Ziemi,
- **Konkursy dla uczestników festynów z okazji Dnia Ziemi** organizowanego w Słubicach w 2003, 2004 i 2005 .oraz Giełdy Rolniczej dotyczące: ochrony lasów i zalesień, gospodarowania odpadami, plastyczne.
W konkursach tych wzięło udział ponad 600 osób.
- **Festyny ekologiczne** organizowane co rocznie z okazji Dnia Ziemi w Słubicach z ciekawymi wystawami gmin, pozarządowych organizacji ekologicznych, firm prezentujących nowoczesne technologie oczyszczania ścieków, gospodarowania odpadami, odnawialne źródła energii (autobus energetyczny) stoiska eksperckie Wydziału Ochrony Środowiska, Mazowieckiego Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Związku Gmin Regionu Płockiego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, występami młodzieży, inauguracją zadrzewień. W festynach udział wzięło około 5 tyś osób,
- oddanie pokłonu i hołdu trudnej pracy rolników **podczas dożynek powiatowych w 2004, 2005, 2006 r.**,
- **aktywizacja rolników do zalesień**, właściwej pielęgnacji założonych upraw i ochrony lasów. Pomoc w tym zakresie okazują nam Nadleśnictwa, w przypadku ochrony lasów - Policja,
- **pomoc spółkom wodnym w realizacji zadań związanych z właściwym utrzymaniem i konserwacją urządzeń melioracji wodnych szczegółowych**, jako niezbędnego warunku dobrego gospodarowania ziemią i uzyskiwania wysokich plonów. Preferowanie budowy zbiorników wodnych, odbudowy piętrzeń i zbiorników retencyjnych. Efektem tych działań jest coraz lepsza praca spółek, co ma istotne znaczenie dla prawidłowej gospodarki rolnej i retencji wodnej (ze względu na pogłębiający się deficyt wody i wieloletnią suszą),

- **współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi** w celu budowania porozumienia społecznego na rzecz zrównoważonego rozwoju powiatu. Współpraca obejmuje: Zarząd Okręgu w Płocku Ligi Ochrony Przyrody, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku, Zarząd Okręgu Polskiego Związku Łowieckiego, Zarząd Okręgu Płocko – Włocławskiego Polskiego Związku Wędkarskiego, Stowarzyszenie „Revita” w Zaździerzcu, WWF Polska, Mazowiecki Oddział Stowarzyszenia Polski Ruch „Czystszej Produkcji”, Stowarzyszenie Ekologiczno – Kulturalne „Ziarno” w Grzybowie, Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego.

Sz szczególnie ważna jest współpraca w zakresie szerzenia edukacji ekologicznej, działania chroniące płocką przyrodę, realizacja zadań „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płockim do 2010 r.”.

Przedstawione wyżej zadania w których uczestniczyło co najmniej 10 tyś. mieszkańców, nie tylko aktywizowały społeczeństwo do działań proekologicznych, ale także podniosły stan świadomości ekologicznej wszystkich biorących udział w przedsięwzięciach.

2.4.2. Wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa

Edukacja ekologiczna zajmowała w naszych działaniach szczególne miejsce. Kierowaliśmy ją do całego społeczeństwa powiatu, a nawet Zachodniego Mazowsza między innymi z tego względu, iż następują gruntowne zmiany w prawie ekologicznym, stosowane są coraz nowsze technologie, a społeczeństwo, samorzady gmin, powiatów, przedsiębiorcy mają problemy z interpretacją i stosowaniem nowego prawa ekologicznego. Z uwagi na coraz skromniejsze środki, które można przeznaczyć na szkolenia i coraz wyższe koszty szkoleń organizowanych przez firmy przedstawicie Wydziału Ochrony Środowiska uczestniczący w szkoleniach, konferencjach z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, ekspertów następnie przekazywali zdobyte wiadomości i umiejętności innym podczas organizowanych konferencji, seminariów, warsztatów. Były one z reguły bezpłatne.

W analizowanym okresie zorganizowaliśmy:

- **ogólnopolską konferencję na Uniwersytecie Warszawskim** nt. „Powiatowe i gminne programy ochrony środowiska fundamentem Polityki ekologicznej państwa”; współorganizatorzy: Uniwersytet Warszawski, Zarząd Główny Ligi Ochrony Przyrody, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku, udział 138 osób, (uczestnicy otrzymali „Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płockim do 2010 r.” oraz „Poradnik – Jak własnymi siłami opracować gminny lub

powiatowy program ochrony środowiska”)

► **konferencje regionalne dla województwa mazowieckiego:**

- ✓ „Programy ochrony środowiska na Mazowszu a wyzwania UE” (udział 70 osób),
- ✓ „Rola mediów w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa” (udział 62 osób),
- ✓ „Zagospodarowanie Doliny Dolnej Wisły w celu poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza” (udział 80 osób),
- ✓ „Kalendarium Gostynińsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego w drodze do Wspólnej Europy 1979 – 2004” - współorganizacja (udział 50 osób),
- ✓ „Nauka i administracja w rozwiązywaniu problemów ekologicznych Mazowsza Płockiego” (udział 87 osób),
- ✓ „Zrównoważony rozwój Doliny Dolnej Wisły” (udział 108 osób)

W organizowanych konferencjach z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, uczelni warszawskich i płockich, TNP udział wzięło blisko 600 osób reprezentujących samorządy, administrację rządową, przedsiębiorców.

➤ **Seminaria:**

- ✓ dla gmin i powiatów, przedsiębiorców, pozarządowych organizacji ekologicznych, nt. opracowania gminnych i powiatowych programów ochrony środowiska (luty 2003r.) - udział 70 osób,
- ✓ „Partnerstwo publiczno – prywatne w gospodarce odpadami komunalnymi, opakowaniowymi, przemysłowymi i niebezpiecznymi” (styczeń 2004, udział 30 osób), budowa składowiska odpadów budowlanych zawierających azbest (grudzień 2004, marzec 2005),
- ✓ cykl 16 seminariów poświęconych zapoznaniu z Programem ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płockim do 2010r. i harmonogramem wdrożenia Programu oraz relacjom gminnych programów ochrony środowiska z celami i zadaniami programu powiatowego (15 spotkań w gminach, udział 485 osób – sołtysi, radni, nauczyciele, przedsiębiorcy),
- ✓ cykl seminariów dla rolników, doradców, sołtysów i gmin, nt. „Jak uzyskiwać wysokie plony nie szkodząc środowisku”(50 osób), „Restrukturyzacja miast i wsi Ziemi Płockiej w pierwszym okresie członkostwa w UE” (260osób), „Zrównoważony rozwój rolnictwa w ramach programu DOSAJP”(udział 50 osób), na temat ochrony lasów nie będących własnością Skarbu Państwa, zalesień, prowadzonych upraw leśnych (250 osób),
- ✓ cykl 24 seminariów gminnych - konsultacje gminnych programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami (czerwiec 2004 – wrzesień 2005 – udział 800 osób),

- ✓ dla spółek wodnych, pozarządowych organizacji ekologicznych nt. „Roli organizacji społecznych w zrównoważonym rozwoju powiatu płockiego” (udział 48 osób),
- ✓ dla sołtysów, gmin, zarządzających ośrodkami wypoczynkowymi nt. „Obowiązków ochrony środowiska ciążyących na zarządzających ośrodkami turystycznymi oraz mieszkańcach gmin turystycznych” (udział 23 osób),
- ✓ dla przedstawicieli gmin, powiatów i przedsiębiorców nt. „Wsparcie powiatów, gmin oraz lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska” (współorganizator Marszałek Województwa Mazowieckiego – udział 60 osób),
- ✓ nt. „Przyroda i krajobrazy Ziemi Płockiej” - w związku z zakończeniem prac nad albumem (udział 30 osób),
- ✓ 2 seminaria z okazji Giełdy Rolniczej organizowane dla rolników, dystrybutorów środków ochrony roślin nt. „Gospodarki odpadami powstającymi w rolnictwie” (udział ok. 60 osób).

W 61 seminariach prowadzonych z udziałem kadry naukowej, renomowanych polskich uczelni, specjalistów zarządzania środowiskiem polskich i zagranicznych, administracji wojewódzkiej, rządowej i samorządowej udział wzięło 2200 osób.

➤ **Warsztaty:**

- ✓ cykl 2 warsztatów w 2003r. związanych z opracowaniem Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w pow. płockim do 2010r. (udział 200 osób),
- ✓ cykl warsztatów dla nauczycieli oraz pracowników urzędów gmin i miasta Płocka w ramach „Programu aktywnej edukacji na rzecz odpadów opakowaniowych występujących w strumieniu odpadów komunalnych” (udział 50 osób – współorganizator ZGRP).

Łącznie w warsztatach prowadzonych przez specjalistów edukacji ekologicznej, organizacji odzysku, uczelni wzięło udział 250 osób.

➤ **Szkolenia**

- ✓ W latach 2003 – 2005 zorganizowaliśmy 14 szkoleń dla przedstawicieli gmin, przedsiębiorców z zakresu stosowania nowego prawa ekologicznego, zmian w nim; wzięło w nich udział blisko 350 osób.
- ✓ Trudne problemy wdrażania Prawa ochrony środowiska rozwiązywane były podczas 3 seminariów szkoleniowych, głównie poświęconych procedurze ocen oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa, dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku.
- ✓ Specjalne wyjazdowe seminaria poświęciliśmy młodzieży, uczniom szkół

ponadgimnazjalnych, zapewniając młodzieży udział w 3 imprezach ogólnopolskich w ramach cyklu „Zielono mi”, połączonych ze zwiedzaniem Kampinowskiego Parku Narodowego, spotkaniem z twórcami kampanii „Sprzątanie Świata – Polska” z okazji dziesięciolecia tej ważnej kampanii. Olbrzymim przeżyciem dla nauczycieli i młodzieży były spotkania organizowane z udziałem P. Miry Stanisławskiej – Meysztowicz w Starostwie czy gminach.

➤ publikacje

Ważnymi zadaniami było przygotowanie publikacji i materiałów edukacyjnych, szkoleniowych wydawanych przez Starostwo, w konsultacji ze znanymi autorytetami w zakresie rozwoju zrównoważonego – prof. dr inż. Stefanem Kozłowskim, prof. dr inż. Andrzejem Bukowskim, prof. hab. Andrzejem Richlingiem, dr. Witoldem Lenartem, Marszałkiem Województwa Mazowieckiego – Adamem Struzikiem, Wojewodą Mazowieckim – Leszkiem Mizielińskim, przedstawicielami Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, P. Ewą Stępniewską – dyr. Wydziału Środowiska i Rolnictwa Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, dyrektorami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego i Andrzejem Hasą – kierownikiem Delegatury w Płocku Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. **Na szczególną uwagę zasługują następujące publikacje:**

- ✓ Biuletyn Samorządowy – POWIAT PŁOCKI, w którym zamieszczaliśmy informacje o ważnych przedsięwzięciach proekologicznych, zmianach przepisów prawa ekologicznego, nowych technologiach,
  - ✓ Poradnik – Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska, nakład 2500 egz., wydany dzięki środkom finansowym NFOŚiGW, ZGŁOP, a także umieszczony na stronie internetowej powiatu, przekazany do gmin, powiatów, województw w całej Polsce (grudzień 2003),
  - ✓ „Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie płockim”, nakład 500 sztuk, a także umieszczony na stronie internetowej powiatu (listopad 2003r.).
  - ✓ Albumy:
    - „Brudzeński Park Krajobrazowy” (współwydawca) 2003r.
    - „Powiat Płocki” 2004r.
    - „Przyroda i krajobrazy Ziemi Płockiej” 2004r./2005r.
    - „Powiat Płocki” 2005r.
- Widokówka promująca przyrodę powiatu płockiego (2003r.)
- w albumie „Mazowska” - informacja o walorach przyrodniczych, krajobrazowych,

gospodarczych powiatu płockiego.

✓ **Kalendarze edukacyjne:**

- Segreguj odpady – dla każdej rodziny w powiecie płockim (na 2003r.),
- Flora i fauna powiatu płockiego (na 2003r) – nakład 500 sztuk.
- „Dolina Wisły w oczach mieszkańców Ziemi Płockiej” (na 2004r.) - nakład 500 sztuk.
- „Segregujesz – odzyskujesz – czyli proste rady na odpady” - (na 2005r.), nakład 1500 sztuk, współwydawca Marszałek Województwa Mazowieckiego,
- Kalendarz z zegarem promujący przyrodę powiatu (na 2005 r.).

✓ **materiały konferencyjne i seminaryjne (publikowane także w internecie):**

- „Programy ochrony środowiska na Mazowszu a wyzwania Unii Europejskiej”(2003r.)
- „Rola mediów w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa”(2004r.)
- „Zagospodarowanie Doliny Wisły w celu poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza”(2004r.)
- „Wsparcie powiatów i gmin oraz lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska”(2004r.)
- „Nauka i administracja w rozwiązywaniu problemów ekologicznych Mazowsza Płockiego”(2005r.)
- „Postępowanie w sprawach ocen oddziaływania na środowisko po nowelizacji prawa”(2003, 2004, 2005r.)
- „Informacja o problemach dotyczących stanu jezior na Mazowszu”(2004r.)
- „Informacja o problemach dotyczących zagospodarowania Doliny Wisły”(2005r.)
- „Informacja dla rolników, gmin, przedsiębiorców nt. postępowanie z odpadami, w budownictwie, w rolnictwie.(2004, 2005r.)

✓ **W opracowaniu:**

- „Zrównoważone zagospodarowanie Doliny Wisły”,
- „Poradnik dla spółek wodnych”.

✓ **Filmy:**

- „Zrównoważony rozwój powiatu płockiego” - 2003r.
- „Środowisko przyrodnicze powiatu płockiego” - 2004r.
- „O lepszą jakość życia mieszkańców powiatu płockiego” - 2004r.
- „Powiat płocki – zrównoważona przyszłość” – 2005r.

W/w filmy przygotowane przez Starostwo Płockie, publikowane w Telewizji Lokalnej „Multi – Media” promowały zrównoważony rozwój powiatu w różnych środowiskach.

- Współpraca Starostwa z Telewizją Publiczną – Programem I w zakresie przygotowania

cyklu filmowego dla wsi i rolnictwa „W zgodzie z naturą”; powstało kilka odcinków cyklu promujących technologie przyjazne środowisku stosowane w powiecie plockim,

- **przygotowanie części filmu na XV lecie** Narodowego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej promującego instalacje wybudowane w powiecie ze środków Funduszu.
- **Obwieszczenia Starosty Plockiego, komunikaty** dla społeczeństwa dotyczące postępowania służącego ochronie środowiska, w tym lasów.

Publikacje artykułów w fachowej prasie ekologicznej promującej działalność w zakresie zrównoważonego rozwoju w powiecie,

- w kwartalniku „Problemy ocen środowiskowych”,
- w wydawnictwach Stowarzyszenia „Polski Ruch Czystszej Produkcji”,
- Biznesie i Ekologii
- a także w prasie lokalnej – Tygodniku Plockim, Gazecie Wyborczej, NTP Tydzień Płocka, Życie Płocka, Gazeta Sochaczewska.

Systematycznie wzbogacany jest księgozbiór biblioteki Starostwa Powiatowego w Płocku o nowe wydawnictwa ekologiczne, a także bibliotek szkolnych, Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej. Ta ostatnia liczy ponad 4000 woluminów, a z biblioteki korzysta ponad 900 czytelników w roku. Powiat plocki wzbogacił się o nową placówkę do edukacji ekologicznej – tj. „Zieloną Szkołę w Sendeniu – Modelowe Wiejskie Centrum Edukacji Ekologicznej z 50 miejscami noclegowymi, bazą dydaktyczną. Rozwija swoją działalność „Ziarno” w Grzybowie.

✓ **Imprezy ogólnopowiatowe**

Byliśmy organizatorami **impres ogólnopowiatowych propagujących zachowania proekologiczne, np.:**

- wielką popularnością wśród społeczeństwa powiatu cieszy się organizowany od początku powstania powiatu Dzień Ziemi organizowany każdego roku w gminie Słubice jako święto powiatowe,
- Dzień Ochrony Środowiska – był okazją do spotkania władz powiatu z ludźmi zasłużonymi w działaniach na rzecz zmniejszenia stanu degradacji środowiska i ochrony jego zasobów, przeanalizowania sposobów rozwiązania problemów ponadregionalnych, organizowany wspólnie z Gminami: Łąck, Wyszogród.
- Kampania „Sprzątanie Świata” – towarzyszyły jej: Forum Ekologiczne, Debata ekologiczna młodzieży, seminaria na temat usprawniania gospodarki odpadami na Ziemi Plockiej, prezentacja osiągnięć w rozwiązywaniu problemów gospodarki odpadami przez

społeczeństwo, samorządy gmin i sąsiednich powiatów, przedsiębiorstwa, spotkania z inicjatorem kampanii Panią Mirą Stanisławską – Meysztowicz,

- Powiatowe Dożynki – organizowane każdego roku będące wyrazem pokłonu dla trudnej pracy rolnika, tradycji i dla zmian zachodzących na wsi, uwzględniających zrównoważony rozwój
- Regaty Żeglarskie będące okazją do prezentacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz możliwości wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego Doliny Wisły.

Popularyzacja działań proekologicznych i postaw przyjaznych środowisku odbywała się za pośrednictwem: Biuletynu Samorządowego „Powiat Płocki”, Tygodnika Płockiego, Radia dla Ciebie, programów telewizyjnych.

✓ **Baza danych o środowisku**

Bardzo ważnym elementem edukacyjnym dla społeczeństwa jest baza danych o środowisku i jego ochronie prowadzona w Wydziale Ochrony Środowiska udostępniana społeczeństwu na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, a także zamieszczane na stronie internetowej powiatu różne materiały dotyczące danych o środowisku przyrodniczym, przepisów prawnych, kampanii służących ekorozwojowi. Ważne zadanie spełniły materiały informacyjne o środowisku opracowane i rozpowszechnione przez Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Płockie uczelnie na wszystkich kierunkach kształcenia realizują programy edukacji środowiskowej. Oto przykłady:

- ✓ Politechnika Warszawska – od 1992r. wykłady z zakresu ochrony środowiska prowadzone są dla wszystkich studentów kierunków: chemii, inżynierii środowiska, ekonomii. Studenci przygotowują prace magisterskie dotyczące rozwiązywania istotnych problemów ekologicznych na Ziemi Płockiej,
- ✓ w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica prowadzone są od 1993r. wykłady dla wszystkich studentów Wydziału Zarządzania, a od 1995r. – Wydziału Pedagogiki. Od 1995r. wprowadzono specjalizacje: ochrona środowiska oraz edukacja ekologiczna. Na uczelni tej wykonano ponad 300 prac dyplomowych z zakresu rozwiązywania problemów ekologicznych.
- ✓ Realizowane jest podpisane w 2002 r. Porozumienie o współpracy w zakresie rozwiązywania problemów ekologicznych na Ziemi Płockiej pomiędzy Powiatem Płockim a Uniwersytetem Warszawskim Wydziałem Geografii i Studiów Regionalnych.

Inne instytucje, które realizowały edukację ekologiczną

Szczególne rolę w krzewieniu edukacji ekologicznej na Ziemi Płockiej odgrywa

Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku, Mazowieckie Obserwatorium Geograficzne Uniwersytetu Warszawskiego w Murzynowie, Stowarzyszenie Ekologiczno – Kulturalne „Ziarno” w Grzybowie, Stowarzyszeniem Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego oraz Związek Gmin Regionu Płockiego.

Wiele szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych realizuje programy edukacji środowiskowej. Bardzo dużym zainteresowaniem uczniów cieszą się zajęcia organizowane na ścieżkach przyrodniczo - leśnych organizowane przez Nadleśnictwo Płock i Łąck.

Wymienione organizacje prowadziły aktywną edukację stacjonarną i terenową, rozwijały zbiory biblioteczne, przygotowywały scenariusze zajęć, prowadziły liczne zajęcia warsztatowe, seminaria, plenery malarskie, konkursy. Na szczególną uwagę zasługuje system ścieżek rowerowych z uwzględnieniem edukacji przyrodniczej, spływy kajakowe Skrwą, regaty żeglarskie połączone ze zbieraniem odpadów w Murzynowie.

Zadania edukacji ekologicznej realizowaliśmy we współpracy z:

- Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim,
- Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego,
- Regionalnym Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku,
- Stowarzyszeniem Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego,
- Dyrekcją Zespołu Parków Krajobrazowych w Kowalu,
- Delegaturą w Płocku Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Stowarzyszeniem Ekologiczno - Kulturalnym „Ziarno” z Grzybowa,
- Zarządem Okręgu Ligi Ochrony Przyrody,
- Wydziałem Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego,
- Politechniką Warszawską Szkołą Nauk Technicznych i Społecznych w Płocku,
- Szkołą Wyższą im. Pawła Włodkowica w Płocku,
- Towarzystwem Naukowym Płockim,
- Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych Oddział Płock,
- Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Urzędami Gmin: w Starej Białej, Słubicach, Łącku, Wyszogrodzie, Nowym Duninowie, Brudzeniu Dużym, Drobinie,
- Zarządem Okręgu w Płocku PZŁ,
- Zarządem Okręgu Płocko – Włocławskiego PZW,
- Związkiem Gmin Regionu Płockiego,
- Nadleśnictwami: Łąck, Płock, Gostynin,

- Stowarzyszeniem „Revita”,
- Biurem Terenowym w Płocku Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Działania edukacyjne realizowane były dzięki środkom finansowym:

- Narodowego oraz Wojewódzkiego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- budżetów powiatu i gmin,
- środków przedsiębiorstw i instytucji.

Przeznaczyliśmy na nie kwotę co najmniej 156682,00 zł w latach 2003 – 2004, a w 2005 r. planujemy kwotę 92975,00 zł.

W/w działania przyczyniły się do reagowania społeczeństwa powiatu na problemy ekologiczne, zrozumienia istoty rozwoju zrównoważonego gmin i powiatów, szukania sposobów rozwiązywania trudnych problemów ekologicznych w naszych płockich wsiach i miastach.

Ukoronowaniem naszych działań było przyznanie Starostwu Powiatowemu w Płocku w 2004 r. tytułu „Promotor Ekologii” w konkursie „Przyjaźni Środowisku” organizowanym pod patronatem Prezydenta RP za:

- kreowanie ekologicznego wizerunku powiatu,
- promocję innowacyjnych i oryginalnych przedsięwzięć proekologicznych inicjowanych przez Starostwo, mające znaczny wpływ na wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu płockiego i sąsiednich powiatów,
- pomoc w skutecznej wymianie informacji pomiędzy powiatami, gminami, społeczeństwem, przedsiębiorcami na temat zmian prawa ochrony środowiska i nowoczesnych efektywnych metod ochrony środowiska,
- zachęcenie samorządów, przedsiębiorców do podejmowania działań na rzecz ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska, zwłaszcza aktywne formy i metody edukacji ekologicznej,
- promowanie i ukazywanie różnorodnych działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych na rzecz ochrony środowiska wśród samorządowców, przedsiębiorców i całego społeczeństwa.

Znak „Promotor Ekologii” i tytuł „Przyjazny Środowisku” ma dla nas szczególną wartość. Za kontynuowanie działań edukacji ekologicznej w 2004 r. ponownie uzyskaliśmy certyfikat w 2005 r. dający nam prawo używania Znaku i tytułu „Promotor Ekologii” w 2005 roku”.

Uzyskane efekty ekologiczne:

- zrozumienie przez społeczeństwo gmin, przedsiębiorców konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju i aktywniejsze wdrażanie zasad rozwoju zrównoważonego na Ziemi Płockiej.
- pełniejsza informacja o środowisku przyrodniczym dla społeczeństwa.
- wzmocnione zarządzanie środowiskiem w gminach i powiecie płockim
- trafniejsze decyzje administracyjne (nie uchylane przez organy odwoławcze).
- lepsza jakość środowiska na Ziemi Płockiej i Mazowszu.
- zmniejszenie kosztów gospodarowania wodą, odpadami i ogrzewania.
- osiągnięcie standardów ekologicznych określonych w prawie polskim i unijnym.
- większa absorpcja polskich funduszy ekologicznych oraz funduszy Unii Europejskiej przez Starostwo Powiatowe w Płocku, gminy, przedsiębiorców.
- zainteresowanie społeczeństwa powiatu płockiego problemami ekologicznymi.
- większa aktywność społeczności lokalnych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.
- poprawa jakości życia mieszkańców powiatu płockiego i Mazowsza.
- skuteczniejsza realizacja II Polityki Ekologicznej Państwa.
- pozyskanie nowych podmiotów na rzecz aktywnych działań proekologicznych (firm, przedsiębiorców, pozarządowych organizacji ekologicznych).
- zapoznanie społeczeństwa, przedsiębiorców z oryginalnymi przedsięwzięciami proekologicznymi, innowacyjnymi działaniami społeczeństwa (odnawialne źródła energii, nowoczesne sposoby gospodarowania odpadami).

3. Finansowanie przedsięwzięć

Z danych, którymi dysponował Wydział Ochrony Środowiska wynika, że na realizację wyżej wymienionych przedsięwzięć o charakterze proekologicznym poniesiono w latach 2003-2004 nakłady w wysokości co najmniej **42.577.263,72 zł.**

w tym:

- na gospodarkę odpadami –	2.567.347,00 zł
- zadania ochrony wód –	16.665.845,46 zł
- gospodarkę wodną –	12.694.905,00 zł
- ochronę przeciwpowodziową –	5.256.399,85 zł
- na zalesianie –	1.941.554,91 zł
- ochronę powietrza –	3.109.047,50 zł
- edukację ekologiczną –	156.682,00 zł
- ochronę gleb -	37.944,00 zł

- ochronę zasobów kopalin i wód podziemnych – 116.488,00 zł
- ochronę przed hałasem - 31.050,00 zł

Nie są to dane pełne, gdyż nie wszyscy realizatorzy podali wielkość nakładów poniesionych na realizowane zadania.

Zrealizowane przedsięwzięcia finansowano:

- ze środków budżetowych Wojewody Mazowieckiego (przede wszystkim pomoc spółkom wodnym, nadzór nad lasami),
- budżetu samorządu województwa mazowieckiego,
- budżetu powiatu i powiatowego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- środków własnych gmin,
- Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Funduszu Leśnego,
- środków własnych ludności i jednostek gospodarczych,
- środków Unii Europejskiej, głównie Sapard, Funduszy Strukturalnych.

Pozyskanie środków finansowych zapewniających realizację Programu wymagało od powiatu, gmin, przedsiębiorców i jednostek organizacyjnych bardzo aktywnych działań.

Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego oraz Związek Gmin Regionu Płockiego czyniły starania o pozyskanie środków z funduszu ISPA na realizację zadań z zakresu ochrony wód, gospodarki odpadami. Przystępowano do udziału w różnego rodzaju konkursach ogłaszanych np. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezydenta RP, Wojewody Mazowieckiego, Marszałka Województwa Mazowieckiego, WFOŚiGW.

Zalesienia gruntów rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej finansowane były ze źródeł: WFOŚ i GW w Warszawie w kwocie 114286,12 zł, z Funduszu Leśnego – w kwocie 9762,07 zł, ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (65760,20 zł).

Tabela Nr 14. Finansowanie przedsięwzięć ze środków WFOŚiGW w latach 2003 – 2004.

Rok 2003

Ochrona powietrza

L.p.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Koszt całkowity rzeczywisty [zł]	Zakres rzeczowy rzeczywisty	Efekt Ekologiczny 1. Zmniejszenie zapotrzebowania ciepła do ogrzania obiektu [GJ/a] 2. Zmniejszenie zapotrzebowania paliwa [m ³ /a] 1. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń [Mg/a]
1.	120.000	Gmina Słubice	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Świniarach.	165.641,63	Docieplono 631,45 m ² ścian zewnętrznych, 213,1 m ² stropu, wymieniono 108,29 m ² okien	222 GJ/a 7,0 m ³ /a
2.	36.200	Gmina Mała Wieś	Wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Małej Wsi	87.535,63	Wymieniono 93 szt. okien	274 GJ/a 7,8 m ³ /a
3.	86.900	Gmina Bielsk	Remont sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Bielsku – docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu, wymiana stolarki okiennej	232.893,90	Wymieniono 19,2 m ² okien, 12,1 m ² luksferów na okna PCV, docieplono 231 m ² stropu i 439 m ² ścian zewnętrznych.	321,26GJ/a 9,92 m ³ /a

4.	60.800	Miasto i Gmina Gąbin	Termomodernizacja budynku Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Gąbinie.	85.859,27	Wymiana 238,64 m ² okien	103 GJ/a Gaz ziemny: 4003,98 m ³ /a
5	20.000	Gmina Radzanowo	Modernizacja systemu ogrzewania z węglowego na olejowe. Likwidacja pieców kaflowych węglowych i budowa kotłowni olejowej w Szkole Podstawowej w Rogozinie.	59.259,81	Zlikwidowano piece kafłowe. Wykonano kotłownię olejową 70 KW	Ograniczenie emisji SO ₂ : 0,141 Mg/a CO : 0,715 Mg/a Pyły : 0,226 Mg/a
6.	100.000	Starostwo Powiatowe w Płocku	I etap termomodernizacji budynku Starostwa Powiatowego w Płocku przy ul. Bielskiej 59.	280.234	Docieplenie ok. 1245 m ² stropodachu, 32 m ² ścian zewnętrznych, wymiana 19 m ² okien	271,64 GJ/a
7.	170.000	Starostwo Powiatowe w Płocku	Modernizacja kotłowni węglowej na olejową w zespole szkół im. L. Bergerowej w Płocku, ul. Kutnowska 30	356.869	Odcięcie zasilania z kotłowni węglowej zaadaptowanej na olejową o mocy łącznej 3,72 MW. Budowa kotłowni olejowej wyposażonej w 2 kotły o mocy łącznej 1,035 MW.	Ograniczenie emisji SO ₂ : 0,230 Mg/a CO : 0,020 Mg/a NO ₂ : 0,250 Mg/a Pyły : 0,090 Mg/a CO ₂ : 82,500 Mg/a

Gospodarka wodna

L.p.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Termin wykonania	Koszt całkowity [zł]	Zakres rzeczowy rzeczywisty	Efekt ekologiczny
1	151.824	WZMiUW O/Płock	Rekonstrukcja i remont rzeki Płonki na odcinku 0,652 km w km 44+040-44+692	31.01.2005	303.648,11	Rekonstrukcja i remont rzeki na odcinku 0,652 km	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej

2	27.803	WZMiUW O/Płock	Udrożnienie i remont rzeki Brzeźnicy na odcinku 1,3 km, w km 9+400 do 10+700	28.08.2003	57.651,17	Udrożnienie i remont rzeki na odcinku 1,3 km	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej
3	100.000	Gmina Bielsk	Sieć wodociągowa z przyłączami w miejscowości Niszczyce	16.09.2003	136.542,50	Sieć 4.619 mb, przyłącza 2149 mb 32 szt	32 użytkowników
4	130.000	Gmina Bielsk	Sieć wodociągowa z przyłączami w miejscowości Giżyno-Zakrzewo – etap I	14.11.2003	181.024,95	Sieć 5.115 mb, przyłącza: 1843 mb, 31 szt	31 użytkowników
5	33.844,30	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa wiejskiej sieci wodociągowej wraz z przyłączami we wsi Strzemeszno, Rumunki, gm. Gąbin	30.09.2004	48.349	Sieć 1017 mb, przyłącza: 109 mb, 4 szt	4 użytkowników
6	61.210	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa wiejskiej sieci wodociągowej wraz z przyłączami we wsi Guzew, gm. Gąbin	15.09.2003	87.444	Sieć 1.943 mb, przyłącza: 458 mb, 14 szt	14 użytkowników
7	578.000	Gmina Brudzeń Duży	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Turza Mała, Gorzechowo., Kłobukowo Patrze, Rembielin, Łukoszyn, Łukoszyn Borki, Rochny Podlasie, Janoszyce	17.01.2004	25.801,96	Sieć 29.556 mb, przyłącza: 7.115,5 mb, 146 szt.	146 użytkowników
8	90.000	Gmina Bodzanów	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami we wsi Ramutówko	19.01.2004	157.491	Sieć 3.517 mb, przyłącza: 1180 mb, 26 szt	26 użytkowników
9	62.700	Miasto i Gmina Drobin	Połączenie sieci wodociągowych zasilanych z hydroforni Drobin, Karsy, Wrogocin, Maliszewko	23.01.2004	69.695,35	Sieć 2.532 mb	Istniejące stacje wód będą racjonalnie wykorzystywane.

10	313.730,27	Miasto i Gmina Wyszogród	Wodociąg wiejski wraz z przyłączami we wsi Słomin gm. Wyszogród	29.12.2003	488.258,23	Sieć 10.275 mb, przyłącza 3042 mb, 87 szt.	87 użytkowników
11	210.25	Gmina Łąck	Modernizacja i rozbudowa automatycznej stacji uzdatniania wody w Zaździerz, gm. Łąck	29.08.2003	323.514,72	Budowa drugiego zbiornika wyrównawczego o poj. 100 m ³ , wymiana pomp głębinowych, pośrednich, montaż filtrów	Zwiększenie wydajności stacji z 38 do 100 m ³ /d
12	94.400	Gmina Brudzeń Duży	Modernizacja stacji uzdatniania wody – Brudzeń Duży	17.01.2004	134.869,58	Wymiana złóż i dennic, zabudowa 2 odmanganiaczy, zestawu pompowego, inst. napowietrzającej, wymiana armatury.	Wydajność stacji – 60 m ³ /h
13	190.000	Gmina Bodzanów	Modernizacja stacji uzdatniania wody Stanowo	31.07.2004	2999.586,77	Renowacja ujęcia wodociągowego, przebudowa głównych rurociągów, sieć wodociągowa – 785 mb, przyłącza – 71 mb (2 szt.)	Wydajność stacji – 106 m ³ /h 2 użytkowników

Ochrona wód

L.p.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Koszt całkowity rzeczywisty [zł]	Zakres rzeczowy rzeczywisty	Rzeczywisty
1.	35.000	Gmina Łąck	Budowa hydroponicznej oczyszczalni ścieków dla budynku szkoły oraz domu nauczyciela, Zielonej Szkoły w Sendeniu	87.808,49	Oczyszczalnia typu EKOPAN 1 typu E – 30 o przepustowości 3,12 m ³ /d	BZT ₅ 0,348 ChZT 0,312 3,12m ³ /d
2.	670.700	Gmina Radzanowo	Budowa mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w miejscowości Radzanowo – Woźniki – I etap w 2003 r.	1.168.364,73	Oczyszczalnia typu BIOVAC SBR 0415 – 1 (docelowo 340m ³ /d). Kanalizacja sanitarna o długości 5971 mb; 2932 mb grawitacyjnej Φ 200, 1430 mb tłocznej Φ 160, 1609 mb przykanalików Φ 160, przepompownia sieciowa PS - 1	BZT ₅ 51,42 ChZT 78,40 Azot og. 5,34 Fosfor og. 1,60 Zawiesina -57,19 Przepustowość: 100 m ³ /d docelowo 340 m ³ /d 115 szt. przyłączy (ilość zlikwidowanych szamb 85 sztuk) o łącznej długości 1278 mb
3.	518.000	Gmina Staroźreby	Sieć kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w miejscowości Staroźreby – etap III, część 2	737.352,14	Sieć kanalizacji sanitarnej PCV Φ300 – 1567 mb, PCV 200 –738,5 mb, przykanaliki PCV Φ200, Φ160 – 1894,5 mb (103 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 82,4 m ³ /d 103 szt. przyłączy kanalizacyjnych
4.	105.000	Urząd Miasta i Gminy Drobin	Wykonanie oczyszczalni ścieków typu ECOPAN dla potrzeb Zespołu Szkół w Łęgu Probostwie, gmina Drobin	133.208,99	Oczyszczalnia typu ECOPAN o przepustowości 12 m ³ /d	BZT ₅ 25 ChZT 125 Zawiesina 35 12m ³ /d

5.	444.000	Gmina Brudzeń Duży	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Bądkowie Kościelnym, gm. Brudzeń Duży	567. 968,21	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni do $Q_{\text{śrd}}= 150 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max}} =179 \text{ m}^3/\text{d}$ z reaktorem BIO C 150 realizowana na bazie istniejących już urządzeń BIOBLOK PS 75	BZT ₅ 93,65 ChZT 151,60 Azot og. 10,20 Fosfor og. 1,85 Zawiesina 71,20 Zwiększenie przepustowości z 75 m ³ /d do 150 m ³ /d.
6.	750.000	Gmina Stara Biała	Budowa kanalizacji sanitarnej w Maszewie Dużym – etap IV, część 2	1.327.622,43	Sieć kanalizacji sanitarnej z rur kamionkowych $\Phi 200 - 2,661,5$ mb, $\Phi 250 - 298,5$, $\Phi 300 - 86,6$ mb, sieć kan. z rur PCV $\Phi 200 - 913,9$ mb, przykanaliki PCV $\Phi 200 - 1703$ mb, sieć z rur PE $\Phi 110- 638$ mb	Ilość przyłączy kanalizacyjnych 150 szt. (1703 mb) Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni –50 m ³ /d
7.	78.642,20 umarzalna, 178.685,49 pomostowa	Urząd Miasta i Gminy Gąbin	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Trakt Kamieński, Browarna, Wierzbowa w Gąbinie	367.610,98	Sieć kanalizacji sanitarnej PCV $\Phi 200 - 87,5$ mb, PCV $\Phi 250 - 360,5$ mb, przykanaliki 28 szt.	28 szt. przyłączy kanalizacyjnych (284 mb), ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni 28 m ³ /d
8.	200.000,00	Gmina Drobin	Budowa gnojowni wraz ze zbiornikiem na gnojówkę w indywidualnym gospodarstwie rolnym w gm. Drobin w ramach Programu ograniczania zanieczyszczeń środowiska	416.722,00	20 zbiorników na gnojówkę o objętości 25 m ³ i powierzchni 63,25 m ²	Ograniczenie emisji amoniaku z przym obornika o około 30 – 50% oraz zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych składnikami nawozowymi.

			składnikami nawozowymi z produkcji zwierzęcej w woj. mazowieckim w latach 2003 -2006			
--	--	--	--	--	--	--

Rok 2004

Ochrona powietrza

Lp.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Koszt całkowity rzeczywisty [zł]	Zakres rzeczowy rzeczywisty	Efekt ekologiczny 1. Zmniejszenie zapotrzebowania ciepła do ogrzania obiektu [GJ/a] 2. Zmniejszenie zapotrzebowania paliwa [m ³ /a] 3. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń [Mg/a]
1.	791.897,55	Gmina Łąck	Budowa kotłowni opalanej biomasą w Łącku	1.212.679,43	Kotłownia opalana biomasą 675 kW, sieć ciepłna preizolowana 680 mb, 3 węzły ciepłne o łącznej mocy 1249 kW z regulatorami pogodowymi.	690 GJ/a SO ₂ : 2,10 Mg/a NO _x :0,20 Mg/a CO ₂ : 604,7 Mg/a, likwidacja 3 kotłowni węglowych
2.	105.000	Gmina Słubice	Docieplenie stropodachu w budynku Szkoły Podstawowej w Piotrkówku	192.946,60	Docieplenie 1.059,62 m ² stropodachu	236 GJ/a olej opałowy: 7,2 m ³ /a
3.	62.200	Państwowa Wyższa Szkoła	Modernizacja kotłowni węglowej na olejową w Instytucie Nauk	169.491,06	Kotłownia olejowa	SO ₂ : 7,698 Mg/a CO ₂ : 31,49 Mg/a

		Zawodowa w Płocku	Ekonomicznych w Trzepowie Nowym – etap I (budynek należący do PWSZ w Płocku)		wyposażona w kocioł Vitorond 200 o mocy 160 kW	pyły: 10,49 Mg/a NO _x : 0,556 Mg/a
4.	156.835	Gmina Bulkowo	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Łubkach Nowych poprzez docieplenie ścian zewnętrznych i wymianę drzwi wejściowych	156.835	Docieplenie 1.011,24 m ² ścian zewnętrznych, wymiana 9,61 m ² drzwi wejściowych	438 GJ/a, 11,1 m ³ /a
5.	30.000	Powiat Płocki	Termomodernizacja sali gimnastycznej wraz z dobudową wiatrołapu w Domu Pomocy Społecznej w Zakrzewie	79.285,15	Docieplenie 156 m ² ścian zewnętrznych, wymiana 9,94 m ² stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie 98 m ² sufitu	262 GJ/a 8,1 m ³ /a
6.	118.490	Gmina Bulkowo	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bulkowie	131.897,38	Docieplenie 674 m ² ścian zewnętrznych, wymiana 209,27 m ² stolarki okiennej i drzwi wejściowych	369 GJ/a
7.	158.000	Powiat Płocki	Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Płocku poprzez docieplenie ścian zewnętrznych – etap II	289.649,89	Docieplenie 992 m ² ścian zewnętrznych	233,27 GJ/a

Gospodarka wodna

L.p.	Koszt dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Termin wykonania: rzeczywisty	Koszt całkowity rzeczywisty [zł]	Zakres rzeczowy: rzeczywisty	Efekt ekologiczny: rzeczywisty
1.	83.870	WZMiUW O / Płock	Remont i udrożnienie rzeki Nidy na odcinku 11,750 km, w km 15+800 - 27+550	28.02.2005	175.485, 59	Remont i udrożnienie rzeki Nidy na odcinku 11,750 km, w km 15+800 - 27+550	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej
2.	29.136	WZMiUW O / Płock	Remont i udrożnienie rzeki Płonki w km 39+710 – 43+710	10.09.2004	58.272,14	Remont i udrażnianie rzeki Płonki w km 39+710 – 43+710	Poprawa stosunków wodnych i ochrony przeciwpowodziowej
3.	172.000 umarzalna 236.283 pomostowa	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa wiejskiej sieci wodociągowej wraz z przyłączami we wsiach Nowe Wymyśle, Piaski, Borki, gmina Gąbin – kontynuacja zwodociągowania Doliny Wisły	31.12.2004	478.237,91	Sieć: 6.800 mb, przyłącza: 1.887 mb, 63 szt.	63 użytkowników
4.	59.600	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa wiejskiej sieci wodociągowej wraz z przyłączami we wsi Guzew, gmina Gąbin	31.03.2005	88.216,20	Sieć: 2.240 mb, przyłącza: 1.137 mb, 18 szt.	18 użytkowników
5.	109.000 umarzalna 136.000 pomostowa	Gmina Staroźreby	Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Goszczyno Górne, Dłużniewo Małe, Dłużniewo Duże, Przedbórz, gmina Staroźreby	30.09.2004	272.813,55	Sieć: 5.092 mb, przyłącza: 1.277 mb, 30 szt.	30 użytkowników
6.	138.000 umarzalna 173.000 pomostowa	Gmina Staroźreby	Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Bromierzuk Wieś	30.09.2004	346.302,05	Sieć: 6.135 mb, przyłącza: 1.289 mb, 33 szt.	33 użytkowników

7.	46.580	Gmina Brudzeń Duży	Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Główina, Rochny Podlasie	28.02.2005	52.286,40	Sieć: 1.755 mb, przyłącza: 191 mb, 3 szt.	3 użytkowników
8.	273.320	Gmina Brudzeń Duży	Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Bądkowo Rochny – Zdziembórz, Rochny Podlasie, Janoszyce – Rochny Podlasie	28.02.2005	416.716,57	Sieć: 11.142 mb, przyłącza: 1.624 mb, 76 szt.	3 użytkowników
9.	123.750	Gmina Brudzeń Duży	Budowa studni głębinowych w m. Brudzeń Duży, Karwosieki Cholewice	20.03.2005	137.511,22	Otwór studzienny o głębokości 55 m z zabudową filtra PCV o średnicy 280 mm w m. Karwosieki Cholewice, Otwór studzienny o głębokości 54 m z zabudową filtra PCV o średnicy 280 mm w m. Brudzeń Duży	Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej, spełniającej warunki określone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 19.11.2002 r.
10.	190.000	Gmina Bielsk	Sieć wodociągowa z przyłączami dla potrzeb wsi Zagroba - Lubiejewo	30.12.2004	327.834,51	Sieć: 5.466 mb, przyłącza: 2.613 mb, 58 szt.	58 użytkowników
11.	80.000	Gmina Bielsk	Sieć wodociągowa z przyłączami dla potrzeb wsi Kłobie, gmina Bielsk	30.12.2004	114.431,71	Sieć: 1.609 mb, przyłącza: 394 mb, 8 szt.	8 użytkowników
12.	80.000	Gmina Bielsk	Sieć wodociągowa z przyłączami dla potrzeb wsi Giżyno – Zakrzewo, etap II, cz. 2	22.06.2004	128.816,56	Sieć: 3.100 mb, przyłącza: 1.297 mb, 19 szt.	19 użytkowników
13.	100.000	Gmina Stara Biała	Udrożnienie ciek naturalnego z zachowaniem elementów małej retencji	28.02.2005	251.771,96	rów C – 1086 mb, rów D – 227 mb, rów E – 160 mb, rów F – 180 mb, rów G – 200 mb, łącznie – 1853 mb	Kontrolowany przepływ wód zapobiegający podtapianiu przyległych terenów

14.	310.211,85	Gmina Słupno	Remont cieków naturalnych A-1, A-1/1, A-1/2 oraz C i budowa przepustów na gruntach wsi Gulczewo Stare i Mirosław na odcinku 4.986 mb	28.02.2005	620.423,71	Remont cieków naturalnych A-1, A-1/1, A-1/2 oraz C i budowa przepustów na gruntach wsi Gulczewo Stare i Mirosław na odcinku 4.986 mb	Ochrona gruntów rolnych i posesji gospodarskich przed podtopieniami
15.	235.000	Gmina Nowy Duninów	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w m. Dzierżazna	22.01.2005	296.890,08	Sieć: 6.256 mb, przyłącza: 1.405 mb, 39 szt.	39 użytkowników
16.	200.000	Gmina Wyszogród	Budowa wodociągu wiejskiego w miejscowości Pożarzyn, Bolino, Wiązówka, Chmielewo, Wilczkowo, Rębowo	30.12.2005	835.292,99	Sieć: 21.245 mb, przyłącza: 6.632 mb, 148 szt.	148 użytkowników
17.	159.385,87	Miasto i Gmina Drobin	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w m. Dziewanowo i Brełki	30.01.2005	192.589,78	Sieć: 5.039 mb, przyłącza: 898 mb, 18 szt.	18 użytkowników
18.	80.000	Gmina Bodzanów	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami we wsi Borowice, gm. Bodzanów	07.01.2005	119.471,00	Sieć: 2.716 mb, przyłącza: 446 mb, 20 szt.	20 użytkowników
19.	110.000	Gmina Słubice	Modernizacja hydroforni i budowa stacji uzdatniania wody w Łaziskach	03.11.2004	467.314,00	Roboty budowlane, technologiczne, sieci międzyobiektowe, wymiana pomp głębinowych, podłączenie do ciągu technologicznego 2 szt. istniejących hydroforów	Wydajność stacji uzdatniania wody – 100 m ³ /h, poprawa jakości wody pitnej

Ochrona wód

L.p.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Termin wykonania	Koszt całkowity [zł]	Zakres rzeczowy	Efekt ekologiczny
1	165.989,75 umarzalna 258.133,58 pomostowa	Miasto i Gmina Drobin	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami do posesji na terenie miasta Drobin	01.12.2004	523.343,15	Sieć kanalizacji sanitarnej – 847 mb, przykanaliki – 220,5 mb (40 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 35 m ³ /d 40 szt. przyłączy kanalizacyjnych
2	165,190	Gmina Brudzeń Duży	Kanalizacja sanitarna z przyłączami w Brudzeniu Dużym, etap III, cz. 6	31.01.2005	398.457,18	Sieć kanalizacji sanitarnej – 1,474 mb, przykanaliki – 901 mb (65 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 20 m ³ /d 45 szt. przyłączy kanalizacyjnych
3	600.000 umarzalna 576.000 pomostowa	Gmina Staroźreby	Sieć kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w miejscowości Staroźreby – etap IV	31.10.2004	1.307.711,02	Sieć kanalizacji sanitarnej – 4.877 mb, przykanaliki – 1.956,5 mb (99 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 79,2m ³ /d 99 szt. przyłączy kanalizacyjnych
4	600.000	Gmina Słupno	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków MUT-300 w Słupnie	28.02.2004	1.152.759,33	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków MUT-300 w Słupnie do przepustowości 400 m ³ /d	Redukcje wskaźników zanieczyszczeń BZT ₅ 140,25 ChZT _{CR} 350,55 Azot 20,14 Fosfor 1,86 Przepustowość: 400 m ³ /d
5	400.000	Gmina Słupno	Budowa kanalizacji sanitarnej z przepompowniami ścieków, rurociągami tłocznym, przyłączami kanalizacyjnymi w m. Cekanowo	28.02.2004	675.063,21	Sieć kanalizacji sanitarnej - 3.586 mb, przykanaliki – 212 mb (27 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 24,3 m ³ /d, 27 szt. przyłączy kanalizacyjnych
6	111.049,86 umarzalna	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	31.12.2004	301.750,73	Sieć kanalizacji sanitarnej – 347,5 mb,	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 6,0 m ³ /d

	138.489,43 pomostowa		z przykanalikami w ul. Trakt Kamiński w Gąbinie			przykanaliki – 65 mb (7 szt.)	7 szt. przyłączy kanalizacyjnych
7	190.449,10 umarzalna 293.509,24 pomostowa	Miasto i Gmina Gąbin	Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w ul. 1 Maja w Gąbinie	31.12.2005	635.646,71	Sieć kanalizacji sanitarnej – 1.333 mb, przykanaliki – 574 mb (68 szt.)	Ilość ścieków przyjętych do oczyszczalni – 32 m ³ /d 68 szt. przyłączy kanalizacyjnych
8	49.500	Miasto i Gmina Gąbin	Wyposażenie oczyszczalni ścieków w Gąbinie w urządzenia do odwadniania osadów ściekowych	0.01.2005	55.000,00	Wyposażenie oczyszczalni ścieków w Gąbinie w urządzenia do odwadniania osadów ściekowych (urządzenie do odwadniania osadów ściekowych, wózek do przemieszczania worków, 1 kompletna stacja z pompą dozującą, sprężarka 501,7 atm, 1 komplet paneli zamykających, worki fitrujące DRAIMAD)	Wybrana technologia odwadniania pozwoli na rolnicze ich wykorzystanie lub składowanie na składowisku odpadów

Gnojowniki

L.p.	Kwota dofinansowania [zł]	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Termin wykonania	Koszt całkowity [zł]	Zakres rzeczowy	Efekt ekologiczny
1	581.200	Miasto i Gmina Drobin	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	30.09.2004	1.172.545,92	Płyta obornikowa o pow. 63,25 m ² , zbiornik 25 m ³	Ograniczenie emisji amoniaku o 30-50 %, zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych
2	220.562,87	Miasto i Gmina Drobin	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	07.12.2004	532.175,38	Płyta obornikowa o pow. 70 m ² , zbiornik 25 m ³	j.w.

3	329.400,00	Gmina Mała Wieś	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	30.09.2004	659.557,08	Płyta obornikowa o pow. 63,25 m ² , zbiornik 25 m ³	j.w.
4	57.538,14	Gmina Mała Wieś	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	03.12.2004	138.828,36	Płyta obornikowa o pow. 70 m ² , zbiornik 25 m ³	j.w.
5	191.793,80	Gmina Słupno	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	06.12.2004	462.761,20	Płyta obornikowa o pow. 70 m ² , zbiornik 25 m ³	j.w.
6	38.358,76	Gmina Radzanowo	Budowa gnojowni w indywidualnym gospodarstwie rolnym	15.12.2004	92.552,24	Płyta obornikowa o pow. 70 m ² , zbiornik 25 m ³	j.w.

Ochrona powierzchni ziemi

Lp.	Kwota dofinansowania	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Koszt całkowity zł	Zakres rzeczowy	Efekt ekologiczny
1.	61.488,14	Związek Gmin Regionu Płockiego	Zakup 75 sztuk pojemników do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych dla szkół z terenu Związku Gmin Regionu Płockiego uczestniczących w konkursie „Segreguj odpady”	148.953,34	Zakup 175 szt. pojemników dla szkół	Odzysk surowców wtórnych ok. 65 Mg/rok

2.	10.000,00	Urząd Gminy w Łącku	Wykonanie piezometrów do monitorowania jakości wód podziemnych w rejonie składo-wiska odpadów komunalnych w Łącku przy ul. Długiej	20.527,00	Wykonanie 3 piezometrów	Monitorowanie jakości wód podziemnych
----	-----------	---------------------	--	-----------	-------------------------	---------------------------------------

Wykaz umorzonych pożyczek z WFOŚiGW w Warszawie (lata 2002-2005)

powiat płocki

L.p.	Wnioskodawca	Nr i data podpisania umowy pożyczki	Kwota umorzenia [zł]	Przeznaczenie umorzonych środków	Termin wykonania zadania wg oświadczenia	Termin rozliczenia morzonych środków	Uwagi
2002							
1	Powiat płocki	411/02/OA/P	90.000	Termomodernizacja ścian zewnętrznych budynku Starostwa Powiatowego w Płocku	31.12.2005 r.	31.01.2006	
2	Gmina Gąbin	311/02/OA/P	79.100	1.Modernizacja ujęcia wody pitnej SUW w Czermnie 2.Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Wspólnej , Rogatki Żychlińskie	1.-30.04.2005 2.-31.12.2006		
2003							
1	Gmina Mała Wieś	237/03/OA/P	18.100	Wymiana stolarki okiennej z drewnianej na PCV w Szkole Podstawowej w Świącicach	30.09.2004	30.10.2004	Rozliczono prawidłowo
2004							
1	Gmina Bielsk	88/04/GW/P 06.07.2004					Wniosek o umorzenie przekazany do Warszawy 11.05.2005 r.

/Dane WFOŚiGW Biuro Terenowe w Płocku/

Wojewódzki Fundusz przeznaczał środki finansowe na szereg przedsięwzięć na terenie powiatu, co miało istotne wsparcie dla realizowanych zadań. Pomoc Woj. Funduszu przedstawia tabela nr 14.

Marszałek Województwa Mazowieckiego z budżetu województwa udzielił pomocy w wysokości 529030,00 zł na zadania związane z renaturyzacją jezior, edukacją ekologiczną, ochroną przyrody, a Wojewoda Mazowiecki – pomocy finansowej dla spółek wodnych w kwocie 153097,00 zł, nadzór nad lasami – 34000 zł (2003 r.).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielił wsparcia między innymi zadaniom z zakresu edukacji ekologicznej realizowanej przez Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku oraz Związkowi Gmin Regionu Płockiego we współpracy ze Starostwem Płockim na program aktywnej edukacji w zakresie gospodarowania odpadami opakowaniowymi, promocji niekonwencjonalnych źródeł energii.

Znaczącym wsparciem były środki Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Powiatowy Fundusz dysponował:

- w 2003 r. środkami pieniężnymi w wysokości 349.443,88 zł,
- w 2004 r. – w wysokości 337.432,30 zł.

Na dzień 15 września 2005 r. plany wpływów rzeczywistych PFOŚiGW wynosiły 225053,16 zł. Pochodziły one z redystrybucji z Urzędu Marszałkowskiego i WIOŚ (10 % należności tytułem opłat za korzystanie ze środowiska i kar za nieprzestrzeganie standardów ekologicznych), dotacji z WFOŚ i GW na realizację przedsięwzięć proekologicznych.

Wydatki z PFOŚ i GW wyniosły:

- w 2003 r. – 285 900,67 zł
- w 2004 r. – 223 608,44 zł

i przeznaczone zostały zgodnie z uchwałami Rady Powiatu w Płocku na realizację następujących przedsięwzięć:

Tabela Nr 15. Wydatki z PFOŚ i GW w latach 2003 - 2004.

Przedsięwzięcie	Udział środków PFOŚ i GW [zł]
Rok 2003	
1. Edukacja ekologiczna , w tym: - szkolenia dla pracowników Starostwa, radnych powiatu i pracowników urzędów gmin w zakresie prawa ochrony środowiska i naj. dost. technik /BAT/ , - zakup publikacji z zakresu ochrony środowiska, - wydawnictwa dot. edukacji ekologicznej, - prenumerata czasopism ekologicznych, - film nt. programu ochrony środowiska w pow. płockim.	20.959,51

2. Organizacja i przeprowadzenie Konkursu „Ekologiczna gmina”.	27.931,70
3. Organizacja imprez z okazji: Dnia Ziemi, Dnia Ochrony Środowiska, Sprzątania Świata, Wędkarze na rzecz ochrony wód powierzchniowych.	27.699,96
4. Przygotowanie i wydrukowanie „Programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010 r.”.	24.673,37
5. Renowacja rowu odprowadzającego ścieki opadowe w m. Żochowo przy drodze powiatowej Nr 206 Bulkowo Góra.	5.000,00
6. Zakup sadzonek w celu dokonania poprawek na gruntach rolnych o pow. 14,20 ha zalesionych jesienią 1999 r.	20.447,78
7. Termomodernizacja budynku Liceum Ogólnokształcącego w Wyszogrodzie - kontynuacja przedsięwzięcia z 2002 r.	75.000,00
8. Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Płocku.	79.211,13
9. Aktualizacja oprogramowania dotyczącego informacji o środowisku i jego ochronie	977,22
10. Dofinansowanie badań na zawartość pestycydów i metali ciężkich w żywności.	2.000,00
11. Opinie, ekspertyzy dot. ochrony środowiska.	2.000,00
Ogółem:	285.900,67
Rok 2004	
1. Edukacja ekologiczna , w tym: - konkursy i olimpiady ekologiczne dla społeczeństwa powiatu plockiego, - konkurs fotograficzny – „Przyroda i krajobrazy Ziemi Płockiej”, - szkolenia dla pracowników Starostwa, radnych powiatu i pracowników urzędów gmin w zakresie prawa ochrony środowiska i naj. dost. technik /BAT/, - zakup publikacji z zakresu ochrony środowiska, - wydawnictwa dot. edukacji ekologicznej, - film dot. ochrony środowiska w powiecie plockim, - prenumerata czasopism ekologicznych,	21.313,51
2. Organizacja imprezy – Piąty Powiatowy Dzień Ziemi – Słubice 2004 r.	22.556,84
3. Organizacja imprezy z okazji- Dnia Ochrony Środowiska, „Sprzątania Świata”	3.049,00
4. Opracowanie i wydrukowanie albumu „Przyroda i Krajobrazy Ziemi Płockiej”	8.496,20
5. „Przebudowa przepustu drogowego na cieku Wielka Struga w ciągu drogi powiatowej nr 336 Zofiówka-Korzeń wraz z budową zastawki i niezbędnymi	14.640,00

urządzeniami hydrotechnicznymi”.	
6. Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Płocku	137.553,00
7. Dofinansowanie termomodernizacji budynku Zespołu Szkół w Staroźrebach	15.000,00
8. Zakup sorbentów i neutralizatorów do usuwania substancji ropopochodnych powstałych w trakcie wypadków i kolizji drogowych na terenie powiatu płockiego	999,89
Ogółem:	223.608,44

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Plan wydatków Powiatowego Funduszu w 2005 r. zakłada wydatkowanie środków w wysokości 309658 zł na: opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów, termomodernizację budynku Starostwa, renaturyzację jezior, edukację ekologiczną społeczeństwa. Ponadto ze środków sponsorów (konto środka specjalnego – ochrona środowiska) przygotowaliśmy i wydrukowaliśmy kalendarze edukacyjne na 2004 rok za kwotę 2 196 ,00 zł oraz album Przyroda i krajobrazy Ziemi Płockiej w wysokości 31072,00 zł.

Znaczną pomocą dla przedsięwzięć realizowanych przez powiat były:

- bezpłatne konsultacje pracowników Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, WZM i UW O/Płock, WIOŚ Delegatura w Płocku w zakresie rozwiązywania podstawowych problemów ekologicznych w powiecie,
- doradztwo naukowców – znanych ekspertów w zakresie ochrony środowiska - dr W. Lenarta, prof. M. Górskiego, prof. A. Bukowskiego, prof. St. Kozłowskiego,
- przekazanie książek, gadżetów z okazji Dnia Ziemi, Dnia Ochrony Środowiska przez Ministerstwo Środowiska, NFOŚ i GW, PKN „ORLEN” S.A. w Płocku, PERN S.A., Basell Orlen Polyolefins w Płocku, ZO PZŁ w Płocku,
- pomoc Nadleśnictw: Płock, Łąck, Gostynin w zakresie sprawowanego w 2003 r. nadzoru nad lasami prywatnymi poniżej rzeczywistych kosztów nadzoru, w zakresie zalesień gruntów rolników indywidualnych,
- organizacja wielu przedsięwzięć proekologicznych przez RCEE w Płocku, ZGRP,
- udział pracowników Starostwa w bezpłatnych szkoleniach organizowanych przez Ministerstwo Środowiska, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Wojewodę Mazowieckiego.

4. Ocena stanu środowiska

Realizacja w latach 2003 – 2004 „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010 r. ” przyczyniła się do poprawy stanu środowiska powiatu.

Poniżej przedstawiamy informację o stanie środowiska naturalnego w formie opisowej i tabelarycznej, na podstawie opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska Delegatura w Płocku pt. „Stan środowiska w pow. plockim w 2004 r.”, danych gmin, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego i danych Starostwa.

4.1. Ujęcie wskaźnikowe

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju gmin powiatu plockiego zestawione poniżej w tabeli Nr 16 będą porównane ze wskaźnikami zrównoważonego rozwoju powiatu plockiego na dzień 31.12.2003 r.

Z analizy wskaźników wynika, że:

Sytuacja w gminach:

- w części gmin w latach 2003 - 2004 obserwuje się coroczny wzrost, a w części spadek zużycia wody do celów konsumpcyjnych, więcej wody zużywają mieszkańcy gmin podmiejskich,
- tylko w dwóch gminach: Brudzeń Duży i Gąbin obserwuje się wzrost liczby ujęć wody; w gminach: Brudzeń Duży i Staroźreby wzrosła również wydajność istniejących ujęć wody, zaś w gminie Bodzanów obserwuje się tendencje spadkowe wydajności istniejących ujęć wody,
- ilości ścieków komunalnych wytwarzanych w poszczególnych gminach charakteryzują tendencje wzrostowe w większości gmin. Tendencje malejące obserwuje się w gminach: Bulkowo, Łąck i Wyszogród. W gminach: Drobin, Mała Wieś, Radzanowo i Stara Biała ilość wytwarzanych ścieków komunalnych kształtuje się na stałym poziomie,
- wszystkie gminy prowadzą ewidencję szamb, ich liczba w poszczególnych gminach zarówno wzrosła, jak i zmalała (jeśli w gminie została wybudowana sieć kanalizacyjna lub przydomowe oczyszczalnie ścieków),

- wzrosła ilość przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, zwiększyła się również długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w poszczególnych gminach, co powoduje, że stopień zwodociągowania i skanalizowania płockiej wsi rośnie,
- tylko w niektórych gminach niewielka część powierzchni terenów utwardzonych została objęta systemem kanalizacji deszczowej (Łąck, Drobin, Gąbin, Stara Biała, Wyszogród),
- nie wszystkie jeszcze gminy dokonały inwentaryzacji materiałów zawierających azbest,
- tylko w gminie Stara Biała prowadzona była rekultywacja terenu,
- prawie w każdej gminie w ciągu ostatnich dwóch lat obserwuje się tendencje wzrostowe ilości wycinanych drzew i krzewów (wyjątek gmina Drobin),
- gminy powiatu płockiego posiadają mało informacji nt. gospodarowania zielenią (większość gmin nie jest w stanie określić rzeczywistej ilości posadzonych drzew i krzewów), w niektórych gminach w ciągu ostatnich dwóch lat obserwuje się tendencje wzrostowe posadzonych drzew i krzewów (malejące występują tylko w gminach: Bodzanów, Drobin, Gąbin).
- tylko w trzech gminach (Gąbin, Łąck i Bodzanów) w ciągu ostatnich dwóch lat (2003-2004) obserwuje się budowę ścieżek rowerowych,
- brak wiarygodnych danych z gmin dotyczących: stopnia objęcia mieszkańców zbiórką odpadów komunalnych masy wytworzonych odpadów komunalnych, ilości wysegregowanych odpadów ze strumienia odpadów komunalnych, zebranych odpadów niebezpiecznych, zwłok zwierzęcych; dane z gmin były niepełne i niewiarygodne i dlatego też nie poddano ich analizie.

Tabela Nr 16. Wskaźniki obrazujące efektywność wykorzystanych zasobów naturalnych w gminach powiatu płockiego oraz tendencje zmian w nawiązaniu do kryteriów zrównoważonego rozwoju.

Lp.	Wskaźniki zrównoważonego rozwoju gminy	G M I N Y														
		BIELSK			BODZANÓW			BRUDZEŃ DUŻY			BULKOWO			DROBIN		
		Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	32,25	39,03	wzrost	27,04	25,89	spadek	14,57	12,97	spadek	47	40	spadek	24,0	24,0	stała
2.	Wydajność istniejących ujęć wody [m ³ /h]	175,7	175,7	stała	60,7	59,5	spadek	40	45	wzrost	46	46	stała	116	116	stała
3.	Liczba istniejących ujęć wody [szt.]	5	5	stała	8	8	stała	7	9	wzrost	4	4	stała	6	6	stała
4.	Długość istniejącej sieci wodociągowej [km]	195,3	209,1	wzrost	176,6	179,4	wzrost	230,2	243,11	wzrost	208,7	209,2	wzrost	220	220	stała
5.	% mieszkańców korzystających z wodociągu (w danym roku)	82,0	89,5	wzrost	84	86,6	wzrost	91,0	96,67	wzrost	99	99	stała	94	94	stała
6.	Ilość istniejących przyłączy wodociągowych [szt.]	1375	1455	wzrost	1775	1833	wzrost	1471	1615	wzrost	1170	1174	wzrost	1759	1759	stała
7.	Ilość ścieków komunalnych wytwarzanych w gminie na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	12,5	13,5	wzrost	-	3,4	wzrost	0,003	4,16	wzrost	4,20	4,03	spadek	19,2	19,2	stała
8.	Faktyczna przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	245,0	245,0	stała	180	180	stała	75	150	wzrost	200	200	stała	400	400	stała
9.	Wykorzystana przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	220,1	240,0	wzrost	-	82	wzrost	75	150	wzrost	40	40	stała	180	180	stała
10.	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	16,8	16,8	stała	2,5	2,8	wzrost	7,4	9,0	wzrost	8	8	stała	12,5	13,0	wzrost
11.	Liczba istniejących przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	457	468	wzrost	75	81	wzrost	212	270	wzrost	123	123	stała	380	428	wzrost
12.	% mieszkańców objętych kanalizacją	17,4	17,4	stała	0,8	0,9	wzrost	5,16	22,5	wzrost	9	9	stała	8,9	9,0	wzrost
13.	Liczba szamb [szt.]	1395	1299	spadek	364	771	wzrost	516	950	wzrost	595	595	stała	994	994	stała
14.	Ilość przyzagrodowych oczyszczalni ścieków [szt.]	5	5	stała	-	10	wzrost	11	15	wzrost	132	132	stała	5	5	stała
15.	Powierzchnia terenów utwardzonych objęta systemem kanalizacji deszczowej [ha]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,0	1,0	stała
16.	% mieszkańców objętych zbiórką															

	odpadów komunalnych zmieszanych	50,0	67,5	wzrost	25	36	wzrost	96,7	96,7	stała	25	40	wzrost	55	60	wzrost
17.	Ilość wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg/rok]	3,6	4,5	wzrost	-	45	wzrost	3,4	1,76	spadek	9	11	wzrost	-	15,2	wzrost
18.	Ilość komunalnych osadów ściekowych wykorzystywanych w rolnictwie [Mg/rok]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	11	wzrost	-	-	-
19.	Ilość komunalnych osadów ściekowych kierowanych na składowisko [Mg/rok]	3,6	4,5	wzrost	-	45	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	11,7	wzrost
20.	Ilość zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest (pokrycia dachowe, rury, kształtki) [Mg/rok lub m ²]	0	17421	wzrost	-	178550 m ²	wzrost	369829 m ²	369829 m ²	stała	-	4620	wzrost	264023,10 m ²	264023,1 m ²	stała
21.	Ilość zebranych zwłok zwierzęcych [Mg/rok]	4,5	7,69	wzrost	5	14	wzrost	30	39	wzrost	-	-	-	26	39	stała
22.	Liczba zinwentaryzowanych dzikich składowisk odpadów	12	14	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	stała
23.	Ilość posiadających zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych	4	4	stała	8	8	stała	2	2	stała	4	6	wzrost	3	3	stała
24.	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji [ha]	1,2	2,1	wzrost	-	2,94	wzrost	0,77	0,77	stała	-	-	-	4,0	4,0	stała
25.	Powierzchnia zrehabilitowanych terenów [ha]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Liczba posadzonych drzew [szt.]	9542	9856	wzrost	390	350	spadek	-	93	wzrost	20	50	wzrost	1415	134	spadek
27.	Liczba wyciętych drzew [szt.]	412	458	wzrost	89	330	wzrost	91	290	wzrost	198	258	wzrost	314	260	spadek
28.	Powierzchnia posadzonych krzewów [m ²]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	250	-	-
29.	Powierzchnia wyciętych krzewów [m ²]	345	542	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Długość ścieżek rowerowych [km]	0	0	stała	0,300	0,300	stała	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Ilość pozarządowych organizacji ekologicznych działających w gminach (wymienić nazwy)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	stała	3	3	stała

Lp.	Wskaźniki zrównoważonego rozwoju gminy	G M I N Y – c.d.														
		GABIN			ŁĄCK			MAŁA WIEŚ			NOWY DUNINÓW			RADZANOWO		
		Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	34,75	34,9	wzrost	37	35	spadek	19,4	27,1	wzrost	39,0	36,0	spadek	179,0	176,0	spadek
2.	Wydajność istniejących ujęć wody [m ³ /h]	330	330	stała	125	125	stała	320	320	stała	276	276	stała	918	918	stała
3.	Liczba istniejących ujęć wody [szt.]	4	5	wzrost	6	6	stała	2	2	stała	3	3	stała	5	5	stała
4.	Długość istniejącej sieci wodociągowej [km]	107	136	wzrost	86,6	86,6	stała	132,3	135,4	wzrost	67	73	wzrost	145,2	145,2	stała
5.	% mieszkańców korzystających z wodociągu (w danym roku)	70	83	wzrost	95	95	stała	80	87	wzrost	73	84	wzrost	75,9	76,1	wzrost
6.	Ilość istniejących przyłączy wodociągowych [szt.]	1542	1985	wzrost	-	1930	wzrost	1135	1143	wzrost	847	931	wzrost	1352	1373	wzrost
7.	Ilość ścieków komunalnych wytwarzanych w gminie na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	15,8	16	wzrost	37	35	spadek	4,2	4,2	stała	5,24	6,23	wzrost	0,03	0,03	stała
8.	Faktyczna przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	400	400	stała	400	400	stała	330	330	stała	190	190	stała	125	125	stała
9.	Wykorzystana przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	320	345	wzrost	380	380	stała	149,5	150,5	wzrost	54	66	wzrost	100	100	stała
10.	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	9,7	10,06	wzrost	13,2	13,2	stała	6,9	6,9	stała	4,6	4,6	stała	2,9	2,9	stała
11.	Liczba istniejących przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	287	359	wzrost	430	440	wzrost	186	186	stała	131	134	wzrost	91	91	stała
12.	% mieszkańców objętych kanalizacją	43	48	wzrost	17,5	17,5	stała	20	20	stała	8	13	wzrost	5,5	5,5	stała
13.	Liczba szamb [szt.]	2473	2461	spadek	843	860	wzrost	885	900	wzrost	672	-	-	1349	1361	wzrost
14.	Ilość przyzagrodowych oczyszczalni ścieków [szt.]	50	50	stała	30	30	stała	1	2	wzrost	32	33	wzrost	15	16	wzrost
15.	Powierzchnia terenów utwardzonych objęta systemem kanalizacji deszczowej [ha]	0,65	0,65	stała	-	2,0	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	% mieszkańców objętych zbiórką odpadów komunalnych zmieszanych	63	72	wzrost	99	99	stała	80	80	stała	61	62	wzrost	70	80	wzrost

17.	Ilość wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg/rok]	68	73	wzrost	15	20	wzrost	3,0	3,0	stała	35,2	36,8	wzrost	-	-	-
18.	Ilość komunalnych osadów ściekowych wykorzystywanych w rolnictwie [Mg/rok]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,7	36,8	wzrost	-	-	-
19.	Ilość komunalnych osadów ściekowych kierowanych na składowisko [Mg/rok]	68	73	wzrost	-	-	-	3,0	3,0	stała	18,5	-	-	-	-	-
20.	Ilość zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest (pokrycia dachowe, rury, kształtki) [Mg/rok lub m ²]	bd.	298389 m ²	-	-	122801 m ²	-	40.714	40.714	stały	49680	76270	wzrost	-	-	-
21.	Ilość zebranych zwłok zwierzęcych [Mg/rok]	0	0	-	bd.	bd.	bd.	8,5	9,0	wzrost	1t/3 szt.	1,5t/5 szt.	-	-	-	-
22.	Liczba zinwentaryzowanych dzikich składowisk odpadów	0	0	-	-	-	-	7	7	stała	1	3	wzrost	1	1	stała
23.	Ilość posiadających zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych	2	2	stała	4	4	stała	-	-	-	6	6	stała	3	3	stała
24.	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji [ha]	-	-	-	1,5	1,5	stała	1,9	1,9	stała	-	10	wzrost	2	2	stała
25.	Powierzchnia zrehabilitowanych terenów [ha]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Liczba posadzonych drzew [szt.]	900	940	wzrost	-	-	-	25	30	wzrost	-	-	-	130	180	wzrost
27.	Liczba wyciętych drzew [szt.]	780	740	spadek	704	833	wzrost	20	25	wzrost	20	78	wzrost	107	287	wzrost
28.	Powierzchnia posadzonych krzewów [m ²]	900	1000	wzrost	-	500	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Powierzchnia wyciętych krzewów [m ²]	90	110	wzrost	-	200	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Długość ścieżek rowerowych [km]	0,855	0,855	stała	13,8	15,25	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Ilość pozarządowych organizacji ekologicznych działających w gminach (wymienić nazwy)	-	-	-	1	2	wzrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp.	Wskaźniki zrównoważonego rozwoju gminy	G M I N Y – c.d.														
		SŁUBICE			SŁUPNO			STARA BIAŁA			STAROŹREBY			WYSZOGRÓD		
		Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje	Rok 2003	Rok 2004	Tenden- cje
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	27,52	28,51	wzrost	41,5	43,16	wzrost	49	45	spadek	32,4	34,6	wzrost	21,5	21,8	wzrost
2.	Wydajność istniejących ujęć wody [m ³ /h]	135	135	stała	1941,4	1941,4	stała	1858,3	1858,3	stała	1599	2110	wzrost	39,6	39,6	stała
3.	Liczba istniejących ujęć wody [szt.]	2	2	stała	22	22	stała	3	3	stała	2	2	stała	2	2	stała
4.	Długość istniejącej sieci wodociągowej [km]	147,1	152,1	wzrost	105,6	107,3	wzrost	170,9	172,9	wzrost	217,3	231,2	wzrost	95,8	97,5	wzrost
5.	% mieszkańców korzystających z wodociągu (w danym roku)	83	84	wzrost	94	95	wzrost	95	95	stała	87	93	wzrost	89	93	wzrost
6.	Ilość istniejących przyłączy wodociągowych [szt.]	1031	1041	wzrost	1096	1116	wzrost	1910	2066	wzrost	1495	1558	wzrost	991	998	wzrost
7.	Ilość ścieków komunalnych wytwarzanych w gminie na 1 mieszkańca [m ³ /m/rok]	3,14	3,54	wzrost	41,5	43,16	wzrost	36,5	36,5	stała	5,9	7,8	wzrost	11,9	11,8	spadek
8.	Faktyczna przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	400	400	stała	256	300	wzrost	150	150	stała	600	600	stała	1000	1000	stała
9.	Wykorzystana przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /dobę]	41	47	wzrost	256	338	wzrost	66	69	wzrost	300	300	stała	320	350	wzrost
10.	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	5,2	5,2	stała	29,3	34,6	wzrost	34,1	34,8	wzrost	15,2	22,1	wzrost	9,0	9,0	stała
11.	Liczba istniejących przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	185	185	stała	293	321	wzrost	976	1059	wzrost	324	423	wzrost	364	364	stała
12.	% mieszkańców objętych kanalizacją	15	15	stała	6	6,6	stała	40	40	stała	16,4	24	wzrost	30	30	stała
13.	Liczba szamb [szt.]	636	636	stała	663	673	wzrost	880	880	stała	1414	1315	spadek	522	522	stała
14.	Ilość przyzagrodowych oczyszczalni ścieków [szt.]	38	38	stała	13	13	stała	35	41	wzrost	5	4	spadek	1	1	stała
15.	Powierzchnia terenów utwardzonych objęta systemem kanalizacji deszczowej [ha]	b.d.	b.d.	-	bd.	bd.	bd.	3,9	5,2	wzrost	b.d.	b.d.	-	0,5	0,5	stała
16.	% mieszkańców objętych zbiórką odpadów komunalnych zmieszanych	10	10	stała	100	100	stała	70	70	stała	-	-	-	84	84	stała

17.	Ilość wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg/rok]	3	3	stała	6,3	256	wzrost	14,58	31,32	wzrost	4,0	5,0	wzrost	32,5	29,5	spadek
18.	Ilość komunalnych osadów ściekowych wykorzystywanych w rolnictwie [Mg/rok]	-	-	-	-	-	-	bd.	bd.	bd.	-	-	-	-	-	-
19.	Ilość komunalnych osadów ściekowych kierowanych na składowisko [Mg/rok]	-	-	-	6,3	256	wzrost	bd.	bd.	bd.	4,0	5,0	wzrost	32,5	32,5	stała
20.	Ilość zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest (pokrycia dachowe, rury, kształtki) [Mg/rok lub m ²]	1513,61	11513,61	stała	bd.	274458 m ²	-	b.d	bd.	bd.		456360 m ²	-	-	167582 m ²	-
21.	Ilość zebranych zwłok zwierzęcych [Mg/rok]	6	7	wzrost	bd.	bd.	bd.	6,6	10	wzrost	2,2	14,7	-	4	5,2	wzrost
22.	Liczba zinwentaryzowanych dzikich składowisk odpadów	-	-	-	bd.	bd.	bd.	-	-	-	-	-	-	-	-	stała
23.	Ilość posiadających zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych	2	2	stała	4	4	stała	2	2	stała	2	3	wzrost	2	2	stała
24.	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji [ha]	-	-	-	8	8	stała	42	29	spadek	1,52	1,52	stała	8,7	8,7	stała
25.	Powierzchnia zrehabilitowanych terenów [ha]	-	-	-	-	-	-	8,39	3,98	spadek	-	-	-	-	-	-
26.	Liczba posadzonych drzew [szt.]	86	93	wzrost	1000	2311	wzrost	6	26	wzrost	149	279	wzrost	0	0	-
27.	Liczba wyciętych drzew [szt.]	98	104	wzrost	280	496	wzrost	237	539	wzrost	113	182	wzrost	25	54	wzrost
28.	Powierzchnia posadzonych krzewów [m ²]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	67	wzrost	-	-	-
29.	Powierzchnia wyciętych krzewów [m ²]	-	-	-	-	-	-	190	5444	wzrost	40	60	wzrost	-	-	-
30.	Długość ścieżek rowerowych [km]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Ilość pozarządowych organizacji ekologicznych działających w gminach (wymienić nazwy)	1	1	stała	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

/Dane z ankiet nadesłanych przez burmistrzów i wójtów/

Tabela Nr 17. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju powiatu plockiego.

L.p.	Wskaźniki zrównoważonego rozwoju dla powiatu plockiego	Wielkość w 2002 r.	Wielkość w 2004 r.
1	Ilość mieszkańców powiatu	106 637	105 855
2	Powierzchnia powiatu [ha]	179 871	179 871
3	Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca/rok – za 2001 r. [m ³ /m/rok] Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca/rok – za 2002 r. [m ³ /m/rok]	20,36 } śr. 21,82 m ³ 23,27	2003 r. – 41,73 2004 r. – 41,59 Wzrost w stosunku do 2002 r.
4	Zasoby dyspozycyjne wody – wg obliczeń szacunkowych [m ³ /dobę]	147 260	147 260
5	Suma zasobów eksploatacyjnych ujęć z utworów czwartorzędowych [m ³ /h]	9 686,1	9 686,1
6	Suma zasobów eksploatacyjnych ujęć z utworów trzeciorzędowych [m ³ /h]	1 000	1 000
7	Suma zasobów eksploatacyjnych ujęć z utworów kredowych i starszych [m ³ /h]	500	500
8	Zasoby geologiczne kruszywa naturalnego [Mg]	ok. 12 368 500	ok. 13 715 000
9	Zasoby geologiczne surowca ilastego [m ³]	ok. 134 920	ok. 134 920
10	Zasoby geologiczne torfu i gytii [m ³]	ok. 3 765 000 i ok. 477 000	ok. 3 765 000 i ok. 477 000
11	Wskaźnik udziału gruntów wymagających rekultywacji do ogólnej powierzchni [%]	ok. 0,13	ok. 0,13
12	Wskaźnik gruntów marginalnych [%]	17,88	17,88
13	Wskaźnik emisji gazów do atmosfery [Mg/mieszk./rok]: - dwutlenku siarki, - tlenków azotu, - tlenku węgla, - dwutlenku węgla.	0,0054 0,0018 0,0046 0,9712	0,0008 0,0003 0,0042 0,1748
14	Wskaźnik emisji pyłów do atmosfery [Mg/mieszk./rok]	0,0029	0,0006
15	Ilość ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych na 1 mieszkańca [m ³ /miesz./rok]	18,58	13,9
16	Ilość oczyszczonych ścieków przemysłowych [m ³ /rok]	109 895	163 000
17	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej [%]	14,11	16,27
18	Procentowy udział ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych do całkowitej ilości powstałych ścieków komunalnych [%]	79,84	100
19	Proporcja długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	1/20	1/20
20	Procent zwodociągowania	79,84	89,92
21	Zasoby wód powierzchniowych w powiecie plockim (rzeki: Wisła i Skrwa Prawa) [m ³ /s]	166,2	166,2

22	Ilość drzew posadzonych w stosunku do ilości drzew wyciętych	1,15	2,79
23	Powierzchnia krzewów posadzonych w stosunku do powierzchni krzewów wyciętych	0,96	0,23
24	Powierzchnia powiatu objęta konserwatorską ochroną przyrody [%]	ok. 45	ok. 45
25	Lesistość powiatu [%]	16,9	17,3
26	Zasoby drewna [m ³]	859 393,12	859 393,12
27	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na [kg/mieszkańca/rok]	108	brak wiarygodnych danych
28	Ilość odzyskiwanych surowców wtórnych <ul style="list-style-type: none"> ▪ makulatury [Mg], ▪ tworzyw sztucznych [Mg], ▪ szkła [Mg] 	34, 620 340,140 340,749	23,95 44,14 122,95
29	% terenów zmeliorowanych	72,2	72,6
30	% powierzchni wód płynących	3,8	3,8
31	Długość ścieżek rowerowych [km]	8	22,95
32	Ilość instalacji planowanych do objęcia pozwoleniem zintegrowanym [szt.]	6	6
33	Ilość posiedzeń rad powiatu poświęconych ekologii	8	8
34	Ilość organizacji pozarządowych działających w powiecie	7	7

/Dane uzyskane z gmin i Starostwa Powiatowego w Płocku/

4.2. Stan środowiska

4.2.1. Ukształtowanie terenu

W rzeźbie obszaru objętego granicami powiatu płockiego dominują elementy związane z działalnością akumulacyjną lądolodu bałtyckiego (na zachodzie i południu) oraz zlodowacenia środkowopolskiego (na wschodzie i północy). Obszar Nizin Śródkowopolskich związany ze zlodowaceniem środkowopolskim zajmuje przeważającą część powiatu i charakteryzuje się łagodną rzeźbą. Są to obszary, na których dominują w krajobrazie równinne lub lekko faliste powierzchnie zdenudowanych wysoczyzn morenowych o wysokości do 130 m n.p.m. Ponad nimi wznoszą się niewysokie pagórki o złagodzonych stokach, występujące pojedynczo lub skupione w zespołach. Są to przeważnie fragmenty silnie już obecnie zniszczonych wzniesień moren czołowych otoczone raczej płaską moreną denną z formami glacyfluwialnymi. Pagórki morenowe o wysokości względnej 5 ÷ 25 m urozmaicają okolice Gąbina (zlodowacenie bałtyckie) oraz Staroźreb i Bodzanowa (zdenudowane moreny środkowopolskie).

Obszar znajdujący się w zasięgu ostatniego zlodowacenia - bałtyckiego obejmuje znaczną część terenu towarzyszącego południowo – zachodniej części powiatu. Charakterystycznym elementem rzeźby młodoglacjalnej są rynny lodowcowe, wyznaczające kierunki odpływu wód subglacjalnych, a obecnie zajęte przez jeziora i doliny rzeczne. Jedną z najdłuższych form tego typu stanowi wąska, kręta, głęboko wcięta rynna wykorzystana obecnie przez rzekę Wierzbicę. Z rynnami lodowcowymi wiążą się licznie występujące na tym obszarze ozy – długie, wąskie wały o falistym zarysie linii grzbietowej i o stromych stokach, odcinające się od przylegającego obszaru wyrazistą formą (Oz Maszewski, Proboszczewicki, Zdworski).

Do form charakterystycznych terenu powiatu należą także kemy – izolowane pagórki zbudowane z warstwowanych poziomów piasków, żwirów lub mułków. Największe skupienia kemów występują w okolicy jeziora Zdworskiego.

Szczególony akcent rzeźby powiatu stanowią doliny rzeczne, wśród których główną rolę odgrywa dolina Wisły, która dzieli powiat na dwie części, a w strefie od Gąbina aż do Gostynina (pow. gostyniński) i od Płocka aż do Dobrzynia (na północy) rozszerza się do około 18 km, tworząc tzw. Kotlinę Płocką. Współczesne jej dno ciągnie się na wysokość 50 – 60 m, a powierzchnie przyległych od północy wysoczyzn wznoszą się ponad 130 m n.p.m.

Na szczególną uwagę zasługuje rzeźba głęboko wciętej wysoczyzny doliny Skrzy Prawej. Rzeźba związana z działalnością rzeki współwystępuje z formami typowo glacialnymi i wodnolodowcowymi. Z wysokich i stromych skarp rozciągają się malownicze widoki na wodne tafle, rzeczna dolinę i jej tarasy, pola, lasy, zarośla i łąki. Obok wspomnianej już rynny Wierzbicy należy wymienić rynnę Karwosiecko – Cholewicką, w której ulokowały się jeziora Józefowskie, drobne zbiorniki wodne, niewielkie torfowiska i towarzyszące im wały ozowe i tarasy kemowe. Także niewielkie dopływy tej rzeki formują kameralne, urocze doliny o zróżnicowanych warunkach siedliskowych. Wartościowy krajobraz towarzyszy innym prawym dopływom Wisły w powiecie: Ryksie, Mołtawie i Słupiance. Wciąż mało znane są walory skarpy wiślanej, zwłaszcza w oddali od miast.

Mamy więc w powiecie płockim bogatą mozaikę form, znaczne wysokości względne oraz pełną gamę ekspozycji. Powiat płocki jest pięknym i tajemniczym, nietuzinkowym krajobrazem. Poznając i wyjaśniając genezę naszego krajobrazu, umacniamy się w szacunku dla niego jako żywego pomnika natury.

4.2.2. Warunki klimatyczne

Położenie powiatu plockiego na Niziu Polskim i w sąsiedztwie doliny Wisły decyduje o podstawowych cechach klimatu. Obszar leżący po lewej stronie Wisły odznacza się klimatem nieco bardziej oceanicznym, a po prawej jej stronie, zwłaszcza ku północnemu – wschodowi pojawiają się pewne cechy kontynentalizmu, wyrażone przede wszystkim w ostrzejszych zimach i skróconej długości okresu wegetacyjnego. Średnia temperatura powietrza z wielolecia wynosi 8,2°C. Najchłodniejszym miesiącem jest grudzień lub styczeń ze średnią temperaturą około – 5°C z wielolecia, a najcieplejszym lipiec (19°C). W ostatnich latach zanotowano ewidentny wzrost temperatury. Z „Atlasu klimatycznego Polski” (IMGW) wynika, iż skraca się czas trwania zimy, redukowane są okresy z temperaturami najniższymi.

Wiatry mają przeważający kierunek zachodni, latem wzrasta udział wiatrów północno – zachodnich, zimą zaś południowo – zachodnich. W przejściowych porach roku pojawiają się wiatry z sektora wschodniego, a jesienią z południowo – zachodniego.

Płockie należy do wyróżniających się solarnie regionów Niziu Polskiego. Jest tu więcej godzin ze słońcem niż w Kotlinie Warszawskiej i na Pojezierzu Dobrzyńskim.

Wg rejonizacji rolniczo – klimatycznej Polski obszar powiatu leży w zasięgu dzielnicy, która charakteryzuje się niskimi opadami. Średnia roczna suma opadu mierzonego dla terenów byłego woj. plockiego wynosiła z wielolecia 550 mm (1951-65), 520 mm (1981-85), 530 mm (1991-95). W ostatnich latach dwukrotnie skrócił się okres zalegania pokrywy śnieżnej, wręcz brak retencji śnieżnej. Obszary wzdłuż Wisły miały sumy opadów około 500 mm. Wielkość i częstość występowania opadów atmosferycznych ma istotny wpływ nie tylko na zasoby wód powierzchniowych i stosunki wodne w glebie, ale również na wilgotność powietrza i wymywanie zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z atmosfery. Parowanie terenowe wynosiło ponad 500 mm/rok, a więc niewiele mniej niż wynoszą opady roczne, co oznacza, że nawet przy normalnych opadach może występować deficyt wody w glebie oraz głębokie niżówki w rzekach zasilanych lokalnie. Brak retencji śnieżnej, wysokie parowanie, więcej opadów o dużej wydajności nie rekompensuje brak małych i długotrwałych opadów. W efekcie powoduje to obniżenie poziomu wód gruntowych.

Na obszarach pradolinnych i w dolinach rzek występują stany inwersyjne temperatury powietrza na poziomie poniżej 200 m n.p.t. To niekorzystne zjawisko utrudnia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń powietrza z niskich źródeł. Dla wszystkich emitorów wyrzucających zanieczyszczenia powyżej warstwy inwersyjnej jest to korzystna sytuacja, gdyż warstwa hamująca nie pozwala na opadanie zanieczyszczeń w pobliżu emitorów. Daje się to szczególnie zauważyć w rejonie Płocka, w postaci ścielących

się na wielokilometrowych dystansach smug zanieczyszczeń z wysokich emitorów PKN ORLEN S.A. w Płocku. Jednocześnie w warstwie przyziemnej występuje ograniczona dyfuzja pionowa powodująca hamowanie procesów unoszenia mas powietrza, ich mieszanie i przewietrzanie terenu. Zjawisku temu towarzyszy zwykle wzmożenie uciążliwości emitowanych zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. Gminy sąsiadujące z Płockiem są stale narażone na tego rodzaju procesy.

Przedstawione wyżej warunki klimatyczne niekorzystnie oddziałują na ludzi, zwierzęta, rośliny. Skracający się okres zimowy, redukcja okresu z temperaturami najniższymi, mało dni mroźnych – z temperaturą poniżej (-10 °C), powoduje wymarzenie ozimin, erozje gleb. Olbrzymie parowanie, brak retencji śnieżnej powoduje obniżenie poziomu wód gruntowych, brak możliwości nasadzeń, wysychanie roślin podczas upalnej wiosny czy lata. Gorące dni, z dużą wilgotnością są bardzo niekorzystne dla zdrowia mieszkańców. Małe zalesienie powiatu potęguje negatywne skutki dla klimatu.

Klimatolodzy prognozują do 2080 r. zmniejszenie opadów, więcej ulewnych deszczy, mniej małych opadów, rozlewowych. Związane jest to z przebudową cyrkulacji atmosferycznej. Polska ma najmniej opadów w Europie.

4.2.3. Jakość powietrza

W oparciu o sprawozdawczość Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2004 emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzących z obszaru powiatu ziemskiego płockiego stanowi około 0,07 % globalnej emisji w województwie mazowieckim, a dane emisyjne przedstawia tabela Nr 17.

Tabela Nr 18. Emisja zanieczyszczeń powietrza w powiecie płockim wg danych GUS 2004 r. w porównaniu do 2002 r.

Zanieczyszczenie	Emisja (Mg/rok)	
	2002 r.	2004 r.
Pył ogółem	61	66
Gazy ogółem	20757	19323
w tym:		
dwutlenek siarki	113	85
tlenki azotu	38	35
tlenek węgla	96	453
niezorganizowana	350	238
dwutlenek węgla	20160	18512

Z danych wynika, iż zmniejszyła się emisja gazów, natomiast wzrosła emisja pyłów.

Wg danych WIOŚ największy udział w emisji gazów ma dwutlenek węgla (95,8%). Biorąc pod uwagę emisję gazową bez dwutlenku węgla znaczny udział (29,3%) ma emisja niezorganizowana oraz tlenku węgla (55,9 %), a następnie dwutlenku siarki (10,5%), i tlenków azotu (4,3%). Wyższa jest emisja gazów i pyłów podana przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego (winna obejmować wszystkich emitentów). Dane przedstawia tabela Nr 18.

Tabela Nr 19. Emisja gazów i pyłów do powietrza w powiecie plockim wg danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego (lata 2003-2004).

Zanieczyszczenie	Emisja (Mg/rok)	
	2003 rok	2004 rok
Pył ogółem	85,13	122,36
Gazy ogółem	22895,70	32491,84
w tym:		
dwutlenek siarki	97,22	147,08
dwutlenek azotu	42,28	61,68
tlenek węgla	126,22	196,77
niezorganizowana	335,11	220,33
dwutlenek węgla	22380,00	31988,34

Wg danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego największy udział w emisji związków gazowych ma dwutlenek węgla (97,3 % - 2003 r., 98 % - 2004 r.). Biorąc pod uwagę emisję gazową bez dwutlenku węgla znaczny udział (55,7 % - 2003 r., 35,2 % - 2004 r.) ma emisja niezorganizowana oraz tlenku węgla (21 % - 2003 r., 31,5 % - 2004 r.), a następnie dwutlenku siarki (16,2 % - 2003 r., 15,5 % - 2004 r.) i dwutlenku azotu (7,1 % - 2003 r., 9,8 % - 2004 r.).

Największe źródła emisji zlokalizowane na terenie powiatu to:

- Cukrownia „Mała Wieś” w Małej Wsi, gdzie emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodzi z kotłowni technologicznej, pracującej z różnym obciążeniem przez cały rok oraz pieca technologicznego do produkcji wapna palonego,
- Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” Baza Surowcowa w Plebance, na terenie której są zlokalizowane zbiorniki magazynowe, zawierające ropę

naftową; ich praca (napełnianie, opróżnianie) wiąże się z emisją zanieczyszczeń gazowych do powietrza w sposób niezorganizowany.

Bardzo ważną rolę w kształtowaniu stanu czystości powietrza odgrywa zlokalizowany na granicy powiatu plockiego ziemskiego i grodzkiego największy w Polsce zakład petrochemiczny Polski Koncern Naftowy „ORLEN” S.A., rozbudowujący się w ostatnich latach. Emisja zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza pochodząca ze źródeł zakładowych PKN „ORLEN” S.A. w Płocku wpływa na poziom substancji w powietrzu występujących w rejonie oddziaływania Orłenu, zarówno położonych w pobliżu (emisja z niskich emitorów technologicznych i emisja niezorganizowana) jak i w pewnej odległości (emisja z wysokich emitorów elektrociepłowni i instalacji technologicznych) od źródeł emisji oraz na zanieczyszczenie gleb, wód powierzchniowych, stan lasów (emisja SO₂, NO₂ powodująca tzw. kwaśne deszcze).

Mniejsze źródła zanieczyszczeń stanowią: przemysł spożywczy (zakłady przemysłu mięsnego, piekarnie, elewatory, gorzelnie), stacje paliw, zakłady produkcji budowlanej, zakłady użyteczności publicznej, gospodarka komunalna.

Znacznym źródłem zanieczyszczenia są także: komunikacja samochodowa, składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków, fermy oraz indywidualne kotłownie opalane węglem, a bywa, że i odpadami. Wysokie ceny oleju opałowego oraz gazu powodują, że nadal dużo eksploatowanych kotłowni w powiecie to kotłownie węglowe. Bardzo często nowo wybudowane kotłownie gazowe lub olejowe, ze względu na wysokie koszty ich eksploatacji, zostają zamknięte i powraca się do kotłowni węglowych.

O stanie czystości powietrza decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa w stosunku do warunków naturalnych.

Oceny stanu zanieczyszczania powietrza możemy dokonywać w oparciu o prowadzone badania stanu środowiska w zakresie zanieczyszczenia powietrza. Na terenie powiatu ziemskiego plockiego podstawę do oceny stanu powietrza stanowią stacje pomiarowe sieci lokalnej monitoringu powietrza prowadzone przez Polski Koncern Naftowy „ORLEN” S.A. Stacje te są stacjami automatycznymi, zlokalizowanymi w strefie oddziaływania Zakładu na terenie gminy Stara Biała w miejscowościach: Trzepowo i Maszewo. Prowadzone badania nie wykazują przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Poniżej zestawiono pomierzone wartości stężeń w 2004 roku w stacjach PKN „ORLEN” wraz z wartościami dopuszczalnymi.

Tabela Nr 20. Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza w 2002 i 2004 r.

Zanieczyszczenie	Stężenie średnioroczne pomierzone ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)				Dopuszczalne stężenie średnioroczne ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
	Maszewo		Trzepowo		2002	2004
	2002	2004	2002	2004		
Dwutlenek siarki	11,94	9,4	10,18	11,0	40	20
Dwutlenek azotu	8,22	8,3	12,01	14,2	40	40
Tlenek węgla	580	430	400	330	10 000	-
Benzen	1,85	1,58	1,78	1,79	5	5

/Dane WIOŚ Delegatura w Płocku/

W 2004 roku nie występowały przekroczenia stężeń żadnych zanieczyszczeń (pochodzących zarówno z energetycznego spalania paliw, jak i technologicznych).

Biorąc po uwagę przedstawione pomiary oraz pomiary wykonywane w terenie o podobnym charakterze można stwierdzić, że teren powiatu płockiego należy do rejonów średnio zanieczyszczonych. Zgodnie z klasyfikacją zawartą w publikacji „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim” raport za rok 2004 opracowanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie powiat płocki zaklasyfikowany został do strefy A, tj. strefy w której nie stwierdzono występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Problemem lokalnym są nadal uciążliwości odorowe występujące głównie w rejonie ferm: drobiu, trzody chlewnej, lisów, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów, Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach. Do Wydziału Ochrony Środowiska wpływały skargi na uciążliwość odorową ferm drobiu w Mańkowie i Maszewie, gm. Stara Biała, Jordanowie, gm. Gąbin, zapylenie w Maszewie, gm. Stara Biała.

Kontrolą realizacji pozwoleń na emisję substancji do powietrza zajmuje się Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Płocku. Nie stwierdzono przekroczeń standardów emisyjnych, określonych pozwoleniami, a więc nie naliczono kar.

4.2.4. Jakość wód

4.2.4.1. Emisja ścieków do środowiska wodnego

Z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie Delegatura w Płocku wynika, że w 2004 roku z obszaru powiatu płockiego odprowadzono do wód

powierzchniowych łącznie 1 050 000 m³/rok (2 878 m³/dobę) ścieków wymagających oczyszczania, z czego około 163 000 m³/rok (19%) stanowiły ścieki przemysłowe. Wszystkie ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych były oczyszczane w oczyszczalniach ścieków, z czego oczyszczano:

- mechanicznie – 110 000 m³/rok,
- biologicznie - 720 000 m³/rok,
- z podwyższonym usuwaniem biogenów - 220 000 m³/rok.

Wg danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w 2004 roku odprowadzono 7.637.650 m³ ścieków, pobrano 5.753.613 m³ wody.

Łączna ilość ścieków wprowadzonych do wód powierzchniowych i ziemi na terenie powiatu plockiego była wielokrotnie wyższa od ilości pobieranej wody i wynosiła 22 760 m³/dobę, co związane jest z odprowadzaniem ścieków komunalnych z miasta Płocka (przez oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Maszewie) do Zbiornika Włocławskiego. Większość wód dla potrzeb miasta Płocka ujmowana jest na terenie miasta Płocka.

Tabela Nr 21. Oczyszczalnie ścieków funkcjonujące na koniec 2004 roku.

L.p.	Adresat pozwolenia wodnoprawnego	Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość średnio dobowa	Przepustowość wykorzystywana	Uwagi
1.	2	3.	4.	5.	6.
Gmina Bielsk					
1.	Wójt Gminy Bielsk	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Bielsku	245	240	
2.	Dom Pomocy Społecznej w Goślicach	Oczyszczalnia Domu Pomocy Społecznej w Goślicach, gm. Bielsk	75	b.d.	
3.	Zakład Przetwórstwa Mięsa PEKLIMAR Bogusław Strzeżniwski w Umieninie	Oczyszczalnia ZPM PEKLIMAR w Umieninie, gm. Bielsk	120	b.d.	
Gmina Bodzanów					
4.	Wójt Gminy Bodzanów	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Miszewie Murowanym, gm. Bodzanów	180	82	
5.	Wójt Gminy Bodzanów	Oczyszczalnia przyszkolna w Cieślach	5	5	
Gmina Brudzeń Duży					
6.	Wójt Gminy Brudzeń Duży	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Bądkowie Kościelnym	150	150	
7.	Mazowieckie Obserwatorium Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego w Murzynowie	Oczyszczalnia Mazowieckiego Obserwatorium Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego w Murzynowie, gm. Brudzeń Duży	5	5	Brak aktualnego pozwolenia wodnoprawnego
8.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne KOW-ROL Tadeusz Kowalski Srebrna 09-411 Stara Biała	Oczyszczalnia ścieków – Gorzelnia w Siecieniu, gm. Brudzeń Duży	100	b.d.	
9.	Katolickiego Centrum Formacji w Sikorzu	Oczyszczalnia Katolickiego Centrum Formacji w Sikorzu, gm. Brudzeń Duży	20	20	
10.	Gospodarstwo Mieszkaniowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Rokiciu z/s w Cieślinie, 09-215 Bożewo	Oczyszczalnia przysiedlowa w Rokiciu, gm. Brudzeń Duży	10	10	
Gmina Bulkowo					
11.	Wójt Gminy Bulkowo	Oczyszczalnia Osiedla w Osieku	50	b.d.	
12.	Wójt Gminy Bulkowo	Oczyszczalnia przyszkolna w Krubicach Starych	5	b.d.	
13.	Wójt Gminy Bulkowo	Oczyszczalnia przyszkolna we Włókach	25	b.d.	

14.	Wójt Gminy Bulkowo	Oczyszczalnia przyszkolna w Łubkach Nowych	5	b.d.	
15.	Wójt Gminy Bulkowo	Oczyszczalnia przysiedlowa w Plichowie	25	b.d.	
16.	Wójt Gminy Bulkowo	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Bulkowie	200	40	
17.	Mleczarnia w Rogowie	Oczyszczalnia mleczarni w Rogowie	20	b.d.	Obecnie nie funkcjonuje
Gmina Drobin					
18.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Drobinie ul. Tupadzka 7, 09-210 Drobin	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Drobinie	400	180	
19.	Zakład Przetwórstwa Mięsa OLEWNIK-BIS Anna Olewnik Mikołajewska Świerczynek, 09-210 Drobin	Oczyszczalnia przemysłowa Zakładu Przetwórstwa Mięsa OLEWNIK-BIS w Świerczynku	260	198,6	
20.	Burmistrz Miasta i Gminy Drobin	Oczyszczalnia ścieków przyszkolna w Łęgu Probostwie, gm. Drobin	12	11	
21.	Spółdzielnia Mieszkaniowa JEDNOŚĆ w Psarach, gm. Drobin	Oczyszczalnia ścieków przysiedlowa w Psarach	10	10	
Gmina Gąbin					
22.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gąbinie ul. Strażacka 10, 09-530 Gąbin	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Gąbinie	400	345	
23.	Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie	Oczyszczalnia ścieków Domu Pomocy Społecznej w Koszelewie	50	45	
24.	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Koszelewie	Oczyszczalnia RSP w Koszelewie	50	b.d.	Obecnie nie funkcjonuje
Gmina Łąck					
25.	Wójt Gminy Łąck	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Łącku	400	380	
26.	Andrzej Ireneusz Kantorski ul. Słowackiego 199 97-300 Piotrków Trybunalski	Oczyszczalnia ścieków Centrum Rekreacji, Rehabilitacji i Wypoczynku w Zaździerzcu	70	64	
27.	Spółka z o.o. KONGRES ul. Graniczna 46, 09-407 Płock	Oczyszczalnia ścieków Hotelu „Debowa Góra” w Nowych Rumunkach	25	12,9	
28.	Wójt Gminy Łąck	Oczyszczalni przyszkolna w Sendeniu	7	5	
29.	PQM w Koszelówce	Oczyszczalnia ośrodka wypoczynkowego PQM w Koszelówce	50	b.d.	Obecnie nie funkcjonuje
Gmina Mała Wieś					
30.	Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie	Oczyszczalnia ścieków Domu Pomocy Społecznej w Zakrzewie	50	b.d.	
31.	Cukrownia Mała Wieś	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Małej Wsi	300	140	
32.	Cukrownia Mała Wieś	Przemysłowa oczyszczalnia ścieków Cukrowni Mała Wieś	1200	1030	
33.	Wójt Gminy Mała Wieś	Oczyszczalnia przyszkolna w Podgórzu	7	7	
34.	Wójt Gminy Mała Wieś	Oczyszczalnia przyszkolna w Święcicach	7	7	
35.	Wójt Gminy Mała Wieś	Oczyszczalnia ścieków przysiedlowa w Dzierżanowie	30	9,5	
Gmina Nowy Duninów					
36.	Ośrodek Wypoczynkowy "ALMATUR" w Soczewce	Oczyszczalnia ścieków Ośrodka Wypoczynkowego "ALMATUR" w Soczewce, gm. Nowy Duninów	100	b.d.	Brak aktualnego pozwolenia wodnoprawnego
37.	Nadleśniczy Nadleśnictwa Gostynin	Oczyszczalnia ścieków przysiedlowa w Nowym Duninowie	30	5	
38.	Wójt Gminy Nowy Duninów	Komunalna oczyszczalnia w Nowym Duninowie	190	66	
Gmina Radzanowo					
39.	Wójt Gminy Radzanowo	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Woźnikach, gm. Radzanowo	125	100	
Gmina Słubice					
40.	Wójt Gminy Słubice	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Słubicach	400	47	
Gmina Słupno					
41.	Wójt Gminy Słupno	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Słupnie	300	338	

42.	PERN Przyjaźń S.A. ul. Kazimierza Wielkiego 2a, 09-400 Płock	Oczyszczalnia ścieków PERN Przyjaźń S.A. w Bazie Surowcowej w Miszewku Strzałkowskim, gm. Słupno	1445	87	
43.	Wójt Gminy Słupno	Oczyszczalnia przyszkolna w Święcieńcu, gm. Słupno	10	b.d.	
Gmina Stara Biała					
44.	INSTAL Płock S.A. Płock, ul. Słowackiego 4	Oczyszczalnia ścieków INSTAL Płock S.A. Baza w Proboszczewicach, gm. Stara Biała	174	10	
45.	Gospodarstwo Mieszkaniowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Rokiciu z/s w Cieślinie, 09-215 Bożewo	Oczyszczalnia ścieków przyosiedlowa w Ogorzelicach, gm. Stara Biała	80	b.d.	
46.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne KOW-ROL Tadeusz Kowalski Srebrna 09-411 Stara Biała	Oczyszczalnia ścieków – Gorzelnia w Srebrnej, gm. Stara Biała	260	b.d.	
47.	„Wodociągi Płockie” Sp zo.o. Maszewo	Oczyszczalnia Wodociągów Płockich w Maszewie, gm. Stara Biała	26000	19882	Brak aktualnego pozwolenia wodnoprawnego
48.	Wójt Gminy Stara Biała	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Proboszczewicach Nowych, gm. Stara Biała	150	69	
49.	Dom Pomocy Społecznej w Brwilnie	Oczyszczalnia ścieków przy DPS w Brwilnie	50	b.d.	
50.	Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku ul. Chemików 7	Oczyszczalnia ścieków Ośrodka Polskiego Koncernu Naftowego w Srebrnej	50	20	
Gmina Staroźreby					
51.	Wójt Gminy Staroźreby	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Staroźrebach	300	300	
Gmina Wyszogród					
52.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyszogrodzie ul. Rebowska 57, 09-450 Wyszogród	Komunalna oczyszczalnia ścieków w Wyszogrodzie	1000	350	
53.	Gospodarstwo Mieszkaniowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Rokiciu z/s w Cieślinie, 09-215 Bożewo	Oczyszczalnia ścieków przyosiedlowa w Gródkowie	50	b.d.	

Faktycznie wykorzystywana przepustowość oczyszczalni ścieków jest weryfikowana w ramach przeglądów pozwoleń wodnoprawnych.

W powiecie płockim wszystkie gminy posiadają oczyszczalnie ścieków z punktem zlewnym. W większości są to obiekty małe, zdolne obsługiwać jednostki osadnicze o równoważnej liczbie mieszkańców poniżej 2000 RLM (oczyszczalnie większe są tylko w Gąbinie, Drobinie, Bielsku i Wyszogrodzie).

Większość oczyszczalni posiadają pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi. Okresowe przekroczenia dopuszczalnych ładunków zanieczyszczeń w stosunku do warunków ustalonych w pozwoleniu stwierdzono w ściekach odprowadzanych z oczyszczalni w Wyszogrodzie, Łącku i Maszewie oraz w Domach Opieki Społecznej: Gościcach i Koszelewie. Przekroczenia dotyczyły najczęściej azotu ogólnego. Główną przyczyną przekroczenia tego wskaźnika jest niedostosowanie obiektów do redukcji zanieczyszczeń biogenych. Wiele oczyszczalni posiada rezerwę przepustowości.

Oprócz ścieków odprowadzanych zorganizowanymi systemami kanalizacyjnymi, duże

znaczenie dla zanieczyszczenia wód powierzchniowych ma nie uregulowana gospodarka ściekowa w wiejskich jednostkach osadniczych. Rosnąca ilość przyłączy wodociągowych, poprawiająca zdecydowanie warunki sanitarne gospodarstw rolnych, sprzyja jednocześnie powstawaniu w znacznie większych ilościach ścieków bytowych i z hodowli zwierząt. W związku z małym skanalizowaniem (około 16,27%) powiatu znacznie odbiegającym od stopnia zwodociągowania (około 89,92 %) znaczna ilość ścieków gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych lub dołach chłonnych i odprowadzana bezpośrednio do środowiska. Ścieki ze zbiorników wywożone są na pola, do lasów i do cieków wodnych, co drastycznie pogarsza jakość wód.

4.2.4.2. Oddziaływanie rolnictwa

Obok nieuporządkowanej gospodarki ściekowej istotnym źródłem zanieczyszczenia wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, w tym obciążone związkami biogennymi pochodzenia rolniczego. Główne przyczyny tego zjawiska to:

- nadmierne w stosunku do potrzeb nawożenie upraw, łąk i pastwisk,
- nawożenie w niewłaściwych terminach,
- stosowanie chemicznych środków ochrony roślin,
- brak płyt gnojowych i szczelnych zbiorników do magazynowania obornika i gnojowicy,
- niewłaściwe zabiegi agrotechniczne.

Transport substancji biogennych odbywa się przez wody roztopowe, opadowe i infiltracyjne. Przyczyną potęgującą to zjawisko w powiecie plockim, głównie w gminach położonych w jego północno – wschodniej i wschodniej części, jest niekorzystna struktura użytkowania terenu, a zwłaszcza bardzo niski wskaźnik lesistości. Doprowadza to do nadmiernego wzbogacenia wód w substancje biogenne. Przeżyźnienie wód powoduje rozwój organizmów, a ich masowy rozkład obniża parametry biochemiczne wód.

Na terenie powiatu plockiego nie stwierdzono występowania obszarów wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Opublikowany w 2002 roku „Kodeks dobrej praktyki rolniczej” zawiera zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych. Ich stosowanie może zapewnić zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolniczych. Zasady te upowszechnialiśmy głównie w drodze organizowania szkoleń dla rolników.

4.2.4.3. Wody opadowe

Systematycznie porządkowane są sprawy związane z odprowadzaniem ścieków opadowych i roztopowych do środowiska. Wybudowano systemy kanalizacji oczyszczającej ścieki deszczowe i roztopowe z powierzchni dróg: gminnych w miejscowościach Stara Biała i Nowe Proboszczewice – gm. Stara Biała, Słupno, drogi wojewódzkiej nr 559 w m. Sikórz, gm. Brudzeń Duży, powiatowej nr 225 w m. Nowe Miszewo, gm. Bodzanów oraz z powierzchni zanieczyszczonych zakładów przemysłowych: Euro-Bart-Recykling w m. Łęg Kościelny, gm. Drobin oraz magazynu odpadów płynnych w m. Dzierzanowo, gm. Stara Biała. Łączna powierzchnia terenów objętych nowymi kanalizacjami deszczowymi wynosi 9,7 ha. Przed wprowadzeniem do środowiska wody opadowe oczyszczane są z substancji ropopochodnych i zawiesiny w separatorach substancji ropopochodnych i osadnikach.

4.2.4.4. Stan czystości rzek i zbiorników zaporowych

Monitoring rzek i zbiorników zaporowych w powiecie płońskim w 2004 roku obejmował tylko 3 punkty pomiarowo – kontrolne, zlokalizowane na 2 rzekach: 2 punkty na Wiśle - Wyszogród i Brwilno (Zbiornik) oraz Soczewka na Skrwie Lewej. Woda w wymienionych punktach badana była w ramach monitoringu diagnostycznego; badania były wykonywane z częstotliwością jeden raz na miesiąc, a zakres badań obejmował 52 wskaźniki fizyczne, chemiczne i biologiczne.

Wodę w badanych punktach zaliczono do IV klasy, a więc do wód o niezadawalającej jakości. Najbardziej niekorzystne wskaźniki stwierdzone w badanych punktach przedstawiono w tabeli 23.

Tabela Nr 22. Monitoring wód płynących na terenie powiatu – stan na 2002 rok.

Lp.	Rzeka	Punkty pomiarowo – kontrolne na rzekach	km biegu rzeki	Gmina	Parametry decydujące o non (metoda stężeń charakterystycznych)
1.	Wiśla	Wyszogród	587,0	Wyszogród	PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli, chlorofil
2.	Nida	Krubin	25,2	Gąbin	PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
3.	Struga	Ujście	1,0	Wyszogród	PO ₄ , P
4.	Ryksa	Powyżej Małej Wsi	11,3	Mała Wieś	BZT ₅ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
5.		Poniżej Małej Wsi	6,3	Mała Wieś	BZT ₅ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
6.		Ujście	0,8	Mała Wieś	BZT ₅ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
7.	Mołtawa	Odcinek górny	22,5	Bodzanów	III klasa czystości
8.		Poniżej Bodzanowa	8,8	Bodzanów	III klasa czystości
9.		Ujście	0,8	Bodzanów	III klasa czystości

10.	Kanał	Troszyn	5,1	Gąbin	PO ₄ , NO ₂ , miano coli
11.	Dobrzykowski	Dobrzyków	0,8	Gąbin	III klasa czystości
12.	Nida	Powyżej Gąbina	11,3	Gąbin	NO ₂ , miano coli
13.	Gąbinianka	Poniżej Gąbina	8,5	Gąbin	PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
14.		Ujście	2,8	Gąbin	PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
15.	Słupianka	Górny odcinek	13,5	Słupno	III klasa czystości
16.		Środkowy odcinek	10,5	Słupno	III klasa czystości
17.	Brzeźnica	Górny odcinek	13,0	Bielsk	P
18.	Skrwa Lewa	Soczewka	1,3	Nowy Duninów	BZT ₅ , PO ₄ , P
19.	Skrwa Prawa	Poniżej ujścia Wierzbicy	7,7	Brudzeń Duży	III klasa czystości
20.	Sierpienica	Górny odcinek	38,9	Bielsk	NO ₂ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli
21.	Wierzbica	Górny odcinek	16,9	Stara Biała	miano coli
22.		Stara Biała	7,9	Stara Biała	miano coli
23.		Ujście	0,3	Stara Biała	miano coli
24.	Płonka	Odcinek górny	30,0	Staroźreby	miano coli
25.	Karsówka	Powyżej Drobina	11,1	Drobin	BZT ₅ , PO ₄ , P, miano coli
26.		Poniżej Drobina	8,0	Drobin	BZT ₅ , PO ₄ , P, miano coli

/Dane MWIOŚ Delegatura w Płocku/

Objaśnienie skrótów:

O₂ – tlen rozpuszczony

BZT₅ – 5-dniowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

NO₂ – azot azotynowy

PO₄ – fosforany

P – fosfor

Tabela nr 23 . Monitoring rzek i zbiorników zaporowych w powiecie płockim - 2003 i 2004 rok

Rzeka	Punkt pomiarowo-kontrolny	Km biegu rzeki	Klasa w pkt.	Wskaźniki w IV i V klasie czystości	Klasa wskaźnika	Stężenie zanieczyszczeń		
						śr.	max.	min.
Skrwa Lewa	Soczewka	1,3	IV	liczba bakterii grupy	IV	7296	24000	240
				liczba bakterii grupy coli typu kałowego	IV	7255	24000	240
				barwa	IV	28	35	10
				tlen rozpuszczony	IV	10,8	12,6	4,5
				BZT ₅	IV	5,2	8,0	2,0
				ChZT- Mn	IV	13,2	13,9	7,3
				ChZT- Cr	IV	35,7	38,0	15,6
				azot Kjeldahla	IV	1,8	3,0	0,74
				oleje mineralne	V	0,9	0,9	0,9
				fosforany	V	0,6	1,9	0,1
				selen	V	0,012	0,018	0,004
Wisła	Wyszogród	587,0	IV	barwa	IV	24	30	10

				BZT ₅	IV	4,5	8,8	2,0
				ChZT- Mn	IV	10,6	12,7	8,7
				ChZT- Cr	IV	30,2	46,5	20,0
				azot Kjeldahla	IV	1,56	2,20	1,10
				chlorofil	IV	31,5	67,3	3,7
				selen	IV	0,019	0,031	0,010
				oleje mineralne	V	2,7	2,7	2,7
				liczba bakterii grupy coli typu kałowego	V	7005	24000	2400
				liczba bakterii grupy coli typu kałowego	V	5206	24000 0	2400
Wisła	Brwilno	641,0	IV	barwa	IV	27	40	10
				BZT ₅	IV	3,8	6,1	2,0
Wisła	Brwilno	641,0	IV	ChZT- Cr	IV	30,6	41,4	15,2
				azot Kjeldahla	IV	1,6	3,0	1,2
				ogólny węgiel	IV	8,1	15,2	1,2
				chlorofil	IV	27,3	73,1	2,4
				selen	IV	0,029	0,060	0,009
				oleje mineralne	V	1,7	1,7	1,7
				liczba bakterii grupy coli typu kałowego	V	2676 5	24000 0	6200
				liczba bakterii grupy coli typu kałowego	V	4305	24000	6200

/dane MWIOŚ Delegatury w Płocku/

Objaśnienie skrótów: śr. – stężenie średnioroczne, max. – stężenie maksymalne w roku, min. – stężenie minimalne w roku

Największą aglomeracją odprowadzającą ścieki do Wisły, które mają wpływ na jakość wody w powiecie płockim (ppk. Wyszogród) jest Warszawa, która odprowadza do rzeki około 345 tys. m³/dobę ścieków w stanie nieoczyszczonym.

W ppk Wyszogród V klasy czystości odpowiadały tylko wskaźniki mikrobiologiczne i oleje mineralne. Stwierdza się zakwity okrzemkowo-zielonice trwające od wiosny do jesieni, potwierdzeniem czego jest bardzo wysokie stężenie chlorofilu, często przekraczające próg dopuszczalny, ustalony dla IV klasy czystości. Z występowaniem zakwitów związane są podwyższone stężenia: BZT₅, ChZT-Cr, odczynu wody oraz ilości niesionych zawiesin.

Pozytywnym zjawiskiem jest występowanie (poza selenem) na poziomie I - II klasy czystości metali, w tym ciężkich i zanieczyszczeń z grupy przemysłowych. W wodzie wiślanej w stosunku do 2000 roku (po spadku w latach 90.) stwierdza się wzrost wskaźników zasolenia: chlorków, przewodnictwa elektrolitycznego i substancji rozpuszczonych, co świadczy o większej ilości napływających ścieków z południa Polski.

Zbiornik Włocławski jest głównym źródłem poboru wody powierzchniowej dla miasta Płocka, zarówno dla celów przemysłowych jak i komunalnych. Pełni on równocześnie rolę głównego odbiornika ścieków z miasta. Wpływ ścieków odprowadzanych z Płocka na jakość

wody Zbiornika Włocławskiego znajduje swoje odzwierciedlenie szczególnie we wzroście stężeń wskaźników biogenych (poza azotanami). Stwierdza się również niewielki wzrost stężeń wskaźników tlenowych w stosunku do wody powyżej Płocka. Koreluje to z jakością odprowadzanych z Płocka ścieków. W Zbiorniku Włocławskim, w części leżącej w powiecie płockim, obserwuje się występowanie zanieczyszczeń mikrobiologicznych na poziomie V klasy czystości (nadmierną liczbę bakterii grupy coli, w tym bakterii coli typu kałowego, stwierdza się prawie każdorazowo).

W Zbiorniku Włocławskim, podobnie jak na całej długości rzeki, występują zakwity okrzemkowo-zielenicowe trwające od wiosny do jesieni. Potwierdzeniem tego jest wysoka koncentracja chlorofilu, przekraczająca często próg dopuszczalny, ustalony dla IV klasy czystości.

Woda na ujściowym odcinku Skrwy Lewej zaliczona została również do IV klasy czystości. W V klasie stwierdzono fosforany, selen i oleje mineralne. Niezadowalająca jakość wody przy ujściu Skrwy Lewej do Wisły jest wynikiem odprowadzania ścieków z powiatu gostyńskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt. 6 ustawy Prawo Wodne wyznaczenie wykazów wód do różnych zastosowań gospodarczych należy do dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dla powiatu płockiego został wyznaczony wykaz wód powierzchniowych przeznaczony do bytowania ryb karpowatych w warunkach naturalnych oraz umożliwiających migrację ryb. W wykazie tym znalazła się Wisła i Skrwa Lewa, w związku z tym w punktach monitoringu diagnostycznego wykonano dodatkowe badania ustalone w odpowiednim rozporządzeniu i wykorzystano do określenia przydatności dla bytowania ryb. Wymagania, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. nr 176, poz.1455). Analiza wyników wykazała, że w żadnym z punktów nie były dotrzymane normy jakości wymagane dla prawidłowego rozwoju ryb karpowatych. O negatywnej ocenie zdecydowały przede wszystkim wskaźniki tlenowe (BZT₅ i tlen rozpuszczony), biogenne (azotyny, azot amonowy, fosfor ogólny) i całkowity chlor pozostały. Wykaz punktów, wraz ze szczegółową oceną przedstawiono w tabeli 24.

Tabela Nr 24. Zestawienie jakości wód płynących, będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w powiecie plockim w roku 2004.

L.p.	Rzeka	Punkt pomiarowo-kontrolny	Km biegu rzeki	Gmina	Klasa	Wskaźniki decydujące o klasie
1.	Wisła	Wyszogród	587,0	Wyszogród	non	tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny, całkowity chlor pozostały
2.	Wisła	Brwilno	641,0	Stara Biała	non	BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny, całkowity chlor pozostały
3.	Skrwa Lewa	Soczewka	1,3	Nowy Duninów	non	tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny, całkowity chlor pozostały

non – woda nie odpowiada normom ustalonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (wg danych MWIOŚ Delegatury w Płocku)

4.2.4.5. Stan czystości jezior

Jeziora powiatu plockiego są ważnym elementem hydrograficznym, ekologicznym, krajobrazowym, gospodarczym oraz turystycznym. Największe ich zgrupowanie występuje w Kotlinie Płockiej. Pod względem genetycznym są to zbiorniki polodowcowe, powstałe w okresie wycofywania się lądolodu lub po jego ustąpieniu. Wszystkie ważniejsze zbiorniki położone są na obszarach chronionych. Większość z nich leży na terenie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie powiatu jeziora spełniają przede wszystkim funkcje turystyczno-rekreacyjne. Nad brzegami wszystkich większych zbiorników zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe, działki rekreacyjne, campingi, ogólnodostępne plaże oraz wypożyczalnie sprzętu wodnego.

Jeziora powiatu plockiego cechuje duża podatność na degradację. Wynika to z niekorzystnych warunków morfometrycznych i zlewniowych, do których należą: mała głębokość, długa linia brzegowa w stosunku do pojemności oraz niekorzystne zagospodarowanie zlewni bezpośrednich. Większość jezior została zakwalifikowana do III kategorii podatności na degradację.

Na podstawie prowadzonych badań wód jezior, na terenie powiatu plockiego stwierdzono :

- brak jezior, których wody odpowiadają I klasie czystości,
- 1 jezioro odpowiadające II klasie czystości,
- 2 jeziora odpowiadające III klasie czystości - Ciechomickie, Górskie,
- 4 jeziora o wodach pozaklasowych - Łąckie Duże, Łąckie Małe, Starorzecze Białobrzeskie i Zdworskie.

Tabela Nr 25. Ocena jakości wód jezior powiatu płockiego.

Jezioro	Podatność na degradację	1985 – 1990			1991 - 1995			1996 - 2000			2001 -2005		
		bakteriologiczna	fizyko-chemiczna	ogólna	bakteriologiczna	fizyko-chemiczna	ogólna	bakteriologiczna	fizyko-chemiczna	ogólna	bakteriologiczna	fizyko-chemiczna	ogólna
Zlewnia Kanatu Troszyńskiego (Dobrzykowskiego)													
Ciechomickie	III	III	II	III	non	II	non	non	III	non	III	III	III
Górskie	III	II	II	II	III	II	III	II	II	II	III	II	III
Łąckie Duże	III	II	non	non	II	non	non	II	non	non	II	non	non
Łąckie Małe	III	II	non	non	-	-	-	-	-	-	II	non	non
Zdrowskie	III	III	II	III	III	II	III	III	III	III	II	non	non
Zlewnia bezpośrednia Wisły													
Starorzecze Białobrzzeskie	non	II	non	non	III	non	non	III	non	non	III	non	non
Zlewnia Skrwy Lewej													
Sędeńskie	III	II	II	II	II	III	III	III	II	III	II	II	II

„-„, nie prowadzono badań
/Wg danych MWIOŚ Delegatura w Płocku/

Od 1985 roku, w powiecie plockim brak jezior o najczystszych wodach czyli odpowiadających I klasie czystości.

Wody o niezmięionej jakości utrzymują się w 2 jeziorach, tj.: Łackim Dużym oraz Starorzeczu Białobrzeskim i mają charakter pozaklasowy. W Jeziorze Górkim i Zdworskim zanotowano pogorszenie się jakości wód, natomiast w Jeziorze Ciechomickim i Sędeńskim poprawę. W przypadku jezior, w których wody zmieniły klasę czystości, trudno jest jednoznacznie określić trwałość tych zmian.

Zmiany wartości poszczególnych wskaźników jakości wody oraz wyników badań hydrobiologicznych, wskazują na pogarszanie się jakości wód jeziornych na przestrzeni lat 1985–2005. O pogarszaniu się jakości wód świadczy między innymi: mniejsza przezroczystość wód, wyższa produktywność zbiorników (wyższa koncentracja chlorofilu i suchej masy sestonu), gorsze warunki tlenowe panujące w wodzie (deficyty tlenowe). Na postępującą eutrofizację zbiorników wskazuje również skład jakościowo - ilościowy fito- i zooplanktonu oraz bentosu.

Niekorzystne zmiany jakości wód są zauważalne nie tylko w odniesieniu do jezior, które zmieniły klasę czystości na przestrzeni lat, ale również w przypadku zbiorników, które zachowały tę samą klasę czystości lub też mają od wielu lat wody pozaklasowe. Najlepszym wizualnym dowodem zdegradowania jezior są masowe zakwity glonów, spowodowane przeżyźnieniem wód jeziornych substancjami biogennymi. Zjawisko to w ostatnich latach pogłębia się. Sprzyja temu mała odporność jezior na degradację. Główną przyczyną takiego stanu są zanieczyszczenia obszarowe oraz turystyka intensywnie rozwijająca się nad zbiornikami. Eutrofizacja jezior powoduje, z punktu widzenia przyrodniczego i gospodarczego, niekorzystne zmiany w zbiornikach .

Jeziora powiatu plockiego w większości są płytkimi i eutroficznymi zbiornikami, którym z upływem czasu grozi zniknięcie z powierzchni ziemi. Sprzyjają temu również niekorzystne warunki atmosferyczne i hydrologiczne. Susza ekologiczna w 2003 roku spowodowała obniżenie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych, szczególnie na obszarze Kotliny Plockiej. Doszło do obniżenia lustra wody i masowego śnięcia ryb w Jeziorze Zdworskim oraz Łackim Małym. W 2004 roku w Jeziorze Zdworskim (największym powierzchniowo akwenie powiatu plockiego) obniżył się poziom lustra wody o około 40 cm, co spowodowało deficyt wody o około 1 360 tys. m³. Taka sytuacja jest bardzo niekorzystna dla zbiornika.

4.2.4.6. Mała retencja

Retencjonowaniu wody powierzchniowej służą wykonywane urządzenia melioracji wodnych szczegółowych – bardzo istotne z punktu widzenia rolnictwa. W latach 2003 – 2004 Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział w Płocku kontynuował inwestycje melioracyjne : Sikórz Kamionki II etap 5, gm. Stara Biała; Szczawin Borowy II etap 3,4,5 gm. Gąbin.

Na terenie powiatu płockiego zmeliorowanych jest 49 854 ha gruntów. Sytuację w poszczególnych gminach przedstawia tabela Nr 25.

Tabela Nr 26 .Tereny zmeliorowane w gminach powiatu płockiego – stan na 31. 12. 2004 r.

Lp.	Nazwa Gminy	Powierzchnia zmeliorowanych gruntów rolnych	% zaspokojenia potrzeb
1	Bielsk	6 399	76,9
2	Bodzanów	2 377	55,0
3	Brudzeń Duży	3 138	53,1
4	Bulkowo	3 746	81,1
5	Drobin	9 486	88,2
6	Gąbin	4 594	89,5
7	Łąck	919	100,0
8	Mała Wieś	3 628	97,5
9	Nowy Duninów	458	100,0
10	Radzanowo	4 910	80,3
11	Słupno	1 266	69,8
12	Słubice	1 224	48,8
13	Stara Biała	2 295	34,9
14	Staroźreby	2 890	63,3
15	Wyszogród	2 524	85,3
	Razem	49 854	72,6

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Warunkiem sprawnego funkcjonowania urządzeń melioracyjnych jest ich bieżąca konserwacja oraz niezwłoczne usuwanie powstałych awarii. W celu wykonywania powyższych obowiązków właściciele gruntów zmeliorowanych zrzeszeni są w spółki wodne Na terenie powiatu płockiego funkcjonuje 17 spółek . Dzięki staraniom Wydziału Ochrony Środowiska w 2003 r. doszło do utworzenia Spółki Wodnej Korzeń na terenie Gminy Łąck, w 2004 r. udało się reaktywować Spółkę Wodną Góry – Jastrząbek.

Realizacja zadań związanych z utrzymaniem urządzeń melioracyjnych w latach 2003 –2004 kształtowała się następująco.

Tabela Nr 27. Wartość wykonanych robót w spółkach w latach 2003 i 2004.

Lp.	Źródło finansowania	Wartość wykonanych robót w (zł)	
		2003 rok	2004 rok
1	Z dotacji Wojewody	44 526	58 090
2	ze składek	159 432	186 208
3	W formie świadczeń rzeczowych	606 255	634 274

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Istotnym elementem małej retencji są stawy, które zwiększają retencję wody oraz podnoszą walory przyrodnicze oraz turystyczno -wypoczynkowe powiatu płockiego. Na terenie powiatu płockiego istnieją następujące stawy.

Tabela Nr 28. Stawy w powiecie płockim.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Powierzchnia stawu [ha]
1	Łaziska	Słubice	1,53
2	Słubice	Słubice	1,45
3	Wólka-Studzieniec	Słubice	0,67
4	Potok	Słubice	0,316
5	Cieśle	Drobin	0,06
6	Łęg Kościelny	Drobin	1,85
7	Chudzynek	Drobin	0,73
8	Chmielewo	Wyszogród	0,20
9	Wiązówka	Wyszogród	1,60
10	Grodkowo	Wyszogród	0,77
11	Kobierniki	Stara Biała	0,33
12	Miłodróż	Stara Biała	5,87
13	Proboszczewice	Stara Biała	0,09
14	Maszewo Duże	Stara Biała	0,102
15	Dziarnowo	Stara Biała	0,60
16	Paszkówka	Gąbin	2,17
17	Paszkówka	Gąbin	1,04
18	Koszelew	Gąbin	1,63
19	Ludwikowo	Gąbin	0,74
20	Blichowo	Bulkowo	3,10
21	Podgórze	Mała Wieś	0,70
22	Borowice	Bodzanów	0,72
23	Barcikowo	Słupno	0,288
24	Rydzyńno	Słupno	0,096
25	Mijakowo	Słupno	0,315
26	Zdwórz	Łąck	2,17
27	Grabina	Łąck	0,025
28	Grabina	Łąck	0,06
29	Umienino	Bielsk	0,36
30	Bądkowo Kościelne	Brudzeń Duży	0,024
31	Brudzeń Duży	Brudzeń Duży	0,375
32	Karwosieki	Brudzeń Duży	0,82
33	Karolewo	Nowy Duninów	0,185
34	Wola Brwileńska	Nowy Duninów	0,329
35	Karolewo	Nowy Duninów	0,897
36	Karolewo	Nowy Duninów	0,313
Razem			32,525

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Tabela Nr 29. Piętrzenia wymagające odbudowy.

Rzeka	Miejscowość	Wysokość piętrzenia m n. p. m.
Skrwa Prawa	Wyszyna	2,3
	Parzeń	1,7
	Janoszyce	1,3
	Bądkowo Rochny	1,2
	Radotki	1,8
Mołtawa	Stanowo	2,2
	Osmolinek	1,8
	Bodzanów	1,5
	Łętowo	1,5
	Leksyn	0,8
Skrwa Lewa	Krzywy Kołek	2,0
Słupianka	Słupno	2,3
Gąbinianka	Gąbin	1,8

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Płocku informuje zainteresowanych o możliwościach pozyskania środków finansowych z różnych źródeł na wsparcie działań zmierzających do budowy małej retencji. Zapewniamy również doradztwo i pomoc dla indywidualnych inwestorów na etapie planowania, realizacji i eksploatacji małych zbiorników wodnych i innych urządzeń wodnych i melioracyjnych.

4.2.4.7. Wody podziemne

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na terenie powiatu płockiego ocenione są odpowiednio dla:

- utworów czwartorzędowych – na ok. 9.700 m³/h,
- utworów trzeciorzędowych – na ok. 1.000 m³/h,
- oraz utworów kredowych i starszych – na ok. 500 m³/h.

Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu i miasta Płocka oraz działalności gospodarczych korzysta się głównie z wód zalegających w utworach poziomu czwartorzędowego, a sporadycznie tylko z wód występujących w poziomach starszych, pobierając ich łącznie ok. 23.460 m³/dobę. Z analizy tabeli poniżej wynika, że stosunek poboru ilości wód przez ujęcia wodociągowe i większe zakłady do oszacowanej wielkości zasobów dyspozycyjnych wynosi niespełna 16 %, a stosunek poboru ilości wody do sumy zasobów eksploatacyjnych wynosi ok. 10 %.

Tabela Nr 30. Zestawienie zasobów wód użytkowego poziomu wodonośnego w gminach powiatu:

l. p.	Gmina	Powierzchnia: [km ²]	Zasoby dyspozycyjne (wg obliczeń szacunkowych) [m ³ /d]	Suma zasobów eksploatacyjnych ujęć [m ³ /h]	Szacunkowy pobór wody przez ujęcia wodociągowe i większe zakłady [m ³ /d]
1.	Bielsk	125,5	7981	378,7	860
2.	Bodzanów	136,8	9338	277,4	600
3.	Brudzeń Duży	161,8	10074	839,4	215,5

4.	Bulkowo	117,1	7163	617,6	1038
5.	Drobin	133,6	7938	433,2	1200
6.	Gąbin	150,6	14922	642,7	1660
7.	Łąck	111,5	15349	957,5	815
8.	Mała Wieś	108,9	6946	399,5	1320
9.	Nowy Duninów	144,8	24260	550,2	151
10.	Radzanowo	66,4	7070	497,3	290
11.	Słubice	94,5	14922	297,6	645
12.	Słupno	74,4	4958	1903,9	9313
13.	Stara Biała	111,1	6722	971,3	3800
14.	Staroźreby	137,6	5171	698,1	1650
15.	Wyszogród	98	4446	221,7	500
	Razem:	1.772,6	147.260	9.686,1 =232.466,4 m ³ /d	23.457,5 =8.561.987,5 m ³ /rok

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Łączna wielkość oszacowanych dyspozycyjnych zasobów wód podziemnych dla wszystkich gmin powiatu wynosi ok. 147.260 m³/d. Do obliczeń wzięto pod uwagę jedynie zasoby obliczone dla występującego tutaj głównego – czwartorzędowego – użytkowego poziomu wodonośnego.

Pomimo, że wielkość poboru określona została jedynie dla większych użytkowników wód podziemnych – ujęć wodociągowych i większych zakładów, ustalony stopień wykorzystania zasobów uznać należy za miarodajny.

Niekorzystnym zjawiskiem, z punktu widzenia ochrony wód podziemnych na terenie powiatu jest brak izolacji na znacznym obszarze użytkowego (czwartorzędowego) poziomu wodonośnego od wpływów powierzchniowych. W obrębie doliny Wisły użytkowy poziom wodonośny związany jest z występowaniem od powierzchni kompleksu piaszczystych osadów rzecznych. Powyższe jednak nie wyklucza lokalizowania dużych ujęć wód podziemnych, gdyż pradolina Wisły należy do najbardziej zasobnych rejonów w wody podziemne.

Na terenie powiatu występują dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

GZWP Nr 215 – to rozległy zbiornik wód porowych występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska, obejmująca teren gmin: Wyszogród, Mała Wieś, Bodzanów, Słupno, Gąbin, Słubice, Łąck. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki jest znaczna i wynosi 160 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 250.000 m³/d, a moduł (jednostkowa wydajność) przyjmuje niską wartość 0.06 litra na sekundę z kilometra kwadratowego {1/(sxkm²)}, co świadczy o bardzo ograniczonym tempie odnawialności zasobów. Znaczna głębokość subzbiornika decyduje o jego stosunkowo dobrej izolacji od powierzchni i znajduje swój wyraz w niewielkim ok. 5 % udziale obszarów ONO (obszarów najwyższej ochrony) i OWO (obszarów wysokiej ochrony) w stosunku do całej powierzchni GZWP. Klasa jakości wód: I c, I a i I b. Na obszarze GZWP

Nr 215 w granicach powiatu płockiego nie wyróżniono obszarów ochrony typu ONO i OWO.

GZWP Nr 220 – to zbiornik wód porowych występujących w pradolinnych osadach czwartorzędowych, wyróżniony jako Pradolina Środkowej Wisły (Włocławek – Płock). Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 60 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne są dosyć znaczne i wynoszą 300.000 m³/dobę. Moduł zasobowy jest wielokrotnie wyższy niż dla omawianych poprzednio głębszych zasobów trzeciorzędowych i dla wyróżnionego czwartorzędowego zbiornika pradolinnej środkowej Wisły wynosi 1.67 l/(sxkm²). Świadczy to o znacznie większym tempie odnawialności zasobów, z czym jednak wiąże się także większa podatność na skażenia. Na analizowanym odcinku GZWP przepływ wód podziemnych w kierunku Wisły jest średnio szybki (30 – 100 m/rok) oraz szybki (100 – 300 m/rok). Występowanie zbiornika na płytszych głębokościach w czwartorzędowej pradolinnej formacji rzutuje na zdecydowanie gorsze warunki izolacji tych wód od powierzchni. Czwartorzędowe zbiorniki pradolinne traktowane są jako w całości otwarte od powierzchni. Ewentualne, nieciągłe poziomy madowe, występujące na tarasach rzecznych nie stanowią wystarczającego poziomu izolacyjnego, zabezpieczającego zbiornik przed zanieczyszczeniami. Stąd udział obszarów ONO i OWO w stosunku do całej powierzchni GZWP wynosi ponad 55 %.

Zasięg tych zbiorników, głębokość ujęć wykorzystujących zasoby GZWP, poziom ich izolacji oraz ochrony, a także charakterystyki hydrogeologiczne wskazują na różny stopień ewentualnych zagrożeń wód podziemnych ze strony wpływów powierzchniowych.

Na znacznych terenach powiatu panują niekorzystne warunki hydrogeologiczne, gdyż mało-zasobne płytkie wody I poziomu, podatne na wpływy antropogenne, mają w spagu miększe ily plioceńskie, praktycznie nieprzepuszczalne, pod którymi wody „starsze” znajdują się na głębokościach trudnych do indywidualnego ujmowania. Wody I poziomu wodonośnego – głównego użytkowego poziomu wodonośnego charakteryzują się średnią i niską jakością i najczęściej wymagają uzdatniania przed wykorzystaniem ich dla potrzeb pitnych i gospodarczych.

Wody podziemne z poziomu czwartorzędowego charakteryzują się zwiększoną zawartością żelaza i manganu, podwyższoną barwą, zwiększoną zawartością amoniaku i utlenialnością większą niż 5 mg O₂/dm³, a czasem także obecnością azotanów, siarczanów i chlorków. Niska jakość tych wód nie jest efektem zanieczyszczenia, a stanowi ich naturalną swoistą cechę.

Przyjmując za podstawę oceny „Klasyfikację jakości zwykłych wód podziemnych dla potrzeb monitoringu środowiska” (PIOŚ, 1993) na terenie powiatu wydzielono rejony

charakteryzujące się występowaniem wód wysokiej jakości (klasy I), średniej jakości (klasy II) i niskiej jakości (klasy III).

Wody o wysokiej jakości – nie wymagają uzdatniania, wody średniej jakości – wymagają prostego uzdatniania, często tylko jednostopniowego, zwykle usunięcia Fe i Mn, natomiast o niskiej jakości – wymagają szerokiego, wielostopniowego uzdatniania, co znacznie utrudnia i podraża możliwość ich wykorzystania. Wybrane parametry i wskaźniki wody przeznaczonej do spożycia przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela Nr 31. Parametry jakości wody do spożycia przez ludzi.

Parametry i wskaźniki	Miano	Dopuszczalne zakresy wartości
Barwa	mg Pt/dm ³	15
Twardość ogólna	mg CaCO ₃ /dm ³	60-500
Amoniak	mg/dm ³	0,5
Chlorki	mg Cl/dm ³	250
Siarczany	mg SO ₄ /dm ³	250
Żelazo	mg Fe/dm ³	0,2
Mangan	mg Mn/dm ³	0,05
Utlenialność	mg O ₂ /dm ³	5

/Zestawiono w Starostwie Powiatowym w Płocku/

W przypadku wód gruntowych (poziomu przypowierzchniowego) stwierdza się, iż wykazują one w ciągu roku dość znaczne wahania zwierciadła. Związane jest to ściśle z przebiegiem i wahaniami opadów atmosferycznych, temperaturami powietrza oraz tajeniem pokrywy śnieżnej. Przeciętna amplituda roczna wahań zwierciadła tych wód wynosi ok. 1 m. W przebiegu rocznym wody te wykazują najwyższy stan zwykle na wiosnę (marzec-kwiecień), a najniższy na jesieni (październik-listopad).

Woda podziemna pobierana jest głównie na zaopatrzenie mieszkańców, działalności gospodarczych i w rolnictwie.

W tabelach poniżej zestawiono pozwolenia wodnoprawne wydane przez Starostę Płockiego dla ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu płockiego w latach 2003 - 2004, a także pozwolenia wodnoprawne wydane przez Starostę Płockiego dla ujęć indywidualnego zaopatrzenia w wodę podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu.

Tabela Nr 32. Zestawienie pozwoleń wodnoprawnych wydanych przez Starostę Płockiego dla najważniejszych ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę zlokalizowanych na terenie powiatu w latach 2003-2004:

L. p.	Użytkownik ujęcia	Lokalizacja ujęcia wód podziemnych	Q śr. dobowe / Q maks. dobowe (m ³ /d)	Q maks. godzinowe (m ³ /h)	Data wydania pozwolenia	Okres ważności pozwolenia	UWAGI:
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Wójt Gminy Łąck	SUW w Łącku	530 / 700	48	28.02. 2003	28.02. 2013	2 studnie, wody popłuczne =5,5 m ³ /d,
2.	Burmistrz Miasta i Gminy Drobin	SUW w Maliszewku	1193,1 / 1550,3	126,3	26.05. 2003	30.06. 2013	2 studnie,
3.	Wójt Gminy Bodzanów	SUW w Leksynie	155 / 211	17,3	31.07. 2003	31.08. 2013	2 studnie, wody popłuczne =2,8 m ³ /d,
4.	Wójt Gminy Bodzanów	SUW w Stanowie	755 / 1140	106	8.09. 2003	30.09. 2013	3 studnie, wody popłuczne =6,0 m ³ /d,
5.	Wójt Gminy Łąck	SUW w Zaździerzcu	1200 / 1500	80	3.10. 2003	31.08. 2013	2 studnie, wody popłuczne =10,0 m ³ /d,
6.	Wójt Gminy Bielsk	SUW w Józinku	540 / 708	37	16.10. 2003	31.10. 2013	2 studnie, wody popłuczne =18,0 m ³ /d,
7.	Wójt Gminy Bodzanów	SUW w Reczynie	296,5 / 390	24	26.11. 2003	28.11. 2013	2 studnie, wody popłuczne =4,5 m ³ /d,
8.	Wójt Gminy Bielsk	SUW w Zagotach	380 / 500	25	19.12. 2003	31.12. 2013	1 studnia,
9.	Wójt Gminy Słupno	SUW w Słupnie	233,3 / 412	59	26.01. 2004	31.01. 2014	2 studnie,
10.	Wójt Gminy Słubice	SUW w Grzybowie	240 / 305	35	5.03. 2004	28.02. 2014	1 studnia, wody popłuczne =9 m ³ /d,
11.	Wójt Gminy Słupno	SUW w Gulczewie	460 / 583	60	5.03. 2004	28.02. 2014	2 studnie, wody popłuczne =11 m ³ /d,
12.	Wójt Gminy Starożreby	SUW w Rogowie	730 / 990	82	21.06. 2004	30.06. 2014	2 studnie, wody popłuczne =11 m ³ /d,
13.	Wójt Gminy Bulkowo	SUW w Bulkowie	340 / 450	45	22.07. 2004	31.07. 2014	2 studnie,
14.	Wójt Gminy Bulkowo	SUW w Łubkach Nowych	800 / 1000	79	9.08. 2004	31.08. 2014	2 studnie, wody popłuczne =4,3 m ³ /d,
15.	Wójt Gminy Bulkowo	SUW we Włóckach	465 / 600	50	9.08. 2004	31.08. 2014	1 studnia, wody popłuczne =6 m ³ /d,
16.	Wójt Gminy Łąck	SUW we Władysławowie	250 / 315	37,5	30.08. 2004	31.08. 2014	2 studnie, wody popłuczne =4,4 m ³ /d,
17.	Wójt Gminy Słupno	SUW w Mijakowie	333 / 443	25	23.08. 2004	31.08. 2005	2 studnie,

18.	Wójt Gminy Mała Wieś	SUW w Głowczynie	733,7 / 904,2	70	8.10. 2004	31.10. 2014	3 studnie, wody popłuczne =8,5 m ³ /d,
19.	Wójt Gminy Mała Wieś	SUW w Przykorach	870 / 1600	250	29.11. 2004	30.11. 2014	4 studnie, wody popłuczne =10,8 m ³ /d,

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Z tabeli wynika, że ujęcia, z których pobiera się największe ilości wody, zlokalizowane są na terenie gminy Drobin, Bodzanów i Mała Wieś, (ponad 100 m³/h), Łąck, Słupno, Bulkowo i Staroźreby, (od 60 do 82 m³/h).

Tabela Nr 33. Zestawienie pozwoleń wodnoprawnych wydanych przez Starostę Płockiego dla ujęć indywidualnego zaopatrzenia w wodę podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą na terenie powiatu w latach 2003-2004:

L. p.	Użytkownik ujęcia	Lokalizacja ujęcia wód podziemnych	Q śr. dobowe / Q maks. dobowe (m ³ /d)	Q maks. godzinowe (m ³ /h)	Data wydania pozwolenia	Okres ważności pozwolenia	UWAGI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Zakład Energetyczny w Płocku S.A.	Stacja elektroenergetyczna w Kruszczewie, gmina Stara Biała	6,3 / 8	4	5.02. 2003 r.	31.03. 2013 r.	studnia wiercona,
2.	Bar Pod Dębami,	Grabina, gmina Łąck,	2,1 / 2,3	0,23	16.05. 2003 r.	31.12. 2005 r.	studnia kopana,
3.	Tartak w Białobrzegach	Białobrzegi, gmina Bodzanów,	1,2 / 1,4	0,7	22.05. 2003 r.	31.05. 2013 r.	studnia kopana,
4.	PPH-U MANTA	Niszczyce, Gmina Bielsk,	5 / 5,5	0,6	24.07. 2003 r.	31.07. 2013 r.	studnia kopana,
5.	PU-P „KOW-ROL”,	Siecień, gmina Brudzeń Duży	26	3	9.10. 2003 r.	31.10. 2013 r.	1 studnia, ścieki technologiczne =26 m ³ /d,
6.	KONGRES Sp. z o.o.	Soczewka, gmina Nowy Duninów,	22,5 / 29,25	2,81	28.10. 2003 r.	31.12. 2013 r.	1 studnia,
7.	Ośrodek Wypoczynkowy Zacisze-Bis w Koszelówce,	Koszelówka, Gmina Łąck	50 / 70	6	15.03. 2004 r.	31.12. 2013 r.	1 studnia,
8.	Ośrodek Wypoczynkowy Zacisze w Koszelówce,	Koszelówka, gmina Łąck	65 / 86	8	15.03. 2004 r.	31.12. 2013 r.	1 studnia,
9.	Zakład Przetwórstwa Mięsa PEKLIMAR	Umienino, gm. Bielsk,	281 / 323	24	1.10. 2004	30.09. 2014	1 studnia,

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

4.2.5. Gleby

Obszar powiatu pokrywa gruby płaszcz czwartorzędowych utworów plejstocenu i holocenu – głównie glin, piasków, żwirów, iłów oraz aluwii rzecznych. Występują następujące typy gleb: płowe, brunatne wylugowane, gleby bielcowe i rdzawe, gleby hydromorficzne i mady rzeczne. Zróżnicowana jest również jakość gleb, przeważają grunty o średniej i niskiej jakości. Najsłabsze gleby, o przewadze klasy bonitacyjnej VI, występują na terenie Kotliny Płockiej.

Na jakość gleb i ich degradację jakościową i ilościową w powiecie wpływ mają czynniki fizyczne (mechaniczne) i chemiczne.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez intensywną meliorację gruntów, zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań (w rejonach np. budowy nowych osiedli mieszkaniowych), a także w wyniku prowadzonej działalności eksploatacyjnej.

W przypadku czynników chemicznych ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń do powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową. W obszarach dolinnych źródłem zanieczyszczeń gleb są wylewy rzek, zwłaszcza tych, które prowadzą wody zanieczyszczone. Poważnymi czynnikami wpływającymi na jakość gleb mają trasy komunikacyjne, awarie przemysłowe np. przewiertu rurociągów naftowych, wypadki autocystren lub rozszczelnienia zbiorników na paliwa.

Czynniki te przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te pojawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych.

Od 2004 r. trwało zbieranie materiałów dotyczących jakości gleb oraz terenów zdegradowanych na terenie powiatu, m. in. od MWIOŚ, PKN ORLEN S.A., PERN PRZYJAŹŃ S.A., użytkowników komunalnych oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów komunalnych, MWODR O/Płock, a także stacji paliw płynnych.

Przy opracowywaniu metodyki i sposobu prowadzenia monitoringu gleb pomocnym był „Atlas geochemiczny Polski w skali 1:2.500.000”, (Lis, Pasieczna 1995) Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie.

Dla oceny zanieczyszczenia gleb stosuje się wartości dopuszczalne stężeń określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. nr 165, poz. 1359).

Wartości dopuszczalne wybranych pierwiastków dla poszczególnych grup zanieczyszczeń (w mg/kg) przedstawiono poniżej.

Tabela Nr 34.

metale	Wartości dopuszczalne stężeń w glebie lub ziemi		
	Grupa A ¹⁾	Grupa B ²⁾	Grupa C ³⁾
			głębokość (m ppt): 0-0,3 0-2
As (arsen)	20	20	60
Ba (bar)	200	200	1.000
Cr (chrom)	50	150	500
Zn (cynk)	100	300	1.000
Cd (kadm)	1	4	15
Co (kobalt)	20	20	200
Cu (miedź)	30	150	600
Ni (nikiel)	35	100	300
Pb (ołów)	50	100	600
Hg (rtęć)	0,5	2	30

/Zestawiono w Starostwie Powiatowym w Płocku/

¹⁾ **grupa A** – nieruchomości gruntowe wchodzące w skład obszaru poddanego ochronie na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, obszary poddane ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody; jeżeli utrzymanie aktualnego poziomu zanieczyszczenia gruntów nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi lub środowiska – dla obszarów tych stężenia zachowują standardy wynikające ze stanu faktycznego,

²⁾ **grupa B** – grunty zaliczane do użytków rolnych z wyłączeniem gruntów pod stawami i gruntów pod rowami, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, nieużytki, a także grunty zabudowane i zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, użytków kopalnych oraz terenów komunikacyjnych,

³⁾ **grupa C** – tereny przemysłowe, użytki kopalne, tereny komunikacyjne.

Z Atlasu geochemicznego Polski wynika, iż w gminie Gąbin zawartości oznaczonych ilości pierwiastków metalicznych w przebadanych próbkach były niższe od granicznych wartości dopuszczalnych stężeń dla grupy A. Sumaryczna klasyfikacja wykazała, że 100 % badanych gleb z terenu gminy Gąbin należała do grupy A (standard obszaru poddanego ochronie).

Generalnie gleby powiatu wykazują naturalne zawartości metali ciężkich, węglowodorów i ich pochodnych. Tylko w miejscach awarii komunikacyjnych, awarii przemysłowych, w sąsiedztwie nieszczelnych zbiorników na paliwa na stacjach paliw stwierdzono zanieczyszczenia w glebach wyższe niż określa to rozporządzenie Ministra Środowiska. Miejsca te są rekultywowane i monitorowane,

Szczególny problem stwarza rekultywacja gleb zdegradowanych mechanicznie.

Z informacji Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami wynika, iż w powiecie płockim ilość gruntów rolnych i leśnych podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu wynosi ok. 200 ha (dane ze sprawozdań statystycznych). W celu uaktualnienia danych inwentaryzacja będzie przeprowadzona w 2006 r.

Poniżej zestawiono powierzchnie terenów zdegradowanych w ujęciu gminnym, które, po ustaleniu osób zobowiązanych do wykonania rekultywacji, należy doprowadzić do właściwego stanu. W sumie powierzchnia tych terenów wynosi ok. 230 ha., a w poszczególnych gminach sytuacja przedstawia się następująco: Bielsk - 14 ha, Bodzanów - 18 ha, Brudzeń Duży - 9 ha, Bulkowo - 13 ha, Drobin - 4 ha, Gąbin - 53 ha, Łąck - 15 ha, Mała Wieś - 11 ha, Nowy Duninów - 1 ha, Radzanowo - 4 ha, Słubice - 7 ha, Słupno - 9 ha, Stara Biała - 48 ha, Staroźreby - 10 ha, Wyszogród - 13 ha.

Z analizy danych uzyskanych z gmin powiatu odnośnie powierzchni terenów zdegradowanych wynika, iż powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji jest dużo niższa i wynosi:

Tabela Nr 35. Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji wg informacji gmin:

Gmina:	powierzchnia terenów wymagających rekultywacji, stan na 2003 r. (ha):	powierzchnia terenów wymagających rekultywacji, stan na 2004 r. (ha):
Bielsk	1,2	2,1
Bodzanów	-	2,94
Brudzeń Duży	0,77	0,77
Bulkowo	-	-
Drobin	4	4
Gąbin	-	-
Łąck	1,5	1,5
Mała Wieś	1,9	1,9
Nowy Duninów	-	10
Radzanowo	2	2
Słubice	-	-
Słupno	8	8
Stara Biała	42	29
Staroźreby	1,52	1,52
Wyszogród	8,7	8,7
Łącznie:	71,59 ha	72,43 ha

/Dane zebrane przez Starostwo Powiatowe w Płocku na podstawie ankiet z gmin/

W latach 2003-2004 na gruntach wsi Biała Nowa, gmina Stara Biała wykonano prace rekultywacyjne na powierzchni ok. 8,5 ha.

Szczegółnej uwagi dla inwestowania wymagają tereny położone na wysokim prawostronnym brzegu Wisły zagrożone osuwiskami. Jako zasadę należałoby przyjąć założenie, że każdy nowo budowany obiekt winien poprawiać warunki stateczności skarpy, a nie pogarszać ich. Wykonana waloryzacja terenów ze wskazaniem stref ewentualnie możliwych ze względów technicznych do zagospodarowania, przed etapem szczegółowych decyzji lokalizacyjnych obiektów, winna być poparta analizą geotechnicznych warunków posadowienia z uwzględnieniem sił na rozciąganie oraz przemieszczeń terenu.

4.2.6. Budowa geologiczna. Surowce

Pod powlekającą powiat płocki pokrywają osadów czwartorzędowych stwierdzono miejscami bardzo miąższe serie utworów trzeciorzędowych, częściowo glacitektonicznie zaburzonych, a niekiedy również zdartych przez lodowiec zlodowacenia bałtyckiego. Utwory przedtrzeciorzędowe należą do dwóch wielkich struktur tektonicznych: wału środkowopolskiego i niecki brzeźnej. Wyróżnione jednostki są wielkopromiennymi strukturami o bardzo małych amplitudach w stosunku do rozciągłości. Ogólnie bardzo słabo zafałdowane utwory mezozoiku miejscami wykazują znaczny stopień zaburzeń tektonicznych.

Nieco płytsze podłoże terenu powiatu zbudowane jest z wapieni, margli, a lokalnie piasków kredy górnej, na których niezgodnie leżą piaski morskie oligocenu. Na piaskach tych zalegają lądowe osady mioceńskie złożone z mułków, iłów oraz piasków z przewarstwieniami węgla brunatnego. Utwory mioceńskie przykryte są grubą warstwą iłów pliocenkich, tzw. „pstrych”. Ich miąższość jest zmienna i zawiera się w przedziale od ok. 10 do ponad 100 metrów. Takie różnice w miąższości wynikają z urozmaiconej rzeźby powierzchni stropu pliocenu, ukształtowanej tak pod wpływem procesów glacitektonicznych, jak i erozji. Miąższość trzeciorzędu jest bardzo zmienna i dochodzi miejscami do 160 i więcej metrów.

Na opisywanej powierzchni iłów zalegają warstwy czwartorzędowe. Morfologia powierzchni pliocenu sprawia, że miąższość tych utworów jest zróżnicowana i wynosi kilka metrów w rejonie doliny Wisły oraz od ok. 20 do 100 m (i więcej) w przegłębieniach podłoża na wysoczyznach.

W dolnej części profilu czwartorzędowego występują gliny zwałowe zlodowacenia południowobałtyckiego, stadiałów starszego i młodszego, rozdzielone zwykle niewielkimi przewarstwieniami piasków fluwioglacjalnych. Gliny te wypełniają rynny i doliny wykształcone w podłożu. Powierzchnię glin pokrywa nieciągła warstwa piasków fluwioglacjalnych zlodowacenia środkowopolskiego, o miąższości do 20 metrów. Strop opisywanych piasków występuje na zmiennej głębokości od około 10 do 30 metrów ppt. Ponad warstwą piaszczystą występują gliny zwałowe zlodowaceń: środkowopolskiego i bałtyckiego rozdzielone jedynie niewielkimi soczewkami piasków. Miąższość tych glin zawiera się w przedziale 10-30 metrów. Na powierzchni glin wykształcona została lokalnie warstwa piasków fluwioglacjalnych zlodowacenia bałtyckiego (faza dobrzyńska) o miąższości do ok. 10 metrów. Najogólniej można stwierdzić, że osady piaszczysto-żwirowe występują na powierzchni w postaci nieregularnych soczew lub skupień, głównie w kulminacjach

wzniesień. Piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej (sandry) występują dosyć powszechnie na terenie powiatu. Piaski rzeczne tarasów i powierzchni akumulacyjnych związane są głównie z doliną Wisły. Wykazują one znaczną zmienność składu granulometrycznego, gdyż spotyka się frakcje od pylastej poprzez wszystkie pośrednie aż do żwirowej. Holocen reprezentowany jest przez piaski wydmore, mady, piaski rzeczne oraz torfy. Największe skupienia form wydmych na opisywanym terenie występują w dolinie Wisły. Mady i piaski rzeczne są osadami nagromadzonymi w dolinach współcześnie płynących rzek. Torfy wytworzyły się w starych dolinach rzecznych oraz dnach bezodpływowych zagłębień pojeziornych.

Stan rozpoznania budowy geologicznej powiatu plockiego do głębokości 1.000-1.500 m ppt, czyli realnie dostępnej dla górnictwa, nie wykazuje znaczących, poza kopalinami pospolitymi, w tym także torfów, wystąpień kopalin istotnych dla gospodarki państwa.

Kopaliny pospolite występują dosyć powszechnie na terenie powiatu; mimo to celem jest prowadzenie prac terenowych zmierzających do udokumentowania kolejnych złóż kruszywa naturalnego, szczególnie grubego (żwirów i pospólek), a także surowca ilastego. Dużym ograniczeniem wykorzystania złóż kruszywa jest ich występowanie w obrębie parków krajobrazowych oraz na terenach objętych innymi formami ochrony.

Złoża kopalin – kruszywa naturalnego głównie piasku, surowca ilastego i torfów - występują na terenie powiatu dosyć powszechnie. Złoża torfów związane są głównie z dolinami rzek i z pradoliną rzeki Wisły. W tabeli nr 34 zestawiono, według stanu na koniec 2004 r., złoża piasków o udokumentowanych zasobach większych niż 50 tys. ton i złoża surowca ilastego - o udokumentowanych zasobach większych niż 50 tys. m³. W okresie tym łącznie udokumentowano 42 nowe złoża, głównie piasku.

Złoża torfów i gytii o udokumentowanych zasobach większych niż 50.000 m³ zestawiono w tabeli Nr 35. Największe złoża torfu i gytii udokumentowano na terenie gmin: Brudzeń Duży, Nowy Duninów, Łąck i Gąbin.

Tabela Nr 36. Zestawienie tabelaryczne złóż kruszywa naturalnego i surowca ilastego udokumentowanych na terenie powiatu plockiego do końca 2004 r. o zasobach większych niż 50.000 Mg lub 50.000 m³.

L.p.	Nazwa złoża (gmina),	Powierzchnia > lub < 2.0 ha: rodzaj kopaliny:	ZASOBY: tys. Mg lub m ³	UWAGI:
1.	„BOROWICE I”, (gm. Bodzanów)	< 2.0 kruszywo naturalne	96,7 Mg	częściowo wyeksploatowane,
2.	„KONSTANTYNÓW”, (gm. Gąbin)	> 2.0 surowiec ilasty	567,0 m ³	surowiec ilasty, ceg. Konstantynów,
3.	„ZDWÓRZ”, (gm. Łąck)	> 2.0 kruszywo naturalne	312,0 Mg	nie eksploatowane,

4.	„CEKANOWO”, (gm. Słupno)	>2.0 surowiec ilasty	= 193,0 m ³	z. pozabilansowe, nie eksploatowane,
5.	„DIERŻAZNA”, (gm. Nowy Duninów)	> 2.0 kruszywo naturalne	1.693,097 Mg	eksploatowane
6.	„STUDZIENIEC”, (gm. Słubice)	< 2.0 surowiec ilasty	57 m ³	surowiec ilasty, ceg. Studzieniec,
7.	„WYMYŚLE POLSKIE”, (gm. Słubice)	> 2.0 surowiec ilasty	134,919 m ³	surowiec ilasty, ceg. Wymyśle Polskie,
8.	„WYMYŚLE POLSKIE”, (gm. Gąbin)	< 2.0 kruszywo naturalne	55,65 Mg	eksploatowane,
9.	„PROBOSZCZEWICE II”, (gm. Stara Biała)	< 2.0 kruszywo naturalne	65,0 Mg	nie eksploatowane,
10.	„BREŁKI”, (gm. Drobin)	> 2.0 kruszywo naturalne	65,0 Mg	eksploatowane, U M i G Drobin,
11.	„GROMICE”, (gm. Bodzanów)	> 2.0 kruszywo naturalne	600,0 Mg	nie eksploatowane
12.	„ŁUBKI NOWE”, (gm. Bulkowo)	> 2.0 kruszywo naturalne	160,0 Mg	nie eksploatowane,
13.	„KOBYLNIKI”, (gm. Wyszogród)	> 2.0 kruszywo naturalne	2.700,0 Mg	nie eksploatowane,
14.	„KOBYLNIKI”, (gm. Wyszogród)	> 2.0 kruszywo naturalne	4.000,0 Mg	nie eksploatowane,
15.	„CIUCKOWO”, (gm. Wyszogród)	> 2.0 kruszywo naturalne	483,0 Mg	nie eksploatowane,
16.	„CIUCKOWO II”, (gm. Wyszogród)	< 2.0 kruszywo naturalne	180,0 Mg	nie eksploatowane,
17.	„CIUCKOWO III”, (gm. Wyszogród)	< 2.0 kruszywo naturalne	88,0 Mg	eksploatowane,
18.	„CHYLIN”, (gm. Mała Wieś)	> 2.0 kruszywo naturalne	286,0 Mg	eksploatowane,
19.	„SENDEN DUŻY”, (gm. Łąck)	< 2.0 kruszywo naturalne	95,0 Mg	nie eksploatowane,
20.	„GŁOWCZYN”, (gm. Mała Wieś)	< 2.0 kruszywo naturalne	115,9 Mg	eksploatowane,
21.	„BOROWICE II”, (gm. Bodzanów)	< 2.0 kruszywo naturalne	109,8 Mg	częściowo wyeksploatowane,
22.	„BOROWICE III”, (gm. Bodzanów)	< 2.0 kruszywo naturalne	176,2 Mg	częściowo wyeksploatowane,
23.	„BORKI”, (gm. Gąbin)	< 2.0 kruszywo naturalne	289,5 Mg	nie eksploatowane,
24.	„ZAKRZEWO”, (gm. Mała Wieś)	< 2.0 kruszywo naturalne	72,9 Mg	eksploatowane,
25.	„BOROWICE IV”, (gm. Bodzanów)	< 2.0 kruszywo naturalne	68,3 Mg	eksploatowane,
26.	„BIAŁA NOWA III”, (gm. Stara Biała)	< 2.0 kruszywo naturalne	108,55 Mg	eksploatowane,
27.	„BIAŁA NOWA IV”, (gm. Stara Biała)	< 2.0 kruszywo naturalne	110,85 Mg	eksploatowane,
28.	„ŚNIEGOCIN”, (gm. Radzanowo)	< 2.0 kruszywo naturalne	65,34 Mg	eksploatowane,
29.	„MISZEWKO STEFANY”, (gm. Słupno)	< 2.0 kruszywo naturalne	128,06 Mg	eksploatowane,
30.	„SĘDEK”, (gm. Staroźreby)	< 2.0 kruszywo naturalne	96,57 Mg	eksploatowane,
31.	„KORZENIÓWKA”, (gm. Gąbin)	< 2.0 kruszywo naturalne	52,83 Mg	eksploatowane,
32.	„ZĄGOTY”, (gm. Bielsk)	< 2.0 kruszywo naturalne	123,38 Mg	eksploatowane,
33.	„WYMYŚLE NOWE”,	< 2.0	196,78 Mg	nie eksploatowane,

	(gm. Gąbin),	kruszywo naturalne		
34.	„GŁÓWCZYN II”, (gm. Mała Wieś),	< 2.0 kruszywo naturalne	172,99 Mg	eksploatowane,
35.	„PODLECK NOWY”, (gm. Bulkowo),	< 2.0 kruszywo naturalne	63,93 Mg	eksploatowane,
36.	„SĄCHOCINO PRAGA”, (gm. Bulkowo),	< 2.0 kruszywo naturalne	173,22 Mg	eksploatowane,
37.	„CIESZEWO”, (gm. Drobin),	< 2.0 kruszywo naturalne	142,18 Mg	eksploatowane,
38.	„JULISZEW”, (gm. Słubice),	< 2.0 kruszywo naturalne	182,22 Mg	nie eksploatowane,
39.	„NOWA WIES”, (gm. Staroźreby),	< 2.0 kruszywo naturalne	60,61 Mg	eksploatowane,
40.	„KOBYLNIKI”, (gm. Wyszogród),	< 2.0 kruszywo naturalne	139,69 Mg	nie eksploatowane,
41.	„PODGÓRZE Pola A i B”, (gm. Mała Wieś),	< 2.0 kruszywo naturalne	152,677 Mg	nie eksploatowane,
42.	„LEONÓW”, (gm. Słubice),	< 2.0 kruszywo naturalne	95,066 Mg	nie eksploatowane,

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku i Wojewody Mazowieckiego wg przyjętej dokumentacji geologicznych/

Tabela Nr 37. Zestawienie tabelaryczne złóż torfu i gytii na terenie powiatu płockiego o zasobach większych niż 50.000 m³:

l.p.	Lokalizacja (gmina) rodzaj kopaliny	Powierzchnia złóża /ha/	Zasoby torfu: /tys. m ³ /:	średnia miąższość /m/:, popielność%/; -rozkład %/	Zasoby gytii /tys. m ³ /	UWAGI:
1.	Ulaszewo (gm. Brudzeń Duży), - Kobierniki (gm. Stara Biała), torf i gytia	8.0	192.0	3.85 m, 9.4 %, 30.0 %,	50	nie eksploatowane,
2.	Srodoń (gm. Nowy Duninów), torf	5.0	80	1.59 m, 15. %, 30.0 %,	-	nie eksploatowane,
3.	Wola Brwileńska (gm. Nowy Duninów), torf i gytia	10.0	186	1.86 m, 18.0 %, 35.0 %	110	nie eksploatowane,
4.	Sendeń (gm. Łąck), torf i gytia	7.0	126	1.95 m, 10.0 %, 35.0 %,	192	nie eksploatowane,
5.	Zdwórz (gm. Łąck), torf i gytia	3.8	160	4.5 m, 7.9 %, 40.0 %,	-	złożę w części wyeksploatowane,
6.	Zofiówka (gm. Łąck), torf i gytia	3.5	70	2.2 m, 12.5 %, 35.0 %,	23	nie eksploatowane
7.	Grabie Nowe (gm. Gąbin), torf i gytia	13.0	405	3.27 m, 9.1 %, 35.0 %	30	nie eksploatowane,
8.	Korzeniówka (gm. Gąbin), torf	17.0	240	3.27 m, 23.0 %, 35.0 %,	-	nie eksploatowane,
9.	Piaski – Troszyn (gm. Gąbin), torf	96.0	2211	3.02 m, 20.7 %, 40.0 %,	-	nie eksploatowane,
10.	Czermno, (gm. Gąbin), torf i gytia	4.7	95	2.00 m, 22.0 %, 40.0 %,	72	nie eksploatowane,

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku na podstawie inwentaryzacji geologicznych/

Kruszywo naturalne wykorzystywane jest głównie w budownictwie ogólnym i drogowym. Kopalina występująca w tych złożach reprezentowana jest przez piaski i utwory piaskowo-żwirowe, niekiedy zanieczyszczone pyłem i grudkami gliny. Utwory piaskowo-żwirowe występują w postaci gniazd, soczew lub przewarstwień wśród utworów piaszczystych.

W skali jednego roku na terenie powiatu płockiego pozyskuje się ok. 130-150 tys. ton kruszywa naturalnego i ok. 15-18 tys. m³ surowca ilastego, wykorzystywanego do produkcji ceramiki budowlanej w cegielniach w Studzieńcu i Wymyślu Polskim, gmina Słubice i w Konstancynie, gmina Gąbin.

Wydobywanie kopaliny pospolitych – piasku, surowca ilastego - ze złóż zlokalizowanych na terenie powiatu płockiego odbywa się na podstawie koncesji geologicznych wydanych przez Wojewodę Płockiego – do dnia 31 grudnia 1998 r. oraz koncesji geologicznych wydanych przez Wojewodę Mazowieckiego i Starostę Płockiego – od dn. 1 stycznia 1999 r.

Tabela Nr 38. Wykaz koncesji na poszukiwanie lub rozpoznanie geologiczne złóż kopaliny wydanych przez Starostę Płockiego w latach 2003-2004.

L.p.	Lokalizacja rozpoznawanego złoża:	Data wydania koncesji:	Okres ważności koncesji:
1.	2.	3.	4.
1.	Grabowiec, gm. Słubice, piasek,	27 marca 2003 r.	1 rok,
2.	Leonów, gm. Słubice, piasek,	27 czerwca 2003 r.	1 rok,
3.	Podleck Nowy, gm. Bulkowo, piasek,	26 września 2003 r.	1 rok,
4.	Miszewko, gm. Bodzanów, piasek,	27 listopada 2003 r.	1 rok,
5.	Nowa Korzeniówka, gm. Gąbin, piasek,	3 grudnia 2003 r.	6 miesięcy,
6.	Główczyn, gm. Mała Wieś, piasek,	22 grudnia 2003 r.	6 miesięcy,
7.	Biała Nowa, gm. Stara Biała, piasek,	23 stycznia 2004 r.	1 rok,
8.	Juliszew, gmina Słubice, piasek,	16 czerwca 2004 r.	6 miesięcy,
9.	Cieszewo, gmina Drobin, piasek,	18 czerwca 2004 r.	6 miesięcy,
10.	Nowa Wieś, gmina Staroźreby, piasek,	21 czerwca 2004 r.	6 miesięcy,
11.	Kobylniki, gmina Wyszogród, piasek,	19 lipca 2004 r.	6 miesięcy,
12.	Podgórze, gmina Mała Wieś, piasek,	30 lipca 2004 r.	6 miesięcy,
13.	Podgórze Parcele, gmina Mała Wieś, piasek,	8 października 2004 r.	30 września 2005 r.
14.	Wymyśle Nowe, gmina Gąbin, torf,	14 grudnia 2004 r.	15 czerwca 2005 r.

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

W latach 2003-2004 na terenie powiatu płockiego udokumentowano 12 nowych złóż kopaliny, głównie kruszywa naturalnego (piasku).

Tabela Nr 39. Wykaz koncesji geologicznych na wydobywanie kopaliny ze złóż wydanych przez Starostę Płockiego w latach 2003-2004:

L.p.	Złoże kopaliny:	Powierzchnia: /ha/	Zasoby: /Mg/	Data wydania koncesji:	Okres ważności koncesji:
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	„BOROWICE IV”, gm. Bodzanów, piasek,	1,71 ha,	68.302 Mg,	18 lipca 2003 r.	do 31 grudnia 2010 r.

2.	„BIAŁA NOWA III”, gm. Stara Biała, piasek,	1,9 ha,	108.546 Mg,	30 stycznia 2003 r.	do 31 grudnia 2009 r.
3.	„BIAŁA NOWA IV”, gmina Stara Biała, piasek,	1,99 ha,	110.847 Mg,	14 lipca 2003 r.	do 31 lipca 2010 r.
4.	„SNIEGOCIN”, gm. Radzanowo, piasek,	1,24 ha,	65.342 Mg	17 września 2003 r.	do 30 września 2010 r.
5.	„ZAKRZEWO”, gm. Mała Wieś, piasek,	1,2 ha,	72.891 Mg	3 października 2003 r.	do 31 października 2010 r.
6.	„MISZEWKO STEFANY”, gm. Słupno, piasek,	1,7 ha,	128.058 Mg	20 listopada 2003 r.	do 30 listopada 2015 r.
7.	„ZĄGOTY”, gm. Bielsk, piasek,	1,4 ha,	123.382 Mg	30 stycznia 2004 r.	do 31 grudnia 2020 r.
8.	„WYMYSLE NOWE”, gm. Gąbin, piasek,	1,82 ha,	259.076 Mg	29 czerwca 2004 r.	do 30 czerwca 2019 r.
9.	„PODLECK NOWY”, gm. Bulkowo, piasek,	0,63 ha,	63.929 Mg	13 września 2004 r.	do 31 sierpnia 2014 r.
10.	„GŁÓWCZYN II”, gm. Mała Wieś, piasek,	1,85 ha,	172.996 Mg	15 listopada 2004 r.	do 30 listopada 2024 r.
11.	„SĄCHOCINO PRAGA”, gmina Bulkowo, piasek,	1,93 ha	173.223 Mg	30 grudnia 2004 r.	do 17 października 2019 r.
	Łącznie:	17,37 ha	1.346.592 Mg		

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Na powierzchni łącznej prawie 17,37 ha zasoby nowo udokumentowanych złóż kopalin wynoszą 1.346.592 Mg.

W koncesjach Starosty Płockiego na wydobywanie kopalin ze złóż wyznaczono granice obszaru i terenu górniczego oraz określono zasoby złoża kopaliny możliwe do wydobycia, a także minimalny stopień ich wykorzystania. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznaczono każdorazowo w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach. W koncesjach geologicznych na wydobywanie kopalin ze złóż przedsiębiorców zobowiązywano do prowadzenia prac wydobywczych w sposób gwarantujący zapobieganiu powstawania szkód górniczych, a także do rekultywacji pustek poeksploatacyjnych w sposób uzgodniony ze Starostą Płockim.

Piasek na terenie powiatu pobiera się również z rzeki Wisły, co ma dodatkowo pozytywne skutki związane z bagrowaniem rzeki i zabezpieczeniem przeciwpowodziowym. Z punktu widzenia ochrony środowiska prace te związane są ściśle z regulacją i utrzymaniem rzeki i dlatego są bardzo korzystne z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej. Usuwanie rumowiska piaszczystego przyczynia się do zachowania większych głębokości w korycie rzeki, co zmniejsza ryzyko powstania zatoru lodowego. Zasoby piasku wypełniającego koryto rzeki są trudne do oszacowania. W przybliżeniu można przyjąć, iż mogą być one równe kilkadziesiąt milionów ton, a ich najważniejszą zaletą jest to, iż są one odnawialne.

4.2.7. Lasy, zadrzewienia

Powierzchnia lasów w powiecie plockim wynosi 31.135,45 ha, w tym:

- stanowiących własność Skarbu Państwa - 23.169,00 ha, z tego:
  - będących w zarządzie Lasów Państwowych - 22.978,00 ha,
  - będących w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa - 33 ha
- nie stanowiących własności Skarbu Państwa – 7.968,45 ha, z tego:
  - osób fizycznych - 7.900,54 ha,
  - wspólnot gruntowych - 54 ha.

Stan lasów w powiecie plockim przedstawia tabela Nr 39.

Lesistość powiatu wynosi ponad 17,3 % i rozłożona jest nierównomiernie. Najbardziej zalesione są gminy: Nowy Duninów (ponad 70%) i Łąck (ok. 49%), co wynika z naturalnej przewagi obszarów leśnych w obrębie pradoliny Wisły. Najmniej zalesione są gminy typowo rolnicze, z przewagą gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych, tj. Radzanowo (ok. 2,7%), Bielsk (ponad 3,0%), Bulkowo (ponad 4,0%) i Drobin (ok. 4,0 %). Przeciętny wiek drzewostanów mieści się w przedziale 45 –50 lat. Średnio na jednego właściciela lasu przypada około 1 ha lasu.

Lasy niepaństwowe rosną z reguły na najsłabszych gruntach. Są lasy, które od setek lat rosną na tych samych gruntach, ale są także lasy założone na gruntach porolnych.

Lasy w powiecie plockim położone są na terenie dwóch krain przyrodniczo-leśnych: III Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej oraz IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej.

Przeważającym typem siedliskowym lasu w lasach niepaństwowych jest bór świeży (Bśw). W ogólnej powierzchni leśnej siedliska borowe stanowią ponad 60% powierzchni. Pozostałe typy siedliskowe lasów to: bór mieszany świeży (BMśw), bór mieszany wilgotny (BMw), bór wilgotny (BW), ols (Ol), las mieszany świeży (LMśw), las świeży (Lśw).

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna występująca na ponad 80% powierzchni leśnej. Wynika to z dużego areału gruntów niskich klas bonitacyjnych. Ważnymi gatunkami lasotwórczymi są także dęby: szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna i brzoza. W domieszce występują: modrzew, klon jawor, wiąz, jesion, grab, lipa, jarzab pospolity. Obecne gatunki to: dąb czerwony, dagleżja, sosna wejmutka, sosna banksa. Z krzewów najpospolitsze to: czeremcha, kruszyna, wierzba iwa, bez czarny, bez koralowy, jałowiec.

Tabela Nr 40.

Lp.	Gmina	Pow. lasów Skarbu Państwa /ha/	Powierzchnia lasów nie stanowiących własności Skarbu państwa /ha/											Pow. lasów powst. w wyniku przeklasyfik. w latach 2002 - 2004 r.	Pow. lasów posadzonych za ekwiwalent /ha/	Pow. lasów posadzonych w latach 2002-2004 z Funduszu Leśnego /ha/	Pow. upraw leśnych założonych w 2005 r. ze środków unijnych	Pow. lasów ogółem (kol.3+14+15+16+17+18)	%/ lesistości
			wg ewidencji gruntów i budynków						wg uproszczonego planu urządzenia lasu										
			Osób fiz.	Wsp. grunt.	Kość. i zw. wyznac.	Gmin	Inne (spółdz., partii, powiatu, spółek)	Razem	Osób fiz.	Wsp. Grunt.	Gmin	Inne (DPS, SKR kość.)	Razem						
Razem powiat:		23 169	6656	2	3	61	56	6778	7266,18	54	3,06	5,81	7334,09	484,42	110,82	31,15	9,87	31135,45	17,32
1	Bielsk	178	206	-	-	-	1	207	201,13	-	-	-	201,13	16,70	4,58	1,03	-	401,44	3,20
2	Bodzanów	1730	382	-	-	7	16	405	407,48	0,94	0,41	0,79	409,62	6,31	-	-	-	2145,93	15,68
3	Brudzeń Duży	1419	779	-	-	4	-	783	802,91	-	1,73	-	804,64	76,96	27,00	2,32	9,25	2239,17	14,45
4	Bulkowo	166	273	-	-	4	-	277	262,18	-	-	-	262,18	30,52	29,57	-	-	488,27	4,17
5	Drobin	328	227	-	-	-	6	233	233,45	-	-	-	233,45	4,60	0,87	0,45	-	567,37	3,96
	M. Drobin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90	-	-	
6	Gąbin	985	591	-	-	6	5	602	802,03	1,33	-	-	803,36	51,66	2,73	1,59	-	1844,34	21,00
	M. Gąbin	1204	28	-	-	22	2	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1204	
7	Łąck	4063	373	-	-	2	1	376	470,70	2,32	-	-	473,02	20,59	0,92	1,90	-	4559,43	48,64
8	Mała Wieś	1138	607	2	-	1	2	612	664,99	1,54	-	2,58	669,11	37,79	-	3,70	-	1848,60	16,97
9	Nowy Duninów	8993	1093	-	1	6	-	1100	1165,94	-	-	-	1165,94	70,08	5,54	1,00	0,62	10236,18	70,70
10	Radzanowo	77	158	-	-	1	-	159	190,05	-	-	-	190,05	6,83	-	-	-	273,88	2,63
11	Słubice	734	444	-	-	1	15	460	516,61	0,60	-	0,16	517,37	82,30	7,15	13,60	-	1354,42	14,34
12	Słupno	423	443	-	-	3	3	449	459,82	-	-	-	464,86	5,89	-	-	-	893,75	11,92
13	Stara Biała	969	203	-	1	1	4	209	185,65	-	0,92	2,28	188,85	4,76	-	-	-	1162,61	10,46
14	Staroźreby	364	464	-	1	2	-	467	492,57	-	-	-	492,57	46,53	1,57	3,66	-	908,33	6,60
15	Wyszogród	396	376	-	-	-	-	376	410,67	47,27	-	-	457,94	22,90	30,89	-	-	907,73	9,27
	M. Wyszogród	2	9	-	-	1	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Prywatne lasy występują w postaci rozdrobnionych kompleksów leśnych mieszczących się najczęściej w przedziałach: 0,10 ha -1ha oraz 1,01 ha - 5 ha. W przewadze stanowią je drzewostany rozdzielone polami uprawnymi i łączące się w kilku do kilkudziesięciohektarowe kompleksy ze szpalerami wierzb, które są charakterystycznym elementem pejzażu Mazowsza. Kompleksy leśne powyżej 5 ha występują najczęściej w gminach o wysokiej lesistości.

Podstawą gospodarki leśnej w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa są uproszczone plany urządzenia lasów. Na dzień dzisiejszy plany obowiązują dla lasów o łącznej powierzchni ok. 3.000 ha, tj. 37 % lasów, w tym:

- ok. 600 ha - plany obowiązujące w okresie od 01.01.1998 r. do 31.12. 2007 r.,
- ok. 2.400 ha - plany sporządzone w 2005 r., obowiązujące w okresie od 01.01.2005 r. do 31.12.2014 r.

Powierzchnia gruntów rolnych marginalnych w powiecie płońskim na koniec 2001 r. wynosiła prawie 32.140 ha. Są to potencjalne tereny leśne. Do zalesienia kwalifikują się także nieużytki, których powierzchnia w powiecie wynosi 2.185 ha, grunty zdegradowane oraz wszelkie grunty położone na stokach, urwiskach, przy źródłiskach rzek i potoków, wzdłuż brzegów rzek, na obrzeżach jezior.

Tabela Nr 41. Wykaz gruntów marginalnych.

Lp.	Gmina	Grunty marginalne								
		RV	RVI	S/RV	S/RVI	PsV	PsVI	ŁV	ŁVI	Rz/Psz VI
1	Bielsk	1036,51	113,65	9,51	0,19	94,99	8,07	126,45	25,35	0,64
2	Bodzanów	748,21	267,71	20,87	3,93	70,86	37,67	25,78	4,85	30,55
3	Brudzeń Duży	2234,39	1040,28	68,56	14,93	257,16	119,49	9,95	4,77	80,13
4	Bulkowo	1058,73	299,21	18,42	3,01	42,08	6,66	31,32	4,33	22,38
5	Drobin	1082,45	159,75	23,82	3,29	102,15	6,61	66,65	33,14	7,35
	M. Drobin	54,00	4,00	0,00	0,00	2,00	0,00	1,00	1,00	0,00
6	Gąbin	1451,64	1324,79	77,58	19,47	225,26	92,99	195,86	117,07	279,72
	M. Gąbin	114,00	36,00	9,00	3,00	5,00	4,00	13,00	2,00	1,00
7	Łąck	1262,03	774,91	52,28	12,70	179,31	49,64	51,73	28,56	146,00
8	Mała Wieś	997,74	431,60	17,47	8,31	150,17	54,01	34,18	4,83	32,97
9	Nowy Duninów	526,36	1051,66	15,48	16,22	153,35	42,68	179,09	85,50	230,88
10	Radzanowo	926,46	126,63	10,94	0,53	57,35	17,73	46,55	27,47	0,61
11	Słubice	1209,55	1066,13	61,01	16,70	274,83	57,21	183,49	132,98	164,20
12	Słupno	508,39	306,45	19,37	5,06	195,16	72,61	72,83	14,00	40,32
13	Stara Biała	890,98	183,00	23,33	2,87	112,11	34,84	54,06	14,01	4,92
14	Starórzeby	2744,23	363,84	19,70	1,45	95,42	23,48	22,10	42,59	10,03
15	Wyszogród	914,76	545,48	50,45	12,73	139,14	41,51	14,71	1,13	14,50
	M. Wyszogród	62,00	6,00	3,00	0,00	19,00	7,00	0,00	0,00	1,00
		17822,43	8101,09	500,79	124,39	2175,34	676,2	1128,75	543,58	1067,20

/Dane Starostwa Powiatowego w Płońsku/

Obowiązek właściwego utrzymania i zagospodarowania lasów prywatnych spoczywa na ich właścicielach. Odnotowano dokonanie przez właścicieli lasów prywatnych w latach 2003-2004:

- odnowień sztucznych lasów na łącznej powierzchni 6 ha, w tym: zrębów na pow. 3 ha oraz halizn i płązowin na pow. 3 ha,

- pielęgnowania upraw i młodników na pow. 61 ha,
- trzebieży na pow. 53 ha,
- pozyskania drewna w ilości 1039 m³, w tym: grubizny iglastej 150 m³ i liściastej 889 m³.

W ostatnich latach zaobserwowano wzrost zjawiska nielegalnego wyrębu drzew, tj. wyrębu niezgodnie z zapisami w uproszczonych planach urządzenia lasów oraz decyzją Starosty Płockiego. Liczne przypadki nielegalnego pozyskania drewna wynikają głównie z konieczności pozyskania przez właścicieli lasów środków z jego sprzedaży na bieżące utrzymanie rodzin lub wykorzystania drewna na własne potrzeby.

W latach 2003-2004 Starosta Płocki w żadnym przypadku nie wyraził zgody na pozyskanie drewna niezgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu, ani na zmianę lasu na użytek rolny. Od 1 stycznia 2004 r. zezwolenie na zmianę lasu na cele budowlane i rolne wydaje Wojewoda Mazowiecki.

W latach 2003-2004 Wojewoda Mazowiecki wyraził zgodę na zmianę przeznaczenia powierzchni 1,20 ha lasów niepaństwowych na cele nieleśne, w tym: budownictwo mieszkaniowe – 0,63 ha, budowę rurociągu paliwowego – 0,24 ha, usługi – 0,10 ha, komunikację – 0,23 ha. Nie wyraził zgody na powierzchnię 2,97 ha projektowaną pod budownictwo mieszkaniowe i lotniskowe. W roku 2005 Wojewoda Mazowiecki wyraził zgodę na zmianę lasu na użytek rolny o pow. 0,08 ha.

Do najczęstszych trudności w prowadzeniu właściwej gospodarki leśnej i zapewnieniu pełnej ochrony lasów w powiecie płockim należą:

- nie wystarczająca wiedza u wszystkich właścicieli lasów w zakresie gospodarki leśnej i ochrony lasów. Większość prac leśnych wymaga odpowiedniej znajomości „sztuki leśnej” oraz zasad hodowli lasów. Jest wielu właścicieli lasów prowadzących je „z dziada-pradziada”, którym niezbędna wiedza przekazywana jest z pokolenia na pokolenie. W trudniejszej sytuacji są osoby nie mające rodzinnych tradycji leśnych oraz „nowicjusze” zalesiający swoje grunty rolne po raz pierwszy,
- nieuregulowany stan własnościowy niektórych działek leśnych (szczególnie po śmierci właścicieli - współwłaścicieli lasów),
- wejście w posiadanie lasów w wyniku spadkobrania przez osoby zamieszkujące w znacznej odległości od lasu, co poważnie utrudnia wykonywanie bieżących prac pielęgnacyjnych w lesie, osoby pracujące nie zainteresowane dbałością o stan lasu, a nawet osoby nieświadome faktu posiadania lasu i ciążących na nich obowiązków,
- prowadzenie lasów przez osoby starsze, samotne, często schorowane,

- chęć pozyskania przez właścicieli drewna w ilościach przekraczających możliwości produkcyjne lasów, a także niejednokrotnie brak wiedzy o konieczności uzyskiwania przez nich zezwolenia Starosty Płockiego na wykonanie zrzębu, bądź innych prac pielęgnacyjnych.
- niewykonywanie lub niewłaściwe wykonywanie prac pielęgnacyjnych w lasach,
- kradzież drewna z lasów, zwłaszcza położonych na terenach odległych od miejsca zamieszkania właściciela,
- brak lub niewłaściwe zabezpieczanie przeciwpożarowe lasów,
- nie zabezpieczanie przez właścicieli młodych upraw leśnych przed szkodami powodowanymi przez zwierzynę łowną (nie grodzenie nowych upraw leśnych, niestosowanie środków chemicznych odstraszających zwierzynę łowną, nie zabezpieczanie młodych drzewek palikami),
- rozdrobnienie lasów prywatnych,
- zaśmiecanie lasów,
- przeznaczanie lasów na cele nieleśne, np. budowlane, rekreacyjno-letniskowe,
- bezprawne grodzenie lasów przez właścicieli lasów,
- nieregulowane sprawy wzajemnych praw i obowiązków właścicieli lasów i zarządców urzędzeń liniowych przebiegających przez las, dotyczących eksploatacji pasa gruntu zajętego, np. przez linię energetyczną, gazociąg,
- mała ilość wspólnot gruntowych; osoby wybrane z takich wspólnot reprezentowałyby swoich członków w kontaktach z: samorządami, społeczeństwem, administracją Lasów Państwowych, czego efektem byłoby pełniejsze zabezpieczenie interesów właścicieli lasów.

Przy niskiej lesistości ważnym uzupełnieniem ekosystemów są zadrzewienia, których powierzchnia przedstawia się następująco:

Tabela Nr 42. Powierzchnia zadrzewień w [ha] na terenie powiatu płockiego wg właścicieli.
Stan na dzień 31.12.2004 r.

Lp	Gmina	AWRSP	LP	Gminne	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Inne	Razem
1	Bielsk	-	-	-	87	-	4	91
2	Bodzanów	-	104	2	102	-	-	208
3	Brudzeń Duży	7	-	1	63	-	14	85
4	Bulkowo	1	-	5	43	-	-	49
5	Drobin	2	-	-	86	-	2	90
6	Gąbin - miasto	4	-	-	3	-	-	7
7	Gąbin - wieś	-	2	-	144	-	15	161

Lp	Gmina	AWRSP	LP	Gminne	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Inne	Razem
8	Łąck	-	4	2	14	-	24	44
9	Mała Wieś	-	-	5	110	-	1	116
10	Nowy Duninów	-	1	1	8	-	18	28
11	Radzanowo	-	-	1	84	-	1	86
12	Słubice	3	2	-	18	1	15	39
13	Słupno	1	1	7	81	-	191	281
14	Stara Biała	6	-	-	17	-	9	32
15	Staroźreby	-	-	-	66	-	-	66
16	Wyszogród - miasto	-	-	4	7	-	-	11
17	Wyszogród - wieś	7	-	-	35	-	-	42
Ogółem:		31	114	28	968	1	294	1436

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Najmniejsza powierzchnia zadrzewień na terenie Powiatu Płockiego występuje na terenie miasta Gąbina, a największa w Gminie Słupno. W roku 2004 wydano zezwolenia na usunięcie 5233 szt. drzew oraz 6746 m² powierzchni krzewów. Zobowiązano właścicieli do posadzenia 14613 szt. drzew oraz 1567 m² powierzchni krzewów, w ramach rekompensaty przyrodniczej. Zadrzewienia pełnią bardzo ważną funkcję w krajobrazie Mazowsza oraz stanowią ostoję i bazę pokarmową dla dziko występujących zwierząt.

4.2.8. Formy ochrony przyrody

Powiat płocki cechuje się niezwykle cennymi i bogatymi zasobami przyrodniczymi. Dla zachowania tych walorów ochroną prawną objęte jest 45% powierzchni powiatu. Na system obszarów chronionych składają się:

➤ NATURA 2000

Europejska forma ochrony prawnej NATURA 2000 została wprowadzona do prawa polskiego ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, obowiązującą od 1 maja 2004 r. Na jej podstawie Minister Środowiska rozporządzeniem z dnia 21 lipca 2004 r. wyznaczył obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (na podstawie Dyrektywy „Ptasiej”), do których zaliczył m.in. Dolinę Środkowej Wisły o pow. 28.061,3 ha, w tym na terenie powiatu płockiego obszar o pow. 4.285,7 ha (15%) w gminach: Bodzanów o pow. 406,9 ha, Gąbin o pow. 463,7 ha, Mała Wieś o pow. 479,1 ha, Słubice o pow. 699,8 ha, Słupno o pow. 1.143,1ha, Wyszogród o pow. 1.093,1 ha.

Celem ochrony jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymania ich siedlisk w stanie nie pogorszonym.

➤ **Parki krajobrazowe**

- Brudzeński Park Krajobrazowy obejmujący dolinę dolnego biegu Skrwy Prawej oraz przylegające kompleksy leśne: Brwilno, Sikórz, Siecień i Brudzeń. Park wraz z otuliną zajmuje obszar o pow. 7.568 ha, w tym otulina o pow. 4.397 ha. Położony jest w całości na terenie powiatu płockiego w gminach: Brudzeń Duży i Stara Biała. Sposób użytkowania Parku normuje rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego nr 5 z dnia 4 kwietnia 2005 r.
- Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy o pow. 38 950 ha malowniczo położony w Pradolinie Wisły pomiędzy Płockiem, Włocławkiem i Gostyninem - na terenie dwóch województw: mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego. Na mocy nowej ustawy o ochronie przyrody akty stanowiące Park, wydane w starym układzie administracyjnym, utraciły moc z chwilą wejścia nowego rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego nr 56 z dnia 17 maja 2005 r. sankcjonującego część Parku położoną w województwie mazowieckim. Mazowiecka część Parku, obejmująca wraz z otuliną obszar o pow. 27 045 ha, w tym otulina – 10.295 ha, położona jest w powiecie płockim na terenie gmin: Nowy Duninów i Łąck, w powiecie gostynińskim w gm. Gostynin oraz w granicach administracyjnych m. Płocka.
- W przygotowaniu jest projekt utworzenia Wiślańsko-Narwiańskiego Parku Krajobrazowego, który znajdować się będzie w całości na terenie województwa mazowieckiego. Pod względem administracyjnym obejmować będzie 7 powiatów i 23 gminy. Zakłada ochronę Doliny Wisły od Płocka do ujścia Narwi i Dolinę Dolnej Narwi, a także znaczny odcinek Doliny Dolnej Bzury z miejscami pamięci związanymi z postacią Fryderyka Chopina. Utworzenie parku stanowić będzie korytarz ekologiczny łączący poszczególne obszary objęte ochroną prawną.

➤ **Rezerwaty przyrody**

Ochroną rezerwatową w powiecie płockim objętych jest 2 340,89 ha gruntów. W tym celu utworzonych zostało 14 rezerwatów przyrody, w tym 4 leśne, 6 faunistycznych i 4 krajobrazowe. Stan rezerwatów w powiecie płockim sankcjonują rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego nr 274 z dnia 12 grudnia 2001 r., a także w sprawie: rezerwatu „Sikórz” – rozporządzenie nr 81 z 24 września 2002 r., rezerwatu „Brwilno” – rozporządzenie nr 82 z 24 września 2002 r. i rezerwatu „Brudzeńskie Jary” – rozporządzenie nr 80 z 11 września 2002 r.

Tabela Nr 43. Stan rezerwatów przyrody w powiecie plockim.

L.p.	Nazwa rezerwatu	Gmina	Typ rezerwatu	Powierzchnia [ha]
1	Brudzeńskie Jary	gm. Brudzeń Duży	krajobrazowy	39,10
2	Brwilno	gm. Stara Biała	krajobrazowy	65,68
3	Dąbrowa Łącka	gm. Łąck	leśny	305,87
4	Korzeń	gm. Łąck	leśny	36,32
5	Łąck	gm. Łąck	leśny	15,50
6	Kresy	gm. Nowy Duninów	leśny	182,35
7	Jastrząbek	gm. Nowy Duninów	krajobrazowy	463,20
8	Sikórz	gm. Brudzeń Duży	krajobrazowy	215,87
9	Kępa Wykowska	gm. Słupno	faunistyczny	105,00
		gm. Bodzanów		20,00
		gm. Słubice		85,00
		gm. Gąbin		38,00
10	Ławice Troszyn	gm. Słupno	faunistyczny	61,00
		gm. Gąbin		53,00
11	Kępa Rakowska	gm. Wyszogród	faunistyczny	65,00
12	Kępa Antonińska	gm. Mała Wieś	faunistyczny	55,00
		gm. Wyszogród		155,00
13	Wyspy Białobrzeskie	gm. Bodzanów	faunistyczny	35,00
		gm. Słubice		105,00
14	Wyspy Zakrzewskie	gm. Mała Wieś	faunistyczny	170,00
		gm. Słubice		70,00

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

Rezerwat Sikórz w gm. Brudzeń Duży, ze względu na unikalne wartości przyrodnicze i krajobrazowe, ubiega się na podstawie Dyrektywy Siedliskowej o wpis na listę europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 917 ha:

- 1) Jezioro Białobrzeskie, gm. Bodzanów - o pow. 37,9 ha,
- 2) Ujście Skrwy Prawej, gm. Brudzeń Duży - o pow. 96,0 ha,
- 3) Jezioro Józefowskie, gm. Brudzeń Duży- o pow. 24,9 ha,

- 4) Jezioro Ciechomiczkie, gm. Łąck - o pow. 91,1 ha,
- 5) Jezioro Górskie, gm. Łąck - o pow. 87,0 ha,
- 6) Jezioro Łąckie Duże, gm. Łąck - o pow. 96,6 ha,
- 7) Jezioro Sendeń, gm. Łąck - o pow. 31,0 ha,
- 8) Jezioro Zdvorskie, gm. Łąck - o pow. 452,5 ha.

Obszary chronionego krajobrazu:

- Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu o pow. 44 504 ha, leżący na terenie 4 powiatów, w tym w zdecydowanej większości na terenie powiatu płockiego w gminach: Wyszogród, Mała Wieś, Bodzanów, Słupno, Radzanowo, Stara Biała, Brudzeń Duży, Słubice.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej” o pow. 33 338 ha, obejmujący w powiecie płockim tylko gminę Brudzeń Duży, w pozostałej części leżący na terenie powiatu sierpeckiego.
- Gostynińsko – Gąbiński Obszar Chronionego Krajobrazu o pow. 22 520 ha, leżący w całości na terenie powiatu płockiego w gminach: Gąbin i Łąck.

Obszary chronionego krajobrazu w powiecie płockim i sposób ich użytkowania reguluje rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego nr 60 z dnia 24 lipca 2002 r.

➤ **Użytki ekologiczne**

W roku 2003 r. nastąpiło wiele zmian w zakresie użytków ekologicznych na terenie powiatu płockiego. Na skutek rozporządzenia nr 27 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 kwietnia 2003 r. powierzchnia użytków zwiększyła się o 27,78 ha. Jednocześnie na mocy rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego nr 56 z dnia 12 listopada 2003 r. powierzchnia użytków zmniejszyła się o 11,77 ha.

W ogólnym bilansie stan użytków w powiecie płockim ze stanu **70 użytków o łącznej pow. 79,03 ha** na dzień 31.12.2002 r. – **wzrósł do 91 użytków o łącznej pow. 95,04 ha** - na 31.12.2003 r. Na mocy rozporządzenia Wojewody nr 26 z dnia 14 września 2004 r. stan użytków w naszym powiecie zmalał o 1 użytek o pow. 1,46 ha i obecnie wynosi - 90 o łącznej pow. 93, 58 ha.

➤ **Pomniki przyrody**

Rok 2003 r. był okresem zmian również dla pomników przyrody. Ilość pomników zmalała ze stanu 178 w 2002 r. do 173. Ubyły 4 pojedyncze drzewa pomnikowe i 1 grupa drzew. Obecnie tą formą ochrony objętych jest: 107 pojedynczych drzew, 50 grup drzew, 8 alei, 6 głązów narzutowych, stanowisko gleby kopalnej w wydmy w gm. Słupno w m. Liszyno, fragment wału ozu w gm. Stara Biała w m. Proboszczewice.

Największym drzewem pomnikowym powiatu płockiego jest dąb „Chrobry” o obwodzie 870 cm i wysokości ok. 25 m w miejscowości Białobrzegi. Do równie wartościowych drzew należą: świerk

w parku w Nowym Duninowie o obwodzie 370 cm oraz buki na terenie rezerwatu „Brudzeńskie Jary”.

➤ **Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt**

Na terenie powiatu plockiego realizowane są programy z zakresu ochrony gatunkowej fauny:

- restytucja sokoła wędrownego prowadzona na terenie Parków Krajobrazowych: Gostynińsko – Włocławskiego i Brudzeńskiego,
- program aktywnej ochrony płazów w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym,
- program ochrony ohara w dolinie środkowej Wisły na odcinku Wyszogród-Nowa Wieś (faza początkowa),
- program ochrony bociana białego i jego siedlisk realizowany przez PTPP „pro Natura”,
- program ochrony bociana czarnego,
- program ochrony płomykówki na terenie Brudzeńskiego i Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego,
- program ochrony nietoperzy w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym,
- program restytucji ryb łososiowatych i reofilnych karpowatych w rzece Skrwie Prawej.

Ochroną zabytkową objętych jest ok. 100 parków podworskich stanowiących pozostałość parków i ogrodów zakładanych wokół dworów szlacheckich, ziemiańskich.

4.3. Zagrożenia środowiska

4.3.1. Odpady

Odpady stanowią największe zagrożenia środowiska ze względu na powszechność ich wytwarzania, dominujący sposób unieszkodliwiania poprzez składowanie, często na składowiskach nie spełniających standardów ekologicznych i uciążliwości dla powietrza, gleby, wód powierzchniowych i podziemnych, krajobrazu, zdrowia ludzi, fauny, flory.

Według informacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie Delegatura w Płocku, w 2004 roku na terenie powiatu plockiego powstało łącznie około 165,0 tys. Mg odpadów, w tym około 81,7 Mg odpadów niebezpiecznych.

Z wytworzonej masy odpadów 95,3% zostało poddane odzyskowi, około 4,0% unieszkodliwiono, z czego 82,0% trafiło na składowiska odpadów, a 18,0% poddano unieszkodliwieniu w inny sposób niż składowanie. Pozostałą część stanowiły odpady magazynowane do odzysku lub unieszkodliwienia. Ilości wytworzonych odpadów i gospodarowanie nimi w ujęciu gminnym w 2004 roku przedstawia tabela Nr 42.

Do największych wytwórców odpadów należą:

- „Cukrownia Mała Wieś” w Małej Wsi,
- Gorzelnia w Srebrnej, gm. Stara Biała,

- Gorzelnia w Siecieniu, gm. Brudzeń Duży,
- Zakład Przetwórstwa Mięsa PEKLIMAR w Umieninie, gm. Bielsk
- Zakład Przetwórstwa Mięsa „OLEWNIK” w Świerczynku, gm. Drobin.

W wytworzonej masie odpadów 86,0% stanowiły odpady z grupy 02 (odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności), a wśród nich odpady z przemysłu cukrowniczego i odpady z produkcji napojów alkoholowych i bezalkoholowych.

Odpady komunalne

W ogólnej masie wytworzonych odpadów w powiecie 3,4% stanowiły odpady komunalne. Ponad 84,0% tych odpadów trafiło na składowiska, a około 11,0% zostało odzyskane. W dalszym ciągu brak wiarygodnych danych dotyczących masy wytworzonych odpadów komunalnych, ilości wysegregowanych odpadów komunalnych, ilości wysegregowanych odpadów ze strumienia odpadów komunalnych. Dane z gmin były niepełne i niewiarygodne. Posłużyliśmy się danymi ze Związku Gmin Regionu Płockiego, koordynującego zbiórkę selektywna odpadów w części gmin powiatu płockiego.

Tabela Nr 44. Gospodarka odpadami wytworzonymi na terenie powiatu płockiego w 2004 roku.

L.p.	Gmina	Odpady (Mg)				
		Wytworzone	Magazynowane	Odzyskane	Unieszkodliwione	
					poza składowaniem	przez składowanie
1	Bielsk	1872,57	0,04	1737,54	57,39	77,60
2	Bodzanów	1023,13	0,00	307,11	0,02	716,00
3	Brudzeń Duży	4858,30	1,76	4621,00	228,94	6,60
4	Bulkowo	28,54	0,00	25,96	2,58	0,00
5	Drobin	1752,43	2,72	564,67	620,69	564,74
6	Gąbin	988,30	221,10	85,62	2,20	827,48
7	Łąck	510,00	80,00	14,55	0,00	485,45
8	Mała Wieś	144165,60	5251,15	142398,30	123,27	584,64
9	Nowy Duninów	150,80	2,00	72,48	0,00	76,32
10	Radzanowo	1012,31	0,21	302,85	9,28	699,97
11	Słubice	84,73	17,00	49,80	0,00	31,93
12	Słupno	1086,07	1,85	337,37	46,12	701,00
13	Stara Biała	6585,68	3,39	6566,80	0,00	15,49
14	Staroźreby	427,22	269,23	130,99	27,00	0,00
15	Wyszogród	409,39	0,00	55,62	0,00	353,77
Razem		164955,07	5850,45	157270,66	1117,49	5140,99

/Dane MWIOŚ Delegatury w Płocku/

Wg projektów planów gospodarki odpadami w gminach powiatu plockiego wytworzono następujące ilości odpadów komunalnych:

Tabela Nr 45. Odpady komunalne w gminach wg planów gospodarki odpadami (stan na 31.12.2003 r.).

Gmina	Ilość odpadów komunalnych Mg/rok
Bielsk	894,0
Bodzanów	845,1
Brudzeń Duży	775,8
Bulkowo	631,4
Drobin (miasto)	553,3
Drobin (gmina)	591,9
Gąbin (miasto)	759,4
Gąbin (gmina)	659,4
Łąck	492,5
Mała Wieś	665,2
Nowy Duninów	390,0
Radzanowo	700,5
Słubice	482,3
Słupno	449,5
Stara Biała	926,9
Staroźreby	797,8
Wyszogród (miasto)	513,7
Wyszogród (gmina)	346,7
Razem	11475,4

/Dane z gmin/

Na terenie powiatu stosowane są następujące systemy zbiórki odpadów komunalnych:

- zbiórka odpadów niesegregowanych,
- selektywna zbiórka odpadów „u źródła” do recyklingu materiałowego,
- selektywna zbiórka odpadów „w sąsiedztwie”,
- zbiórka odpadów niebezpiecznych.

W ramach selektywnej zbiórki odpadów prowadzonej w latach 2003 i 2004 r. w gminach powiatu plockiego zebrano następujące rodzaje odpadów posiadających cechy surowców wtórnych:

Tabela Nr 46. Rodzaje i ilości zebranych selektywnie odpadów.

Gmina	Ilość i rodzaje odpadów zbieranych selektywnie w latach 2003 i 2004 [Mg]							
	Makulatura		Szkło		Tworzywa sztuczne		Odpady niebezpieczne	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Bielsk	0,887	0,75	6,138	4,52	0,962	0,95	-	-
Bodzanów		55,59		13,661		62,114	-	0,4
Brudzeń	0,444	1,37	3,564	2,26	0,582	0,44	-	-

Duży								
Bulkowo	-	1,01	-	2,76	-	0,56	-	-
Drobin	-	-	-	118,8	-	39,6	-	-
Gąbin	0,542	2,23	29,106	29,88	3,571	8,99	-	-
Łąck	-	25,1	-	33,3	-	19,5	-	0,1
Mała Wieś	0,246	0,92	2,178	0,96	0,279	0,53	-	-
Nowy Duninów	-	3,21	-	1,83	-	0,42	-	-
Radzanowo	0,228	0,61	-	2,63	0,228	0,9	-	-
Słubice	-	8,3	-	29,1	-	10,4	-	-
Słupno	0,493	3,01	8,91	12,78	1,798	7,78	-	-
Stara Biała	7,345	6,68	61,776	44,41	10,763	12,14	-	-
Staroźreby	-	2,89	1,98	4,24	0,228	1,46	-	-
Wyszogród	1	1,27	116	16,68	132	5,97	-	-

/Dane ze Związku Gmin Regionu Płockiego oraz gmin/.

W gminach zebrano w 2004 r. także selektywnie niżej wymienione rodzaje odpadów:

Gmina Bodzanów - metale –20,71 Mg, odpady wielkogabarytowe –3 Mg, zużyte opony – 0,15Mg.

Miasto i Gmina Drobin - metale żelazne-1,46 Mg, zużyte baterie –0,125 Mg, zużyte opony – 8 Mg.

Gmina Słubice – metale –1,9 Mg, odpady wielkogabarytowe -0,1 Mg.

Odpady komunalne bądź ich wydzielone frakcje, poddaje się:

- recyklingowi materiałowemu (surowce wtórne),
- recyklingowi organicznemu (kompostowanie).

Procesowi kompostowania poddaje się wyselekcjonowaną część odpadów bio, odpady zielone (kompostowniki przydomowe) oraz odpady komunalne zmieszane po wstępnej segregacji w ZUOK w Kobiernikach.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w powiecie płockim jest składowanie. Około 95% odpadów trafia na składowiska bez segregacji. Na terenie powiatu funkcjonują:

- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach składający się z: segregatorni odpadów komunalnych zmieszanych, kompostowni odpadów zmieszanych, kompostowni bioodpadów, składowiska balastu, stacji demontażu pojazdów, magazynów odpadów zbieranych selektywnie,
- linia segregacyjna odpadów suchych oraz składowisko odpadów komunalnych, w Cieszewie, gm. Drobin,(niecka A na składowisku odpadów w Cieszewie jest zamknięta, ale nie zrehabilitowana),

- 4 składowiska odpadów komunalnych (Łąck, Kępina, gm. Gąbin, Grabowiec, gm. Słubice, Wilczkowo, gm. Wyszogród). Składowiska nie są dostosowane do wymogów ochrony środowiska - nie posiadają uszczelnionego podłoża, drenaży do zbierania odcieków, wag, sprzętu do utrzymania składowisk.

Tylko w 2 zrehabilitowanych nieckach składowiska odpadów w Kobiernikach oraz starym składowisku miasta Płocka zlokalizowanym w Maszewie odzyskiwany jest biogaz i przetwarzany na energię elektryczną

Cztery składowiska powinny być rekultywowane, gdyż trzy z nich otrzymały decyzję na zamknięcie i rekultywację (Cieszewo, gm. Drobin (kwatery A), Łysa Góra, gm. Bodzanów, Worowice-Wyroby, gm. Staroźreby). Rekultywowane jest składowisko w gminie Staroźreby. Składowisko odpadów komunalnych w Rogowie, gm. Bulkowo od 2003 roku nie funkcjonuje, jednak nie posiada uregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie zamknięcia składowiska i jego rekultywacji.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje 1 składowisko do unieszkodliwiania odpadów przemysłowych w gminie Radzanowo w m. Chelstowo.

Wszystkie w/w składowiska kontrolowane są przez Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegaturę w Płocku i Starostę Płockiego. Jest wiele nieprawidłowości w ich funkcjonowaniu, co grozi określonymi w prawie sankcjami.

Odpady opakowaniowe

W systemie gospodarowania odpadami szczególną rolę odgrywają odpady opakowaniowe. W powiecie płockim są one wytwarzane głównie w sektorze handlowym, przemyśle spożywczym, budownictwie i rolnictwie, a stanowią także duży udział w wytwarzanych odpadach komunalnych.

Znaczna część odpadów opakowaniowych jest zbierana przez gminy w wyniku zbiórki „u źródła” lub „w sąsiedztwie”. Zbiórką tych odpadów zajmują się głównie ZUOK w Kobiernikach, SITA, Remondis, EKO-MAZ i firma PHU „SO” J. Sobiesiak w Miszewie Murowanym. W powiecie płockim w 2003 r. i 2004 r. zebrano następujące ilości odpadów opakowaniowych:

Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]	
	2003 r.	2004 r.
tworzywa sztuczne	21,678	44,14
papier i tektura	10,007	23,95
szkło	138,402	122,95

Przetwórstwem tworzyw sztucznych w powiecie plockim zajmują się firmy:

- ZPHU „MERPLAST” Łęg Probostwo, gm. Drobin,
- FHU „BARTOCHA” Chorzów, Filia w Proboszczewicach, gm. Stara Biała,
- Firma Zielonka Miszewo Murowane, gm. Bodzanów,
- „RECYKLING” Brochocin, gm. Radzanowo,
- PPHU „WIKTOR” Płock z/s Brochocin, gm. Radzanowo
- PPH POLIMER – J. Skonieczny w m. Mańkowo, gm. Stara Biała
- „GAMIX” A.G.Motylewscy Cekanowo, gm. Słupno.

Nieliczne są przykłady współpracy gmin z organizacjami odzysku czy recyklerami. Potrzeba w tym zakresie zaktywizować działania gmin i organizacji zbierających odpady.

Odpady medyczne i weterynaryjne

W powiecie plockim odpady medyczne wytwarzane są w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, gabinetach lekarskich. Starosta Płocki ma w swym rejestrze 20 wytwórców odpadów medycznych, którzy posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi (informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytwarzanymi odpadami, zatwierdzone programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi). Unieszkodliwiane są poprzez spalanie w Spalarni Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Płocku. Planuje się zamknięcie spalarni.

Brak natomiast danych o ilości wytwarzanych odpadów weterynaryjnych. Tylko dwie lecznice weterynaryjne posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami weterynaryjnymi.

Odbiorem zwłok zwierzęcych zajmuje się firma PHU „HETMAN” w Bedlnie, która unieszkodliwia je w zakładzie koło Golubia Dobrzynia. W 2004 r. zebrano 123,39 Mg zwłok zwierzęcych. Zamiarem firmy jest budowa zbiornicy odpadów tego rodzaju w powiecie plockim.

Odpady z sektora budowlanego

W powiecie powstaje 5200 Mg odpadów budowlanych. Są to dane niepełne, gdyż nie wszyscy wytwarzający odpady tego typu ewidencjonują je. Większość odpadów budowlanych odzyskiwane jest bez zezwolenia do niwelacji i rekultywacji terenu, budowy dróg, parkingów, fundamentów.

W powiecie plockim funkcjonują 3 firmy zajmujące się gospodarowaniem odpadami budowlanymi:

- Firma „SPEC-KOP” Roboty Ziemne Specjalistyczne w Białej, gm. Stara Biała,

- Firma Transport Krajowy i Zagraniczny w gminie Stara Biała,
- Firma „TRANS-KOP” w Białej Nowej, gm. Stara Biała.

Wśród odpadów budowlanych na szczególną uwagę zasługują odpady zawierające azbest. Wg danych PINB w powiecie plockim znajduje się 8991,24 Mg eternitu zawierającego azbest.

Wraki samochodowe

Na terenie powiatu plockiego zbierane są pojazdy wycofane z eksploatacji przez Zakład Usług Mechaniki Pojazdowej „DIAGMER” w Niesłuchowie, gm. Bodzanów, który posiada zezwolenie na zbiórkę i transport odpadów do stacji demontażu pojazdów w Płońsku.

Demontażem pojazdów zajmują się: P.P.H.U. „HATREX” w Gąbinie, Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach k/Płocka Sp. z o.o. w gminie Stara Biała.

Osady ściekowe

Na terenie powiatu funkcjonuje 50 oczyszczalni ścieków, wytwarzających rocznie około: 11,900 Mg skratek, 16,130 Mg odpadów z piaskowników, 902,275 Mg osadów biologicznych. Odpady te są: składowane na składowiskach odpadów komunalnych, a część osadów biologicznych wykorzystywana w rolnictwie i kompostowana. Zarządzający oczyszczalniami wykorzystują osady w rolnictwie często nie posiadając stosownych badań osadów i gleby.

Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne występują w strumieniu odpadów komunalnych i powstają w sektorze gospodarczym. Staraniem władz powiatu zakupiono pojemniki do utworzenia, gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych, ale tylko w 3 gminach (Łąck, Słupno, Gąbin) zbierane są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych. Wytwarzający odpady niebezpieczne w sektorze gospodarki zlecają odzysk lub unieszkodliwienie tych odpadów uprawnionym firmom.

Import i eksport odpadów

Główna masa odpadów przywożonych na teren powiatu, to odpady komunalne pochodzące z Płocka, Sochaczewa, Warszawy. Trafiają one do ZUOK w Kobiernikach, na składowiska odpadów w gminach: Słubice, Drobin. Niektóre odpady, w tym niebezpieczne podlegają eksportowi do powiatów ościennych lub do zakładów zlokalizowanych na południu Polski.

W każdej prowadzonej działalności przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych powstają odpady. Prowadzona jest od lat szeroka akcja edukacyjna dotycząca gospodarowania odpadami ale wciąż nie spełniane są przepisy prawne. Przykładem niech

będzie fakt, iż na blisko 5000 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą uregulowany stan formalno-prawny ma 181, w tym:

- 8 pozwolenia na wytwarzanie odpadów,
- 79 decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- 36 zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów,
- 42 zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów,
- 13 zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów,
- 3 zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów.

Potrzebna jest większa aktywność kontrolna MWIOŚ Delegatury w Płocku.

4.3.2. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas to każdy dźwięk, który w danych warunkach określany jest jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający. Wpływa on negatywnie na jakość życia i zdrowia ludzi.

Na terenie powiatu płockiego największymi źródłami zagrożenia hałasem są ruch kołowy oraz nieodpowiednia lokalizacja działalności gospodarczej.

Coraz częściej do Wydziału Ochrony Środowiska wpływają interwencje na uciążliwości akustyczne od zakładów zlokalizowanych w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych. Hałas przekraczający poziom dopuszczalny pochodzący od źródeł przemysłowych w latach 2003 –2004 pomierzono w Draganiu, Trzepowie, Białej gm. Stara Biała (źródłem uciążliwego hałasu był PKN ORLEN).

Bardzo uciążliwym źródłem hałasu w środowisku jest ruch kołowy. Badania uciążliwości akustycznej po raz ostatni przeprowadzone przez WIOŚ w latach 1996 – 1997 wykazały znaczne przekroczenia poziomu hałasu komunikacyjnego. Od tego czasu w sposób istotny wzrosła ilość samochodów, nasiliło się natężenie ruchu komunikacyjnego, w tym między innymi z racji transportu do i z PKN „ORLEN”. Należy domniemywać, iż w związku z powyższym znacznie wzrósł poziom hałasu (zarówno w dzień jak i w nocy). Powstający Park Technologiczny w okolicach PKN „ORLEN” oraz uruchomienie drugiej przeprawy mostowej w Płocku przyczyni się do wzrostu poziomu hałasu komunikacyjnego w powiecie.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na zarządców dróg obowiązek sporządzania map akustycznych – a w oparciu o nie - programów ochrony środowiska przed hałasem. Zgodnie z Dyrektywą 2002/49/WE mapy mają być wykonane w terminie do końca lipca 2006 r. (dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 6 mln pojazdów rocznie) bądź do końca lipca 2012 r. (dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie). Aktualnie wykonywane są pomiary natężenia ruchu na drogach wojewódzkich oraz krajowych

przebiegających przez teren powiatu płockiego. Wyniki pomiarów będą podstawą do określenia czy i w jakim terminie oraz dla których dróg będą sporządzane mapy akustyczne. Na ich podstawie będzie możliwe zobowiązanie zarządców dróg – zwłaszcza krajowych i wojewódzkich do realizacji przedsięwzięć ograniczających uciążliwości akustyczne.

Promieniowanie elektromagnetyczne to nowe zanieczyszczenie środowiska.

Ze względu na postępy w technice, w celu uzyskiwania sprawniejszych połączeń sieciowych, w ostatnich latach coraz częściej budowane są stacje bazowe telefonii komórkowych oraz przekaźniki radiowe. Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie jej pracy, a ich moc promieniowana izotropowo jest różna w zależności od wielkości stacji bazowej (często również powyżej 100 W). Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz.

W przypadku stacji bazowych telefonii komórkowej pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Na terenie powiatu płockiego pozwolenie na emisję (wydane przez Wojewodę Mazowieckiego) uzyskały 33 stacje (tabela nr 47).

Aktualnie po zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska obowiązek posiadania pozwolenia nie jest wymagany, tylko zgłoszenie instalacji.

Ponadto źródłem pól elektromagnetycznych są linie energetyczne, urządzenia elektroenergetyczne. Na terenie powiatu płockiego znajdują się 4 stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: Wyszogród, Gąbin, Szkarada (gm. Słubice), Staroźreby oraz rozdzielnia 110 kV w Kruszczewie, gm. Stara Biała. Rozdzielnia ta stanowi część dużej stacji elektroenergetycznej 400/110 kV, zasilającej m. in. PKN Orlen S.A. Przy niektórych z nich (stacje 110/15 kV) Zakład Energetyczny Płock S.A. wykonał pomiary pól elektromagnetycznych. Wyniki wykazały, że natężenia tych pól były poniżej normy dopuszczalnej oraz nie przekraczały granic własności terenu.

Przez obszar powiatu płockiego przebiegają następujące linie elektroenergetyczne o napięciu:

- 110 kV: Płock – Sierpc, Płock – Gostynin, Płock – Raciąż, Płock – Staroźreby – Płońsk, Płock – Gąbin – Szkarada – Sochaczew, Płock – Wyszogród – Sochaczew,
- 220 kV: relacji Mory przez Płock - Podolszyce,

- 400 kV: relacji Miłosna przez Płock - Kruszczewo, relacji Płock – Grudziądz – Miłosna – Rogowiec.

Wokół źródeł pól elektromagnetycznych (linii i stacji elektroenergetycznych oraz obiektów radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, stacji bazowych telefonii komórkowych)- w żadnym przypadku - nie utworzono obszarów ograniczonego użytkowania

Nadal nie funkcjonuje Ośrodek Radiofoniczny w Konstancynie, gmina Gąbin.

Tabela Nr 47. Wykaz Stacji bazowych telefonii komórkowych zlokalizowanych na terenie powiatu płockiego .

lp.	Lokalizacja stacji lub instalacji	Nr stacji	Nazwa operatora	Pozwolenie na emisję pól elektromagnetycznych
1	Łąck	F-1663 – PC 1	PTK Centertel	WŚR.III/JL/6612 – 1/607/04
2	Góra Nowa, gm. Staroźreby	22020	GSM ERA	WŚR.III/DR/6612 – 1/167/05
3	Bielsk	22019	GSM ERA	WŚR.III/JL/6612 – 1/208/05
4	Cieśle, gm. Bodzanów	F – 1656- - WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III/GM/6612 – 1/188/05
5	Sikórz, gm. Brudzeń Duży	F 1 – 1671- WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III/JL/6612 – 1/162/03
6	Nowy Duninów	F 1 – 1669- WWPL	PTK Centertel	WŚR.III/JL/6612 – 1/161/03
7	Staroźreby, ul. Płocka 34	F 1 – 1681- WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III/JL/6612 – 1/246/03
8	Słubice	F 2 – 1690- WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III/IL/6612 – 1/64/04
9	Słupno	F 2 – 1666- WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III/MG/6612 – 1/97/04
10	Chmielewo, gm. Wyszogród	22252	GSM ERA	WŚR.III/JL/6612 – 1/169/04
11	Drobin, ul. Tupadzka 10	C -1235	PLUS GSM	WŚR.III/GM/6612 – 1/312/05
12	Gąbin	22010	GSM ERA	WŚR.III/IL/6612 – 1/196/04
13	Miszewo Murowane, gm. Bodzanów	22254C	GSM ERA	WŚR.III/GM/6612 – 1/296/04
14	Wola Brwileńska, gm. Nowy Duninów	C-1233	PLUS GSM	WŚR. III./GM/6612 –1/212/04

15	Łąck,	BT -11239	PLUS GSM "	WŚR. III./IL/6612 -1/282/04
16	Marcjanka, gm. Mała Wieś	C - 11227	PLUS GSM "	WŚR. III./IL/6612 -1/343/04
17	Plebanka, gm.Słupno	22256	GSM ERA	WŚR. III./IL/6612 -1/153/04
18	Miszewo Murowane, gm. Bodzanów	BT - 1228	GSM PLUS	WŚR. III./GM/6612 -1/213/04
19	Rokicie, gm. Brudzeń Duży	22255	GSM ERA	WŚR. III./GM/6612 -1/554/04
20	Proboszczewice, gm. Stara Biała	F- 1664 – WWPL 1	PTK CENTERTEL	WŚR. III./IL/6612 -1/604/04
21	Mała Wieś	F- 1662– WWPL 1	PTK CENTERTEL	WŚR. III./IL/6612 -1/605/04
22	Drobin	22023	GSM ERA	WŚR. III./IL/6612 -1/195/04
23	Wyszogród	BT – 1 1689	PLUS GSM	WŚR.III./GM/6612 -1/279/04
24	Radzanowo	F- 1651 – WWPL 1	PTK Centertel	WŚR.III./GM/6612 -1/641/04
25	Staroźreby	BT – 1 1671	PLUS GSM	WŚR.III./GM/6612 -1/309/05
26	Bulkowo	BT – 1 3330	PLUS GSM	WŚR.III./GM/6612 -1/243/04
27	Nowe Rumunki, gm. Łąck	BT – 1 3309	PLUS GSM	WŚR.III./GM/6612 -1/477/04
28	Bielsk	BT – 13308	PLUS GSM	WŚR.III./IL/6612 -1/5/04
29	Bielsk	F 1 – 1680 WWPL1	PTK Centertel	WŚR.III./IL/6612 -1/1/04
30	Mała Wieś	22253	GSM ERA	WŚR.III./IL/6612 -1/171/04
31	Bądkowo Kościelne	BT -13326	PLUS GSM	WŚR.III./IL/6612 -1/283/04
32	Drobin	F – 1698 WWPL1	PTK Centertel	WŚR.III./IL/6612 -1/614/04
33	Gąbin	F 1077 -WA1	GSM Centertel	
34	Góra, gm. Staroźreby	C -1234	GSM PLUS	
35	Proboszczewice, gm. Stara Biała	1238	PLUS GSM	
36	Łąck	BT 12439	GSM PLUS	
37	Miszewo Murowane, gm. Bodzanów		GSM PLUS	

/Dane Starostwa Powiatowego w Płocku/

5. Wnioski, główne problemy ekologiczne do rozwiązania

Realizacja „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim w latach 2003 - 2004” przypadła na bardzo trudny okres przygotowania Polski do członkostwa w UE, a następnie już członka Wspólnoty, gruntownych zmian w prawie ekologicznym, możliwości szerokiego wykorzystywania dostępnych dla naszego kraju różnych instrumentów finansowych UE i okres zamykania funduszy przedakcesyjnych. Mimo tych uwarunkowań, uzyskano w powiecie plockim znaczące efekty ekologiczne dzięki konsekwentnie realizowanym postanowieniom powiatowej polityki ekologicznej. Także procesy restrukturyzacji i unowocześniania gospodarki przyczyniły się do:

- **zwiększenia stopnia zwodociągowania** gmin z 79,84 % w 2002r., do 89,92% w 2004r. W 2005 r. – budowane są kolejne sieci wodociągowe, modernizowane SUW a tym samym następuje zmniejszenie deficytu czystej wody na wsi, poprawia się jakość wody do spożycia przez ludzi,
- **zwiększenia ilości segregowanych odpadów**, ich odzysku, zmniejszenia ilości składowanych odpadów i poprawie czystości terenów powiatu. Zamknięto 4 składowiska odpadów, w przypadku 1 składowiska prowadzona jest rekultywacja. Dzieje się to z bardzo dużym zaangażowaniem niektórych gmin,
- **zwiększenia przepustowości oczyszczalni ścieków o 237 m³/dobę i długości kanalizacji o 35,474 km**, a tym samym umożliwieniu oczyszczania wytworzonych ścieków (średni stopień skanalizowania powiatu wzrósł z 14,11 % w 2002 r. do 16,27 % w 2004 r.). W bieżącym roku budowane są kolejne sieci kanalizacyjne,
- **zalesienia ok. 105 ha gruntów**, zmiany klasyfikacji gruntów rolnych zalesionych na lasy (lesistość powiatu statystycznie wzrosła z 16,9 % do 17,3 %) i odnowienia na powierzchni ponad 60 ha. Jednocześnie pozyskano 1039 m³ drewna, dokonano zmian przeznaczenia lasu na inne cele na powierzchni 1,3 ha,
- **obniżenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza ze źródeł technologicznych i energetycznych, zmniejszyły się wskaźniki emisji do atmosfery: SO₂, NO_x, CO, CO₂**; efektem jest poprawa czystości powietrza,
- **bogaty kapitał przyrodniczy powiatu staraliśmy się usankcjonować, proponując nowe formy ochrony przyrody**. Dolina Wisły aż do Płocka objęta została ochroną jako Natura 2000, podobnie rezerwat Sikórz. Przedstawiona została samorządom

nadwiślańskim koncepcja utworzenia Wiślańsko – Narwiańskiego Parku Krajobrazowego,

- **wzrostu świadomości ekologicznej społeczeństwa**, wyrażającym się reagowaniem na działania proekologiczne podejmowane przez gminy, powiat, współuczestnictwem finansowym mieszkańców powiatu w przedsięwzięciach infrastruktury ochrony środowiska, podejmowaniem ciekawych programów edukacyjnych przez szkoły, aktywnym udziałem uczniów w Sprzątaniu Świata, społeczeństwa w Dniu Ziemi, konkursach ekologicznych.

Olbrzymią aktywność w szerzeniu edukacji ekologicznej i aktywizowaniu społeczeństwa do działań proekologicznych wykazało Starostwo Płockie, co znalazło uznanie w przyznaniu tytułu Promotor Ekologii w Narodowym Konkursie „Przyjaźni Środowisku” w 2004r. i przedłużeniu znaku na 2005r. Bardzo często nad problemami ekologicznymi debatowały Zarząd i Rada Powiatu.

Osiągnięciom ekologicznym towarzyszyły efekty w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego, a zwłaszcza:

- **zatrudnienie bezrobotnych** przy konserwacji urządzeń melioracyjnych, utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w realizowanych i oddanych do użytkowania przedsięwzięciach nie tylko z zakresu ochrony środowiska, ale i uruchamianych działalnościach gospodarczych (np. składowisku odpadów w Cieszewie, obsłudze oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody , ośrodkach wypoczynkowych, punktach recyklingu i odzysku odpadów, itp.),
- **przynoszące konkretne efekty ekonomiczne nowe działalności gospodarcze**, realizowane zgodnie z wymogami ekologicznymi (obiekty turystyczne w gminie Łąck, nowe działalności gospodarcze w gminach: Słupno, Stara Biała, Drobin, Bielsk, Łąck, Gąbin, Radzanowo, Bodzanów),
- **restrukturyzacja gospodarstw w kierunku ekologizacji rolnictwa, gospodarstw produkujących metodami ekologicznymi**, zalesienia gruntów rolników z ekwiwalentem za pielęgnację upraw leśnych,
- **rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenach już wyposażonych w infrastrukturę** ochrony środowiska lub z planami realizacji tej infrastruktury (gminy: Słupno, Stara Biała, Gąbin, Radzanowo),
- **wzrost dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku.**

Wiele przedsięwzięć realizowano przy pomocy środków finansowych: Narodowego

i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy przedakcesyjnych UE – głównie SAPARDU, środków UE, głównie Funduszy Strukturalnych.

Wzmogły się jednocześnie nowe źródła zagrożeń środowiska – takie, jak: rosnąca ilość pojazdów samochodowych osobowych i ciężarowych wiozących do Orlenu i wywożących z Orlenu coraz większe ilości substratów i produktów technologicznych w związku z powstawaniem nowych instalacji, nowe źródła emisji pól elektromagnetyczny stacji bazowych telefonii komórkowej. Nastąpił wzrost konsumpcji indywidualnych (środków chemii gospodarczej, wzrost ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych), wzrosło również znaczenie gospodarki komunalnej i rolnictwa (powstały nowe fermy krów, świń, drobiu, a tym samym wzrosła ilość wytwarzanej gnojowicy, nawozów organicznych i emitowanych odorów). Wciąż znacznie więcej pobieramy wody niż odprowadzamy oczyszczonych ścieków. Zwodociągowanie terenów powiatu (89,92 %) jest kilkakrotnie wyższe niż skanalizowanie (16,27 %). Wprawdzie pobór wody jest znacznie niższy (5744531 m^3) niż ilość odprowadzanych ścieków (7622578 m^3), ale jest to wynik odprowadzania ścieków z części miasta Płocka poprzez oczyszczalnię w Maszewie, przy poborze wody w Płocku w zdecydowanej większości z ujęć w mieście.

Wytwarzamy wszyscy w dalszym ciągu duże ilości odpadów. Gminy nie mają pełnej orientacji o ilości rzeczywiście wytworzonych przez mieszkańców odpadów, ilości odpadów odebranych w celu unieszkodliwienia przez upoważnione firmy, recyklingu odpadów komunalnych. Nie zbierane są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych. Nie funkcjonują w większości gmin GPZON-y - mimo zapisów w gminnych planach gospodarki odpadami. Nie satysfakcjonują nas zrealizowane zadania w zakresie zalesień, nowych nasadzeń drzew i krzewów. Chcielibyśmy, aby lasy prywatne miały pełną dokumentację urzędniową i były chronione przed wycięciem, przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne.

Wobec wysokich cen oleju opałowego i małej dostępności gazu ziemnego nie w pełni wykorzystane są możliwości związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń pyłowo – gazowych do powietrza z sektora komunalnego. W efekcie występują lokalne uciążliwości z emisją do powietrza. Nie w pełni wykorzystano energię z możliwych źródeł odnawialnych. Wiele zastrzeżeń mamy do realizacji przedsięwzięć w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców (ochrona przed powodzią, potencjalnymi awariami przemysłowymi z racji transportu materiałów niebezpiecznych). Ulegają

dewastacji obiekty kulturowe. Większej troski wymaga zdrowotność mieszkańców.

W związku z dostosowaniem prawa polskiego do wymogów unijnych zmieniono przepisy. Nowe prawo ekologiczne nakłada na wszystkich użytkowników środowiska i administrację nowe zadania. Prawo to w pełni realizowane jest przez powiat. Pomagamy także gminom w jego wdrożeniu.

Biorąc pod uwagę powyższe a także działania, które określono w projekcie Narodowego Programu Rozwoju na lata 2007 – 2013 uważamy , że przyjęte w Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010r. działania i zapisane zadania należy realizować dalej, aby osiągnąć cele operacyjne, cele strategiczne i cel nadrzędny – „Lepszą jakość życia mieszkańców w zjednoczonej Europie”, określone w tym ważnym dokumencie.

Proponuje się zacieśnić współdziałanie wszystkich zarządzających środowiskiem, pozarządowych organizacji ekologicznych, przedsiębiorców, funduszy ekologicznych ,aby wspólnie – szybciej i łatwiej rozwiązać problemy ekologiczne przy pomocy środków polskich i zagranicznych – trwale rozwijać Ziemię Płocką, mając na uwadze dobro przyrody, teraźniejszość i przyszłość mieszkańców.

Szczególnie podkreślić należy konieczność wspólnych działań, określonych w Polityce ekologicznej państwa, w Programie ochrony środowiska województwa mazowieckiego oraz w Strategii zrównoważonego rozwoju UE, VI Programie działań na rzecz Środowiska Wspólnoty, sieci Natura 2000 oraz celów wynikających ze Strategii Lizbońskiej, a zmierzających do ograniczenia zmian klimatycznych tak bardzo dotkliwych dla naszego powiatu, wzrostu znaczenia „zielonej” energii i „zielonych” miejsc pracy, wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego, usprawnienia gospodarowania przestrzenią, gospodarowania zasobami naturalnymi w sposób odpowiedzialny.

Działania te uwzględniane są w „Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w powiecie plockim do 2010 r.” Nie zachodzi więc potrzeba zmiany tego ważnego dokumentu.